VAAT

DAMON GALGUT

2021
Booker
Ödülü

Deli

VAAT

DAMON GALGUT

Deli

Damon Galgut

1963 yılında Güney Afrika'nın Pretoria kentinde doğdu. University of Cape Town'da drama eğitimi aldı. İlk romanı *A Sinless Season*'ı on yedi yaşında yazdı. Diğer kitapları *Small Circle of Beings* (1988), *The Beautiful Screaming of Pigs* (1991), *Sahtekâr* (*The Quary*, 1995) ve *İyi Doktor*'dur (*The Good Doctor*, 2003). Booker finalisti olan *İyi Doktor*, IMPAC Dublin Prize ve Commonwealth Writers' Prize ödüllerini aldı. *Yabancı Bir Odada* (*In a Strangers Room*, 2010) adlı romanı Man Booker Ödülü adayı oldu. *Vaat* (*The Promise*) adlı romanı 2021'de Booker Ödülü'nü aldı. Yazarın, bugüne kadar yayımlanmış dokuz romanı ve pek çok oyunu bulunmaktadır. Galgut, hâlen Cape Town'da yaşamaktadır.

Hasan Can Utku

1978'de İstanbul'da doğdu. Galatasaray Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'ndeki öğrenciliği sırasında bu üniversitenin tiyatro topluluğunda (GSÜTT) başladığı tiyatro çalışmalarını 2005 yılında aynı topluluktan arkadaşlarıyla birlikte kurdukları Tiyatro Öteki Hayatlar'da yazar ve yönetmen olarak sürdürdü. Yazdığı otuzun üzerinde oyun Tiyatro Öteki Hayatlar dışında Bursa, Erzurum ve Konya Devlet Tiyatrolarıyla Türkiye'nin çeşitli illerindeki profesyonel ve amatör topluluklarca sahnelenmiş, bu oyunlarla Mitos-Boyut 1. Oyun Yazma Yarışması'nda başarı ödülünü, Afife Tiyatro Ödülleri kapsamında Cevat Fehmi Başkut En İyi Yazar Ödülü'nü, Ekin Yazın Dostları ve Direklerarası Seyirci Ödülleri'nde Yılın En Başarılı Oyun Yazarı Ödülü'nü ve Cevdet Kudret Edebiyat Ödülleri'nde mansiyon kazanmıştır. Tiyatro çalışmalarının yanı sıra 2003 yılından beri profesyonel olarak Fransızca ve İngilizceden çeviri yapmaktadır ve ellinin üzerinde yayımlanmış çevirisi bulunmaktadır.

Antonio ve Petruchio'ya menajerlikleri,
yemekleri ve yolculukları için

VAAT

© 2021, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2021, Damon Galgut

İlk baskı 2021 yılında, İngiltere'de *The Promise* adı ile Penguin Random House şirketler grubunun bünyesindeki Vintage'ın altmarkası olan Chatto & Windus tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Damon Galgut
TÜRKÇELEŞTİREN: Hasan Can Utku
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: Yağmur Yavaş Aydın
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Eylül 2022 (2000 adet)

ISBN: **978-625-7314-66-4**
Yayınevi sertifika no: **45041**
Matbaa sertifika no: **48083**

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

VAAT

DAMON GALGUT

Delu

"Bu sabah altın burunlu bir kadınla karşılaştım. Bir Cadillac'ın içinde, kucağında bir maymunla yolculuk ediyordu. Şoförü arabayı durdurdu ve kadın bana, 'Siz Fellini misiniz?' diye sordu. Metalik sesiyle devam etti, 'Sizin filmlerinizde neden tek bir tane bile normal insan olmuyor?'"

Federico Fellini

ANNE

Metal kutu adını söylediği anda Amor, bunun nihayet gerçekleştiğini anladı. Zaten bütün gün başı ağrıdığından gergindi, sanki rüyasında bir şey onu uyarmıştı da ne olduğunu hatırlayamıyordu: Yüzeyin hemen altında bir işaret ya da bir imge; derindeyse ıstırap, yangın çıkmış gibi.

Ancak sözcükler yüksek sesle söylendiğinde kulaklarına inanamadı. Gözlerini yumdu ve başını salladı. Hayır, hayır. Halasının ona az önce söylediği şey doğru olamazdı. Kimse ölmemişti. Bu yalnızca bir sözcüktü, hepsi o kadar. Hiçbir açıklama olmaksızın orada, masanın üzerinde ters dönmüş bir böcek gibi öylece yatan sözcüğe baktı.

Hoparlörden çıkan ses, ona Bayan Starkey'nin bürosuna gitmesini söyleyince soluğu doğruca orada almıştı. Amor bu ânı öyle uzun zamandır beklemiş ve hayal etmişti ki artık ona gerçek gibi görünmeye başlamıştı. Şimdi, o an gerçekleştiğinde ise rüya gibi geliyordu. Böyle bir şey gerçekten olmuş olamazdı, hele de Anne'ye, çünkü o hep yaşayacaktı.

Çok üzgünüm, dedi Bayan Starkey, bir kez daha kocaman dişlerini, birbirine bastırdığı incecik dudaklarının ardına gizleyerek. Diğer kızlardan birkaçı Bayan Starkey'nin lezbiyen olduğunu söylüyordu ama onun herhangi biriyle seksi bir şeyler yaptığını hayal etmek pek kolay değildi. Ya da yalnızca bir kereliğine deneyip ondan sonra ömrü boyunca o işten tiksinmiş olabilirdi. Hepimiz bu üzüntüye katlanmak zorundayız, diye ekledi ciddi bir sesle Marina hala,

gözlerini mendille silerken. Oysa aslında Anne'yi her zaman küçük görürdü, ölüp ölmemesi umurunda bile değildi.

Amor bavulunu almak üzere yatakhaneye geri dönmek zorunda kaldığında halası da onunla birlikte alt kata inip onu dışarıda bekledi. Yedi aydır burada yaşıyor ve bu ânı kolluyordu. Burada geçirdiği sürenin her dakikasında, zemini muşamba kaplı bu uzun ve soğuk odalardan nefret etmişti ama şimdi tam da buradan ayrılması gerektiğinde gitmeyi hiç istemiyordu. Tek arzusu yatağına uzanıp uykuya dalmak ve bir daha hiç ama hiç uyanmamaktı. Anne gibi mi? Hayır, Anne gibi değil çünkü Anne uyumuyordu.

Giysilerini yavaş yavaş bavula yerleştirdi ve sonra bavulu aşağıya, halasının kendisini okulun ana binasının önündeki balık havuzuna bakarak beklediği yere kadar taşıdı. Baksana! Şu ne kadar da kocaman, dedi suyun derinliklerini göstererek, hiç bu kadar büyük bir japonbalığı görmüş müydün? Amor, halasının hangi balığı gösterdiğini bile görmeden, hiç o kadar büyüğünü görmediğini söyledi, ne de olsa bunların hiçbiri gerçek değildi.

Cressida'ya binip okulun dönemeçli yolundan dışarı çıkarlarken pencereden gördüğü manzara da yalnızca bir rüyaydı. Bütün pelesenkler çiçek açmıştı ve parlak mor renkli baharlar çok çiğ ve tuhaf görünüyordu. Kendi sesi kulağına sanki konuşan bir başkasıymış gibi yankılı geliyordu ve ana kapıdan dışarı çıktıklarında sola değil de sağa dönünce kendi sesi, nereye gittiklerini sordu.

Benim evime, dedi halası. Ockie enişteyi almaya. Dün gece aceleyle çıktım, yani o şey olduğunda.

(O şey olmadı.)

Marina hala, sürme çektiği küçük gözleriyle yandan baktı ama kızdan hiç tepki gelmiyordu. Sanki gizlice osurmuş gibi kadının içindeki düş kırıklığının neredeyse kokusu bile alınabiliyordu. Amor'u okuldan aldırmak için Lexington'ı göndermesi yeterli olurdu ama o bizzat gelmeyi tercih etmişti çünkü kriz zamanlarında yar-

dımcı olmaktan hoşlanırdı, herkes de bunu bilirdi. Kabuki makyajı yaptığı yuvarlak yüzünün ardında drama, dedikodu ve ucuz gösterilere karşı bir açlık yatıyordu. Televizyonda görülen kan banyoları ve ihanetler başka şeydi ama şimdi gerçek yaşam ona sahici ve heyecan verici bir fırsat sunmuştu. Kamuya açık bir yerde, müdirenin gözleri önünde korkunç bir haber verme şansı! Ama yeğeni olacak yağ tulumu doğru dürüst tek sözcük bile söylememişti. Bu çocukta bir terslik olduğunu Marina daha önce de fark etmişti aslında. Bütün bunları hep o yıldırıma yoruyordu. O günden sonra bir daha hiç eskisi gibi olamamıştı.

Galeta alsana, dedi halası somurtarak. Arka koltuktaydılar.

Ama Amor'un canı galeta istemiyordu. Hiç iştahı yoktu. Marina hala sürekli bir şeyler pişirip herkese yedirmeye çalışırdı. Ablası Astrid, Marina'nın evdeki tek şişman kendisi olmasın diye bunu yaptığını söylüyordu ama halasının ikindi çayı atıştırmalıkları üzerine iki yemek kitabı olduğu ve bunların orta yaşlı, beyaz kadınlar arasında çok rağbet gördüğü de bir gerçekti.

Hiç olmazsa konuşulması zor bir çocuk değil, diye düşündü Marina hala. Söz kesmiyor, tartışmıyor ve dikkatini veriyormuş gibi görünüyordu, bu kadarı da yeterliydi. Okul ile Laubscher ailesinin yaşadığı Menlo Park'taki ev arasındaki mesafe fazla uzun değildi ama bugün zaman geçmek bilmiyordu ve Marina hala yol boyunca Afrikaancayı alçak sesle, sır verir gibi bir tonla, sevimlilik katan küçültme ekleriyle konuşuyordu; ancak niyeti hiç de iyicil değildi. Anne'nin din değiştirerek bütün aileye nasıl ihanet etmiş olduğuyla ilgili her zamanki öyküyü anlatıyordu. Daha doğrusu eski dinine geri dönmesini yani Yahudi olmasını! Son altı aydır, Anne hastalandığından beri, halası bu konuda çok konuşmaya başlamıştı ama Amor ne yapabilirdi ki? O yalnızca bir çocuktu, hiçbir güce sahip değildi, hem zaten insanın canı öyle istiyorsa eski dinine dönmesi neden bu kadar yanlış olabilirdi ki?

Dikkatini başka şeye odaklayarak dinlememeye çalıştı. Halası araba kullanırken küçük, beyaz golf eldivenleri takmayı severdi, kimbilir nereden edindiği bir gösteriş merakından ya da belki sırf mikrop korkusundan. Amor gözlerini, halasının direksiyonun üzerinde hareket eden ellerinin solgun şekline dikti. Eğer bütün dikkatini kısa ve tombik parmakları üzerinde tutmayı başarırsa o ellerin üzerinde oynamakta olan ağzın söylediklerini dinlemek zorunda kalmayacaktı, böylece sözler de gerçek olmayacaktı. Gerçek olan tek şey eller ve onun o ellere bakıyor olmasıydı.

...İşin aslı annenin Hollanda Reform Kilisesi'ni terk ederek tekrar Yahudi olmasının tek nedeni benim küçük kardeşime inat yapmaktı, sırf çiftlikte kocasının yanına gömülmemek için, asıl nedeni işte buydu. Bir işi yapmanın doğru ve yanlış yolları vardır ve üzülerek söylüyorum ki annen yanlış olanı seçti. Aman neyse, diye iç geçirdi Marina hala eve vardıklarında, umalım ki Tanrı onu bağışlamış ve huzura kavuşturmuş olsun.

Arabayı yeşil, mor ve turuncu çizgileri olan güzel tentenin altındaki park yerine bıraktılar. Arka tarafta, beyaza boyanmış bahçe hendeğinin çevrelediği, kırmızı tuğladan yapılmış teneke çatılı banliyö bungalovu, beyazların Güney Afrika'sının bir diyoraması gibi yükseliyordu.

Kocaman kahverengi çayırın ortasında yapayalnız duran bir tırmanma oyuncağı, betondan bir kuş banyosu, çocuklar için bir oyun evi ve kamyon lastiğinden yapılmış bir salıncak... Belki sizin de çocukluğunuzun geçtiği yer gibi. Her şeyin başladığı yer.

Amor, zemine tam basmadan parmak uçları üzerinde halasının peşinden mutfak kapısına doğru yürüdü. Ockie enişte içeride kendine bu sabahki ikinci brendi-kolasını hazırlamaktaydı. Su işleri müdürlüğündeki tasarımcılık işinden emekli olduğundan beri günleri bomboş geçiyordu. Karısı onu suçüstü yakalayınca irkilip nikotinden sararmış bıyıklarını emdi. Sabahtan beri düzgünce giyinmek için saatlerce zamanı olmuştu ama hâlâ üzerinde bir eşofman altı, yakalı

tişört ve parmak arası terlikler vardı. Seyrelmiş saçlarını şekillendiriciyle yana yatırmış, iriyarı bir adamdı. Amor'a nemli nemli sarıldığında bu, ikisi için de rahatsız edici oldu.

Annen için çok üzüldüm, dedi.

Ah, önemli değil, dedi Amor ve hemen ardından ağlamaya başladı. Annesi artık şey oldu diye insanlar sürekli ona acıyıp duracaklar mıydı böyle? Ağlarken kendini ikiye yarılmış domates kadar çirkin hissediyordu ve içinden bir an önce buradan, bu küçük korkunç odadan, onun parke zemininden, havlayıp duran Malta kanişinden, halasıyla eniştesinin bıçak gibi sert bakan gözlerinden kaçıp kurtulması gerektiğini geçirdi.

Ockie eniştenin, koridorun üst tarafında şu sıralar buralarda çok yaygın olduğu üzere pütürlü duvara tutturulmuş iç karartıcı akvaryumunun yanından banyoya doğru hızlıca geçti. Gözyaşlarını nasıl yıkadığını uzun uzun anlatmaya gerek yok, yalnızca Amor'un bir yandan burnunu çekerken bir yandan da gittiği her evde yaptığı gibi ecza dolabını açarak içine baktığını söylemek yeterli olur. Kimi zaman ilginç şeylerle karşılaştığı olurdu ama bu raflar yalnızca protez diş kremi ve Anusol gibi kasvet verici şeylerle doluydu. Sonra dolabı karıştırdığı için suçluluk duydu ve kendini bu duygudan arındırmak için raflardaki nesneleri sayıp hepsini daha hoş bir sıraya koyacak biçimde yerlerini yeniden düzenledi. Ama halasının bunu fark edeceğini düşünerek onları eski hâllerine döndürdü.

Koridordan geri gelirken Amor, Marina halanın çocuklarından en küçüğü ve en irisi, aynı zamanda da hâlâ bu evde yaşayan kuzeni Wessel'in yatak odasının açık duran kapısının önünde durdu. Yirmi dört yaşına gelmiş olduğu hâlde oğlanın, ordudaki hizmetini tamamladığından beri evde oturup pul koleksiyonuyla ilgilenmekten başka bir şey yaptığı yoktu. Dünyaya açılmak konusunda sorun yaşadığı besbelliydi. Babası onun bunalımda olduğunu düşünüyor, annesiyse yolunu bulmaya çalıştığını söylüyordu. Ama Baba, yeğeninin

yalnızca tembel ve şımartılmış olduğunu, bir an önce çalışmaya zorlanması gerektiği yönündeki görüşünü belirtmişti.

Amor kuzenini sevmezdi, hele şu sıralar o kocaman, şişkin elleri, muhallebi kâsesini andıran saç kesimi ve S harfini peltek peltek söylemesi hiç hoşuna gitmiyordu. Amor'la hiçbir zaman göz teması kurmazdı zaten ama şu anda elinde büyüteciyle pul koleksiyonunun en sevdiği parçalarından biri olan ve Dr. Verwoerd'un cinayete kurban gitmesinden birkaç ay sonra bu büyük adamı onurlandırmak için çıkartılmış üç pulluk sete bakarken kızın farkına bile varacak hâlde değildi.

Ne işin var senin burada?

Annen önce beni okuldan aldı, sonra da babanı, ardından da buraya geldik.

Ha, yani eve mi gidiyorsun?

Evet.

Annene üzüldüm, dedi nihayet başını kaldırıp ona bakarak. Amor elinde olmadan yine ağlamaya başladı ve gözlerini elbisesinin koluyla kurulamak zorunda kaldı. Ama kuzeni dikkatini yeniden pullarına çevirmişti bile.

Çok mu mutsuzsun?, diye sordu dalgınca, ona bakmadan.

Amor başını iki yana salladı. Şu an için doğru söylüyordu, hiçbir şey hissetmiyordu, içinde yalnızca boşluk vardı.

Onu sever miydin?

Tabii ki, dedi. Ama bu soruya karşılık olarak bile içinde bir şey uyanmamıştı. Bu yüzden de acaba söylediği doğru mu diye düşünmeden edemedi.

Yarım saat sonra, Ockie'nin eski Valiant'ının arka koltuğunda oturuyordu. Kilise kıyafetlerini giymiş olan enişte, kahverengi pantolonu, sarı gömleği ve yeni boyanmış ayakkabılarıyla sürücü koltuğunda kepçe kulaklarıyla oturmuş, dumanı ön camı buğulamakta olan sigarasını içiyordu. Yanı başındaki karısıysa yüzünü gözünü yı-

kamış, saçlarına sprey sıkmış ve yanına da mutfağından bir torba dolusu atıştırmalık almıştı. Şu anda kentin batı ucundaki mezarlığın yanından geçiyorlardı ve içeride küçük bir kalabalık, yere kazılmış bir çukurun çevresine toplanmıştı. Yakınlardaysa Yahudi mezarlığı vardı ve orada çok geçmeden, hayır, bunu düşünme, mezarlara bakma, ama Kahramanlar Anıtı'na bakmamak da elde değildi ki! Bu kahramanların kim olduğunu bugüne kadar kimse açıklamadı, Anne de artık onlardan biri mi, bunu da düşünme, o zaman kendini yolun öteki tarafındaki çimento ve oto yıkayıcılar ile kirli apartman bloklarıyla dolu bölgeye hapsetmen gerekecek. Eğer her zamanki yoldan ayrılmazsan çok geçmeden kenti ardında bırakacaksın ama bugün her zamanki yolu kullanamazsın çünkü o yol Atteridgeville'den geçiyor ve o ilçe çok karışık şu sıra. Bütün ilçelerde kargaşa vardı, her yerde bu konuşuluyordu. Olağanüstü hâl ülkenin üzerinde kara bir bulut gibi gezinmekteyken, haberler sansürlenirken ve her yerde alarm vermek üzere olan elektrik yüklü bir hava hüküm sürerken bile, parazit gibi cızırtıyla fısıldaşan sesleri susturmanın bir yolu yoktu. Ama kime aitti o sesler, onları neden şimdi duymuyorduk? Şşş, dikkat edip iyice dinlersen duyabilirsin.

...Biz bu kıtadaki son mevziyiz... Eğer Güney Afrika düşerse, Moskova bunu şampanyayla kutlar... Açık konuşalım, çoğunluğun egemenliği demek, komünizm demektir...

Ockie radyoyu kapattı. Siyasi konuşmaları dinleyecek havada değildi, manzarayı seyretmek çok daha hoştu. Kendini bir öküz arabasının içinde yavaşça ilerleyen Voortrekker atalarından biri olarak hayal ediyordu. Evet, kimi insanların düşleri kolay kestirilebilir. Yiğit öncü Ockie tarlasını sürüyor. Nehrin kestiği yerler dışında kupkuru ve kocaman Highveld gökyüzünün altında kahverengi ve sarı renklerde bir kır manzarasına ait görüntüler geçiyor. Adına çiftlik dedikleri ama aslında yalnızca bir at, birkaç inek ve biraz da koyun ve tavukla çiftlik olmaktan uzak olan bu şey ileride, alçak tepelerin ve

vadilerin arasında, Hartbeespoort Barajı'na giden yolun yarı mesafesinde yer alıyor.

Yol kenarındaki bir çitin ardında, ellerinde metal detektörü olan birkaç adamın, yerli çocukların toprakta çukur kazışlarını izledikleri görebiliyordu. Bütün bu vadi bir zamanlar Paul Kruger'a aitti ve bu taşların altında bir yerlerde Boer Savaşı'ndan kalma iki milyon poundluk altının gömülü olduğu yönünde söylentiler vardı. Geçmişin zenginliği peşinde toprağın bir orası, bir burası kazılıyordu. Bu açgözlü davranış bile onun içinde nostaljik bir keyif uyandırıyordu. Benim halkım, gözü kara ve kararlı bir güruhtur, İngilizleri atlattıkları gibi şimdi de zencileri atlatacaklardır. Afrikalılar ayrı bir ulustu, buna gerçekten inanıyordu. Manie'nin neden Rachel ile evlendiğini hiç anlamıyordu. Su ve yağ birbirine karışmazdı. Çocuklarından da belli oluyordu zaten, hepsi birbirinden boktan çıkmıştı.

Hiç olmazsa bu bakımdan o ve karısı uyumluydu. Marina, kardeşinin karısını hiçbir zaman sevmemişti. Ona göre bu anlaşma her şeyiyle yanlıştı. Kardeşi ne diye kendi kabilesinden biriyle evlenmemişti sanki? Ben bir hata yaptım, diye de itiraf etmişti, insan hatalarının bedelini öder. Manie zaten her zaman aptalcasına inatçı olmuştu. O kadın gibi kendini beğenmiş ve gururlu biri uğruna ailesinin isteklerine sırt çevirmiş ve elbette sonunda da terk edilmişti. Hepsi seks yüzündendi, eline koluna sahip olamadığı için. Marina o eylemden hiçbir zaman haz etmemişti, yalnızca bir kere Sun City'de bir araba tamircisiyle olan deneyimi dışında, ama sus, şimdi bahsini açmanın hiç sırası değil. O iş hep kardeşimin düşüşüne neden oldu, tıraş olmaya başladığı günden beri sadece keyfine bakıp başına sürekli dert açan küçük bir keçiye dönüşmüştü, ta ki o hatayı yapıncaya ve her şey değişinceye dek. O hata şimdi bir yerlerde askerliğini yapıyordu. Bu sabah ona da haber yollamışlardı ama eve ancak yarın gelebilecekti.

Anton eve yarın gelebilecekmiş, dedi Marina, Amor'a ve sonra da dikiz aynasında rujunu tazelemeye koyuldu.

Çiftlik yoluna ters taraftan vardılar. Amor'un arabadan inerek bahçe kapısını açması ve arabanın arkasından yine kapatması gerekti. Sonra da her tarafında taşlar bulunan, araba üzerinden geçtikçe şasisinin cızırtılar çıkararak sürtündüğü engebeli yolda ilerlediler. Çıkan gürültüler Amor'a iyice yüksek geliyor, içini kemiriyordu. Başındaki ağrı daha da artmıştı. Açık yolda giderlerken en azından hiçliğin ortasında sürüklenmekte olduğunu az çok hayal edebiliyordu. Oysa şimdi artık tüm duyuları, ona gidecekleri yere varmak üzere olduklarını haber veriyordu. Eve varmayı hiç istemiyordu çünkü o zaman gerçekten bir şeyler olduğu ve yaşamında bazı şeylerin bir daha eskisi gibi olamayacağı gerçeği kaçınılmaz hâle gelecekti. Yolun elektrik direklerinin altından geçerek bayıra doğru ilerlemesini ve öteki tarafta, dipteki evi görmeyi istemiyordu. Ama ev işte oradaydı! Onu görüyordu.

Bu evi hiçbir zaman fazla sevmemişti. Dedesi burayı satın aldığında da tuhaf ve küçük bir yerdi. Çalıların arasında böyle bir yerde insan ne diye bu tarzda bir ev yapardı ki? Ama daha sonra, dede barajda boğulup ev Baba'ya kaldığında, kendisinin yerel mimari dediği ama hiçbir tarzı olmayan odalar ve eklentiler yaptırmıştı. Tasarımlarının hiçbir mantığı yoktu ama Anne'ye göre bunun nedeni evin ilk hâlinin kendisine kadınsı görünen *art deco* üslubunu kapatmak istemesiydi. Amma da saçma, demişti Baba, benim yaklaşımım tamamen pratik. Fantezi bir yana, buranın çiftlik olması gerekiyordu. Ama sonunda bu hâle gelmişti işte, her gece kilitlenmesi gereken yirmi dört tane dış kapısıyla, üslupların birbirine karıştığı kocaman bir karmaşa hâline. Bozkırın ortasındaki bu yer, ne bulduysa üzerine geçirmiş sarhoş bir adam gibi görünüyordu.

Yine de, diye düşündü Marina hala, burası bize ait. Eve bakma, toprağı düşün. Taşlı, çorak bir toprak hiçbir işe yaramaz. Ama bu toprak yalnızca bizim ailemize ait ve bu da insana belli bir güç veriyor.

Ve nihayet, dedi yüksek sesle Ockie'ye, karısı da aradan çıkmış oldu hiç olmazsa.

Sonra birden, ah Tanrım, arka koltuktaki çocuğu hatırladı. Ağzından çıkanı kulağın duysun Marina, özellikle de şu birkaç gün, cenaze bitene kadar. İngilizce konuş, kendini daha iyi kontrol edersin.

Beni yanlış anlama, dedi Amor'a. Annene saygım vardı.

(Hayır, yoktu.) Ama Amor bunu yüksek sesle söylemedi. Nihayet durmak üzere olan arabanın arka koltuğunda kaskatı oturuyordu. Evin önünde, çoğu tanıdık olmayan fazla sayıda araba durduğundan Ockie, kendisininkini epeyce ileriye park etmek zorunda kaldı, bütün bu arabaların burada ne işi vardı? Amor, daha şimdiden yüreklerindeki Anne şeklinde boşluğa çekilen insanları ve olayları hissediyordu. Arabadan inip de kapıyı sertçe kapatırken Amor'un gözü arabalardan bir tanesine takıldı. Koyu renkli ve uzun bir arabaydı, o zaman sözcüğün ağırlığı daha da arttı. Bu arabanın sürücüsü kim, neden evimin önüne park etmiş?

Yahudilere, onu hemen götürmemelerini tembihledim, diye açıkladı Marina hala. Böylece annenle vedalaşabileceksin.

Amor bunu başta anlamadı. Çakıllı yoldan çatur çutur sesler geliyordu. Ön cephedeki pencerelerden salonun insanlarla dolu olduğunu görebiliyordu. İnsanlardan oluşan yoğun bir sisin tam ortasında, iskemleye çökmüş babası vardı. Ağlıyor, diye düşündü önce ama sonra fikrini değiştirdi, hayır, dua ediyor. Ya ağlıyor ya da dua ediyordu, son zamanlarda Baba'nın ikisinden hangisini yaptığını ayırt edebilmek güçtü.

Ama sonra anladı ve içeri giremeyeceğini düşündü. O koyu renkli arabanın sürücüsü içeride annemle vedalaşmamı bekliyor; bu yüzden de kapıdan içeri giremem. Eğer kapıdan içeri girersem her şey gerçek olacak ve yaşamım bir daha hiç eskisi gibi olmayacak. Bu yüzden Marina içi yemeklik malzemelerle dolu torbasıyla hızlı adımlar atarken ve Ockie de onun arkasından ayaklarını sürürken, Amor dışarıda oyalandı. Bavulunu basamaklara bıraktı ve evin etrafından dolaşarak paratoneri ve duvardaki betondan yuvalarının içinde duran gaz tene-

kelerini geçip, bacaklarının arasından mor taşakları görünen Alman çoban köpeği Tojo'nun güneşin altında uyukladığı arka bahçeye girdi. Çimenlerin üzerinden kuş banyosunun ve kapok ağacının yanından geçip ahırları ve ırgat kulübelerini arkasında bırakarak bayıra doğru koştu.

Nereye gitti bu kız? Daha demin arkamızdaydı.

Marina bu aptal kızın böyle bir şey yaptığına inanamıyordu.

Evet, diye onu doğruladı Ockie ve katkıda bulunmaya çok hevesli olduğundan bir daha söyledi. Evet!

Ah, geri gelecektir. Marina hoşgörülü olabilecek havada değildi. Bırakın da bu insanlar kadıncağızı götürsünler artık. Çocuk fırsatı geri tepti.

Uzun arabanın şoförü Mervyn Glass, son iki saattir başında kipasıyla mutfakta oturmuş, yaslı dul adamın ablası olan buyurgan kadının talimatını beklemekteydi ve nihayet kadın ona yola çıkmasını söylüyordu. Bu çok zor bir aileydi, adam neler olup bittiğini hiç anlamıyordu ama pek aldırış edermiş gibi de görünmüyordu. Saygılı bir sessizlik içinde beklemek, işinin önemli bir parçasıydı ve içinden hiç de öyle davranmak istemediği durumlarda bile derin bir sakinlik izlenimi verebilme yetisi kazanmıştı. Oysa Mervyn Glass özünde telaşlı bir adamdı.

Hemen ayağa fırladı. Yardımcısıyla birlikte müteveffadan kalanları almak üzere üst kattaki yatak odasına çıktılar. Bunun için bir sedye, bir ceset torbası ve ölenin eşinden son bir keder gösterisi gerekiyordu. Adam karısının ölü bedenine sarılarak kadın sanki kendi iradesiyle gidiyormuş da onu kalmaya ikna edebilirmiş gibi, gitmemesi için ona yalvardı. Eğer Mervyn'e soracak olursanız size bunun hiç de görülmemiş bir şey olmadığını söylerdi. Bütün bunlara daha önce defalarca tanık olmuştu. Ölü bedenin, çevresindeki insanları kendisine doğru çeken tuhaf etki gücü de bunlar arasındaydı. Oysa yarına kadar bu tamamen değişecek, beden tamamen yok olacak ve onun kalıcı yokluğunun

üstünü tasarılar, düzenlemeler, anımsamalar ve zaman örtecekti. Evet, hemen. Yok oluş, ânında başlıyor ve bir anlamda hiç bitmiyordu.

Ama o zamana dek beden buradaydı, hem de bütün o korkunç, etten gerçekliğiyle herkese –hatta ölü kadını pek fazla sevmeyenlere bile, çünkü böyle tiplere mutlaka rastlanır– günün birinde kendilerinin de onun gibi böyle içi boşalmış, kendi kendine bakamayan bir biçimden ibaret olarak cansız yatacaklarını hatırlatacaktı. Akıl kendisinin yokluğu karşısında ürperir, bir gün düşünemez hâle geleceğini düşünmeye dayanamaz çünkü bu, boşlukların en korkutucusudur.

Neyse ki kadın ağır değildi, hastalığı içini boşaltmıştı, onu merdivenlerden indirmek, aşağıdaki zorlu köşeden döndürmek ve mutfağa giden koridorda taşımak kolay oldu. Dışarıda buyurgan abla onlara evin etrafından dolaşmalarını, ölüyü konukların önünden geçirmemelerini emrediyordu. Ziyaretçilerin bu son yolculuğun farkına varmaları ancak dışarıdaki uzun arabanın motorunun çalışması ve havada yarattığı titreşim yüzünden olmuştu.

Artık Rachel gitmişti. Gerçekten gitmişti. Bu eve yirmi yıl önce hamile bir gelin olarak gelmiş, bir daha da buradan ayrılmamıştı. Bundan sonraysa ön kapıdan içeri bir daha asla giremeyecekti.

Tabutun içinde, yani demek istediğim evin içinde, dile getirilmeyen bir korku duygusu hâkimdi ama insanlar bunun nedenini bilemiyorlar ve sözcüklere dökmüyorlardı. Aslında aksine korkuyu savuşturan sözcükler çıkıyordu ağızlardan: Sana bir fincan daha çay koyayım mı? Galetalarımın tadına bakmak ister misin?

Bu konuşan Marina'ydı elbette, taşma tehlikesi gösteren çalkantılı derinliklerin üstüne yağlı cümleler dökmekte onun üstüne yoktu. Bir yandan da kolyesiyle oynuyordu.

Hayır, aç değilim.

Bu yanıtı veren Manie'ydi, kendinden yaşça çok küçük olan erkek kardeşi şimdi gözlerinin içine baykuş gibi bakıyordu, çocukluğunda yerde bulup da beslediği baykuş yavrusu gibi.

Hadi ama, biraz çay iç hiç olmazsa. Ağlaya ağlaya vücudunu susuz bıraktın.

Ah lütfen, lütfen, lütfen, dedi adam, öfkeli bir tonda hararetli hararetli ama belki de ablasına söylemiyordu.

Ne olmuştu o baykuşa? Başına kötü şeyler geldiğini hatırlıyor gibiydi ama tam olarak çıkaramıyordu.

Bir daha hiç çay içmeyeceğim, dedi kardeşi.

Ah hayır, dedi kadın sinirle, saçma sapan konuşma.

Karısının ölümünü neden bu kadar kötü karşıladığını hiç anlayamıyordu. Kadın altı aydır ölüm döşeğindeydi zaten, kardeşinin de bugüne hazırlanması için dünya kadar zamanı olmuştu. Ama Manie darmadağındı, tıpkı kazağının altından sarkan ipliğin bir yere takılıp da sökülmesi gibi.

Oynama onunla, dedi. Çıkar da ver, onarayım.

Adam hiç düşünmeden söyleneni yaptı. Ablası da kazağı eline alarak iğne iplik aramaya koyuldu. Tabii Rachel evde böyle şeyler bulunduruyorsa, diye geçirdi içinden. Ya da bulunduruyorduysa. Zihninden yaptığı bu düzeltme hoşuna gitti, tıpkı tutulmuş bir eklemin yerine oturması gibi tatmin ediciydi. Bundan böyle Rachel artık hep geçmiş zamanda olacaktı.

Sıcak bir bahar günü olmasına karşın Manie kazaksız kalınca ürperdi. Bir daha hiç ısınabilecek miydi acaba? Rachel'a hiçbir zaman şu an olduğu kadar ihtiyaç duymamıştı, onun yokluğu, içinde çok derin, çelik gibi bir soğuk yaratıyordu. Karısı onun en mahrem yerlerine ulaşmayı, o küçük bıçaklarını oralara saplamayı çok iyi biliyordu. Sevgiyle nefret arasındaki fark kaybolmuş gibiydi, birbirlerine o kadar yakındılar işte. Kökleri yazgıyla birbirine kenetlenmiş, biri diğerine dolanmış iki ağaç gibi. Bundan kurtulmayı kim istemezdi ki? Ama beni ancak Tanrı yargılayabilir, her şeyi bilen Tanrı! Bağışla beni Tanrım, yani Rachel demek istiyorum, ben çoğu insana göre daha zayıf biriyim.

Yine ağlamaya başladı. Marina onu odanın öteki ucundan görebiliyordu. Nihayet bir çekmecede dikiş takımı bulabilmişti, bir yandan evin içindeki trafiği gözetlerken bir yandan da herkesin gözü önünde işe yaradığını gösterircesine evin köşesine yerleşmişti. Elleri dikişe de yemek pişirmeye de yatkındı. Ama kocası, elinde tazelenmiş içkisiyle önünden geçerken dalgınlıkla iğneyi parmağına batırdı.

Ve işte o anda, durup dururken baykuşa ne olduğunu hatırlayıverdi. Ah, çok yazık. O beyaz tüyleri kanlar içinde kalmıştı.

Hey, gözüm üstünde, diye seslendi Ockie'ye.

Ama kocası bıyıklarına bulaşmış brendinin tadına varırken içinden, kapa çeneni, sen de kim oluyorsun, diye geçirerek uzaklaşıp gitti. Bir an için burada neden bulunduğunu bile unutmuştu. Salondaki adamlardan birine, eğleniyor musunuz?, diye sordu.

Ne?, dedi adam.

Ama Ockie hemen kendini topladı ve olduğu yerde ileri geri sallandı. Yani, bu koşullar altında, demek istiyorum.

Konuştuğu adam Hollanda Reform Kilisesi'nin acemi rahip yardımcılarından biriydi. Âdemelması belirgince çıkık olan bu uzun boylu, gergin ve acemi rahip yardımcısı son bir yıl içinde hiç kimsenin haberi olmaksızın dinî inancını tamamen yitirmişti. Kendini sürekli olarak dikenlerle dolu vahşi bir ormanda sendeleyerek yürüyormuş gibi hissediyor ve bu yüzden de bol bol gülümsüyordu. Tam o anda, Ockie kendisiyle konuşmadan hemen önce yine bu konuyu düşünerek, artık hiçbir şeye inancı olmadığını aklından geçirdiği için kendi kendine gülümsüyordu ve kendisiyle konuşulunca da suçluluk duygusuyla irkilmişti.

Amor bu ikisini, enişteşiyle kuşkucu din adamını salonun camlı kapılarının arkasından görüyordu. Çıktığı bayırın üzerinden evin bütün ön cephesini görebiliyor, bütün pencerelere bakabiliyordu. Zaten buraya çıkıp oturmayı da bu yüzden seviyordu ama bunu tek başına yapması yasaktı. Zemin katı daha önce hiç bu kadar hareketli

görmemişti. Siluetler oyuncak bir binanın içindeki insanlar gibi gidip geliyorlardı. Ama o dikkatini onlara vermiyordu. Gözlerini tek bir pencereye dikmişti. Üst katta, soldan üçüncü pencereye bakıyor ve orada, içeride, diye düşünüyordu. Eğer bayırdan aşağıya inip merdivenleri çıkarsam onu orada, odasında, beni beklerken bulacağım. Her zaman olduğu gibi.

Orada birinin hareket ettiğini de görüyordu. Bir kadın silueti oradan oraya koşuşturup duruyordu. Amor gözlerini kısarsa bu kadının gerçekten de annesi olduğunu hayal edebilirdi; bedeni eskisi gibi güçlü ve sağlıklı şekilde yatağının başucundaki ilaçları temizliyordu. Artık onlara gerek kalmamıştı. Anne iyileşmişti, zaman geriye dönmüş, dünya eski düzenine kavuşmuştu. Bu kadar kolaydı işte.

Ama bütün bunları uydurduğunu, içerideki kişinin Anne olmadığını biliyordu. Ezelden beridir çiftlikte yaşayan ya da en azından öyleymiş gibi hissettiği Salome'ydi bu. Dedesi ondan hep böyle söz ederdi: Ha, Salome mi? Onu toprakla birlikte aldım.

Yatağın çarşaflarını toparlarken bir an durup onu gözlemledi. Anne'nin yıllar önce kendisine verdiği eski bir elbiseyi giymiş, sağlam ve güçlü bir kadın. Saçlarına bir eşarp bağlamıştı. Ayakları çıplak, tabanları kirli ve çatlaklarla doluydu. Ellerinde de bir sürü iz vardı, sayısız çarpmalardan kalma yaralar ve çiziklerdi bunlar. Anne'yle aynı yaşta olmalıydı, yani kırk, ama çok daha yaşlı görünüyordu. Aslında yaşını tahmin etmek hiç kolay değildi. Yüzünden pek bir şey okunmuyordu, sanki yaşamını bir maske, bir put gibi yüzüne geçirmişti.

Ama kimi şeyleri kendi gözünüzle gördüğünüz için bilirsiniz. Salome, tıpkı evi silip temizlerken ve içinde yaşayanların çamaşırlarını yıkarken olduğu gibi, yine hep aynı ifadesizlikle son hastalığı sırasında Anne'ye de bakmış, onu giydirip soymuş, bir kova sıcak su ve çaput beziyle yıkanmasına, tuvalet ihtiyacını gidermesine yardımcı olmuş ve evet, lazımlığı kullandıktan sonra kıçını da silmiş; kanı, boku, irini, sidiği, her şeyi temizlemişti. Yani kendi ailesinin çok pis

ya da çok mahrem bularak yapmayı istemediği ne iş varsa hepsini yapmıştı. Bırakın Salome yapsın, ona bunun için para vermiyor muyuz zaten? Anne ölürken de orada, yatağının yanı başındaydı ama sanki kimse onu görmüyor gibiydi, âdeta görünmez olmuştu. Aslında Salome de kendini görünmez hissediyordu. Kendisine, burayı temizle, çarşafları yıka, deniyordu ve o da söyleneni yapıyor, evi temizliyor, çarşafları yıkıyordu.

Ama Amor onu pencereden görebildiğine göre, görünmez değildi demek ki. Şimdiye dek anlam veremediği bir anı geldi aklına, Anne ve Baba ile aynı odadaydılar. Onlar onun da orada, bir köşede olduğunu unutmuşlardı. Onu görmüyorlardı, onlar için siyah bir kadın gibiydi o da.

(Bana söz veriyor musun Manie?

Sıkıca sarılıp korku filmindeymiş gibi iskeletimsi elleriyle onu sıkı sıkı kavrayarak.

Evet, yapacağım.

Çünkü eline bir şeyler geçsin istiyorum. Yaptığı onca şeyden sonra.

Anlıyorum, dedi Baba.

Yapacağına söz ver bana. Kendin söyle.

Söz veriyorum, dedi Baba sesi boğulur gibi.)

Bu görüntü hâlâ gözlerinin önündeydi, anne babası birbirlerine sarılıp sarmalanmış, İsa ve annesi gibi son derecede üzücü biçimde gözyaşı dökerken sanki bir düğüm hâline gelmişlerdi. Ses ise başka bir yerlerdeydi, daha yüksekte ve uzakta; sözcükler henüz onun kulağına erişemiyordu. Ama sonunda kimden söz etmekte olduklarını anladı. Tabii ya. Çok açık. Herhâlde yani.

En sevdiği yerde oturuyordu, yanmış ağacın dibinde, kayaların arasında. Yıldırım çarptığında az kalsın can vereceği yerde. Güm! Gökyüzünden aşağıya beyaz bir ateş iniyor. Sanki Tanrı parmağıyla seni işaret ediyormuş gibi, demişti Baba, ama o nereden bilecekti

ki, o sırada orada değildi bile. Tanrı'nın gazabı intikam alevi gibidir. Ama ne o yanmıştı ne de ağaç. Yalnızca ayakları.

İyileşmek için iki ay hastanede yatmıştı. Tabanlarında hâlâ biraz hassasiyet kalmıştı, bir de bir ayağının küçük parmağı eksikti. Şimdi ona dokunuyor, yarayı parmaklıyordu. Günün birinde, dedi yüksek sesle. Günün birinde ben de. Ama düşüncesini yarıda bıraktı ve günün birinde ne yapacağı, havada asılı olarak öylece kaldı.

Şimdiyse biri bayıra arka taraftan tırmanmaktaydı. Bir insan silueti yaklaşıyordu, yavaş yavaş gölgenin içi doluyor, yaşını, cinsiyetini, ırkını birer giysi parçası gibi üzerine giymeye başlıyordu. Sonunda karşısına kendisi gibi on üç yaşında olan, eski püskü bir şort ve tişört giymiş, ayaklarında patlak spor ayakkabıları olan, siyah bir oğlan çıktı.

Ter, kumaşı tene yapıştırır. Parmaklarınla çekip kurtar.

Merhaba Lukas, dedi.

N'aber Amor?

Önce bir sopayla toprağa vurdu. Sonra bir kayanın üzerine yerleşti. Birbirleriyle konuşmaları kolay oluyordu. Burada ilk kez buluşmuyorlardı. Hâlâ çocuktular, çocukluktan çıkmanın eşiğinde olan çocuklar.

Annen için üzüldüm, dedi oğlan.

Neredeyse yine ağlamaya başlayacaktı ama ağlamadı. Lukas'ın böyle söylemesinde bir sakınca yoktu, çünkü onun da babası ölmüştü, o henüz çok küçükken, Johannesburg yakınlarında bir altın madeninde hayatını kaybetmişti. Bu, ikisini birleştiren bir şeydi. Hatırladığı şey hâlâ aklındaydı, ona bundan söz etmek istedi.

Ev artık sizin oldu, dedi ona.

Oğlan anlamamış gibi onun yüzüne baktı.

Annem, babamdan evi annene vermesini istedi. Bir Hıristiyan verdiği sözden asla geri dönmez.

Oğlan aşağıya, bayırın arka tarafına doğru baktı, yaşadığı yere, o küçük, çarpık eve. Lombardların evine. Oraya herkes böyle diyordu,

oysa yaşlı Bayan Lombard yıllar önce ölmüş, Amor'un dedesi o Hintli ailenin eve yerleşmesine engel olmak için orayı satın almış, onların yerine orada Salome'nin yaşamasına izin vermişti. Kimi isimler kalıcı oluyor, kimileri olmuyordu işte.

Bizim ev mi?

Artık sizin olacak.

Lukas, kafası hâlâ karışık, gözlerini kırpıştırdı. Orası hep onun evi olmuştu. Orada doğmuştu, geceleri orada yatıyordu, bu beyaz kız ne demek istiyordu böyle? Sıkılmış gibi tükürdü ve ayağa kalktı. Kız onun bacaklarının ne kadar uzadığını ve güçlendiğini, uyluklarında kıllar çıkmış olduğunu fark etti. Çocuğun kokusunu alabiliyordu, leş gibi ter kokuyordu. Bütün bunlar yeniydi ya da belki o bunları yeni fark ediyordu ve daha şimdiden, çocuğun kendisine bakmakta olduğunu fark etmeden utanmıştı.

Ne var?, dedi kollarını dizlerine dayayıp öne doğru eğilerek.

Hiç.

Oğlan, kızın oturduğu kayanın üzerine atladı ve yanına çömeldi. Çıplak bacağı kendisininkine çok yaklaştığı için kız onun sıcaklığını ve kıllarının batışını hissederek dizini kenara kaydırdı.

Öf, dedi. Yıkanman gerek.

Çocuk hemen ayağa fırladı ve yeniden öteki kayanın üstüne zıpladı. Kız onu kaçırttığı için pişman oldu ama ne diyeceğini bilemedi. Çocuk sopasını eline aldı ve onunla toprağa vurdu.

Peki, dedi.

Tamam.

Lukas geldiği gibi yine sopasıyla otların tepelerine vurarak, sopayı karınca tepeciklerinin üstlerine bastırarak bayırdan aşağı indi. Dünyaya, oradan geçmiş olduğunu bildiriyordu.

Amor, gözden kaybolunca dek Lukas'ın arkasından baktı; büyük, siyah araba gittiğinden beri sanki üstünde dolanan gri bulut da yok olmuş gibi kendini daha hafif hissediyordu. Sonra bayır-

dan aşağıya doğru aylak aylak inmeye başladı, ara sıra bir taşa ya da yaprağa, kendi evine ya da kendisinin olduğunu düşündüğü eve bakmak için duruyordu. Arka kapıdan içeri girdiğinde, kaçışının üzerinden yüz otuz üç dakika, yirmi iki saniye geçmişti. Bir tanesi uzun ve koyu renk olmak üzere dört araba ayrılmış, yalnızca bir tane yeni araba gelmişti. Telefon on sekiz kere çalmıştı, kapı ziliyse iki kere. Birilerinin gönderdiği çiçek her nasılsa buraya kadar yolunu bulmuştu. Yirmi iki fincan çay, altı kupa kahve, üç bardak soğuk meşrubat ve altı kadeh de brendi-kola içilmişti. Alt kattaki üç tuvalet hiç alışık olmadıkları bir trafik görmüş, hepsinin sifonları toplam yirmi yedi kere çekilmiş, dokuz virgül sekiz litrelik idrar, beş virgül iki litrelik bok, bir mide dolusu kusmuk ve beş mililitre sperm boşaltmışlardı. Bu rakamlar böylece sürüp gidiyordu ama matematiğin neye faydası vardı ki? Her insanın yaşamında her şeyden tek bir tane vardı aslında.

Sessizce mutfağa süzüldüğünde uzaktan gelen sesler duyuyordu, ama evin bu kısmı sakindi. İkinci kata çıkan merdivenleri tırmandı. Odasına giden koridora doğru yürüdü. Yolda Anne'nin şimdi boş olan odasının önünden geçmesi gerekti, Salome çamaşırları yıkamaya gitmişti ve her ne kadar annesinin başına *gelmeyen* o şeyin burada *yaşanmadığını* bilse de içeri girmesi gerekiyordu, girmek zorundaydı.

Annesinin eşyalarına bakan küçük kız. Her şeyi ezbere biliyordu, kapıdan yatağa kadar kaç adım olduğunu, lambayı açan düğmenin nerede olduğunu, halının insanda baş ağrısı yapan sarmallı, turuncu desenini... Göz ucuyla Anne'nin yüzünün bir an için aynada belirdiğini sandı ama dönüp doğrudan baktığında orada yoktu. Onun yerine annesinin kokusunu alabiliyordu ya da annesinin olduğunu düşündüğü bir kokular karışımını, oysa aslında bunlar yakın zamandaki olaylardan kalma izlerdi ve içlerinde kusmukları, tütsüleri, kanı, ilaçları, parfümleri ve hepsinin altında yatan karanlık bir malzemeyi

taşıyorlardı, belki de hastalığın kendi kokusunu. Duvarların içlerine çektiği koku havada dolaşıyordu.

Burada değil.

Bu konuşan ablası Astrid'di, nasıl becerdiyse eve girdiğini fark edip onun peşinden gelmişti.

Onu götürdüler.

Biliyorum. Gördüm.

Yatağın örtüleri toplanmıştı ve çıplak şiltenin üzerinde, tanımlanması mümkün olmayan bir leke vardı. İki kız kardeş, karşılarında sanki yeni bir kıtanın haritası duruyormuş gibi büyülenmişçesine ve korkuyla o kopkoyu şekle bakıyordu.

Öldüğünde yanındaydım, dedi sonunda Astrid, söylediği şey gerçek olmadığı için sesi titriyordu. Öldüğünde annesinin yanında değildi. Ahırların arkasında, ara sıra çiftlik işlerine yardım etmeye ve ahırları temizlemeye gelen Rustenburglu bir çocuk olan Dean de Wet'le konuşuyordu. Dean'in babası birkaç yıl önce vefat ettiğinden, annesinin ölümü sırasında Astrid'i avutmaktaydı. Dümdüz ve içten bir çocuktu ve Astrid, son zamanlarda karşı cinse olan farkındalığı arttığı için onun bu ilgisinden hoşlanıyordu. Yani Rachel Swart'un vadesi dolduğunda, yanında yalnızca kocası, namıdiğer Baba ya da Manie ve bir de şu siyah kız, adı neydi onun, Salome vardı, ama o da sayılmazdı elbette.

Ben de orada olmalıydım. Astrid böyle düşünüyordu. O sırada Dean'le flört etmiş olması suçluluk duygusunu daha da artırıyordu. Küçük kardeşinin, hakkındaki bu gerçeği bildiğini sanıyordu ama yanılıyordu. Yalnızca bu gerçeği değil, diğerlerini de bilmiyordu. Örneğin yarım saat önce öğle yemeğini kustuğunu ve ince kalabilmek için bunu düzenli olarak yaptığını. Bu türden paranoyakça korkulara kapılabiliyordu, çevresindeki insanların onun zihnini okuduklarından kuşkulanıyor ya da yaşamın ayrıntılı biçimde düzenlenmiş bir performanstan ibaret olduğu ve kendisi dışında herkesin rol yaptı-

ğını düşünüyordu. Astrid korkularla dolu bir insandı. Başka şeylerin yanı sıra, karanlıktan, yoksulluktan, gök gürültüsünden, şişmanlamaktan, depremlerden, gelgitlerden, timsahlardan, siyahlardan, gelecekten, toplumun düzenli yapısının bozulmasından da korkardı. Sevilmemekten. Hep böyle olmaktan.

Ama şimdi ağlayan Amor olmuştu çünkü Astrid o sözcüğü gerçekmiş gibi söylemişti, oysa gerçek değildi. Ev ağzına kadar burada olmaması gereken, normalde burada olmayan, en azından hepsi aynı anda burada olmayan insanlarla dolu olsa bile bu, gerçek değildi.

Hazırlanmamız gerek, dedi Astrid sabırsızlıkla. O üniformayı üzerinden çıkarmalısın.

Ne için hazırlanmamız gerek?

Astrid yanıt vermedi, bu da kardeşini sinir etti.

Neredeydin sen? Hepimiz seni aradık.

Bayıra çıkmıştım.

Oraya tek başına çıkmanın yasak olduğunu biliyorsun. Burada ne işin var peki? Onun odasında?

Yalnızca bakıyordum.

Neye bakıyordun?

Bilmiyorum.

Gerçek buydu, neye baktığını bilmeden yalnızca bakıyordu ve hepsi buydu işte.

Git üstünü değiş, diye emretti Astrid, şimdi bir mevki boşalmış olduğu için yetişkin sesiyle konuşmaya çalışmıştı.

Bana emir veremezsin sen, dedi Amor, ama gerçekten de çıktı, sırf Astrid'den kaçmak için ve o da odada yalnız kalır kalmaz gözüne kestirdiği, başucu sehpasındaki bileziği eline aldı. Mavi-beyaz boncuklu, küçük, hoş bir halkaydı bu. Onu daha önce annesinin bileğinde görmüş, kendisinde de denemişti. Şimdiyse bileziği alıp bileğine geçirdi ve nabzında onun sıcaklığını hissetti. Bu bileziğin aslında başından beri kendisine ait olduğuna karar verdi.

Ben güzel değilim. Böyle düşündü Amor, dolap kapısının arkasındaki aynaya bakarken, hem ilk defa da olmuyordu bu. İç çamaşırlarıyla duruyordu, yeni aldığı küçük sutyenin altında tomurcuklanmakta olan etin hissi hâlâ yeni ve huzursuz ediciydi. Kalçaları genişlemişti ve bu kalınlaşma ona ağır geliyor, bunu abartılı ve müstehcen buluyordu. Göbeğini, bacaklarının üst kısmını ve omuzlarının düşüklüğünü hiç beğenmiyordu. Pek çoğunuz gibi o da aslında bedenini hiç beğenmiyordu ama bu duygusuna bir de ergenliğe özgü bir yoğunluk eklenmekteydi, bugünse bedenini her zamankinden daha belirgin, daha kalın, göze çarpar buluyordu.

Bu türden içe dönme anlarında çevresindeki hava basiretle doluyordu. Son zamanlarda bu birkaç defa başına gelmiş, örneğin bir resmin duvardan düşeceğini, bir pencerenin ansızın açılacağını, bir kurşunkalemin masanın üzerinde yuvarlanacağını bir milisaniye önceden bilmişti. Bugün de aynadaki yansımasına bakarken, başucu sehpasının üzerinde duran, yangında kararmış kaplumbağa kabuğunun birden havaya yükseleceğine kanaat getirdi. Onun havaya kalkışını izledi. Sanki onu gözleriyle kendisi taşıyormuş gibi sakince odanın ortasına kadar hareket edişini gözledi. Sonra düşmesine izin verdi ya da onu yere attı ve zemine büyük bir şiddetle çarparak kırıldığını gördü.

Bu kaplumbağa kabuğu, onun bozkırdan alıp eve getirdiği çok az sayıdaki nesneden bir tanesiydi. Tuhaf şekilli bir taş, minicik bir firavunfaresi kafatası, uzun ve beyaz bir kuştüyü. Bunlar dışında oda alışık olunan türden işaret ve ipuçlarından yoksundu. Odası, üzerinde battaniyesinin durduğu tek kişilik bir yatak, yanında başucu sehpası, gece lambası, dolap ve çekmeceli şifonyerle döşeliydi. Ahşap zemindeyse ne bir halı ne de bir kaplama vardı. Duvarlar da çırılçıplaktı. Kız, içinde olmadığında odası boş bir sayfayı andırıyordu. Sahibi hakkında fikir verebilecek hiçbir iz ya da ipucu yoktu. Belki bu da sahibi hakkında bir şeyler söylüyordu.

Biraz sonra merdivenlerden aşağı inerken, kırılan kaplumbağa kabuğunun bir parçasını elinde tutuyordu. Hâlâ ortalıkta dolaşıp duran bir dolu insan vardı. Kız gözlerini, koltuğuna çökmüş babasının siluetinden ayırmadan ona doğru yürüdü.

Neredeydin?, dedi Baba. Çok endişelendik.

Bayıra çıkmıştım.

Amor, oraya tek başına çıkmaman gerektiğini biliyorsun. Neden hep oraya gidip duruyorsun?

Onu görmeyi istemedim. Kaçtım.

Elindeki ne?

Sersemlemiş hâliyle ne olduğunu ve nereden geldiğini bir türlü hatırlayamadığı yamuk yumuk kırık kabuğu ona uzattı. Kocaman bir devin ayak tırnağına benziyor, ne iğrenç bir şey bu böyle. Dışarılardan bulduğu bir şeydi işte. Her zaman doğada rastladığı eğri büğrü, pis parçaları toplayıp eve getirirdi zaten. Parçayı bir kenara atacaktı ama hareketini yarıda bırakarak, onu az önce kızının tuttuğu gibi gevşekçe avucunda tuttu.

Buraya gel.

Şimdi içi kızına karşı büyük bir şefkatle dolmuştu, hem çok derin hem de içli bir duyguyla. Ne kadar savunmasız, yalın bir ruh. Çocuğum, benim küçük çocuğum. Onu kendine doğru çekti ve bir anda her ikisi de, yedi yıl önceki âna dönmüş gibi oldular, yıldırım çarptıktan sonraki o beyazlığa, kaza sonrasının o yarı uyanık, yarı hülyalı hâline. Amor'u kucağında bayırdan aşağıya taşıyordu. Kurtar onu! Tanrım kurtar onu! O zaman ben de sonsuza dek kendimi sana adayacağım. Manie için o an, Musa'nın dağdan inişi gibiydi, Kutsal Ruh ona o gün, o ikindi vaktinde dokunmuş ve bütün yaşamını değiştirmişti. Amor ise o ânı farklı hatırlıyordu; mangal yapılmış gibi havayı saran yanmış et kokusuyla, sanki dünyanın merkezinde kurban edilmiş bir kurbanlığın leş kokusuyla anımsıyordu.

Bayır. Lukas. Konuşmaları. Aşağıya bunu söylemek için inmişti; babasının kafasını yasladığı ter, yas ve Brut kokan gömleğini ittirip kendini kurtardı.

Sözünü tutacaksın, dedi ona. Bu cümleyi soru sorar gibi mi, yoksa bir yargı bildirir gibi mi söylediği her ikisi için de açıkça belli değildi.

Ne sözüymüş o?

Biliyorsun. Anne'nin senden yapmanı istediği o şey.

Baba bitkindi, neredeyse kum tanecikleri gibi dağılmak üzere görünüyordu. Evet, dedi belli belirsiz, eğer bir söz vermişsem tutarım.

Yapacak mısın?

Yapacağım dedim ya. Ceketinin cebinden bir mendil çıkarıp sümkürdü, sonra da ne çıktığını görmek için mendilin içine baktı. Sonra geri kaldırdı. Tam olarak neden söz ediyoruz biz?, diye sordu.

(Salome'nin evinden.) Ama Amor'un da gücü tükenmişti ve kendini yeniden babasının göğsüne bıraktı. Konuştuğunda babası onu duyamadı.

Ne dedin?

Yatakhaneye geri dönmek istemiyorum. Nefret ediyorum oradan.

Babası bunun üzerinde düşündü. Geri dönmek zorunda değilsin, dedi. Oraya geçici olarak gitmiştin, yalnızca Anne... Yani Anne hastayken.

Yani oraya geri dönmeyecek miyim?

Hayır.

Hiç mi?

Hiç. Söz veriyorum.

Şimdiyse kendini sıcak ve sessiz bir yeraltı mağarasına girmiş gibi her şeyden uzak ve çökkün hissediyordu. Kalp ne kadar da değişkendi. Gün batmak üzereydi. Annem bu sabah öldü. Yakında yarın olacak.

Kızının kendisine asılmasından bunalmış olan Manie onu bir kenara itmek için duyduğu yakışıksız dürtüyü bastırmak zorunda kal-

dı. Ortada herhangi somut bir dayanak bulunmadığı hâlde Amor'un gerçekten kendi çocuğu olup olmadığı onu her zaman endişelendirmişti. Doğumu önceden planlanmamış olan bu en küçük çocuklarının rahme düşmesi, evliliklerinin en çalkantılı zamanına, karısıyla yatak odalarını ayırdıkları o aradaki geçiş dönemine denk gelmişti. Birbirlerine öyle aman aman âşık değillerdi ama yine de Amor bu ortamda dünyaya gelmişti.

Ancak her nereden gelmiş olursa olsun, ilahi planın bir parçası olduğuna kuşku yoktu. Tanrı onu ellerinden almak istediğinde Manie kendini nihayet Kutsal Ruh'a açmış olduğuna göre, kızı dini bulması için bir aracı olmuştu kesinlikle. Bu olaydan kısa süre sonra, tefekkür hâlinde dua ederken bir anda kendini arındırmak için ne yapması gerektiğinin ayırdına varmıştı. O, Herman Albertus Swart, yetersizliklerini karısına itiraf ederek ondan bağışlanma dilemeliydi. Böylece Rachel'a her şeyi anlatmış, kumarı, fahişeleri, ne varsa açığa vurarak ona içini dökmüştü, ancak evliliği berraklığa kavuşacağı yerde kararmıştı. Karısı onu bağışlayacağına yargılamış, büyük ölçüde kusurlu bulmuş, onun peşinden ışıklar diyarına yürüyeceğine ona sırtını dönerek aksi yöne, kendi halkına doğru yürümüştü. Tanrı'nın hikmetinden biz kullarına asla sual olmuyordu!

Koltuğunda iki yana sallanarak Amor'un yüzünü ellerinin arasına aldı ve kendisine doğru kaldırarak yalnızca kendisinin bedeninden, hücrelerinden gelmiş olabilecek bir iz görmeye çalışır gibi yüz hatlarına baktı. Bunu ilk kez yapmıyordu. Kızı da içine girdiği karanlık yıldız kümelerinin arasından, korkuyla onun yüzüne bakıyordu.

Kızına bir şey söylemek üzereymiş gibiydi ama neyse ki Rahip Simmers'ın gelişi ona engel oldu. İyi yürekli rahip, günün önemli bir kısmını burada geçirmiş, cemaatinin önemli bir üyesine avuntu ve dua yardımında bulunmuştu. Manie'nin Tanrı'nın ateşiyle sınanarak nihayet gerçeğe uyandığı günden sonraki arayış ve soruşturma yılları boyunca Alwyn Simmers onun kılavuzu ve çobanı

olmuştu. Onun kilisesinin titizliği beni ayakta dimdik tutan kirişler ve payandalardır.

Maalesef artık gitmem gerekiyor, dedi rahip. Ama yarın yine geleceğim.

Görme yetisi zayıflamakta olan rahip için Manie yalnızca bulanık bir şekilden ibaretti. Gözlerini kalın ve koyu renkli merceklerin ardına gizliyor ve yanında destek alacağı, yani gerçek anlamda destek alabileceği biri olmadan hiçbir yere gidemiyordu. Çünkü İsa'nın desteği bu gibi durumlarda fazla mecazi kalıyordu. İnancını yitirmiş acemi rahip yardımcısı da bunun için buradaydı zaten ve şimdi de konuşmanın düzgün ilerleyebilmesi için rahibi doğru yöne çevirmeye uğraşıyordu.

Bu da hiç olmazsa Manie'ye kızını bir kenara koyması için bir fırsat sağlamış oluyordu. Onu her an kırılabilecek bir eşya parçasıymış gibi dikkatlice kendinden uzaklaştırdığı anda varlığını dahi unuttu. Sizi arabanıza kadar geçireyim, dedi. İki adamı yavaşça sokak kapısına doğru yönlendirirken, kendisinin bir büfede çerçeve içinde duran, yirmi yıl önce o zaman yeni açılmış sürüngen parkı Pullu Şehir'de çekilmiş bir fotoğrafının önünden geçti. Bu adı daha ilk gün bulmuştu ve fotoğrafta görülen genç adamın yüzündeki sırıtıştan da bunu okumak mümkündü. Manie o zamanlar yirmi yedi yaşındaydı. O sırada gözde bir bekâr sayılıyordu. Çok eğleniyor, her zaman soytarılıklar yapıyordu, üstelik yakışıklıydı da, inanmayan fotoğrafa bakabilir. Uzun ve dağınık perçemleri, dişlerini gösteren küstah bir sırıtışı vardı. Biraz yaramaz çocuk havasındaydı. Her iki elinde öfkeli ve ölümcül birer yılan tutuyordu. Sol elinde kara mamba, sağ elinde ise yeşil mambayla sanki gençliği, sağlık fışkıran hâli ve kendinden eminliği çerçeveden taşıyordu. Koyu renk camlı, kocaman, parlak çerçeveli bir gözlük takmıştı ve çıplak göğsünden fışkıran kıllarla aynı renkte, bakırımsı gür favorileri vardı. Verimli ve özgürdü, herkes ona sahip olmayı istiyordu. Rachel'ın onun uğruna her şeyden vazgeçmesi boşuna değildi. Sonra o değişince, karısı da fikrini değiştirmişti.

Dışarı çıkınca rahip, Manie'yi kafakola alarak kucakladı, soluk kesici ama erkekçe. İsa'dan güç alın, diye fısıldadı kulağına. Düşününce anlamsız bir cümleydi aslında, ama Manie olur, dedi, İsa'dan güç alacağım. Uzun zamandan beri öyle yapıyordu zaten. Yarın gelecek misiniz?, diye sordu kaygıyla, İsa'nın tek başına yeterli olacağından emin değilmiş gibi ve rahip de geleceğine söz verdi.

Sonra acemi rahip yardımcısı direksiyonda, yaşlıca adam yan koltuğunda çiftlik evinden uzaklaştılar. Bahçe kapısına giden engebeli yol boyunca hiç konuşmadılar ama araba inip kalktıkça sürücünün âdemelması bir oltanın mantarı gibi, bir aşağı bir yukarı oynadığından sanki bir şey söylemek istiyormuş gibi görünmesine neden oluyordu.

Ancak dış kapıdan çıkıp da asfalt yola çıktıklarında Alwyn Simmers hareketlendi.

Şahane bir aile, diye yorumda bulundu. Bu adam dağılmayacaktır.

Sürücü onu dinlerken, kendi kendine hasetle gülümsüyordu. Dağılmayacaktır! Bu kadar emin olabilmek mümkün mü? Benim için değil. Bu gece değil. Adamın elleri bu kadar kayganken, yolun üzerinde kalabileceğine inanmak bile fazlasıyla inanç gerektiriyordu.

Yaşlı rahip, dalgalı kahverengi saçları yana taranmış, şişman, yumuşak bir adamdı. Evde bakımını üstlenmiş olan kız kardeşi Laetitia'nın eli ütüye çok yatkın olmadığı için adamın her tarafı buruşmuş görünürdü. Ellerinin, boynunun, yüzünün yani görünür olan her yeri kırışıklarla dolu ve pörsümüş olduğundan, giysilerin altında kalan kısmı görmeyi hiç istemezdiniz.

Gerçi zaten doğal bir ağırlığa sahipti ama bugün özellikle hantallaşmıştı çünkü Rachel'ın, daha ilk günden itibaren kendisine karşı gelmiş ve yüzünü Tanrı'nın ters tarafına çevirmiş o inatçı ve gururlu kadının ölümü, onu çok istediği bir şeye yaklaştırmıştı. Kendi için değil elbette, hayır! Yalnızca kilise için ve Tanrı'nın işini daha da ilerletebilmesi için. O yalnızca bir aracıydı. Ama aracı önündeki yolun

nihayet açılmış olduğunu ve çok çekici bir toprak parçasına yakında sahip olabileceğini hissedebiliyordu.

Yarın öğleden sonra dörtte beni al, dedi kararını verince.

Yine bu... Bu insanlara mı geleceğiz?

Evet, Swart ailesinin yanına geleceğiz. Oradaki işim henüz bitmedi.

Buralarda özellikle çok çarpıcı olan günbatımı sırasında tüm konuklar gitmiş, geriye yalnızca aile üyeleri kalmıştı. Ockie enişte artık hafifçe sağa doğru çekiyordu, belki de ağzının tek tarafında beliren çarpık gülümsemesi ağır geliyordu. Baba ile birlikte salonda oturmuş, ülkenin dört bir yanından kötü haberler veren televizyon haberlerini izliyorlardı. Johannesburg'da bir limpet mayını, ilçelere gönderilen birlikler... Baba arada sırada, sanki Güney Afrika'nın hâline üzülüyormuş gibi kendini kaybedip ağlamaya başlıyordu. Ockie ise yalnızca içkisini yudumlayarak gülümsüyordu.

Mutfakta Marina bir yığın tabak ve bardağı yıkamak zorunda olan siyah kızın başında duruyordu. Hareket edişindeki yavaşlığı ve ağırlığı gören, akrabasını kaybeden kişinin o olduğunu sanırdı. Böylesine önemli bir günde tembellik bağışlanabilecek şey değildi, o yüzden de ona karşı kaya gibi sert olunmalıydı, ama sürekli emirler verip durmak da çok yorucu bir işti. Burnundan soluyan Marina, ortalıkta bulaşık kalmadığından emin olmak için evi son bir kez dolaştı. Yemek odasına girdiğinde, henüz azarlama fırsatı bulamadığı Amor'la karşılaştı. Nereye kaçıp gittin öyle?, diye sordu tahmin ettiğinden daha öfkeli şekilde ve arkasından kendini yeğeninin kolunu çimdiklerken yakaladı, tırnaklarında bir anlığına gerçek bir acımasızlık hissini duyumsamıştı.

Ah, dedi Amor ama başka bir yanıt vermedi ve Marina da hoşnutsuz şekilde üst kata çıktı. Rachel'ın odasına girdi ve pencerelerle perdeleri kapatmadan önce biraz duraksadı. Ona sanki havada hafif bir renk ve koku varmış gibi geliyordu. Dışarıda gece olmuştu.

Geceydi, aynı gece ama saat daha da ilerlemiş, yıldızlar gitmişti. Yalnızca ayın zar gibi bir parçası, kayalık ve tepeliklerden oluşan bu manzaraya, solgun ve madeni bir ışık veriyor, onu neredeyse sıvı hâle, cıvadan bir denize dönüştürüyordu. Anayolun çizgisi bir yerden diğerine insan yükü taşımakta olan bir arabanın ön farlarıyla ağır çekimde aydınlanıyordu.

Baş ve kıç taraftaki denizcilik terimlerine dikkat edin, park yerini ve ön bahçeyi aydınlatan ışıldakların dışında ev karanlıktı, içeride yalnızca salondaki tek bir lamba açık bırakılmıştı. Alt kattaki odalara büyük ölçüde hareketsizlik egemendi, arada sırada bir böceğin sağa sola kaçışı, kemirgen miydi yoksa ve bir de mobilyaların genişleme ve kasılma sesleri dışında. Patır, kütür, çatır, çutur...

Üst kattaki yatak odalarındaysa bir canlılık vardı. Baba'nın yatağı huzursuz düşlerin akıntısı üzerinde salınan bir kayık gibiydi. Dr. Raaff'ın kendisi için yazdığı bir yatıştırıcıdan almıştı, bu sayede başını yüzeyin hemen altında tutabiliyor, yukarıya yansıyan görüntülere aşağıdan bakıyordu. Bunların çoğunda karısı da vardı ama biraz değişmiş, sanki hafif çakırkeyifmiş gibi görünüyordu. Üzerinde bambaşka birinin, onun hiç tanımadığı bir kadının izleri var gibiydi. Bu nasıl olabiliyor?, diye haykırdı ona. Sen ölüsün. Bu söylediğin bağışlanmaz bir şey Manie, dedi karısı ona, çok incittin beni. Adamın kalbi eski bir bez gibi buruştu. Özür dilerim, özür dilerim.

Onun yanı başındaki duvarın ardında, yalnızca bir kol uzunluğu mesafesinde Astrid uykusunda debeleniyordu. Bekâretini yakın zamanda buz pistinde tanışmış olduğu bir çocuğa vermişti ve seks bütün bedeninde altın bir rüzgâr gibi geziniyordu. Her ne kadar kirli sakallarıyla genç erkeklerin yüzlerindeki parıltının bir parçası olsa da acıyı unutmuştu ve şimdi rüyasında Dean de Wet'in gerçek yaşamdakinden farklı, pembe renk almış ağzının çevresindeki o parıltı, içinin en derinliklerini, aşağıda her şeyin birbiriyle buluştuğu yerleri heyecandan titreştiriyordu.

Misafir odasında Marina hala bir dalıyor bir irkiliyor, bir dalıyor bir irkiliyordu. Bir rüyanın yalnızca başını görebiliyordu, bir yerlerdeki eski bir kalenin içinde P.W. Botha'yla piknik yapıyorlardı, adam kalın ve beyaz parmaklarıyla kendisine çilek yedirmekteyken bir tekmeyle uyanıveriyordu. Menlo Park'taki evlerinde Ockie'yle aynı yatağı paylaşmıyorlardı, kocası şimdi yanı başında tıbbi müdahaleyi bekleyen bir trafik kazası kurbanı gibi kasılmalarla sarsılarak yatmaktaydı. Bu nasıl bir düşünce Marina, yazıklar olsun sana, ama ne düşündüğü, insanın elinde değil ki, bu insani bir şey, hem üstelik daha önce aklından çok daha kötü şeyler de geçirdin, evet ya, geçirdin. Kocasının ayağı kendisininkine değince ayağını geri çekti. Bir zamanlar kısa süreliğine de olsa sevdiğin şeyden kaçınmak ne kötü bir duygu, sevdiğin ya da sevdiğini sandığın veya sevdiğine inanmak istediğin ve her ne olursa olsun ömrünün sonuna dek zincirlenmiş bulunduğun birinden.

Zincirin öbür ucundaki Ockie dans eden bir ayı gibi sallanıyordu. O sırada rüya görmüyordu, yani tam olarak öyle sayılmazdı, tabii etrafa sıçrattığı sular rüyadan sayılmazsa, ama başka hiçbir şey olmuyordu, sadece sürekli bir renk değişimi vardı, o kadar. Denizin dibinden bir baloncuk yükseliyor ve çıkarılmış bir gaz olarak karısının böğrüne çarpıyordu, o da itiraz edercesine kaskatı kesilerek burun deliklerini oynatıyordu.

Koridorun en ucunda bulunan yatak odasındaki Amor saatlerdir uykusuz uzanmaktaydı. Onun için alışılmadık bir şey değildi bu, inanın bana, her gece uykuya dalmadan önce aklı, bedeninin bulunduğu yerden uzaklaşmak, belli yerlerdeki belli nesnelere, belli bir sırayla ulaşıp dokunmak zorundaydı. Ancak ondan sonra kendini uykuya bırakabilecek kadar rahatlıyordu. Ama bu gece o da işe yaramıyordu, çünkü günden kalan görüntüler fazla güçlüydü: Bayan Starkey'nin sıkıca birbirine bastırılmış dudakları, Lukas'ın sopasını yere vuruşu, halasının çimdiklemesi üzerine kolunun acıyan o noktası... Parmaklarındaki o öfke araya girip onun o küçük, acı dolu

nabzını evrene gönderiyordu, beni fark edin, ben buradayım, Amor Swart, 1986. Yarın hiç olmasın.

Kim bilebilir ki, belki de bütün bu düşler bir araya gelerek tek ve büyük bir düşü oluşturuyorlardır, bütün ailenin düşünü, ama elbette bir eksikle. O da tam şu anda Johannesburg'un güneyindeki askerî bir kampta, üzerinde hakiler ve elinde tüfekle askerî bir araçtan iniyordu. Bu tüfeği kullanarak dün Katlehong'da bir kadını vurup öldürmüştü, ömrü boyunca yapabileceğini hiç hayal etmediği bir şeydi bu ve o zamandan beri aklı o ânı şaşkınlık ve çaresizlik içinde evirip çevirmekten başka pek bir şey yapmıyordu.

Swart.

Evet Onbaşım?

Papaz seni görmek istiyor.

Papaz mı?

Papazla hiç konuşmamışlardı. Adam onun ne yaptığını öğrenmişti ve şimdi onunla bu konu hakkında konuşmak istiyordu, bundan başka bir şey olamaz, diye düşündü. İşlediği günah bir şekilde kendini ortaya çıkarmış olmalıydı. Bir can almıştı ve bedelini ödemek zorundaydı. İsteyerek yapmadım. Ama yaptın.

Kadın taş atacaktı, yerden bir taş almak için eğilmişti ve sanki onun öfkesine karşılık olarak içinde bir öfke dalgasının yükseldiğini hissetti. Hiç düşünmedi, ondan nefret etti ve onu hakladı. Her şey birdenbire birkaç saniye içinde olmuş bitmişti. Bir anda geçmiş gitmişti. Hiç geçmemiş, hiç gitmemişti.

O kadar ki, adam ona haberi verdikten sonra bile hâlâ bundan kendisinin sorumlu olduğunu düşünüyordu. Annem öldü, onu ben öldürdüm. Dün sabah annemi vurdum ve öldürdüm.

Sana ulaşmak için çabaladık, dedi papaz. Telsizle mesaj gönderdik. Aldığını sanıyorduk. Papazın bürosunda, masanın önünde oturuyordu. Duvara yapıştırılmış bir Hıristiyan posteri, Yol ve Yaşam Benim, diyordu ama onun dışında sıradan ve donuk bir odaydı

burası, az önce serbest bırakılmış olan duygularını içine sığdıramayacak kadar sıradan bir oda.

Katlehong'daydım, dedi. Orada bir durum vardı da.

Evet evet, tabii. Papaz, kısa boylu, telaşlı, kulaklarından kıllar fışkıran bir adamdı. Albay rütbesindeydi ama şu anda üzerinde yalnızca eşofmanları ve yüzünde de uyku mahmurluğu vardı. Bu zorlu görevini artık yerine getirmiş olduğu için bir an önce yatağına dönmeyi istiyordu, saat sabahın üçüydü.

Al sana yedi günlük izin, dedi askere. Annen için çok üzgünüm, ama eminim artık huzura kavuşmuştur.

Genç adam onu duymuyordu. Pencereden dışarı, karanlığa bakıyordu. Olayları kontrol altına almamız gerekiyordu, dedi yavaşça.

Evet, tabii, zaten bunun için buradasın. Ordu bunun için var. Papaz kendi ruhunda bu türden sorularla hiç boğuşmamış, yanıtları her zaman çok açık bulmuştu. Acaba bu çocuk bölücü olabilir mi, diye geçirdi içinden belli belirsiz. Daha uzun bir izin ister misin?, dedi. On gün gibi?

Ah, dedi genç adam. Hayır, sanmıyorum.

Peki o zaman.

Anlarsınız ya, annem Yahudi olmuştu, daha doğrusu Yahudiliğe geri dönmüştü ve onlar ölüleri hemen gömerler. Mümkünse aynı gün. Ama benim eve dönmemi bekleyip onu yarın gömeceklermiş.

Anlıyorum.

Her şey önceden planlandı zaten. Aylardır ölüm döşeğindeydi. Herkes bu iş artık bitsin istiyor.

Peki o zaman, diye yineledi papaz rahatsızlıkla.

Genç adam nihayet ayağa kalktı. Annem ve babam hiç evlenmemeliymiş, dedi. Birbirlerine hiç benzemiyorlar.

Kampın karanlık yollarından geçerek çadırına döndü. Çadır bezinin altında kendisi gibi yüzlerce kişi sıralara dizilmiş olarak yat-

maktaydı. Annem öldü. Dünyaya gelirken geçtiğim kapı. Artık geri dönüş yok, hoş hiçbir zaman olmamıştı zaten. Dün annemi vurdum ve öldürdüm. Ama isteyerek yapmadım. Ama sen yapmadın ki zaten, anneni sen öldürmedin. Sen bir başkasının annesini öldürdün. Bu yüzden de benim annem ölmek zorunda kaldı.

Çok yorgundu, kırk saattir uyumamıştı ve artık eve dönene kadar da uyuması mümkün görünmüyordu. Bir çıtırtı ve ateş. Fitil alev aldı. İçinde bir yerlerden yükselen yanık lastik kokusu burun deliklerinden hiç gitmiyordu. Yatağının kendisini beklediği çadırına gelmişti ama yürümeye devam etti, postallarının yolda çıkarttığı ses hoşuna gidiyordu. Uyuyun küçük askerler, canavar geçip giderken. Özgür Devlet'te Beytüllahim'e doğru ağır ağır uzanırken.

Kampın en uç noktasında bir asker nöbet tutuyordu. Kendi gibi bir erdi o da. Ne istiyorsun?, diye sordu korkmuş gibi bir sesle.

Altınlarını ve kadınlarını, dedi Anton.

Her nedense Afrikaanca konuşmuştu, oysa adamın aksanından İngiliz olduğunu anlamıştı. Babamın dili benim için her zaman yabancı dil olacaktır. Hayır, fikrimi değiştirdim, barış içinde geliyorum. Beni önderine götür.

Burada olmaman gerek.

Biliyorum. Doğduğum günden beri biliyorum bunu. Parmaklarını demir ızgaraların deliklerine geçirerek ağırlığını bıraktı. Işıldakların sarı ışığı asfaltın üzerinde tuhaf gölgeler yaratıyordu. Çitin öteki tarafında askerî araçlarla dolu bir park yeri vardı ve birçoğu da dün olay olduğunda, içinde bulunduğu zırhlı aracın aynısındandı. Dün. Daha dün olmuştu. Daha atlatması gereken koca bir yaşam vardı önünde.

Annemi kaybettim, dedi.

Nasıl kaybettin?

Tüfeğimle vurdum onu, ülkeyi korumak için.

Kendi anneni mi vurdun?

Adın ne senin?

Payne.[1]

Ah, ne harika. İngilizceye dönmüştü. Daha önce de karşılaşmıştık. Şaka mısın sen? Gerçek misin? Ön adın var mı?

Ön adım mı? Neden bilmek istiyorsun?

Ellerini havaya kaldırdı. Teslim oluyorum Er Payne.

İyi misin sen?

Sana iyiymiş gibi görünüyor muyum? Hayır, hiç de iyi değilim. Annem öldü. Arkadaşlık ettiğin için teşekkür ederim Payne. Sonra yine görüşürüz.

Geldiği yöne doğru geri döndü ve sohbetleri, benzerlerinin çoğu gibi havaya ya da toprağa karışıp yok oldu, ya battı ya yükseldi ve bir daha hiç geri gelmedi. Dört saat sonra, on dokuz yaşındaki Piyade Eri Anton Swart, kendisini eve götürecek bir araç bulabilme umuduyla Alberton yakınlarındaki bir askerî bindirme alanında, yol kenarında dikiliyordu. Bitkin ve solgun görünüyordu. Kahverengi saçlı ve gözlü bu yakışıklı delikanlının yüzünde hiçbir zaman huzur bulamayacak bir şeyler vardı.

Pretoria'daki bir telefon kulübesinden çiftliği aradı. Saat sabahın sekiz buçuğuydu. Telefonu Baba açtı, sesi şaşkın geliyordu. Anton'un sesini tanıyamamıştı. Kimsiniz?

Benim, oğlun ve vârisin. Lexington'ı gönderebilir misin?

Araba gelinceye kadar devlet tiyatrosunun önünde, Strijdom'un büstünün yakınlarında oyalandı. Zafer'le geliyorsun, dedi arabaya binerken; aile onu her hafta çeşitli görevler için şehre göndermesine karşın Lexington'ın kullanmasına izin verilen tek arabanın durumuna gönderme yapan eski bir şakayı yineleyerek. Lexington, dükkâna kadar git. Perdelerimi alıp getiriver. Şunu Bayan Marina'nın evine bırak. Lexington, Anton'u Pretoria'dan alıp getir.

Bayan Rachel için çok üzgünüm.

---

1 Payne adı, İngilizcede "acı" anlamına gelen "pain" sözcüğüyle sesteştir. [Ç.N.]

Sağ ol Lexington. Pencereden dışarıya, kaldırımlardaki beyaz kalabalıklara baktı. Şehir bıyıklar ve üniformalarla, Boer heykelleriyle ve çimentodan inşa edilmiş koca plazalarla doluydu. Bir süre sonra, annen yaşıyor mu?, diye sordu ona.

Evet evet. Soweto'da oturuyor.

Peki ya baban?

O da Cullinan'da bir madende çalışıyor.

Bilinmesi mümkün olmayan yaşamlar. İşin aslı bizzat Lexington'ın kendisi de şoför şapkası ve ceketiyle başlı başına bir hiyeroglifti. Polisin onun bir serseri olmadığını, benim şoförüm olduğunu anlaması için bunları giymek zorunda, diyordu Baba. Yine aynı nedenle Anton da her zaman arka koltukta oturmak zorundaydı ki aralarındaki fark açıkça görülebilsin.

Neden bu yoldan gidiyorsun Lexington?

Çünkü ilçede kargaşa var. Babanız bana uzun yoldan gelmemi söyledi.

Ben de sana bu yolu kullanmamanı söylüyorum.

Lexington iki otorite arasında duraksadı.

Bak, dedi kaldırıp göstererek, benim tüfeğim de var. Sonra da onu kucağına bıraktı. Üniformalı kucağına.

Tüfeğimde kurşun yok, demedi. Kurşunu olmayınca tüfeğim bir hiç, yalnızca boş bir kabuk. Yalnızca kurşun fırlatmaya yarıyor, dün hiç düşünmeden o kadına fırlattığım gibi, onun yere serildiği anda benim yaşamımda da bir yarık açıldı.

Geri dönmemi mi istiyorsunuz?

Evet Lexington, lütfen.

Bir şey olacağı yoktu. Üstelik de çok yorgundu ve uzun yolu çekemeyecekti. Artık bana uzun yol yok. Kestirme yol bile, kahverengi kayaların arasındaki sarı otların aşinalığıyla ona çok yorucu geliyordu. Bu çirkin, kaba ülkeden nasıl da nefret ediyorum. Bir an önce ayrılmak için sabırsızlanıyorum.

Atteridgeville kavşağına geldiklerinde nihayet sızmaya başladı, son iki gün içinde tattığı ilk uyku oluyordu bu. Yolun kenarındaki küçük kalabalık ona bir rüya gibi görünmekteydi. Otobüs mü bekliyordu bunlar? Hayır, kaçışıp bağrışıyorlardı, bir yerlerde bir şeyler oluyordu, ancak bütün bunların hiç ağırlığı yok gibiydi.

Ağırlığı olansa aniden üzerine gelen bir taş parçasıydı; olay yerinden öte yana doğru kafasını uzatarak kan çanağı gözlerini ona dikmiş bir adamın elinden çıkmıştı. Dünya bir anda gerçek oluverdi. Arabanın yan camı parçalanmıştı, çarpmanın etkisi onu bir an için afallattı, kendine geldiğinde ise Lexington hızla oradan uzaklaşıyordu.

Vay canına Efendi Anton, çok yazık.

(Bana daha önce hiç efendi dememişti.) Sen sürmeye devam et Lexington, sürmeye devam et.

Gözlerine doğru akan ıslaklığa dokunduğunda renginin kırmızı olduğunu gördü. Ancak şimdi bütün parçaları bir araya getirerek neler olduğunu anlamıştı. Gördüğü şeylerden gelen acının çiğ tadını ancak şimdi hissedebiliyordu.

Yüce İsa aşkına.

Doktora gitmemizi ister misiniz?

Doktora mı? Gülmeye başladı, kahkahası hemen sarsılmaya dönüştü. Neye güldüğünü bilmiyordu, ortada komik olan hiçbir şey yoktu ama belki şaka da buydu zaten. Çoğu zaman ağlarken gülmeye başlardı, kahkaha ve gözyaşı neredeyse aynı şeymiş gibi. Gözlerini kurulayarak, hayır, sağ ol, dedi, lütfen beni eve götür Lexington.

Babası salonda, halası ve eniştesiyle birlikte bir çeşit toplantı hâlindeydi. İçeri girdiğinde, suratından hâlâ aşağıya akmakta olan ve işe yaramaz tüfeğine damlayan kan yüzünden hepsi yerlerinden sıçradı.

Yok bir şey, dedi, yalnızca bir taş, öyle kötü yaralanmış falan değilim.

Dr. Raaff'ı arayayım, dedi Marina hala. Dikiş atılması gerek.

Büyütmeyin lütfen.

Lanet olsun, ona uzun yoldan gelmesini söylemiştim, dedi Baba. Neden beni dinlemedi ki?

Ben öyle istedim.

Neden? Ne diye hep emirlerime karşı gelirsin?

Güvenli olacağını sanmıştım, dedi Anton yine gülmeye başlayarak. Ama burada bile huzursuz yerliler, baskıcılara karşı savaşmaya başlamış.

Oğlum, saçma sapan konuşma, dedi Ockie. Bu sözler yeğeninin kahkahasının daha da yükselmesine neden oldu.

Onu buraya getirmiş olan nedenden hiç söz edilmemişti, yalnızca bir kafa karışıklığı, bir şamatadır gidiyordu ve en sonunda Dr. Raaff'ın eve gelişine neden oldu, muhtemelen uzun yolu kullanmıştı. Marina haklıydı, Anton'a dikiş atılması gerekti ve bu iş de mutfakta, midesi kolay bulananların gözlerinden uzakta yapıldı. Ayrıca arabanın kırılan camının küçük parçacıklarının da penseyle temizlenmesi gerekmişti.

Dr. Raaff pensesini her zamankinden daha bir ustalıkla kullanıyordu, bu gereçle ikisi birbirlerine çok uygundular. Adamın hareketleri hassas ve titiz, giysileriyse her zaman tertemizdi. Onun bu titizlikleri hastalarının hoşuna giderdi ama Dr. Wally Raaff'ın gündüz düşlerinden haberleri olsa içlerinden çok azı ona muayene olmaya razı gelirdi.

İki inç daha aşağıya gelse gözünüzü çıkarabilirdi, dedi sesindeki hoşnutluk hissedilir şekilde.

1971'den beri metrik sistem kullanıyoruz, dedi Anton da.

Dr. Raaff, attığı dikişler kadar ince ve sıkı şekilde ona buz gibi baktı. Son zamanlarda Swart ailesinden iyice usanmıştı. Özellikle de bu genç adamı seve seve bir sülfürik asit banyosuna yatırabilirdi. Ne var ki insan toplum içindeyken görgülü davranmak zorundaydı işte.

Sevgili doktorun arabası park yerinden uzaklaştıktan sonra nihayet eve sessizlik çökebildi. Öğlen olmak üzereydi ve bu bahar günü mevsim normallerinin üzerinde sıcaktı, evi böcek vızıltıları kaplamıştı.

Sütlü turta pişirdim, dedi Marina hala, yeğenine. Biraz istemez misin? Beline bir çimdik atarak cilveyle ekledi, çok zayıflamışsın.

Daha sonra.

Şimdi şu Yahudi cenaze yerine gidip bazı şeyleri halletmemiz gerekiyor. Sen de gelmek ister misin?

Uyumam gerek, dedi Anton. Çok uykum var.

Çok uykusu vardı. Beyaz bir tünelin içine girmiş de, çevresindekilerin sesleri ona dışarıdan cılız biçimde ulaşabiliyormuş gibi merdivenlerden yukarıya, odasına çıktı. Yavaş yavaş soyunarak çıkarttığı her bir giysiyi, bedeninin birer parçasıymış gibi iskemlenin üzerine attı. Son iki günün pisliklerinin bir kısmını üstünden atabilmek için duşa girdi ama ayakta zor duruyordu. Kurulanmadan yatağına tırmandı ve bir lambayı söndürür gibi hemen uykuya daldı.

Rüyalar karışımına kendi katkısını ancak şimdi, herkes uyanmışken ekleyebiliyordu. Zamanın dışında, kaybolmuş bir hâlde filizler kafasından yükseliyor, dumanların içinde beliriyordu. Kendisininkinden çok da farklı olmayan bir yatakta yatmaktaydı ve onunkinin benzeri olan pek çok yatakla dolu bir odadaydı. Birden odanın öbür ucundaki kapı eşiğinde annesi göründü. Yatakların arasından geçerek ona doğru yaklaşıyordu ve yanına kadar gelince eğilip oğlunun alnına soğuk bir öpücük kondurdu. Ölüler rüyalarda size geri dönüyordu.

Kızlık soyadı Cohn olan Rachel Swart'un ruhu evin içinde belli bir şaşkınlıkla gezinmekteydi. Kimi anlarda, ışık ve ortam buna uygun olunca, neredeyse gözle görülür hâle geliyordu, ama yalnızca onu görmeye istekli olanlar için ve o da sadece nesnelerin kenarlarında, belli belirsiz oluyordu. Kısa süre önce aynadan Amor'a bir göz

atmıştı, oysa aslında bakmakta olduğu şey kendisinin son çıkışının manzarasıydı. Bu gerçeği sindirmekte güçlük çekiyordu. Ölmüşlerin kendi durumlarını kabullenmeyi beceremmemeleri görülmemiş şey değildi, bu bakımdan onlar da yaşayanlara benziyorlardı, yalnızca özledikleri şeyin ne olduğunu unutmuşlardı, çünkü öteki tarafa geçerken çok fazla şey kaybolmuştu, bu yüzden de sizi gördüklerinde artık tanımıyorlardı.

Alman çoban köpeği Tojo, onun geliş ve gidişlerini kolaylıkla izleyebiliyordu, çünkü bunun mümkün olmadığını öğrenmiş değildi.

Rachel mutfak perdesini hafifçe kaldırarak bir saniyeliğine, geçici bir parıltıyla Salome'ye baktı.

Astrid koridorun ilerisindeki odasından onun seslendiğini duyar gibi oldu, her zamanki gibi en uygunsuz zamanda yardıma ihtiyacı olmuş gibi, ama bu yalnızca rüzgârda yerinden oynamış bir pencere menteşesiydi elbette.

Rachel eskiden hep yaptığı gibi, para çantasındaki bozuklukları şıngırdattı ama Manie banyodan ona seslenince yanıt vermedi.

Soğuk dudaklarını uyumakta olan Anton'un alnına bastırdı.

Sonunda evden bıktı ve Pretoria'nın sokaklarında, eskiden gezmeyi sevdiği yerlerde fark edilir oldu. Magnolia Dell'deki havuzun sularıyla oynadı, Barclay Meydanı'ndaki bir kafede çay içti. Austin Roberts Kuş Cenneti'nin çitinden, yerdeki parlak bir şeyi gagalamakta olan, üzgün bir mavi turnaya baktı.

Genel fikri anladınız. Bir zamanlar ruhunun gürbüz olduğu yerlere dokundu ama artık o katı maddeden yapılmış değildi, suluboyayla çizilmiş bir kadın gibiydi. Kalabalığın içinde pek seçilemeyen herhangi bir yüzdü. Kaybettiği bir şeyini ararmışçasına odadan odaya gezinir gibi, büyük mesafeleri aşabiliyordu. Bu görünümler sırasında gardırobundaki çeşitli giysileri giydiği oluyordu: bir gece elbisesi, ince bir yazlık elbise, hatta bir keresinde Truworths'ten

denemek üzere alıp hemen ertesi gün geri götürdüğü bir şal. Gerçek gibi görünüyordu, yani bu, sıradan görünüyor demek oluyordu. Hayalet olduğunu nasıl anlayabilirdiniz ki? Yaşayanların da çoğu silik ve başıboş görünür, yalnızca ölülere özgü bir kusur değildir bu.

En sonunda daha önce hiç bulunmadığı bir yere gitti ama şimdi oradaydı işte; başlıklı, metal bir masanın üzerinde uzanıyordu, tıpatıp kendisine benziyordu, yalnızca ölmüş biri gibi soğuk ve griydi.

Ölmüş biriydi o. Masada yatmakta olan kendisine baktıkça anlamaya başladı.

Yaşlıca bir gönüllü kadın, son birkaç saattir onun üzerinde çalışmaktaydı. Kimyasalların yasak olduğu göz önüne alınınca yapılabilecek şeyler kısıtlanıyordu ama cesedin temizliği her şeyden önemliydi. Sonra eti arındırmak için su dökülmesi, ardından da kurulama geliyordu. Bunlar hem bir tören olarak hem de temizlik açısından lazımdı. Bu işin ilkesi olan saygı ve şefkatse, yaka kartında yazılana göre adı Sara olan bu yaşlıca kadına huzur veriyordu. Yakın zamanda biri aynı şeyi benim için yapacak.

Sade, temiz ve yalın, işine bu şekilde yaklaşıyordu. İnsan biçimi doğal hâline indirgenmişti. Cesede takrihimini[2] giydirdi ve beline avnetini bağladı ama düğümü biraz yanlış atmıştı. Aslında düğümün Tanrı'nın adlarından birini belirtecek şekilde Shin biçimini taşıması gerekiyordu, ama kadının parmaklarındaki eklem iltihabı bugün çok azgındı.

Bırak öyle kalsın ya da içini çekip baştan başla. Yaşam çoğunlukla iç çekip yeniden başlamaktan ibaretti zaten, özellikle de Sara için. Maddi dünya direniyordu. Sabır bir meditasyon biçimiydi. Yirmi iki yıl önce kocası öldüğünden beri Hevra Kadişa'ya gönüllü olmuş, ölüleri gömülmeye hazırlamaktaydı. Hizmet etmek ibadetti. Ayrıca zaman geçirmeye de yarıyordu. Hem de yeni insanlarla tanışıyordun.

2 Yahudilerin ölüleri giydirmek için kullandıkları kefen. [Ç.N.]

Öylece bırakmaya karar verdi. Tanrı'nın adı birazcık yanlış yazılsa ne fark ederdi sanki? Zaten kimse görecek değildi, her şey aronun içinde gizli kalacaktı. Zaten bu simgesel bir şeydi. Ne kadar kötü olabilirdi ki? Onun şimdi daha büyük endişeleri vardı, ölünün yüzü üzerinde çalışmak gibi. Ölü yüzlerinde makyaj kullanmaktan hoşlanmıyordu. Ölümde, yaşamda olduğundan daha aldatıcı bir şeydi bu, ancak bu ölünün görünüşü gerçekten kötüydü. Zavallıcık uzun süredir hastaymış; kolları yaralarla dolu, pek fazla saçı kalmamış, dişetleri kararmış, yüzü çok zayıf düşmüş. Görünüşünü biraz düzeltmemek saygısızlık olacak gibi hissetti, istediği fotoğraftan gördüğü kadarıyla eskiden güzelmiş. Bütün insan yaşamı toprak üzerindeki çimenler gibidir.

Buranın dışındaki toplumsal yaşamında Sara süse hiç değer vermeyen biri değildi, arada sırada mücevher takar, yanaklarına birazcık boya sürerdi. Çok uzun zaman önce, henüz yaşlı değilken onun da bir çekim gücü vardı. Erkekler beni fark ederlerdi, evet ya, ederlerdi. Kimi zaman geçmişe özlem duygusuna kapılır, makyaj kutusunu çekmeceden çıkarıp hasarın bir kısmını onarırdı. İşte böyle güzelim, evet. Birazcık allık, hafif bir pudra. Abartmak istemiyordu, gerçeğe bağlı kalmak önemliydi ve bu durumda da gerçek, acı çekiyordu. Nihayet bitti. Çok şükür. Elveda canım. Dinlen artık.

Son olarak kadının kafasının üzerindeki seyrek saçları taradı, nazikçe ve ritmik. Törenin bu kısmı genellikle hoşuna giderdi ama bugün saç telleri, o yumuşacık saçlar, köksüzmüş gibi elinde kalıyordu. Sonradan tabutun içine koyulmak üzere bu telleri avucunda topladı. Her şeyin önemi vardı, her bir saç telinin.

Sonunda ölünün yüzündeki sert ifade birazcık yumuşamış, biraz daha nazik, daha hoşgörülü görünmeye başlamıştı. Rachel'ın hayaleti bile kendi benzerliğine doğru bir çekim duymuş, masanın üzerindeki cesetten ayrılamıyor, bakışlarını merakla onun yüzüne dikerek sanki kim olduğunu çıkarmaya çalışıyordu. Araya girmemeye çaba

harcıyordu ama noktalar arasında yüzerek Sara'nın görüş alanı içinde kendine zayıf bir yer bulmuştu. Belki de kadının migreni tutmaya başlıyordu. Ovalamakta olduğu et özel bir isteksizlik gösterdiğinde bu sıkça başına gelirdi. Yaptığını beğendin mi?, dedi içinden sessizce masada yatan kadına. Beni işimden, gerçeği aramaktan alıkoydun. Bu kadın gerçek miymiş, diye yanıtladı onu Rachel içinden, bu o mu? Onu bir yerlerden tanıyor gibiyim.

Evet, kesinlikle migrendi bu, Sara eldivenlerini çıkarıp geri çekildi ve fitilini aramaya koyuldu. Zamanında alırsa bazen işe yarayabiliyordu. Donunu bileklerine indirmiş, parmağını kaidesinden yukarı sokmuş yaşlı kadın görüntüsü üzerinde fazla durmaya gerek yok, böyle anlarda kendini Tanrı'dan iyice uzaklaşmış hissediyordu zaten.

Bitişik odada, yalnızca iki tuğla mesafede şemira, elinde mezmurlar ile sert bir sandalyede oturmuş beklemekteydi. Aseksüel görünümlü, uzun boylu ve kemikli bir adamdı bu. Üzerine tam oturmayan bol kesimli kıyafetlerinin üstüne bir dua şalı ve kafasına da bir kipa geçirmişti. Onun görevi biraz sonra başlayacaktı ama şimdilik çoğu insanınkinden daha yoğun olan zihnini boşaltmaya çalışarak hazırlık yapıyordu.

Onun en uzağındaki odadaysa ölü kadının akrabaları, yarın yapılacak levaya törenini gerçekleştirecek olan Haham Katz'la görüşmekteydi. Kendi halkına geri dönüşünden sonra Rachel'a ruhani anlamda danışmanlık yapmış olduğu için böylesi uygun düşecekti. Rachel onlardan sıklıkla söz etmiş olsa da haham, kadının Yahudi olmayan kocası ve ablasıyla ilk defa karşılaşıyordu ve biraz hoşgörü eksikliğini bağışlamaya hazır olduğu hâlde bu insanların bu kadar anlayışsız çıkabileceklerini hiç düşünmemişti.

Aslında başlangıç yeterince iyi gibiydi. Rachel'ın Durban'dan bu sabah uçakla gelen ablası Ruth, Manie'yi sıcak biçimde selamlamıştı.

Merhaba Manie, demişti. Clint'ı hatırlıyorsundur.

Ne yazık ki hatırlıyordu. Clint eskiden Western Province takımında rugby oynamış iriyarı, etine dolgun bir adamdı ve şimdi de Umhlanga Rocks'ta bir et lokantası işletiyordu. N'aber Mannie? Fena görünmüyorsun, dedi elini gereksiz bir kuvvetle sıkarken.

Manie, diye düzeltti karısı, düzeltmekten bıkmış birinin bezgin ses tonuyla. Seni görmek güzel.

Evet, seni de öyle.

Yalan da sayılmazdı. Rachel'ın bütün ailesi içinde başa çıkılması en kolay olan kişi Ruth'tu, çünkü o da dinlerinin dışında biriyle evlenmiş ve bir süre aforoz edilmişti. Ancak son zamanlarda yuvaya yeniden kabul edilmiş görünüyordu.

Ama ortanca ablası Marcia da kocası Ben'le birlikte oradaydı ve bu ikisiyle ilişkiler çok daha gergindi. Karşılıklı düşmanlıklar vardı, eski bir yaranın izleri duruyordu, ayrıntılar unutulmuş ama incinme duygusu unutulmamıştı. Dışarıda karşılaştıklarında Ockie'nin başınız sağ olsun, yerine gözünüz aydın, demesi de işleri kolaylaştırmıyordu ve tabii bir de Manie'nin karısının eski dinine geri dönmesinden bu ikisini sorumlu tutuyor olması.

Bakın, dedi haham onlara son yarım saat içinde ikinci defa, bu aslında Levi ailesinin suçu değil. Kendi isteği böyleydi. Bunu Rachel istedi.

Bunu istemesi için beyni yıkanmıştı, demek istiyorsunuz, dedi Manie.

Sakin ol, dedi ablası ona. Dr. Raaff'ın söylediklerini unutma.

Ben kimsenin beynini yıkamış falan değilim, dedi Haham Katz. Bana kendi özgür iradesiyle geldi.

Bu insanlar yüzünden, diye üsteledi Manie, iskemlelerinde rahatsızca oturmakta olan Marcia ve Ben'i işaret ederek. Yıllardan beri ilk kez aynı odada bulunuyorlardı. Bu toplantıyı düzenleyen de onlardı, sözde yarınki cenazeden önce gerilimi yatıştırmak istemişlerdi ama sonunun nereye vardığı ortadaydı işte.

Böyle laflara hiç gerek yok dostum, dedi Ben, Manie'ye bakmaksızın.

Söylesenize, dedi Marcia, ne yapıyoruz biz burada? Hepimiz biraz çaba harcayacağız sanmıştım, yanıldım mı?

Levi ailesi cemaatimizin üyeleridir, diye araya girdi Haham Katz. Doğal olarak da bana geldiler.

Elimi kalbime koyarak yeminle söyleyebilirim ki, dedi Marcia, hepsini Rachel istedi. Bir gün durup dururken çıkageldi. Onunla on yıldır tek kelime konuşmamıştık...

O da senin yüzünden dostum. Onun için biraz uslu ol.

Haberin var mı?, dedi Marcia. Bu hafta yas tutma işini biz üstlenmiştik. Yasın bizim evimizde tutulması gerekirdi, Rachel'ın kendi evinde, aynalar örtülmüş, mumlar yakılmış olarak...

Bizim evimizde de bolca yas tutuluyor, diye karşılık verdi ona Manie. Ama biz bunu kendimizce yapıyoruz, kâfirler gibi değil. Sonra da direği olmayan bir çadır gibi yana kaykıldı. Onların doğru söylediklerini biliyordu, Rachel'ı aramaya gelmiş değillerdi, o kendiliğinden onlara gitmişti. Üstelik buraya gelirken yol boyunca Marina ona Levileri gördüğünde sinirlenmemesi gerektiği ve bunun ne kadar önemli olduğu konusunda nutuk atmış ve o da bunu haklı bulmuştu. Hâlâ da buluyordu. Suç onlarda değildi.

Bu işin sorumlusu bu parlak suratlı küçük haham da değildi ama yine de Manie'nin içinden ona bir şeyler yapmak geliyordu. Bu işin içindeki haksızlığı zaten hiç içine sindiremiyordu, ama özellikle bu sabah, bundan çok daha fazlasını hak eden karısını basit bir ahşap kutunun içine koyacak olmalarına hiç dayanamıyordu. Sonunda hiç kullanmayacağı bir cenaze töreni için yıllar boyunca sigorta şirketine onca para ödemişti.

Lütfen anlamaya çalışın, dedi Marina mümkün olan en yatıştırıcı sesiyle ve doğrudan birine hitap etmeden. Bu iş kardeşim için hiç kolay değil.

Evet, eminim öyledir, dedi Marcia. Ama ister inanın, ister inan-

mayın, bizim için de hiç kolay değil. Sizce burada olmak bizim hoşumuza gidiyor mu?

Marcia, dedi kocası uyarır gibi.

Benim tek istediğim, diye fısıldadı Manie, karımın aile mezarlığında benim yanımda yatması. Bunun için ayarlayabileceğimiz hiçbir şey olamaz mı? Biraz bağışta bulunsam...

Haham oturduğu yerde dikleşti. Ne yazık ki mümkün değil. İstediği bir Yahudi cenazesi olduğuna göre, böyle bir şey mümkün değil. Geleneklerimizi satın alamazsınız Bay Swart.

Gerçek bir Yahudi değildi ki o, dedi Manie. Kalpten değildi.

Ah, bunu nasıl bilebiliyorsunuz?

Ama biliyorum işte. Karım bana işkence etmenin çok çeşitli yollarını buldu. Bu konuda çok yetenekliydi.

Belki de ona daha iyi davransaydın, senin aleyhine dönmezdi, dedi Marcia nedensizce çantasından cüzdanını çıkarıp sonra tekrar yerine koyarak.

Marcia, dedi Ben.

Hayır, doğru söylüyorum.

Böyle hiçbir yere varamıyoruz, dedi gözyaşlarının gelmekte olduğunu hisseden haham. İsrail sorunuyla ahlaki anlamda ilk yüzleşmesinden bu yana adalet duygusu hiç bu kadar sınanmamıştı.

Manie, gidelim artık, dedi ablası. Kendini boş yere üzüyorsun.

Evet, haydi, *vamonos*. Bu toplantının zaman kaybından başka bir şey olmadığını artık hepsi açıkça anlamıştı. Rachel kendi ailesiyle birlikte gömülecekti ve günü geldiğinde Manie de kendisininkiyle birlikte. Artık Swart tarafının çiftliklerine geri dönerek yarın için hazırlığa başlamaları en iyisi olurdu.

Onlar arabalarıyla uzaklaşırlarken, Rachel'ın bedeni de bundan sonra içinde kalacağı tabuta yerleştirilmiş, kapağı üzerine çivilenmekteydi. Sonsuza dek. Şemira da hazır bulunuyordu ve diğer yardımcılar işlerini bitirip gittiklerinde duvara dayalı iskemlesinde tek

başına oturmaya devam ederek mezmurları okumaya başladı. Çünkü ölüye en son âna dek eşlik edilmesi gerekiyordu. Mezmurlar bütün bir Yahudi halkının yerini tutuyordu, sözcükleri o kadar büyülüydü, ancak şemira halkının tek insan temsilcisiydi ve bütün iyi elçiler gibi görevini büyük bir ciddiyetle yerine getiriyordu.

Zaman zaman ölünün varlığını sezer gibi olur, duyularına kenarlardan bastıran bir çeşit hışırtı hissederdi. O zaman sözcükleri doğrudan onlara söylemeye çabalardı, kendi yüreğinden onların yüreklerine. Oysa bugün her ne kadar zihnini dışarı doğru çevirmeye dikkat etse de hiçbir sinyal alamıyordu. Oda ona boşmuş hissi veriyordu. Yine de okumayı sürdürdü, hem zaten sözcüklerin nereye yolculuk yapabildiklerini kim bilebilirdi ki?

Sözcüklerin havalandığını, odanın kapısından koridora, pencereden dışarıya çıktıklarını görüyordu. Kentin üzerine yükselişlerini, kanat çırparak mezmur şeklindeki küçük bir sürü hâlinde çiftliğe kadar ulaşmalarını ve adandıkları kadını arayışlarını izledi. Bayırın çevresini sardılar ve evin arka bahçesine doğru inmeye başladılar, arka kapıdan evin içine girdiler, takma bacaklar üzerinde sanki ışıkta bir değişme olmuş gibi mutfağın içinden geçtiler.

Anton masanın başında oturduğu yerde başını kaldırdı.

Neydi bu?, dedi.

Hım? Salome her zamanki yerinde, lavabonun önünde duruyordu ve yansıması pencere camından Anton'a dönüp baktı.

Hiç. Öyle düşünüyordum... Hâlâ uyku sersemiydi ve bir fincan koyu kahve içerek Marina halanın sütlü turtasından bir dilim yemekteydi. Şeker birazdan kendini gösterip onu canlandıracaktı. Alnındaki dikişlere dokunarak verdikleri yabancı duygudan, yarattıkları acı dalgasından rahatsız oldu.

İkisinin arasındaki sessizlik gerginlikten uzak ve rahattı. Kadın onun büyümesine tanık olmuş, emekleyen bir bebekten altın çocuğa ve sonra da şimdi her neyse ona dönüşmesini görmüş, yolun her adı-

mına eşlik etmişti. Küçüklüğünde ona Anne der, memesini emmeye çalışırdı, Güney Afrika'da çok yaygın olan bir kafa karışıklığıdır bu. Aralarında gizli saklı yoktu.

Birden Anton'u ani bir öfke spazmı tuttu ve içindeki mide bulandıracak kadar tatlı olan sütlü turtanın kalıntılarıyla birlikte tabağını şiddetle kenara itti.

(Dün aynı senin gibi bir kadını öldürdüm.) Ordudaki işim bitince bu ülkeyi terk edeceğim.

Ha?

Burayı ayaklarımın altından silip atacağım ve bir daha da geri dönmeyeceğim.

Çatal bıçak şangırtıları... Nereye gideceksin?

Ah, dedi planın bu kısmından o kadar da emin olmayarak. Her yere.

Öyle mi?

İngiliz edebiyatı okuyacağım. Burada değil, denizaşırı bir yerlerde. Ondan sonraki asıl hedefimse roman yazmak. Daha sonra belki hukukçuluk yaparım ya da belki yalnızca çok para kazanmaya bakarım ama her şeyden önce dünyayı gezmek istiyorum. Sen dünyayı görmek istemez misin Salome?

Ben mi? Nasıl yapabilirim ki? İçini çekip büyük bir bezle bulaşıkları kurulamaya koyuldu. Evimin artık benim olacağı doğru mu?

Ha?

Lukas dün bayırda Amor'a rastlamış. Ondan babanın, evimi bana vereceğini duymuş.

Ben bu konuda bir şey bilmiyorum.

Tamam, dedi kadın. Her ne kadar bu sözcükleri duyduğundan beri başka hiçbir şey düşünemiyor olsa da görünürde hiç de bozulmuş gibi değildi. Kendi evinin sahibi olmak, o belgeleri elinde tutabilmek!..

Bunu babama sorsan daha iyi edersin, dedi genç adam.

Tamam.

Kadının bebekliğinde kendisini sayısız kez taşımış olan sırtının, hiçbir şey ele vermeksizin mutfak tezgâhının önünde gidip gelerek tabak yığınlarını dolaba kaldırışını izledi.

Evet, dedi dalgınca. En iyisi ona sorman.

Evle ilgili mesele annesinden kız kardeşine, ondan Lukas'a, ondan da Salome'ye ulaşmıştı ve şimdi de onun içinde yeni filizlenmeye başlayan, minicik, karanlık bir tohuma dönüşmüştü. Birkaç saat sonra, şehrin öbür ucundaki bambaşka bir odanın içinde, gömleğini iliklemekte olduğu, neredeyse gelişigüzel bir anda bu konu yeniden aklına gelivermişti.

Küçük kardeşim, Salome'ye ne söylemiş, biliyor musun?

Salome de kim?

Hani şu bizim... Hizmetçimiz.

Bu konuşma, çevresi yeşil bir banliyödeki geniş bir evin üst katında bulunan bir yatak odasında geçiyordu. Anton hâlâ lise son sınıfta okuyan ve henüz hayvani biçimde, infilak edercesine çiftleşmiş olduğu dolgun göğüslü, sarışın bir kızla konuşmaktaydı. Sarmaş dolaş olmuş yatak çarşafları, ikisinin de yarı çıplak hâlleri, kasıklarındaki hoş haz kalıntısı az önce olanlara tanıklık ediyordu.

Kardeşin ona ne söylemiş?

Babamın, evi Salome'ye vereceğine dair söz verdiğini.

Vermiş mi?

Ne?

Söz.

Bilmiyorum, dedi Anton, makyaj masasının karşısına geçmiş Desirée'nin, kuaförden her an dönebilecek olan annesinin gözüne çarpabilecek her türlü kanıtı ortadan kaldırmaya uğraşırken; açık kalmış fermuarını çekip sarkan gömlek uçlarını düzeltti. Öne doğru eğilip dikişlerine yakından baktı, yaranın görüntüsünden bir kere daha etkilendi. İşte şimdi askere benzemişti.

Babanın hizmetçiye ev vermesine izin verme, dedi Desirée tiksinmiş gibi. Mahveder evi.

Bence o ev mahvolacağı kadar olmuş zaten ama mesele bu değil.

Dışarıdan yaşlı hanımın Jaguar'ını park yerine sokup çevreye birkaç çakıl taşı sıçratmasının sesi duyuldu. Neyse ki onlar üst kattaydılar çünkü perdeler açıktı, aksi takdirde kadın, kızının odasının penceresinden içeriye göz atarak Desirée'nin, bluzunu üzerine geçirmeye çalıştığını, erkek arkadaşınınsa pantolonunun önünü kapatmakla meşgul olduğunu görebilirdi. Böyle bir tabloyu yanlış yorumlamak da pek mümkün olmazdı.

Acele et, geldi bile.

Sen gidip konuş onunla! Benim banyoda olduğumu söyle.

Tamam. Yatağın örtüsünü çekiştirerek düzeltirken omzunun üzerinden kıza baktı ama onu yalnızca banyonun kapısını kapatmakta olan sarışın bir bulanıklık hâlinde gördü. Son birkaç aydır yalnız gittiği her yere yanında götürdüğü görüntüyle pek bir ilgisi yoktu. Desirée'nin ağabeyi Leon, Anton'un liseden arkadaşıydı ve yıllar boyunca arka planda sinir bozucu küçük kardeş olarak kalan bu kızı algılayışı salgıbezlerindeki kimi değişiklikler sonucunda bambaşka bir hâle dönüşmüştü. Son günlerde maymunlar gibi sikişme gereksinimi başka her şeyin önüne geçmişti ve bugün de buraya uğramasının daha soylu bir nedeni yoktu. Anne hakkındaki haberi duyduğundan beri aklında yalnızca tek bir şey vardı: Bu işler ne tuhaf yürüyordu, Eros, Thanatos'la savaşıyordu. Ama seks konusunu düşünmüyordunuz aslında, ona maruz kalıyordunuz. Bodrum katında bir açlık, bir kaşıntı oluyordu. Lanetlenenlerin çilesi hiç sönmeyen bir ateş... Ama yine de bütün bedensel iştahına karşın, aslında adını koyamadığı bir duygunun peşinden koştuğunu hissediyordu. Belki de aşktı bu ama doğrusu buna şaşırırdı. Kız bugün ona rahatlık sağlamıştı, orası kesindi. Evet, onun o dolgun salınımları arasında uzun süre yatmak mutlaka huzur verici olurdu.

Bunun yerineyse telaşlı ve yarı şişkin bir hâlde, üst katın iyi döşenmiş koridorlarında koşturarak her iki yanındaki yatak odalarıyla banyolara göz atıyordu. Çalışma odasında, çalışma masasının kenarı ile bir İran halısının ucu ve ayaklı bir lamba görülüyordu. Üzerlerinde ne olup biterse bitsin, mobilyalar neden her zaman masum görünür acaba?

Bu katta bulunmaması gerekiyordu, her bakımdan fazla kişiseldi. Bekâretini Desirée'ye vermişti ve bu yüzden kız onun için her zaman özel bir yerde duracaktı ama buraya gelişlerinde onu heyecanlandıran tek şey kızın kendisi olmuyordu. Desirée'nin babası hem fiziksel hem de ahlaki olarak iğrenç, elleri masum insanların kanına bulanmış, önemli bir hükümet üyesiydi. Anton ise ondan kayıtsız koşulsuz nefret etmeyi ne kadar istese de kendini gizliden gizliye iktidarın baştan çıkarıcı tuzaklarına kapılmış olarak buluveriyordu. Girişteki kulübenin içinde nöbet bekleyen, acımasız suratlı koruma görevlileri, tarihin son derece seçici bir döneminden kopup gelen sömürgecilik haydutlarının büstleri ve yağlıboya portreleri, gayet iyi bilinen ve korku uyandıran kişilerin adlarının kayıtsızca anılıyor oluşu... Bunların hepsi hem çok berbat hem de heyecan verici şeylerdi ve üstelik en unutulmaz orgazm patlamasını da adalet bakanının kalçalarının kısa süre önce değdiği koltuğun üstünde yaşamıştı.

Bu uygar ve korkunç adamın karısı, yani Desirée'nin annesi onu çok daha farklı bir biçimde rahatsız ediyordu. Güzel ama kaskatı bir Ari taşbebek gibi bütün yüzeyleri yıkanmış, pudralanmış, cilalanmış ve onarılmış görünüyor, insanın içinde elinde olmaksızın bu kırılgan kaplamayı delik deşik etme isteği uyanıyordu. Merdivenlerden aşağı koşarak kadından önce mutfağa girdi ve kadın, yüksek topukları fayansların üzerinde kıvılcımlar saçarak arka kapıdan içeri geldiğinde tezgâha yaslanmış bekliyordu.

Bu ne sürpriz! Dışarıdaki o küçük, şirin arabanın seninki olduğunu tahmin etmiştim. Genç adamın serinkanlı bir öpücük kondurması için ona yanağını uzattı. Başına ne oldu böyle?

Savaş yaraları. Yalnızca bir taş, ciddi bir şey değil.

Hastalık izni mi aldın?

Hayır. Dün annem öldü.

Ah Anton! Sonunda oldu demek... Çok üzüldüm. Emayenin, içten bir duygu taklidi yapabilecek derecede hafifçe çatlamasına izin verdi ve saçları bu sırada birazcık titreşti. Hiç olmazsa acıları dindi artık.

Evet, hiç olmazsa bu var.

Kadın elini onun yanağına koyduğunda az kalsın gerçekten ağlayacaktı. Nereden çıkmıştı bu böyle, bu küçük zayıflık kırıntısı? Neyse ki üstünü değiştirmiş, parfüm sürünmüş, rujunu tazelemiş olan Desirée'nin gelişi, onun bu boş bulunuşunun üstünü örtmüştü.

Maman! Mein schatz! Öpücük-öpücük! Son zamanlarda yaptıkları Avrupa gezisinden beri ikisi de birbirlerine yabancı dillerde hitap ediyordu. Bu ikisi aynı türden yaratıklardı ve Anton geçen yıl Johannesburg'da hep birlikte dışarı çıktıkları bir gece ikisinin birbirlerine kaşıkla dondurma yedirerek bir binanın çatısındaki bir çift güvercin gibi kuğurup kanat çırpışlarını anımsıyordu.

Kendi adına Maman bu akşamüstü Anton'u pek sevmiş ya da en azından ona acımıştı. İçinden omuzlarına masaj yapmak geliyordu ama onun yerine çocuğun yanı başında kırıtmakla yetindi. Sinirlerini yatıştırması için bir Valium ister misin? Dolabımda biraz olacaktı. Ben de tam bir şişe şarap açmak üzereydim. Biliyorum, senin için üzücü bir gün bugün, o yüzden eminim ki şaraba...

Aslında, dedi çocuk, bir kadehe hayır demem.

Çiftlikte olması gerekiyordu. Nereye gittiğini hiç kimseye söylememiş, üstelik izinsiz Zafer'i almıştı; bunun, babasını çok kızdıracağını biliyordu ve tüm bunlar eve bir an önce dönmeyip onun yerine bir Valium yutmak, bir-iki kadeh şarap yuvarlamak için çok iyi nedenlerdi.

O sırada çiftlikte mangal yakılmak üzereydi. Sabah o insanlarla yaptığı toplantıdan dönerken Baba, canlı bir şeyleri katletme isteği duymuştu. Şimdi güneş, kâselerin içinde marine edilmekte olan et parçalarından çok da farklı olmayan kan rengiyle bozkırın üzerine batarken, bahçenin en dibinde bir sofra kurulmuştu. Ateşin başında Ockie kömürlerle ilgileniyordu. Onun katkısı da buydu! Bir elinde birasıyla ızgaranın üzerine pirzolaları dizdikten sonra rahatına bakabilirdi. Salata kadınların işiydi ve kulak kesilirseniz o sırada Marina'nın mutfakta verdiği emirleri duyabilirdiniz. Şunu yıka, bunu kes. Onu kim bütün dünyanın sorumlusu yapmıştı acaba?

Bu evde de bir şişe kırmızı şarap açılmıştı ve yetişkinlerin hemen hemen hepsi birer kadeh almışlardı. Anne'nin ölümünün ertesi gününde böyle bir alçak perdeden kutlama manzarası tuhaf görünüyordu ama ne de olsa yaşam devam ediyordu ve sağ kalanlar karınlarını doyurmak zorundaydı. Sizin arkanızdan da çok geçmeden içkiler içilecek, açık saçık şakalar yapılacaktır.

Katılanlar yalnızca aile üyeleri değildi. Aralarında Rahip Simmers ve yardımcısının da bulunduğu birkaç konuk vardı. Din adamı bugün daha rahat ve konuşkan bir havadaydı, neredeyse çevresine ışık saçıyor, sağa sola espriler yapıyordu. Kişisel dokunuşları herkes sever. Yalnız sorun şuydu ki Baba ile Marina hala dışında neredeyse hiç kimse Alwyn Simmers'tan hoşlanmıyordu. Mangal partisinin ileriki saatlerinde, gözleri her zamanki kurşungeçirmez camların ardına gizlenmiş olarak, akşamın alacakaranlığında kapok ağacının altında, havadaki et kokuları ve cızırtıları arasında, bu ikisinin ortasına oturmuştu.

Masanın öbür ucunda oturan Amor herkesi izliyor ve dinliyor ama çok az konuşuyordu. İkinci gün bitmekte olmasına karşın başı hâlâ ağrıyor, kendini sanki kafatasına çok dar gelen, koyu renkli bir şapka takıyormuş gibi hissediyordu. Yanında oturan Astrid tırnaklarını temizliyor ve sandaletli ayaklarından birini sallıyordu.

Baba biraz mesafeden onları, iki kızını süzüyordu. Öteki çocuğu neredeydi? İlk çocuğu, erkek olanı, bir an için adını hatırlayamamıştı. Oysa hepsinin, bütün soyunun burada olması, bir telin üzerindeki kuşlar gibi sıraya dizilmiş olmaları gerekiyordu. Hepsinin adları da A harfiyle başlıyordu, Rachel'la ikisi ne düşünmüşlerdi acaba? Tınısı hoşumuza gitti, diye açıklardı karısı herkese, oysa şimdi bu tını onu her şeyden daha çok rahatsız ediyordu. Belki ilkinin adı başka bir şey olsaydı...

Anton nerede?, diye sordu birdenbire sinirlenmiş gibi.

Astrid bunu bela çıkarmak için bir fırsat olarak gördü. Zafer'i alıp kaçtı. Ben gidişini gördüm.

Nereye gidiyordu?

Manidar biçimde omuz silkti ama iti an çomağı hazırla, tepenin üzerinden yaklaşan solgun ışıklı ön farlar o anda belirdi. Herkesin tabaklarında yemek bulunduğuna göre akşamın ilerlemiş bir saati olmalıydı ama yine de evin önüne doğru yavaşça süzülen ışıklar belirgin biçimde görülebiliyordu ve bir an için yemek yiyenleri aydınlatmıştı. Işıklar söndü, motor durdu, kapı açılıp kapandı ve Anton bahçe boyunca eklemleri gevşek, yapmacık bir yürüyüşle onlara doğru yaklaştı. Dizleri hiç düzleşmiyordu ve yüzünde de şaşkınca bir sırıtış vardı.

Sofradakilerden bir kısmı da benzer hâller içindeydi. Gel de kendine biraz et al, diye seslendi ona Ockie, sesinin perdesi biraz yüksekçe. Gel de öteki günahkârların arasına katıl! Marina hala da yanında boş duran iskemleye vurdu. Buraya! Kendisi bir hata olan çılgın yeğeninin, son zamanlarda kendi hatalarını yapmaya başladığının farkındaydı ve bu gece bir kılavuza gereksinim duyabileceğini hissediyordu.

Manie'nin bakışı, görüş alanına girdiğinden beri Anton'un üzerinden ayrılmamıştı. Onda kendisinin eski, düşkün hâlini görünce acımasızca başını salladı. Güzel. Evet, pek güzel.

Yine ne var? Arabanın anahtarlarını masanın üstüne koydu.

Dün annen öldü ama sen şaraba ve hafif kadınlara ayıracak zaman bulabiliyorsun. Güzel.

Hafif kadınlar mı?, dedi Ockie umutla ve şaşkınlık içinde çevresine bakınarak. Rahip Simmers dua gibi bir şeyler mırıldandı ve Anton da sessiz bir kahkahayla sallanarak bir iskemleye ilişti.

Ya, dalga geç sen. Alay et benimle. Her günah deftere yazılır ve son gün geldiğinde...

Senin günahların da, sevgili babacığım. Kadınlar ve şarap.

O günler geçmişte kaldı. Ben yüreğimi boşalttım, bağışlanma diledim ve yoluma devam ettim. Ama sen şu hâline bir bak!

Masanın öbür ucunda Rahip Simmers belli belirsiz iç çekti. Bu lanet olasıca çocuk gelmeden hemen önce Manie'yle sohbet ediyorlardı ve çok da iyi gidiyordu. Konuyu tam da o önemli meseleye bağlamak üzereydi, doğru zamanın geldiğini hissediyordu ama şimdi hava tamamen bozulmuştu. Adını bir türlü aklında tutamadığı bu çocukta, Andre mi, Albert mi her neyse onda çok ters bir şeyler vardı.

Baban bugün çok üzgün, dedi yardımcı olmak istercesine. Yahudi cenazesi yüzünden.

Tabutu bir görmeliydin, gerçekten çok ucuz görünüyordu, dedi Marina hala. Kulpları da tahtadan!

Sigorta şirketine cenaze için o kadar para ödedikten sonra hem de, dedi Ockie heyecanla. Tam yirmi yıl boyunca!

Benim tek istediğim, diye inledi Manie, istediğim tek şey sonsuza dek karımın yanı başında yatmak. Çok şey mi istiyorum?

Oysa o şimdi Yahudi mezarlığında yatacak, dedi Marina.

Haksızlık bu, diye saptamada bulundu din adamı.

Neden haksızlık?

Baban, sevgili anneciğinin buraya, bu çiftliğe gömülmesini istiyor. Kendisinin yanında, ailenin geri kalanıyla birlikte. Ait olduğu yerde.

Evinin olduğu yerde, diye ekledi Baba.

Gerçek bir rahip tarafından.

Yani siz, dedi Anton.

Ateşe damlayan yağların hışırtısıyla bölünen bir sessizlik oldu.

Babanın istediği bu...

Ama annemin istediği bu değildi.

Ölüler bir şey isteyemez!, dedi Baba, daha doğrusu haykırdı, bir an için edebini yitirerek. Konuşmalar durunca bir sessizlik çöktü ve çiğneme sesleri rahatsız edici derecede duyulur hâle geldi. Sofradakilerin üzerine, belli bir odak noktası bulunmayan hafif bir utanç duygusu sinmişti ve konuşmaların yeniden başlaması birazcık zaman aldı.

Manie bundan sonra sohbetlere hiç katılmadı. Görünürde keyifsizce omuzlarını düşürüp oturdu ama bugün öğleden sonra ahıra girerek şu anda yemekte oldukları kuzuyu doğrayanın bizzat o olduğunu da unutmamak gerekir. Evet, hayvanın gırtlağını kesmişti ve çaresizliğinin orta yerinde bu küçük şiddet çiçeğinin açması içine çok iyi bir his vermişti. İnsanlar yitirdikleri yüzünden hüzne batarak kendilerine acıyorlardı ama yanı başlarında kendilerinin yol açtıkları yitimlerin farkına bile varmıyorlardı. Anne koyunun yası nedir ki? Ama o da tıpkı insan yası gibi havada iz bırakır, yıkamakla temizlenemez.

Amor çatalını bıraktı.

Etini yemeyecek misin?, diye sordu Astrid.

Başını iki yana salladı. Kusacakmış gibi hissediyordu. Son iki gündür sürekli kaşınıyor, midesi bulanıyor, kendini tanımlanmamış bir isyanın eşiğindeymiş gibi hissediyordu. Yakın zamanda babasının sürüngen parkında gördüğü bir sahne hiç aklından çıkmıyordu. Ne kadar uğraşsa da, timsahların beslenme saatinde, safari kıyafeti içindeki, kibar, yaşlı bir amcanın suda gezinen o ilkel yaratıklara avuç dolusu beyaz fareler atışını zihninden bir türlü silemiyordu. Çatır

çutur. Kuyruklar, sırıtan bir ağzın kenarından diş ipleri gibi sarkıyordu. Neyiz biz, yaşamak için başka bedenleri yiyoruz? Astrid'in, tabağına uzanarak et ve yağ parçalarını hareket hâlindeki, parıldayan ağzına dolduruşunu iğrenerek izledi.

Anne'nin bileziği o, dedi.

Hayır, değil. Benim bileziğim.

Onu hep Anne takardı.

Bana yalancı mı diyorsun sen?

Anton tabağını masaya koydu ve peçeteyle parmaklarını özenle sildi. Bu arada, dedi, Lombardların evini Salome'ye veriyormuşsun diye duydum.

Ne?, dedi Baba, her ne kadar bu, ona uzaktan bir şeyler çağrıştırır gibi olsa da.

Hah!, diye homurdandı Marina hala. Bir bu eksikti.

Anton dönüp Amor'a baktı, o da oturduğu yerde sallandı.

Baba söyledi...

Ne söylemişim?

Evi ona vereceğini söyledin. Söz verdin.

Babası bu haber karşısında şaşakalmıştı. Ne zaman söylemişim bunu?

O kıza ev falan verilmeyecek, dedi Marina hala. Hayır, hayır, hayır. Bunu hemen şimdi aklınızdan çıkarabilirsiniz. Aslında kimse yemeğini bitirmediği hâlde sofrayı toplamaya koyulmuştu ve birbirine çarpan çatal bıçakların sesi diş gıcırtılarını anımsatıyordu.

Baba açıklamaya çalıştı. Oğlunun eğitim masraflarını üstlendim zaten. Her şeyini benim yapmam mı gerekiyor?

Amor kafası karışmış bir hâlde bakınırken ağabeyinin gülümsemesi gitgide genişliyordu. Birdenbire Alwyn Simmers'a doğru eğildi.

Bir an için dürüstçe konuşabilir miyiz?

Rahip avuçlarını açtı. Elbette Alan, dedi. Buyur lütfen.

Annem ölmekten çok korkuyor, bunun olacağını kabullenemiyordu. Ama istedikleri konusunda gayet netti. Çok fazla bir şey de istemiyordu zaten. Yalnızca birkaç şey. Bunlardan biri eski dinine geri dönmek ve kendi ailesinin yanında gömülmekti. Bunu özellikle dile getirmişti.

Dürüstlük çok önemlidir, dedi rahip, boğuk bir sesle.

Baba birden hiddetlendi. Neyin var senin böyle?

Ben de kendime sürekli bunu soruyorum.

Günün birinde cehennemde yanmaktan korkmuyor musun hiç?

Buna verebileceği olası tepkilerin en kötüsü bu olsa da Anton çoğu zaman yaptığı gibi bunu da yine gülerek karşıladı. Zaten cehennemdeyim ben, dedi kahkahadan yaşaran gözlerini silerek. Yanık kokusunu almıyor musun?

Ben onun kocasıyım! Senden daha iyi bilirim. Karımın neye inandığını bilirim ben.

Sahi mi? Ben çoğu zaman kendimin neye inandığını bile bilemiyorum. Kavga çıkarmaya çalışmıyorum, yalnızca konuyu basit tutmaya uğraşıyorum. Annem ne istediyse onu yapman gerekir. Hepsini. Eğer söz verdiysen bu, evi Salome'ye vermeyi de içeriyor.

Öyle bir şey yapmadım ben, dedi Baba. Hiçbir şeye söz vermedim!

Doğal olarak sinirlenen Amor gözünü ona dikti. Verdin, dedi. Ben duydum.

Hepinizin birden neyiniz var böyle?, diye haykırdı Baba, sonra da ayağa kalktı, her nedense güçlükle ve kaskatı bacaklarıyla bahçede yürürken bir yandan da tutarsızca söyleniyordu.

Marina hala sesi boğuk çıkana dek kolyesini büktü. Ağlıyor, dedi. Şimdi mutlu musun bari?

Mutlu mu?, dedi Anton, sözcüğün üzerinde düşünerek. Hayır, öyle diyemem. Ama eğer size iyi geceler dersem hepimiz mutluluğa birazcık daha yaklaşabiliriz.

Ayrılırken ardında ansızın kargaşaya düşmüş bir topluluk bırakmıştı, insanlar küçük tartışma kırıntıları içinde birbirlerine yan dönmüşlerdi. Son zamanlarda çoğunlukla terk ettiği yerleri böyle bırakıyordu. Kitaplar ve kâğıtlarla dolu, duvarları alıntılar ve hatırlatma notlarıyla bezeli odasına çıktı. Oradan da pencere aracılığıyla binanın çıkıntısına basıp incelikli bir manevrayla çatıya ulaştı. Oturmayı sevdiği nokta, çatının en tepesiydi, burada ılıkça bir esinti altında, ışıkla aydınlanan karanlık toprağa bakmayı seviyordu.

Yerinden çıkmış bir kiremidin altına gizlediği naylon torbanın içinden bir çakmakla esrarlı bir sigara çıkarttı. Sigarayı yakıp bir nefes çekti ve daha söndürmeye bile kalmadan zihninin rahatlamaya ve genişlemeye başlaması hissinin tadına vardı. Ah, evet. Tanrı'ya şükür. Neredeyse başka biri oldum.

Anton, ilk çocuk ve tek oğul. Neyin olduğunu bilmese de bir şeylerin vârisiydi o, gelecek ona aitti. Neydi istediği? Gezmek, öğrenmek, şiirler yazmak ve ulusları yönetmek, her şeyin kontrolünü eline almayı istiyordu, her şey mümkündü, dünyayı yemek istiyordu. Ama gırtlağının dibinde geçmeyen minicik bir ekşi tat var gibiydi, bütün yaşamı süt kadar tertemiz ve yumuşak olduğu hâlde. Nereden geliyordu bu pıhtılaşma? Her şeyin merkezinde bir yalan vardı ve o da bunu kendinde yeni keşfetmişti. Çıkar ağzındaki baklayı. Ne derdin var senin, be adam? Hiçbir derdim yok benim. Her şeyim dert benim.

Aşağıda ateşin çevresinde hâlâ aralarında el kol hareketleriyle konuşan siluetleri görebiliyordu. Onun başlattığı ve henüz tamamen yatışmamış çalkalanmanın en son dalgalarıydı bunlar. İnsan kendi yolunu bulmaya çalışırken nasıl da yalpalıyor, nasıl da debeleniyordu.

Aile kapışmasının akabinde Alwyn Simmers ayağa fırlamaya çalışırken gözlüğünü düşürmüştü ve çevresindeki şamatanın telaşı içinde ayağının altında bir kemiğin kırılmasını andıran çatırtıyı duydu.

O kalın mercekler olmadığında bir toprak kurdu kadar kördü, her şeyi sisler içinde bir bulanıklıktan ibaret olarak görebiliyordu.

Siebritz, diye haykırdı. Siebritz!

Aslında hiç sevmediği yardımcısına sesleniyor, ancak Siebritz'den bir yanıt gelmiyordu. Mangal partisinde yaşanan manzara ona kendi yaşamını anımsatmıştı, ne de olsa uyumda olduğu gibi bunalımda da her şey birbiriyle bağlantılıdır. Şimdi arabasının içinde kasabanın yolunu yarılamıştı bile. Bu aileden bıkıp usanmıştı, kiliseden de bıkıp usanmıştı ve hepsinden çok da rahipten bıkıp usanmıştı. Yetti artık!

Siebritz! Siebritz!

İhtiyaç duyduğun anda terk edildin Alwyn, imdadına koşan nerede şimdi? Unutma, yalnızca adil adamlar sınanır! Eğer sabredersen yardım gelecektir.

Hemen yakınında oturan bir figür seçebiliyordu, ama bir de kim olduğunu kestirebilseydi keşke. Amor'du bu. Başka herkes kalkıp gitmişken o, sofradaki yerinden hiç ayrılmamıştı. Hatta son birkaç dakikadır ne kolunu ne bacağını ne de bir kaşını yerinden oynatmıştı, düşüncelerine ya da başka bir şeylere öylesine dalıp gitmişti.

Kendisine çatının tepesinden bakan ağabeyi Anton'u izliyordu. Ama düşünceleri, içinde gizliydi. Bir bakıma ona hayranlık duyuyordu. Onun bu şekilde konuşmuş olabilmesine. Söylediklerini söyleyebilmesine. Erkek olmak harika bir şey olmalıydı! İçinden onun elinden tutmak geliyordu. Onu bir yere doğru götürmek için falan değil, yalnızca ona tutunmak için. Belki de onun kendisini yönlendirmesi için.

Herkesin görüş alanının bir köşesindeki bir leke, bir bulanıklık olmaya alışmıştı. Ciddiye alınmak için henüz çok genç ve çok şapşaldı. Tuhaftı da üstelik, tuhaf bir çocuktu o. Alışılmadık, belki de trajik, göz ardı edilmesi kolay bir çocuk. Ancak bu gece, tünediği o yüksek yerden ağabeyi onun farkına varmış gibiydi.

Yakınındaki Alwyn Simmers sonunda Marina hala tarafından kurtarılmıştı. Kadın ona etine dolgun koluyla birlikte bir tabak daha ev yapımı patates salatasından önermişti. Teşekkür ederim, almayayım, şoförüm nerede acaba? Adam ortadan kaybolmuş gibiydi. Rahip artık evine gitmek istiyor, gazla şişmiş, düş kırıklığına uğramış hâliyle, kız kardeşiyle paylaştığı küçük evine bir an önce kavuşmayı diliyordu. Gitmeye o kadar hevesliydi ki bir ayağını çimlere basmıştı.

Çok geçmeden Siebritz'in evden ayrıldığı anlaşıldı. Lexington sizi evinize götürür, dedi Marina ellerini çırpıp bileziklerini gürültüyle şıngırdatarak. Lexington! Lexington!

Lexington, başına şapkasını geçirip evin arka tarafından koşarak çıktı. Evet Bayan Marina? Rahibi evine bırakıver. Böylece rahip Zafer'le çiftlikten ayrıldı ve çok geçmeden anayolun üzerinde Pretoria'nın yalnızca sürücü tarafından görülebilen parlak, sarı ışıklarına doğru ilerlemeye başlamışlardı.

Söylesene, diye sordu rahip, ne zamandır bu insanlar için çalışıyorsun?

On iki yıldır, efendim.

Onlar hakkında ne düşünüyorsun, yani bu aile hakkında?

Lexington duraksadı, gerginliğinden genişçe gülümsedi ama bu bir etki yaratmadı. Bana karşı iyi davranıyorlar efendim.

Sana iyi davranıyorlar, evet evet. Ama sen onlar hakkında ne düşünüyorsun?

Onlar hakkında hiç düşünmüyorum efendim. Yalnızca çalışıyorum, düşünmüyorum.

Bu çok doğru bir ifade değildi ama Lexington böyle bir soruya dürüstçe yanıt veremezdi. Rahibin bir şeyler duymak istediğini seziyordu ama ona istediğini vermek işine mal olabilirdi. Aynı anda iki beyazı hoşnut etmek her zaman mümkün olmayabiliyordu.

Eh, ben onlar hakkında düşünüyorum ama, diye karşılık verdi

din adamı. Söyleyecek değilim ama bir şeyler düşünüyorum. Özellikle de oğulları hakkında, adı her neyse işte. Adam.

Evet efendim, dedi uyumlu olmaya kararlı Lexington.

O çocukta bir sorun var. Bu dediğimi unutma. Vahşi bir eşek gibi. Onun eli herkese karşı, herkesin eli de ona!

Rahip Simmers bu akşam tatsızdı, ruhunda bir sıkışma vardı ve böyle zamanlarda hep içindeki *İncil sever* dışarı çıkardı. Tanrı'nın yarattıklarını betimlemek için yüksek bir dil kullandığınızda onları da yüceltirdiniz.

Bu ülke!, diye haykırdı. Bundan neden ülkenin suçlu olduğundan tam da emin değildi, ama yine de tekrarladı. Bu ülke!

Evet efendim, dedi Lexington ve bir an için bile olsa ikisi de içtenlikle hemfikir oldular. Çok farklı nedenlerle de olsa Güney Afrika her ikisini de rahatsız ediyordu. Alwyn Simmers siyah yurttaşıyla arasında bir duygudaşlık hissediyordu, Tanrı'nın gözünde ikisinin eşit olduklarına inanıyordu ama yine de arabada her zaman ayrı koltuklarda oturmaları gerekiyordu. Tanrı bunu böyle istemişti, tıpkı Rachel'ın öldüğü anda ölmesini, sonradan evinin onun yasını tutanlarla dolmasını istediği gibi. Başka odalarda Ham'ın oğullarıyla kızlarının, efendileri adına çalışmasının –odun kesmelerinin, su çekmelerinin ve önder olmanın ağır yükünü taşıyanlara yaşamı kolaylaştırmanın– hep onun iradesi olduğu gibi. Kimileri bu ağır yükü reddetmeyi tercih ederdi. Bu kadeh benden geçsin, ama bu kadeh senin, içindekini içmen gerek, Tanrı'yla tartışmak olmaz, tortusu ne kadar acı olursa olsun.

Laetitia, bunun gibi acil durumları düşünerek ağabeyi için evde yedek bir gözlük bulunduruyordu ve ertesi sabahtan itibaren görüşü eski hâline kavuşmuş olan Alwyn Simmers, günün ilk fincan kahvesini karıştırırken kendini önceki geceye göre çok daha keyifli hissediyordu. Gece yaşananlar üzerinde düşündükçe, kendi hedefleri için durumun şimdi daha aydınlık göründüğünü fark ediyordu. Aile

içindeki kargaşa ona yaramıştı, belki de Tanrı böyle olmasını istemişti, çünkü artık Manie nankör çocuklarından iyice uzaklaşmıştı ve bu da cömertliğini başka yere yöneltmesi eğilimini artıracaktı. Ama durum değişmeden hızlıca harekete geçmesi gerekiyordu. Mümkün olursa hemen bugün! Ancak Manie'nin karısı bugün gömülecekti. Aslında düşününce, saat kaç acaba, belki şu an bile gömülüyor olabilirdi.

Evet, bunun şimdi olduğuna kuşku yoktu. Küçük oda da tabut kadar çıplak ve sadeydi, içiyse insanlarla doluydu. Rachel dışa dönük bir insandı, çok sayıda arkadaşı vardı ama sıraları çoğunlukla ailesinin Yahudi tarafının üyeleri doldurmaktaydı. Bu bakımdan onlar da Afrikalılar gibiydi, kan bağı her şeyden daha güçlüydü. Manie, bu insanların çoğuyla yıllar boyunca ne görüşmüş ne de konuşmuştu, onun için görünmezdiler. Ama yıllardan beri görmediği sıralar dolusu yüz bugün buradaydı, kimileri hâlâ bir adı çağrıştıran teyzeler, halalar, yengeler, amcalar, dayılar, enişteler, kuzenler, onların çocukları ve yakınları. Rachel'ın annesi, onun da başdüşmanı, görür görmez başını çevirdi zaten, o anda bile hiç yumuşaması yoktu.

Manie ise hepsine karşı sırtını dönmüştü. Her şey yolundaymış gibi davranılamayacak kadar çok şey yaşanmıştı. Dün gece uzun uzun dua etmişti ve Tanrı'nın onun burada bulunmasını istediğine inanıyordu, büyüklük gösterip iyi bir Hıristiyan olarak örnek olmak için. İnancın anlamı insanın kendi kendiyle boğuşmasıydı, onlardan nefret edip de konuyu kapatamazdı. Yine de tuhaf âdetleriyle onu kendisinden koparıp almış bu insanların arasında oturmak, ona zor, tahmin ettiğinden çok daha zor geliyordu. Ne diye kendi giysilerini yırtmaları ve onu da kalbinin üstüne bu siyah kurdeleyi, başınaysa bu küçük kepi takmaya zorlamaları gerekiyordu sanki? Neden sürekli ona uzun bir ömür dileyip duruyorlardı? Ömrünün uzun olmasını hiç istemiyordu, en azından bugün istemiyordu, ondan bıkmış, usanmıştı, bir an önce bitsin istiyordu. Özellikle de önündeki birkaç saatini seve seve verebilirdi: Alın sizin olsun, ben istemiyorum.

Kendi kabilesi çok daha küçük bir topluluk oluşturuyordu. İş ortağı Bruce Geldenhuys ve kiliseden birkaç arkadaşı daha vardı. Tabii bir de ailesi ama Manie kasıtlı olarak Marina'yı çocuklarıyla kendisinin arasına yerleştirerek oğlunu belli bir mesafede tutmuştu. Anton'a bakamıyordu bile. Dün gece mangal başında olanlar Manie için hâlâ çok tazeydi, bağırsaklarındaki bir köpürme gibi içine rahatsızlık veriyordu.

İbranice dualar edildi, şimdi de Haham Katz anma konuşmasına başladı. Aile içindeki bölünmeleri onarabilme çabasıyla *hesped* sırasında kucaklayıcı bir tema kullanmaya karar vermişti. Rachel bana geldi, dedi onlara, bundan altı ay önce, yakında öleceğini öğrendiğinde. Kendi halkından, inancından epeyce bir süre uzak kalmıştı. Yıllar boyunca! Geri dönmeyi de beklemiyordu. Ama yaşamın yolları gizemlidir. Kimi zaman yaşama ancak bitmek üzere olduğunu öğrendiğinizde bir anlam verebilirsiniz. Rachel için de böyle oldu. Bugün hepinizi burada bir arada görmenin onu çok mutlu edeceğine inanıyorum, ailesinin her iki tarafını da, Yahudi olanları ve olmayanları, İngilizce konuşanları ve Afrikaanca konuşanları. Onun hatırı için herkesin bir araya gelmiş olması ona kendini çok iyi hissettirirdi. Dünya kusursuz bir yer değil, doğru, ama işte böyle anlarda çok büyük bir... Ne demek istediğimi anladınız işte, Rachel dar görüşlü kimi tercihler yapmış ve bunun sonucunda hoşnutsuzluk yaşamıştı ama yolun sonunda başladığı yere dönmüş, böylece çemberi kapatmıştı. Haham matematiği ve özellikle de geometrik şekilleri çok büyüleyici buluyordu, onun gözünde çemberin kusursuzluğu o kadar açıktı ki, karşısında bütün farklılıklar anlamsız kalıyordu.

Konuşurken tombul ellerini, sürekli tekrarladığı hareketlerle oynatıp duruyordu ama sesi sakin ve tutarlı, dişçilerin ve hosteslerin kullandıkları türden, insanı hülyalara sevk edebilecek iç rahatlatıcı bir tondaydı. Karşısında toplanmış kişilerin pek çoğunun akılları başka yerlere kayıp gitmiş, onun anlattıklarından çok uzaklara dağılmıştı. Çevresini sarmakta olan paganlığı ödünlemek için Marina hala

sessizce, soluğunun altında Göklerdeki Babamız duasını mırıldanıyordu. İnancının bedeninin içinde neredeyse bir ur gibi şişmekte olduğunu hissediyordu. Kahretsin. Rachel'ı öldüren de bir urdu. Ockie bunu sık sık düşünürdü, acaba kaldırıp ışığa doğru tutsak nasıl görünürdü diye merak ediyordu. Lavaboyu tıkayan bir şey gibi, kan ve lastik yumağı mı, yoksa daha incelikli bir şey mi? İnsanın bedeninin içine giren yabancı bir cismin anısı o kadar yakındı ki, bedeninin hücreleri titreşen Astrid kendini nemli ve huzursuz hissederek, oturmakta olduğu sert sıranın üzerinde sallandı. Dün ahırlardaki bölmelerden birinin içinde Dean de Wet'le seks yapmıştı ve taze dışkı kokusuna karşın çok güzel geçmişti. Yandaki bölmede bulunan at tepinip huysuzlanmış, toynaklarıyla samanları çevreye saçmıştı. Her şey boktan ibaret, diye düşünüyordu Anton, bütün söylenenler at boku kadar bile değerli değil, tek sözcüğü bile doğru değil. Onu ben öldürdüm. Katlehong'da onu vurdum ve öldürdüm. Onu zamanından önce alan Tanrı değildi. Siz bir düzen olduğuna, edimlerinizin bir anlamı olduğuna, son an geldiğinde onların ölçülüp biçileceğine ve yargılanacağınıza inanıyorsunuz. Oysa yargılanma falan yok. Her birimiz için son gün ölüm günü.

Ve böylece Rachel için, diye devam etti haham, ölmek üzere olduğunu bilmek yeni bir yaşamın başlangıcı oldu.

Sıranın en ucunda, ablasıyla ağabeyinin arasına sıkışmış olan Amor tek başınaydı. Kendini yalnız hissediyordu. Bu insan ormanının içinde daha önce hiç olmadığı kadar yalnızdı. Çevresinde hiçbir şey yoktu, hiçbir şey ve hiç kimse, yalnızca o tahta kutu ve içinde de, ama bunu düşünme, onun içindekini düşünme. Kutu boştu ve dört kenarı vardı, hayır, altı, hayır daha da fazla ama toprağın içine girecek olduktan sonra ne fark ederdi sanki?

İşin gerçeği, annem öldü ve o kutunun içinde yatıyor. Bunu düşününce o katı sözcük erimeye başladı ve sıvı hâle geçti. Sıvının akmakta olduğunu hissetti. Kendini kastı, bacaklarını birbirine bastırdı. Durdur şunu.

Şimdi herkes ayağa kalkıp şarkı söylemeye başladı. Ama kendini birden çok güçsüz hissetmeye başlamış olan Amor yeniden sıranın üstüne düştü. Önce Anton'a doğru yaslandı, sonra birden yön değiştirip ablasına. Astrid'in kolunu yakalayıp aşağı doğru çekti.

Ne var?

İlk söylemeye çalıştığında sesi bir iğne batması gibi çıktı.

Ne?, diye hırladı Astrid yüzünü buruşturarak.

Galiba ben...

Ne?

Anla işte. Kanıyorum. Aşağıdan.

Astrid gözlerini kırpıştırdı. Ah, ciddi olamazsın. Yanında bir şeyler yok mu? Bir süre küçük kardeşine ters ters baktıktan sonra öbür yanına dönüp halasını aşağı doğru çekiştirerek onu da konuya dâhil etti. Ona fısıldadı.

Ne?, dedi Marina hala. Şşş.

Astrid duraksadı ve bir daha denedi. Bu sefer de biraz fazla yüksek sesle homurdandığı için arkalarında oturan, Rachel'ın okul yıllarından tanıdığı bir kadını, daldığı hayallerden çıkardı.

Kendisine söylenen şeyin anlamının farkına varmak için Marina'nın aklı birkaç saniye zamana gerek duydu. Kendisinin gördüğü son âdet çok uzak bir geçmişte, son çocuğunun doğumunun hemen sonrasında kalmıştı ve bugünlerde böyle bir şeyin hâlâ mümkün olabildiğini hayal etmek bile hiç hoşuna gitmiyordu. Ama görünüşe bakılırsa hâlâ oluyormuş, üstelik de düşünülebilecek en uygunsuz anlarda.

Doğrusu, diye fısıldadı öfkeyle, bu yaptığı çok bencilce bir şey. Yanında şeyi yok muymuş?

Astrid omuz silkti. Kardeşinin bakıcısı değildi ki o!

Şimdi herkes hareketlenmeye, öksürmeye başlamıştı; tabutu taşıyacak olanlar yerlerini almak üzereydi. Anlaşılan tören sona ermişti ve dışarıda gömülme merasimine kadar geçit töreni başlayacaktı.

Marina yeğenine yardım etmesi gerektiğini biliyordu ama böyle bir anda ayrılması da çok kötü olacaktı, tıpkı Ockie'nin daha kendisi izleyemeden Dallas'ın JR'ı kim vurdu bölümünü VHS kasetinden yanlışlıkla silmesi gibi bir şey. Astrid'i dirseğinden yakaladı ve kulağına fısıldadı. Kardeşini dışarı çıkar ve onunla ilgilen. Bu iş bittikten sonra bir çaresine bakarız.

Ben mi? Neden ben yapmak zorundayım?

Çünkü o senin kardeşin.

Astrid hayrete düşmüştü. Şimdiye dek Amor'u hiç göğüsleri, kanı ve fikirleri olan bir yetişkin olarak düşünmemişti, hele de onu annesinin cenazesinden uzak tutmaya ve utandırmaya gücü olacağını aklına bile getirmemişti. Ama işte durum buydu, başka herkes tek bir yöne doğru akarken, ikisi ters yöne gidiyordu. Dışarı çıktıklarında kardeşine doğru döndü. Bunu nasıl yaparsın?

Elimde değil ki, dedi Amor ve tam o anda bedeninde bir kramp, içinin derinliklerine kadar giren sıcak bir kasılma hissetti. Bir keresinde çimenlerin üzerinde koşuştururken çiviye bastığı zaman hissettiğine benzer bir duyguydu bu. Nasıl da ağlamıştı. Anne, Anne, yardım et lütfen!

Yüzünü büzüştürmüş olan Astrid ne yapacağını düşünüp duruyordu. Sonunda yapılacak hiçbir şey olmadığına karar verdi. Geçinceye kadar şurada otur.

Ön cephedeki girişte duran bir bankı gösteriyordu ama Amor yakınlarda bir vestiyer bölmesi keşfetti ve yeşilimsi, keskin kokulu alana girerek içinde bulduğu odacığa çekildi. Her yerde, damlayan su sesi vardı, kırık bir boru olmalıydı. İçinin derinlerinden yeni bir kramp yükselmekteydi. Çevresindeki her şeyi, siyah-beyaz bir film gibi titreşir hâlde görüyordu. Bunun gerçek olduğuna, mezar taşları arasında, Anne'nin tabutuna eşlik edeceği yerde umumi tuvaletin duvar karosuna alnını dayayarak serinlemeye çalıştığına inanamıyordu. Güzel bir bahar günüydü, ışık tomurcuklarla dolu ağaçlardan

yavaşça aşağıya kayıyordu. Cenaze alayı yavaşça ilerledi, 91 numaralı mezmurun okunması için biraz durdu, sonra kısa bir süre sallanarak ardından yeniden yola koyuldu. Arıların vızıltısı ortalıkta dolaşıyor, pelesenkler saçma biçimde ayaklar altında çiçek açıveriyordu. Kısa bir süre ilerlendikten sonra aynı duraklama yinelendi ve tekrar aynı mezmur okundu. Anlaşılan bu, mezara varıncaya değin böyle sürüp gidecekti, oysa Amor bunların hiçbirine katılamıyordu. İki büklüm olmuş hâlde, ağrıkesiciye gerek duyduğunu düşünüyordu, mutlaka bir ağrıkesici bulmalıydı. Ama tabut toprağın içine indirilirken orada bulunamayışının ya da bir adım öne çıkıp küreği ellerine alarak kutunun üzerine bir avuç toprak atanların arasında olamayışının acısını hangi ilaç dindirebilirdi ki?

Küt! Ahşaba çarpan toprağın sesinde kocaman bir kapının sertçe kapanması gibi kesin olan bir şeyler vardı.

Amor nerede ama? Astrid nerede?

Anton çıldırmış gibi çevresine bakınıyor, küreği kime vereceğini bilemiyordu.

Bir yere gitmeleri gerekti, diye tısladı Marina hala. Eniştene ver onu.

Nereye gitmeleri gerekmişti ki? Kuyruğa girmiş insanlar, yanından yavaşça geçip her biri, çukurun içine kendi paylarına düşen toprağı atarlarken bu soru aklından çıkmıyordu. Tabut yavaş yavaş gözden kayboluyordu, âdeta toprak onu yavaşça yutuyormuş gibi. Bizim yaptığımızdan çok da farklı biçimde değil. Küt, güle güle, kurtulduk senden.

Astrid uzaktan izliyordu ve Kadiş duası nihayet sona erip de kalabalık dağılmaya başlarken tuvaletin kapısına vurarak kız kardeşine dışarı çıkması için bağırdı. Amor ise siyah giymiş olduğu için minnettar bir hâlde bacaklarını birbirine bastırarak sendeliyordu. Aile yaklaştıkça sorulacak sorular da yaklaşmaktaydı. Nereye kayboldun? Ne oldu sana? Hiçbirine verilecek yanıtlar da hazır değil gibiydi.

Ama hiç olmazsa ne olduğunu Marina hala görmüş ve anlamış, kızların yanına erkeklerden önce varmak için elinden geleni yapmıştı. Merak etme, ben halledeceğim. Sırlar paylaşmak ve talimatlar vermek konusunda uzun zaman içinde geliştirilmiş, ağzını muhatabının kulağına yaklaştırmaya dayalı bir sistemi vardı ve bu durumda o kulaklar kocasına, oğluna ve kardeşine aitti. Ockie ve Wessel, Manie ile birlikte giderken o da kız yeğenlerini kendi arabasına doğru yönlendirerek küçük, beyaz golf eldivenlerini ellerine geçirdi. Doğrusu, sizden saklayacak değilim, bu iş bittiği için çok seviniyorum.

Aslında henüz bitmiş sayılmazdı çünkü şimdi de herkesin parti için ya da artık bu insanlar ona ne ad veriyorlarsa onun için, Levilerin evinde toplanması bekleniyordu. Marcia, Manie'yi gömme töreninin hemen sonrasında, sarsıntılı bir ânında yakalamıştı, kadının yüzü bilenmiş ve manidar görünüyor olmasına karşın ona evet dediğine hâlâ inanamıyordu. Görünüşe bakılırsa kadın da inanamamıştı zaten. Onun kendilerine karşı hissettiği düşmanlığa güvenmişti anlaşılan. Eh, nerede oturduğumuzu biliyorsun, yer değiştirmedik. Eminim yolu hatırlarsın. Hatırlıyordu tabii ki ama unutabilmiş olmayı dilerdi. Fazla uzun kalmayız, dedi Ockie'ye arabaya binerlerken. Bir süre kendimizi gösterip görevimizi yerine getiririz, o kadar.

İyi de, Astrid ve Amor nerede? Anton hâlâ şaşkınlık içindeydi ve daima yıkanmamış gibi pis kokan tatsız kuzeni Wessel'le sıkış tepiş oturmak da işini kolaylaştırmıyordu. Manie'nin artık oğlundan gelecek hiçbir soruyu yanıtlamaya niyeti yoktu ve bu durumda açıklama yapmak, Ockie enişteye düşüyordu. Onlar Marina halanın arabasıyla geliyorlar, dedi ama daha fazlasına girmedi. Tam bir sır! Durduk yerde ne diye araba değiştirmişlerdi? İki kızı tam da en önemli an geldiğinde annelerinin cenazesinden uzaklaştıracak şey ne olabilirdi?

Onlar da Marina halanın arabasında aynı yere doğru gitmekteydiler ama yolda bir yere uğramaları gerekti. Birkaç blok ötede, önünde arabaların sıraya girdiği ve güneşin altında neşeyle parıldamakta

olduğu bir alışveriş merkezi buldular. Bir arabanın arkasına bırakacağım, nasılsa fazla kalmayacağız. Cüzdanından çıkarttığı bir miktar parayı sayarak Astrid'in eline verdi. Ben burada bekliyorum. Üstünü getirirsin. Dükkânın girişinde kuyruk vardı, bomba olasılığına karşı herkesin çantaları bir metal detektöründen geçirilmekteydi. Sonra da binanın öbür ucunda bulunan eczaneye kadar yürümeleri gerekti. Amor yolda iki kere kramplarının geçmesini beklemek için durup duvara yaslanmak zorunda kaldı. Sonrasında ise ablasıyla birlikte eczanenin kuyruğuna girdi. İnsanlara sağlıkları konusunda yardımcı olacak, kanamasını durduracak, ağrısını hafifletecek ürünlerin lütfu altında rafları dolaşırken, elindeki yumuşak paketi korkuyla evirip çevirdi ve beklemeye koyuldu. Astrid ona parayı uzattı. Al bunu, kendin öde, sana alıyoruz, öyle değil mi? Bekleyiş fazla uzun sürmedi, ancak bir ya da iki dakika, ama kramplar artık düzenli ve dalgalar hâlinde geliyordu. Ben de başından beridir Anne yüzünden hastayım sanıyordum. Başını eğip ayaklarına baktı ve bütün dünyanın onlardan ibaret olmasına izin verdi, ta ki tezgâhın önüne gelip de beyaz önlüklü kadın kendisine sevecen gözlerle bakıncaya dek.

Bu işi mutlaka alışveriş merkezinde halletmeleri gerekiyordu ama aynı gün içinde ikinci kez umumi tuvalete gitmeyi kaldıramayacaktı, onun için devam edecekti. Oraya gidince yaparım. Marcia ve Ben, Waterkloof'ta iki dönümlük yeşilliğin ortasındaki geniş bir çift katlı evde yaşıyorlardı. Burada konuk ağırlamaya alışkındılar, gerçi bugünkü vesile farklıydı ama onlar yine de her zamanki ikramcılarını tutmuşlardı. Düğün de olsa, cenaze de, insanlar her zaman yemek zorundaydı. Arka taraftaki verandaya iki uzun masa hazırlanmış, üzerlerinde çay, kahve ve hafif atıştırmalıklar sunulmaktaydı. Her şey gayet ölçülü ve zevkli biçimde düzenlenmişti. Marcia sosyetik bir ev sahibesi sayılırdı ve neyin nasıl yapılması gerektiğini iyi bilirdi.

Daha ön kapıdan içeri girer girmez Marina hala yine ağızdan kulağa taktiğine başvurarak Marcia'ya durumu açıkladı ve Astrid'le

Amor da hemen yan tarafa doğru açılan bir koridora yönlendirildiler. Evin her bir yanında mumlar yanıyordu ve konuk tuvaletindeki ayna bile örtülmüştü, bu da insana sanki gözetlenmekteymiş gibi ürkütücü bir his veriyordu. Sanki Amor'un utancı yeterli olmuyormuş gibi!

Tamam, ben dışarıda bekliyorum, dedi Astrid. Birbirlerini çıplak görmeyeli yıllar oluyordu ve düşüncesi bile korkunç geliyordu.

Yardım et bana, diye fısıldadı Amor.

Hayır, hayır. Küçük kardeşi hiçbir zaman güzel bir kız olmayacaktı; hayır, o benim gibi değil, diye düşündü Astrid, onun şu anda yapması gereken şeyi yapışını izlemeyi hiç istemiyordu. Olmaz öyle şey, dedi. Bebeklik etme, donundan içeri sokacaksın işte, alt tarafı âdet pedi bu, sen bile becerebilirsin, talimatları uygula yeter! Ben seni dışarıda bekleyeceğim.

Dışarı çıkıp kapıyı arkasından kapattı ve Amor'u banyoda tek başına bıraktı. Dünyada tek başına. Anne nerede? Şimdi, tam da şu anda burada olması, bana yardım etmesi gerekiyordu. Ama o gitti, hem de ben yokken.

Bu evdeki yüzeylerin her biri pahalı malzemelerden yapılmıştı: çelikten, mermerden, camdan ve şurada ya da burada birazcık tahta göze çarpıyorduysa bile iyice kumlanıp cilalanmış, düzgünce boyun eğmesi sağlanmıştı. Astrid de bunu istiyordu, bütün dünyanın buradaki gibi incelikli, iyice yontulmuş yüzeylerden oluşmasını istiyordu. Bunları görmek kendi evinde her şeyin ne kadar kaba olduğunu, her yerin keskin kenarlar ve köşelerle dolu olduğunu fark etmesine neden oluyordu. Daha sahici, derdi Baba buna ama sahiciliğe kimin ihtiyacı vardı ki? Böylesi çok daha güzeldi. Astrid parmak uçlarını duvar kâğıdının üstünde gezdirerek desenlerin oluşturduğu kabarıklıkları hissetti.

Koridorun karşı tarafından gelen bir adam yaklaşınca ne yapacağını bilemiyormuş gibi durdu. İçerisi dolu mu?

Evet, kardeşim var.

Adam oyalanmaya başladı, gözleriyse Astrid'in bedeninde gezin-

di, özellikle de göğüslerinde ve bacaklarında. Yaşlı bir adamdı, en az kırk yaşlarında, çekici de değildi, keldi ve cildi bozuktu ama yine de onun bakışlarına karşılık vermeden edemedi. Ağırlığını bir kalçasından öbürüne aktardı ve saçının bir tutamını kulağının arkasına sıkıştırdı. Erkek ilgisinin kendisini hemen belli etmesi tuhaf şeydi, özellikle de gizlenmeye çalışıldığı zamanlarda. Bu yaşlı adamın ona bir şey söylemek istediğini, aklından aslında yüksek sesle söylemek istediği ayıp bir sözcük geçirdiğini düşünüyordu. İçinin bir yanı da o sözcüğü duymayı istiyordu.

Kısa bir süre geçtikten sonra kapıya vurdu. Acele et!

Adam aklındaki sözcüğü söylemeden ona bakmayı sürdürüyordu, ama tam o sırada Amor dışarı çıktı. Yapması gerekeni yapmıştı ve olan değişikliği şimdi bedeninin merkezindeki hafif bir basınç hâlinde hissedebiliyordu. İçinde bir tuhaflık vardı ve başka her şey de onun çevresinde konumlanmış gibiydi.

İşini bitirdin mi?, diye sordu Astrid, biraz fazla yüksek sesle. Artık bitti mi? Umarım senin yüzünden başka önemli bir şeyi daha kaçırmam gerekmez. Kalçalarını sallaya sallaya Amor'un önünden yürüdü.

Salon insanlarla dolu ve bir arı kovanı gibi uğultu içindeydi. Astrid hemen içeri daldı, kardeşiyse kapıda durdu. Burada kapı eşiğinde oyalanmayı tercih ediyordu. Eşik tam olunması gereken yer gibi görünüyordu ona, ne orada ne burada, ne öyle ne de böyle.

Anton onu odanın öteki ucundan gördü. Bir süredir orada dikilmiş bir akvaryumu izler gibi insanların el kol hareketleriyle geliş gidişlerini gözlemekteydi. Uzak ve yakın akrabaları annesine saygılarını belirtmek için gelmişlerdi. Babası da buradaydı ve onu her gördüğünde başını çeviriyordu, küçük kız kardeşiyse kapı eşiğinde duruyordu, ama onda bir değişiklik var gibiydi. Bunu görür görmez anlamıştı.

Saçını mı değiştirdin sen?

Hayır.

Üstünü mü değiştirdin?

Hayır.

Anton merakla onu bir kere daha süzdü. Haklı olduğunu biliyordu ve onun da bunun farkında olduğunu görebiliyordu. Kardeşi belli bir rahatsızlık içinde kıvranıyor ama dışarıdan sakin görünüyordu. Bunu yapmayı öğrenmişti, önemli olan şeyleri gizli tutmayı.

Bir şey değiştirmişsin.

Bu daha sonra, evin dışında oluyordu, Baba arabayı mahallenin dışına park etmiş olan Lexington'ı bulmaya gittiğinde. Astrid de oradaydı ama o, Marina halayla konuştuğundan Amor ve Anton'u baş başa bırakmıştı. Bütün vedalaşmalar yapılmış, görevler yerine getirilmiş, anneleri toprağın altına konmuştu.

Nereye gittiniz?

Ne zaman?

Cenaze sırasında. Sen ve Astrid. Nereye kayboldunuz?

Yine olduğu yerde kıvranmaya başlamıştı. Bir şeyler olmuş olmalıydı. Ne olduğunu anlayamıyordu ya da birazını anlıyordu veyahut da birazını anlamayı tercih ediyordu. Bilmemek daha iyiydi! Ya da başka yollarla öğrenmek.

Her ne olursa olsun, direksiyonda Lexington ve yanı başında somurtmakta olan Baba ile araba da geliyordu zaten. Uzanıp sabırsızlıkla kornaya bastı ve üç kardeş arka koltuğa sıkıştı, büyük olanlar iki başa ve Amor da bedeninde taşımakta olduğu kor hâlindeki kömür yatağının üzerine doğru kapanarak ortaya. Böylece Swart ailesinin geride kalan üyeleri, her biri kendine ait ayrı bir yorgunluk, yas ve karmaşa içinde sessizce ev dedikleri çiftliğe geri dönmekteydiler.

Ev şu anda boştu. Son birkaç saattir terk edilmiş durumda ve görünürde hareketsizdi ama güneş odalardan içeri sızıp rüzgâr kapıları oynatıyordu, küçük genişlemeler ve kasılmalarla yaşlı bir insan bedeni gibi küçücük gıcırtılar, çıtırtılar, patırtılar çıkaran minik hareketlenmeler oluyordu. Çoğu binada görülen bir yanılsamayla, sanki canlı bir varlık gibiydi ya da belki insanlar, pencereleri gözlere

benzeterek binalara anlamlar, ifadeler ve ruh hâlleri yüklüyorlardı. Ancak ortalıkta bunlara tanıklık edecek kimse yoktu, park yerinde keyifle testislerini yalamakta olan köpek dışında hiçbir canlı belirtisi bulunmuyordu.

Normalde buralarda olması gereken Salome bile yoktu. Onun da cenazede bulunması beklenebilirdi ama Marina hala katılmaya izni olmadığını ona gayet kesin bir dille belirtmişti. Neden ama? Ah, aptallık etme. Böylece Salome de kendi evine gitmişti, ah, çok affedersiniz, Lombardların evine gitmiş, cenazeye giderken giymeyi tasarladığı kilise kıyafetlerini giymişti, üstünde yamalı koyu renk bir elbiseyle siyah bir şal, başında şapka, ayaklarında tek düzgün ayakkabısı ve elinde bir çanta vardı. Bunları giyerek evinin, pardon, Lombardların evinin önünde, içi dışına çıkmış bir elden düşme koltukta oturarak Rachel için dua etmişti.

Tanrım, umarım beni duyabiliyorsundur. Benim, Salome. Lütfen hanımefendiyi olduğun yere kabul et ve ona çok iyi bak çünkü bir gün Cennet'te onu yeniden görebilmeyi istiyorum. Onu çok uzun zamandır tanıyorum, henüz bir hanımefendi bile olmadığı günlerden, ikimizin de birer genç kadın olduğu zamanlardan ve şu son günlerde ikimiz tek kişi gibi olmuştuk. Eminim beni anlıyorsundur çünkü ben ona bakabileyim diye o büyük acıları ona çektiren de sendin. Buna karşılık o da bu evi bana vermeye söz vermiş ve ben de bunun için sana şükrediyorum. Amin.

Belki bu sözcüklerle dua etmiyordu, hatta belki de hiç sözcük kullanmıyordu, çoğu zaman dualar dile getirilmeden edilir ve onlar da diğerleri kadar yükseğe ulaşabilir. Ya da belki başka şeyler için dua ediyordu çünkü sonuç olarak dualar gizlidir ve hepsi de aynı tanrıya edilmez. Ne olursa olsun, biraz zaman geçtikten sonra, çünkü karınca yuvasının gölgesi yer değiştirdiğinde artık güneş tepe noktasında değil demekti, koltuğundan yavaşça, kaskatı biçimde kalkıp içeri girdi. Süresi yine belli olmayan başka bir zaman aralığından sonraysa

her zamanki kılığı içinde, paçavraya dönmüş elbisesi, parmak arası terlikleri ve saçlarına bağladığı bir bezle yeniden dışarı çıktı ve bayırın çevresinden dolanan yürüme yoluna girdi.

Herhangi bir gün olabilirdi. Bu yolu her sabah yürüyor, her gece aynı yoldan geri dönüyordu ve çoğu zaman gün içinde de gidip geldiği oluyordu, aydınlıkta ve karanlıkta, her türlü hava koşulunda. Bir seferini diğerinden ayırt etmek hiç kolay değildi. Evin arka kapısına varınca terliklerini orada bıraktı ve içeriye çıplak ayakla girdi. Mavi bir elbise ve beyaz birer önlükle başörtüsünden oluşan üniforması kilerde asılı duruyordu, üstünü değişmek için banyoyu iki dakikalığına kullanmasına da izin veriliyordu. Sonra da giysilerini, kilerin bir köşesinde gözlerden uzağa asıyordu.

Şimdi artık daha ileri de gidebilir, evin derinliklerine ulaşabilirdi. Aile geri dönmüştü ya da belki hiç gitmemişlerdi çünkü sanki eve kök salmış, içeriye kazınmış hissi veriyorlardı.

Yemek masasının çevresinde oturuyorlardı. Ya da salonun farklı köşelerinde ayakta duruyorlardı. Ya da belki ön verandadaydılar, bir kısmı aşağıya park yerine inmiş, bir kısmıysa yukarıdaki daha egemen konuma yerleşmişti. Hangisi olduğu hiç fark etmez. Aşağıdaki konuşma Manie ile en büyük çocuğu arasında, herhangi bir yerde geçiyordu.

Dün gece söylediklerini çok düşündüm ve çok sinirliyim, dedi Baba.

Böyle zamanlarda ses tonu için Eski Ahit'teki Tanrı'yı kendine örnek alır, dolayısıyla mutlak itaat beklerdi.

Evet...

Kendim için değil, başkaları adına. Bana karşı kaba davranman yeni bir şey değil. Buna alıştım artık. Ama rahiple öyle konuşamazsın! Kutsal bir adam o, bir vaiz.

Anton burnunu çekerek gülümsedi. O bir soytarı, bir şarlatan.

Yetti artık! Saygısızlık bugün son bulacak. Şimdi beni iyice dinle.

Eğer ondan özür dilemezsen artık bu ailede sana yer yok. Seninle bir daha asla konuşmam.

Manie önceki akşam yaşanan olayları kocaman, kara bir yumurtanın üstünde kuluçkaya oturmuş bir anaç tavuk gibi kafasında evirip çevirmişti. Hem evliliğime hem de dinime saygısızlık ettin ve bunun bedelini ödeyeceksin.

Şunu bilmen gerekir ki Baba, bunu asla yapmam.

Benim yapabileceğim bir şey yok. O seninle vicdanın arasındaki bir mesele.

O adamdan özür dilemeyeceğim. Neden dileyecekmişim ki? Ben yalnızca gerçeği söyledim.

Gerçek mi? Manie'nin öfkesi alevlenmişti, çenesindeki kıllar bile minik birer mızrak gibi dimdik olmuştu. Karımla ilgili mi? Vermediğim sözlerle ilgili mi? Tarafını seçebilirsin, orası sana kalmış. Ama eğer alçakgönüllü olmaya yanaşmayacaksan, dışarıda vahşetin ortasında tek başınasın demektir.

Ancak babaları gittikten, gürültülü ve erdem taslayan çıkışını yaptıktan sonra, en küçük kızı gizlenmiş olduğu saksının arkasından, bir sahne komedisinin karakterlerinden biriymiş gibi çıkarak kendini gösterdi. Anton, Anton. Onun ne dediğini duydum ben.

Ne var Amor?

Kardeşiyle sinirli konuşmuştu çünkü şu anda onun için yaşamının en güzel anlarından birini bozmaktaydı. Aileden dışlanmak, bütün bunlardan tamamen kurtulmak!

Baba'nın sana söylediklerini duydum ama doğru değildi.

Ne doğru değildi?

Söz verdi. Ben de tanık oldum. Anne'ye, evini Salome'ye vereceğine dair söz verdi.

İçindeki kendine güven küçük yüzünü aydınlatıyordu.

Amor, dedi ağabeyi yumuşakça.

Ne var?

Salome o evin sahibi olamaz. Baba istese bile evi ona veremez.

Neden ki?, diye sordu kız şaşkınlık içinde.

Çünkü yasa böyle, dedi ağabeyi.

Yasa mı? Neden?

Ciddi olamazsın. Ama ona baktığında ne kadar ciddi olduğunu anladı. Vay başıma gelenler, dedi, nasıl bir ülkede yaşadığın konusunda hiçbir fikrin yok mu senin?

Hayır, yoktu. Amor daha on üç yaşındaydı, tarih henüz onun üzerine basmamıştı. Nasıl bir ülkede yaşadığı konusunda hiçbir fikri yoktu. Siyahların yanlarında kimlik belgeleri olmadığı için polisten kaçtıklarını görmüş, yetişkinlerin seslerini alçaltarak telaşlı tonlarda ilçelerdeki ayaklanmalar hakkında konuştuklarını duymuş, daha geçen hafta okulunda bir saldırı durumunda masaların altına saklanma talimi yapmıştı ama yine de hâlâ nasıl bir ülkede yaşadığını bilmiyordu. Ülkede olağanüstü hâl vardı ve insanlar tutuklanıp yargı önüne çıkarılmadan hapsediliyorlardı, ortalıkta pek çok söylenti geziniyordu ama elle tutulabilecek, sağlam veriler yoktu, çünkü haberler de sansüre uğruyor ve yalnızca gerçek olmayan, iyi haberler yayımlanabiliyordu, o da çoğunlukla bunlara inanıyordu. Daha dün ağabeyinin başına bir taş yediği için alnının kanadığını görmüştü ama şu anda bile hâlâ o taşı kimin, neden attığını bilmiyordu. Bütün suç yıldırımdaydı. Her zaman yavaş bir çocuk olmuştu.

Yine de onu rahatsız eden tek bir şey vardı.

Neden ama?, dedi. Sen eğer Salome'nin evi alamayacağını biliyorsan ne diye Baba'ya, evi ona vermesini söyledin?

Ağabeyi omuz silkti. Çünkü canım öyle istedi, dedi.

Ve işte tam o anda, kendi bile farkına varmadan, çok minicik bir biçimde nasıl bir ülkede yaşamakta olduğunu anlamaya başladı.

Ertesi gün bavuluyla birlikte yatakhaneye geri gönderildi. Yalnızca birkaç ay daha, dedi Baba onun itiraz etmesi üzerine. İşler durulancaya dek. Tartışmaması gerektiğini biliyordu, babasının ses to-

nundan bunun bir işe yaramayacağını anlamıştı. Gerçi kızına bir söz vermişti ve bir Hıristiyan'ın verdiği sözden dönmemesi gerekirdi ama ne de olsa Amor'un gereksinimleri önemli değildi, onun bir hükmü yoktu. Bu yüzden de Lexington onu okuluna götürdü ve balık havuzunun önünde bıraktı, o da muşamba kaplı soğuk zeminli, hepsi bir örnek olan karyolaların dizildiği yatakhaneye doğru giden dar merdivenleri yavaşça çıktı.

Ağabeyiyse ertesi sabah gitti ya da belki bir sonraki sabah. Baharda her günün erken saatleri birbirine benziyordu. Askerî çantasıyla tüfeğini elinde taşıyordu ve Salome'nin kendisi için ütülemiş olduğu üniformasını giymişti ama çizmelerini kendisi cilalamıştı. Kimse onu uğurlamaya çıkmadı. Astrid uykudaydı, Baba ise daha erken saatte sürüngen parkında işbaşı yapmıştı. Lexington Zafer'i ön kapıya yanaştırmıştı ve Anton da çantasını bagaja koydu. Ne olur ne olmaz diye, sırf görünmesi için tüfeğini yanına aldı.

Hoşça kal, ev. Hoşça kal Baba, her ne kadar yanıt vermeyecek olsan da. Hareket ettiklerinde şafak bir yara gibi yayılmaktaydı. Anton arabadan inip bahçe kapısını açtı ve kapattı, sonra da şehirden uzağa, yalnız yollara doğru ilerlediler. Johannesburg yakınlarındaki bir askerî toplama alanından sonra yolun sonunu getirebilmek için başının çaresine bakabilirdi. Zaten kendisi gibi iki asker daha burada araç beklemekteydi. Çantasını bagajdan aldıktan sonra yolcu koltuğunun penceresine doğru eğildi. Sağ olasın Lex, zaferle git. Hoşça kal Anton. Gelecek sefere görüşürüz.

Öğleye yakın saatlerde görevli olduğu askerî kampa doğru yaklaşıyordu. Bindiği son araç onu yarım kilometre ötede bırakmıştı ve kampın bahçe kapısına kadar uzun bir banliyö sokağında yürümek zorunda kaldı. Üzeri dikenli tellerle çevrili yüksek çitin ardından sıra sıra uzanıp gitmekte olan çadırları ve prefabrik bungalovları, bunların arasında gezinen, çamaşır yıkayan, sigara içen, sohbet eden kendisi gibi genç adamları görebiliyordu.

Bu siluetlerden bir tanesi diğerlerinden koparak çite yaklaştı. Hey, diye seslendi, sen!

Anton'un onu hatırlaması bir saniyesini aldı. Gecenin geç bir saatinde, asfalttaki gölgeler... Payne! Sana yine karşılaşacağımızı söylemiştim.

Neredeydin?

Evde. Annemin cenazesi için.

Hâlâ bunun şakasını mı yapıyorsun?

Çünkü Payne birkaç gece önce nöbet tuttuğu sırada yaşadıkları o tuhaf karşılaşmayı düşündükçe, ziyaretçisinin ciddi olamayacağına karar vermişti. Gün ışığında ve aralarında bir çit varken gayet sıradan, muhtemelen önemsiz bir genç adamdı. Kesinlikle korkulacak biri değildi.

Anton bir eliyle çite tutunup gözlerini kısarak ön kapıya ve orada seçebildiği iki nöbetçiye doğru baktı. Tam o anda o kapıdan içeri bir daha girmesinin ve içerideki manzaraya yeniden dâhil olmasının mümkün olamayacağı ona apaçık göründü. Yapamayacaktı. Neden yapamayacağını tam olarak bilemiyordu. Bir şeyler değişmişti, eğer kendisine sorulacak olsa söyleyebileceği tek şey bu olabilirdi ancak. Bana bir şeyler oldu.

Önemli bir âna tanıklık ediyorsun, dedi Payne'e.

Ha?

Yaşamımın bir yoldan bir diğerine sıçrayışını görüyorsun. Büyük bir değişikliğin oluşunu izliyorsun.

Neymiş o?

Koca bir hayır. Oraya varmam epey zamanımı aldı ama bitti artık. Sonunda reddediyorum.

Neyi reddediyorsun?

Hepsini. Buraya kadar, diyorum, ötesi yok artık. Hayır, hayır, hayır! Biraz düşünüp ekledi, istersen sen de benimle gelebilirsin tabii ki.

Seninle nereye geleceğim? Seni tanımıyorum bile.

Bu yakında değişecek.

Delisin sen, dedi Payne gülerek. Bu adam amma şakacı ha. Önce annesini öldürdü, sonra da tam kampa geri döndüğü anda izinsiz ortadan kaybolmaya kalkıyor! Ho ho ho! Swart'un da başka herkes gibi tıpış tıpış yürüyüp o kapıdan içeri gireceğinden ve daha sonra bir yerlerde, büyük olasılıkla yemekhanede karşılaşacaklarından hiç kuşku duymuyordu.

Ama o böyle yapmadı.

Hey! Nereye gidiyorsun?

Görünüşe bakılırsa geldiği yere geri dönüyordu. Payne'in ona yetişebilmek için çit boyunca koşması gerekti.

Çok şakacısın, dedi. Seni yakalarlar. Sonra da askerî hapishaneye atarlar! Hey! Neler oluyor? Hiç komik değil. İyi misin sen? Dur biraz. Böyle yapma. Savaş hâlinde olduğumuzu bilmiyor musun? Ülken hiç umurunda değil mi?

Anton ona yanıt vermedi çünkü söylediklerini duymuyordu. Sanki dev bir el, tek, basit ve kör bir arzuyla kaçıp gitmesi için onu sırtından ittiriyordu.

Bu girişim sırasında üniforması aynı anda hem bir tehlike hem de büyük bir yardımcıydı. Ordu mensupları için otostop yapmak çok daha kolaydı ama askerî polisin de hedefi hâline gelecek, belgelerini görmek isteyeceklerdi. En iyisi kısa süre sonra üstünü değiştirmek olacaktı. Birkaç saat sonra, güneye giden otoyolun kenarındaki 24 saat açık bir dükkândan başını örtecek bir kasket satın aldı. Önünde Güneşli Güney Afrika yazıyordu. Gerçi kafasında aptalca duruyordu ama hiç olmazsa saçlarını ve alnındaki dikişlerin birkaçını gizliyordu. Bu dükkânın bitişiğindeki Wimpy lokantasının tuvaletinde üzerini değişip kot pantolon, tişört, süveter ve gündelik ayakkabılardan oluşan sivil giysilerini giydi. Aynaya baktığında kendini herhangi bir yere giden genç bir adam olarak inandırıcı buldu.

Güneşli Güney Afrika. Onun aklında da böyle bir fikir vardı zaten. Sabahleyin kampın kapısından uzaklaştığından beri düşüncelerinin arasında bembeyaz bir kumsal, kumların üzerinde gezinen, otlayan ve böğüren ineklerle dolu bir görüntü kendini gösterip duruyordu. Arka planda ağaçlardan oluşan gür ve yeşil bir halının üzerinde, tepesi sisler içinde dağlar yükseliyordu. Dünyanın daha önce görmüş olduğu bir köşesi değildi bu ama önceleri okulda, kendinden büyük çocukların kendi aralarında Transkei'den, oradaki vahşi orman yaşantısından, balık avlayıp sörf yaparak ot tüttürmekten söz ettiklerini duymuştu ve günün birinde bir süre böyle yaşayabileceğini hayal etmişti. Neredeyse hiç parası ve herhangi bir planı yoktu. Orada tek bir kişi bile tanımıyordu ama tüm bunlar da kendisini çeken şeyin birer parçasıydı aslında ve orasının insanın eğer isterse gözden kaybolarak yaşayabileceği türden bir yer olduğuna inanıyordu.

Önce oraya varman gerek Anton! Saat çok geç olmuştu, gece yarısına yaklaşıyordu ve yollarda pek fazla araba kalmamıştı. Sokak lambalarının uzağındaki karanlık, boşluk ve tehlikeleriyle bekliyordu. Bitişikteki garajın arka tarafında çamurlu bir tarla, yol boyunca uzayıp giden otlarla dolu bir çukur bulunuyordu. Tüfeğini çukurun içine attı ve arkasından da içinde askerî giysileri bulunan çantasını. Yalnızca sivil gömlek ve pantolonlarını bir naylon torba içinde yanında tutmuştu. Şu anda bir suç işledim, diye düşündü ama kendini tamamen hafiflemiş hissediyordu.

Dünyanın ne kadar büyük bir yer olduğu hissinin verdiği anlık çöküntüyü bastırarak, anayola çıkan yokuşlardan birinin yakınında, gözüne uygun görünen bir noktaya doğru ağır ağır yürüdü. Floresan ışığının altında kendini görünür hâle getirerek, başparmağını umutla dışarıya doğru uzattı. Biraz inancı olmalıydı! Belki biraz zaman alacaktı ama denemeyi sürdürürse er ya da geç biri onun için duracaktı.

BABA

Telefon çaldığında duştan yeni çıkmıştı. Kendi evinde değildi ve büyük olasılıkla onu aramıyorlardı, ayrıca özellikle kaçınmaya çalıştığı birkaç kişi de vardı ama yine de telefonu açmayı tercih etti. İçinde sanki bir şeylerin yaklaşmakta olduğunu hissediyordu.

Arayan Astrid'di. Sözcükleri yarım yamalak duyabildiği hâlde kız kardeşinin sesini tanımıştı. Herhâlde şu çok gurur duyduğu, aslında üzeri düğmelerle dolu işe yaramaz, ağır bir tuğla parçası olan yeni cep telefonundan arıyor olmalıydı. Kalıcı olacak bir icat değildi bu. Ne dediğini anlayamıyorum, dedi salonda kurulanırken. Sabit hattan arayamaz mısın?

Hırıltı ve ciyaklamalar duyuldu. Ahizeyi öfkeyle yerine koydu. Astrid bu numarayı bilen birkaç kişiden biriydi ama onu gereğinden sık kullanıyordu. Aile içindeki sessizliklerle ilgilenme görevini o üstlenmişti, aile üyeleri arasında bir aracı ve haber taşıyıcıydı. Bu göreve hem gereksinim duyuyor hem de içerleniyordu. Aynı şekilde ailenin diğer üyeleri de ona hem gereksinim duyuyor hem de içerleniyorlardı.

Anton aramayı beklerken hızlıca giyindi. Günün tam ortasıydı ve havada kış soğuğu olsa da Johannesburg'un gökyüzü pırıl pırıldı. Telefon yeniden çaldığında başından bir süveter geçirmekteydi. Hâlâ sözcükleri tamamlanmış olarak duyamıyordu ama bu sefer kardeşinin aslında konuşmadığını fark etti. Onun tuhaf bir ses çıkardığını fark etti. İnliyor gibiydi.

Alo?, dedi. Ne var, ne oldu? Bir bulutun güneşi örttüğü anda üzerine düşen gölgeyle birlikte bir sezgiye kapıldı, sanki bir huninin

içinden bakarak geleceğin, minicik ve parlak bir fotoğrafını görür gibi oldu. Hani şu zamanın sanki ters yöne doğru akmaya başladığı, açıklaması zor anlardan biriydi bu.

Kardeşi nihayet konuşabilmeye başladığında, onun zaten bildiği şeyi kendisine anlatmasını dikkatle dinledi. Bildiği yalnızca yaşanmış olan gerçekler ve babalarının o sabah o camdan kafesin içinde zehirlenmesi değildi, aynı zamanda kız kardeşinin korkusunu da biliyordu. Sanki yazgı bulaşıcıymış ve Astrid bunu açıkça dile getiriyormuş gibi kardeşinin sesindeki babasının başına gelen şeyin kendi başına da geleceğine ilişkin dizginsiz korkuyu hissedebiliyordu.

İnsan bunu yeterince düşünmüyor, dedi Astrid nihayet sustuğunda.

Neyi?

Bu yüzden bu kadar korkuyorsun. Korktuğun şeyle yüzleşebilmen için onu yeteri kadar hayal edebilmen gerekir.

Neden korkuyormuşum?

Ölümden.

Ama o ölmedi, dedi yine inleyerek.

Henüz ölmedi. Bu da geleceğe açılan o küçük pencereden gördüğü resmin bir parçasıydı. Ama şimdilik bildikleri tek şey Astrid'in ona söylediği kadarıydı. Baba Pretoria'daki Verwoerd Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde bilinçsiz olarak yatmaktaydı.

Ben, Dean'le birlikte hemen oraya gidiyorum, dedi Astrid.

Tamam.

Sonra bir sessizlik çöktü, altındaysa bir soru yatıyordu.

Bilmiyorum, dedi Anton sonunda. Belki de kendi kendine konuşuyordu ama kardeşi bunu başka türlü anladı.

Zamanı geldi, dedi ona.

Bilmiyorum. Düşünmem gerek.

Anton. Zamanı geldi.

Ona ben karar veririm, dedi. Öfkeliydi ama sözcükleri ağzından

güçlükle çıkarabilmişti. Sesi bir hayaletinki gibi solgundu. Yapabilir miyim, bilmiyorum.

Gel de gör onu işte. Bilinci yerinde değil zaten, onunla konuşman bile gerekmeyecek.

Neredeyse on yıl oldu Astrid.

Onu diyorum ya! Yeter artık. Aman, her neyse, canın ne isterse öyle yap, zaten her zaman öyle yaparsın.

Neredeyse on yıllık küslükleri sırasında çok kötü şeyler yaşadığı, çok uzaklarda tek başına kaldığı zamanlar olmuştu. Tüm bunlar böyle mi sonuçlanacaktı? Bir yılan tarafından sokulmuş babasının ölüm döşeğine koşturacak ve nerede hata yaptıklarını mı düşünecekti? Bunun neye yararı vardı ki? Kan bağına sadakat göstermek için miydi? Onu seviyor değilim. O da beni sevmiyor.

Astrid'i üzdüğünün farkındaydı ama aksi takdirde yüzlerce eli olan bir kalabalık gibi bir türlü yakasını bırakmayacaktı. Muhtaçlık hâli ve kaygı sınır tanımayan şeylerdi, Anton'sa sınırları seviyordu. Amor'la konuştun mu, diye sordu konuyu değiştirmek için.

Mesaj bıraktım. Tabii hâlâ aynı numarayı kullanıyorsa, ondan çok uzun zamandır haber almıyorum.

Ona da zamanın geldiğini söyledin mi? Eve geri gelmesini emrettin mi ona da?

Sana hiçbir şey emretmedim ben, dedi Astrid. Ayrıca senin Baba'yla durumun çok daha farklı, bunu sen de biliyorsun.

Telefon kapandıktan sonra uzunca bir süre daha olduğu yerde kalıp pencere pervazındaki karınca sürüsünün amansızca içeri doluşmasına izin veren çatlağa gözlerini dikti. Kaç taneydiler? Sayabileceğinden fazla. Bu noktaların çokluğunun herhangi bir anlamı yoktu. Neden iç rahatlatıcı oluyordu?

Astrid haklıydı, zamanı geldi. Bu ânın öyle veya böyle bir gün geleceğini her zaman biliyordu ama daha farklı olacağını hayal ediyordu. Kurtuluşun böyle muğlak ve belirsiz biçimde geleceğini hiç

düşünmemişti. Belki de başka türlü olamazdı. Evi terk ettiğinden beri yaşadığı her gün ilkel, içgüdüsel bir girişim olarak içine kazınmıştı ama bunların üzerinde fazla durmayı istemiyordu, ağızda hoş tat bırakacak bir şey yoktu orada. Hayatta kalmak öğretici bir şey değildi, yalnızca aşağılayıcıydı. Hafızasına kazınmış bazı şeyleri hatırlamayı hiç istemiyor, onları yüzeyin altına itiştiriyordu. Devam edebilmek için yapması gereken şeylerden biriydi bu da.

Devam etmek zorundaydı çünkü dayanabilirse er geç bir sonla karşılaşacaktı. Güney Afrika değişmiş, zorunlu askerlik iki yıl önce kalkmıştı. İsa aşkına, orduyu terk ettiği için artık kanun kaçağı değil, bir kahramandı o, işlerin bu kadar hızla tersine dönmüş olması şaşırtıcıydı. Ama öyle ya da böyle kimsenin umurunda değildi. Her şey çoktan tarih olmuştu. Birkaç yıl firari olarak önce Transkei'nin vahşi topraklarında, sonra da Johannesburg'da saklanmış, sıradan bir hırpaniydi ve bu iki yerden hangisinin daha korkunç olduğunu bile bilmiyordu. Ama hayatta kalmak söz konusu olduğunda insan ne yapması gerekiyorsa yapıyordu, bunun bedeli bilirsiniz işte, saygınlığınız olsa bile. Ah, yapma be Anton, saygınlığın yitirdiğin ilk şeydi, onu bir yol kenarına kirli bir bez gibi fırlatıp attın, üstelik de bu, aşağılanmanın yalnızca ilk aşamasıydı, ardından çok daha kötüleri geldi. Kir pas içindeki odalarda yaptığı leş gibi işlerin görüntüleri, hem ruha hem de bedene acı veren ama hiç duraksamadan yerine getirilen şeyler; hepsi sırf bir gün daha soluk alabilmek için, hem de gençlik dolu yaşamının en güzel yıllarını hiçbir şey ama hiçbir şey yapmadan geçirerek... Ne olmuş yani, kimin umurunda? Başkaları ondan fazla, çok daha fazla acı çekmişti, gerçi bu bir bakıma her deneyim için geçerlidir. Sonuç olarak buraya kadar gelebilmeyi başarmış, işlerin değişip kolaylaştığına tanık olmuştu ve artık gizlenmesi gerekmiyordu. Dayanmak ve beklemek, eski bir Güney Afrika çözümüdür.

Saatler boyunca huzursuzlukla evin içinde volta attı, aşağıdaki Yeoville sokaklarının çıplak dallarına bakıyor, dolapların kapakları-

nı bir açıp bir kapıyordu. Bir şey arıyormuş gibi görünüyordu ama aslında aramıyordu. Kararını zaten vermişti, şimdi yalnızca bir çeşit döküm çıkarıyor, bir özetleme yapıyordu. Biraz giysi ve birkaç parça kitap dışında bu eşyalardan hiçbiri ona ait değildi. Geri kalan her şey, kendisinden yaşça epey büyük olan ve günlerdir bu birkaç odanın içinde birlikte yaşadığı ve hatta ondan geçindiği kadının malıydı. Bu günlerin haddinden fazla sürmüş olduğunu son zamanlarda her ikisi de fark etmişti.

Ona bir not yazıp mutfak masasının üstüne bıraktı. Canım / Kutsal Ruh'u Rus ruletinde yenme çabasının yanı sıra zehirli yılanlar arasında yaşama süresi konusunda Guinness dünya rekorunu kırmaya yönelik talihsiz bir hırsın sonucunda babam olacak budala kendini komaya sokmuş. En kötüsünden korkuyorum. Senin de bildiğin gibi onunla annemin cenazesinden beri konuşmuyoruz ama artık eve dönme vaktinin geldiğine karar verdim. Bir süre geri gelemeyebilirim. / Hem bunun için hem de daha pek çok şey için senden özür dilerim. Buna bir ricayı da dâhil edeceğim. Senden, umarım son defa olacak şekilde borç rica edeceğim. Ne dediğimin farkındayım ama bu koşullar altında durumu sen de takdir edersin. Gerçekten çaresiz durumdayım ve olayların bu şekilde gelişmiş olması çok yakın bir gelecekte sana olan bütün borçlarımı ödeyebileceğim anlamına geliyor olabilir. Hesap bilgilerim aynı. / Bütün kanıtların aksine, seni hâlâ seviyorum, A.

Kendisini arabayla götürecek birini bulabilmek için birkaç kişiyi arayıp sorması gerekti. Aşağı yukarı tanıdığı herkese çok fazla yük olduğundan çevresi ona karşı temkinli ve bıkkın yaklaşıyordu, bunu seslerinden anlayabiliyordu. Sonunda onu götürmeyi kabul eden adamın bile bunun için bir nedeni vardı ve Joburg'dan dışarı çıkan otobana girer girmez konuyu hemen açtı. Böyle bir zamanda bundan söz etmeyi hiç istemezdim ama ben de bu aralar büyük baskı altındayım. Yani senin için mümkün olan en yakın zamanda olabilirse, müteşekkir kalırım...

Anlıyorum, dedi Anton ona. Herkese borçlarımı yakında ödeyeceğim ama sana yemin ediyorum, ilk sırada sen olacaksın.

Son birkaç ay içinde aynı sözü birkaç kişiye daha vermişti ve her seferinde de aynı şevk ve içtenlikle konuşuyordu, ancak bugün bunu özellikle inanarak söylüyordu çünkü bir dönüm noktasında olduğunu hissediyordu. Kendini sürgün etmekle çok büyük bir hata yapmıştı. Tek çözüm yolu geri dönüştü. Bu bir dönüp dönmeme sorunu değil, ne zaman döneceği sorunuydu. Daha şimdiden, kaynağa doğru yaklaştıkça geleceğinin, ellerinin altında olgunlaşmakta olan bir kavun gibi umut verici biçimde kabardığını sezebiliyordu.

Bundan dolayı da dünya ışıl ışıl parlıyordu. Annesinin ölümünden bu yana, Pretoria'ya giden bu yola ilk defa giriyordu. Dokuz yıl önce! Ne kadar çok şey değişmişti, o kahverengi bozkır şimdi bollukla nasıl da canlanmıştı. Otoyolun çevresinde yeni tesisler kurulmuş, bürolar, fabrikalar ve sıra sıra evler inşa edilmişti. Ekonomi tam güç çalışıyordu ve ülkenin nabzı yeniden atmaya başlamıştı. Hükümet binasında artık yeni ve demokratik bir rejim vardı! Şehre girerlerken dağların karşısında, ılık kış güneşinin uzaktan aydınlatmakta olduğu kumtaşından, ağırbaşlı binaların ön cephelerini gördü. Acaba Mandela şu anda içeride, masasının başında mı oturuyordu? Hapishane hücresinden ülkenin tahtına, böyle bir şeyi hayatta göremeyeceğine inanıyordu. Bunun bu kadar kısa zamanda sıradan bir şeye dönüşmüş olması tuhaf şeydi.

Hastanenin ana girişinde arabadan indi ve kilometrelerce uzanan koridorların arasında, bağırsakların içindeki küçücük bir mikrop gibi yolunu bulması gerekti. Ne benzetme ama! Gerçi bu dekora epeyce uygun düşüyordu. Hastanelerin içi her zaman üzgün, yıkılmış insanlarla dolu olur, üstelik bunlar yalnızca ziyaretçilerdir. Hastalar elbette daha kötü durumdadır. Buraya gelmenizin tek nedeni ya sizin ya da bir yakınınızın hastalanmış ya da yaralanmış olmasıdır. Bu duvarların arasında neşeye yer yoktur.

Yoğun bakım ünitesiyse hiçbir yerinde tek bir pencere bulunmayan, suyun altında yeşil bir kasvet alanı gibi. Dışarıda yine keder içinde endişeli yüzler ordusu vardı, üstelik burada endişe için doğal olarak çok daha fazla neden vardı. Astrid'i fark ettiği anda o da kendisini gördü ve şaşkınlıktan yüzü genişledi.

Gelmene öyle sevindim ki, diye fısıldadı kulağına, ona fazlaca sıkı sarılıp üzerinde mide bulandırıcı parfümünün izini bırakırken. Yıllar içinde Astrid'le birkaç defa görüşmüşlerdi, ondan birkaç defa para yardımı almıştı ve ailesiyle arasındaki tek bağ o olmuştu. Yine de şimdi nasıl olup da ergenlikteki hâlinin genişlemiş bir versiyonuna dönüştüğüne daha da şaşırıyordu. Hamile kaldıktan sonra bir daha eski bedenine geri dönememişti ve şu anda kısa parmaklı ellerinden birini uzatarak ona doğru yaklaşan kocası kısacık, toparlak Dean'in bir yansımasına dönüşmüştü. N'aber Anton? Seni gördüğüme sevindim.

Şuraya bakın, diye haykırdı Ockie enişte. Hey yavrum hey. Üstüme iyilik sağlık.

Bu neşeli ve şaşkın ünlemleri yeğeninin ne kadar değişmiş olduğunu anlatmak içindi. Ama aslında kendi de eski hâlinin amfizemli bir posasına dönüşmüştü. Zaten hepsi eskisinden farklıydı doğal olarak; çünkü zamanın rüzgârı herkesin üstünde esmişti.

İçlerinde en az değişmiş olanıysa Marina halaydı. Belki biraz daha güçsüzdü şimdi, inançlarındaki kesinliğiyse bir parça azalmıştı. Anton babasıyla aralarındaki çekişmede halasının onun tarafını tuttuğunu biliyordu, bunda pek büyük bir sürpriz de yoktu aslında ama bugün kavga etmeyi kaldıramayacağı daha ilk görüşte anlaşılıyordu. Hepsini gömmesi beklenen bir tanecik küçük kardeşi, en verimli çağında yıkılıvermişti! Çok ağlamış, bütün savaş boyaları akmıştı. Anton dudaklarını yanağına değdirdiğinde hafif bir cilt kremi ve tuz tadı aldı.

Sonra söyleyecek fazla bir şey bulamadan, orada, öylece dikildiler, büyük sahne bitmişti. Onun gelişi sonuç olarak yalnızca küçük bir heyecandı, isyankâr oğulun geri dönüşü, herkesin daha önce gördüğü

türden bir dramdı. Çok geçmeden sıkıntı baş gösterdi. Uzun bir yokluktan sonra geri döndüğünüzde yüzey sanki hiç gitmemişsiniz gibi kapanıveriyordu; aile bataklığı böyle bir şeydi.

Anton henüz babasına tam olarak odaklanabilmiş değildi. Durumu nasıl?

Çok iyi değil, diye mırıldandı Dean. Dün gece bir süre soluğu durdu.

Ama şu anda stabil durumda!

Atardamarına denk gelmiş, dedi Dean. Ne yazık ki. Dr. Raaff bize böyle söyledi. Bir de, bir çeşit alerjik tepki göstermiş.

Suç yılanda değil, dedi Marina kararlılıkla. Kardeşimi o rahip öldürdü.

Daha ölmedi, diye bağırdı Astrid titreyerek. Neden herkes sürekli o ölmüş gibi konuşuyor?

Onu görebilecek miyim?

Ziyaretçilere sabah ve akşam olmak üzere onar dakikalık ve dört kişi için izin veriliyordu. Ama bölümün sorumlusu, saçları kazınmış, ciddi görünüşlü hemşire ona merhamet duydu.

Oğlu musunuz?, diye sordu kızgın gibi bir sesle. Bir dakikalığına girip çıkabilirsiniz.

Bunu kötüye işaret olarak algıladı, zaman azalmış olmalıydı, yine de söyleneni yaparak kadının peşine düştü, yüzüne bir ameliyat maskesi ve ellerine eldiven geçirerek, arka odada kasvetle inildeyen mağaraya girdi. Yataklarında yatmakta olan hasta bedenlerin çevresinde sessiz bir çalışma duygusu hüküm sürüyordu. Baba en uzak köşede, bedenine çeşit çeşit tüpler bağlanmış hâlde yatıyordu ama bunlar sanki ters yönlü çalışıyormuş da içindeki yaşamı emip bununla dışarıdaki bir başka sisteme güç sağlıyormuş gibi görünüyorlardı. Yeşil çarşafların altında, sanki kabuklarından soyulup buruşturulmuş bir nesneye benziyordu. Yalnızca deriden ibaret değildi ama buna yakındı. Hatırladığımdan daha çöküк görünüyor.

Merhaba Baba. Benim, Anton.

Bunu yüksek sesle mi söyledi acaba? Her ne olursa olsun, hiç beklemediği bir duygu yoğunluğunun altında ezilmiş durumdaydı. Onu hâlâ umursadığını fark etmek Anton'u şaşırtıyordu. Evet, gerçekten de içimde bir yerlerde onu hâlâ umursuyormuşum.

Sizi bir dakika yalnız bırakacağım, dedi sert görünüşlü hemşire.

Yatağı çevreleyen perdeleri çekti ama bütün koğuşu gizleyecek kadar da değil. Anton bitişik yatakta bir mumya gibi sargılar içinde siyah bir adamın yattığını görebiliyordu. Verwoerd, mezarında ters dönmüş olmalıydı, aslında bu hastanenin adını hâlâ değiştirmemiş olmaları inanılır gibi değildi. Adam kendisini saran bezlerin altından yüksek sesle inliyor, ağzından çıkanlar sözcüğe benzemiyordu, tabii yabancı bir dil değilse. Belki de yalnızca acının dilindeydi. Apartheid rejimi resmen bitmişti işte, artık hepimiz birbirimizin yanı başında, bir arada ölüyorduk. Yalnızca henüz birlikte yaşama kısmını çözememiştik.

Merhaba Baba, dedi yine.

Sonra oraya oturup bekledi. Neyi? Hiçbir yanıt gelmeyecekti. Bir şeyler yapması gereken benim. Ama yapması gereken şeyin ne olduğunu o da bilmiyordu.

Dinle, dedi babasına. Bizi baş başa bıraktılar çünkü sana bir şeyler söylemem gerekiyor. Özür dilemem gerekiyor. Ama benim ağzımdan o sözcükleri asla duyamayacaksın. Duyuyor musun beni?

(Duymuyorum.)

Anne öldüğünde çıldırmıştım. Bir süre onu gerçekten öldürdüğüme inandım. Aklım pek yerinde değildi. Ama söylediğim her şeyi isteyerek söyledim. İnançlı olmadan önce anneme alkolik bir pislik gibi davranıyordun, sonrasında ise ayık bir pislik oldun. Ona çok şey borçluydun ama o öldükten sonra bile hep aksine inanmayı sürdürdün. Ona karşı da yanlış yaptın, bana karşı da. Ben de senden asla özür dilemeyeceğim. Duyuyor musun beni?

Hayır, duymuyordu. Artık hiçbir söz Manie'ye ulaşamayacaktı. Bu sahnenin orta yerinde yatan o olduğu hâlde, onun için hiçbir şey yoktu aslında, ne hastane, ne yatak, ne perdeler, ne oğlu, ne de ona söylenmekte olan sözcükler; hiçbiri onunla aynı yerde değildi. Onun nerede olduğunuysa tarif edebilmek güçtü.

Gözünüzün önüne hiçbir zaman, içinde ışık yanmamış bir yeraltı tüneli getirin. Onun gibi bir şey, kendi temel taşındaki bir çatlak... İşte Baba oraya çekilmiş durumdaydı. Onu buraya kanındaki tutku, hayır, zehir getirmişti. Üstelik daha da ileri götürecekti. Korkunç, zehirli düşlerin dumanları içinde sürükleyerek, bir insan sesinin verdiği o son titreşimin, yaşamın son ânının eşliğinde. Ne diyordu o? Hiçbir şey demiyordu. Ben böyleyim, ben şöyleydim, bunun gibi saçmalıklar. Arada kaba bir şekil beliriyor, biraz belirginleştikten sonra geçip gidiyordu. Yaşamım. O zamanlar. Gölgelerin gölgeleri. Nesnelerin pürüzlü gerçekliğine doğru aşağıya. Ve içeriye.

Herman Albertus Swart, 16 Haziran 1995 günü sabah saat 03.22'de öldüğünde bekleme odası bomboştu. Tüm aile üyeleri evlerinde, kendi yataklarında şafağa doğru horlayarak, osurarak, dönenerek ve sayıklayarak uyumaktaydı. Giderken yanında olan tek kişi Waheeda adındaki Müslüman bir hemşireydi ve onun adına içinden bir Kur'an cümlesi okumuştu, *inna lillahi ve inna ileyhi raciun*[3], ama bunun adamın ruhu üzerinde herhangi bir etkisi olup olmadığını bilmenin bir yolu yoktu.

Haber Astrid'e bir saat sonra iletildi. Daldığı derin uykudan Nokia melodisiyle uyandı, lanet olası telefonu alalı henüz bir-iki hafta geçmiş olduğundan bu sese daha alışmamıştı ve düğmelerin de ne işe yaradığını tam olarak öğrenememişti. Bu yüzden ışığı açtıktan belli bir süre sonra telefonu ancak yanıtlayabilmişti. Sonunda telefonu açabildiğinde ne duyacağını zaten biliyordu, bu saatte aramalarının başka bir nedeni olamazdı, yapabileceği tek şey de sanki sonucu de-

3 Arapça: Şüphesiz Tanrı'dan geldik ve şüphesiz Tanrı'ya döneceğiz. [Ç.N.]

ğiştirmesi mümkün olabilirmiş gibi itiraz etmekti. Hayır, bu doğru olamaz! Ama doğruydu ve doğru olarak da kalacaktı.

Kocası onu kucakladı, böyle bir anda yapılması gereken şeyin bu olduğundan emin gibiydi. Astrid solgun ve güçsüz görünüyordu, bu yüzden bir sonraki doğru adımın ona bir fincan şekerli çay vermek olduğunda karar kıldı. İç çamaşırlarıyla mutfağa koştururken karısının kendini bir fırtınanın ortasında bulmuş olduğunu fark etmedi.

Evet, şu anda Astrid kendisini katı maddelerin içinden çekip koparmış olan, biçime değil ama büyük bir güce sahip, korkunç bir rüzgâr esintisi tarafından taşınmaktaydı. Havada uçarken nasıl da bağıra çağıra tutunmaya çalışıyordu! Sonunda kendini bir koridorun ucundaki kapıya çarpılmış buldu ve hiç gücü olmadığı hâlde elinden geldiğince kapıya vurmaya çalıştı.

Kim o?

Ağabeyinin sesi sakin ve huzurluydu. Sanki onun gelmesini bekliyordu.

Astrid'in gücü öylesine azalmıştı ki kapı kolunu çevirmek bile ona çok zor geldi. Anton kucağında bir defterle, gece lambası açık olarak yatağında oturmaktaydı. Kardeşinin konuşmaya çalışıp da başaramayışını izledi.

Olan oldu, dedi kardeşine.

Astrid başını çılgın gibi sallayarak onayladı ve sonra da kendini yatağa atarak kasılmalar içinde yatak örtülerini avuçlamaya başladı. Nihayet konuşabilmeye başladığındaysa ağzından yanlış sözcükler çıktı. Artık hepimiz yetimiz!

Ağabeyi, aklı başka yerlerdeymiş gibi ona sakince bakıyordu. Ne zaman olmuş?

Ne zaman mı? Bilmiyorum. Az önce hastaneden aradılar. Yanında olamadık! Ne diye bizi eve gönderdiler?

Ne fark ederdi sanki?

Ne mi fark ederdi? Bunu nasıl sorabilirsin?

Ağabeyi onu ilk defa hayrete düşürüyor değildi. Ona sanki dürbünün ters ucundan bakıyordu. Oysa onun bakış açısından kendisi birdenbire çok belirgin biçimde odaklı hâle gelmişti. Daha dün onun yanındaydım, diye düşünüyordu Astrid; hayattaydı, soluk alıp veriyordu, nasıl olup da şimdi bunu yapamıyor artık? Ancak Anton bir kere daha kız kardeşinin, zil sesi kadar berrak ve buz gibi soğuk biçimde hissettiği şeyin aslında kendi ölümü olduğunu görebiliyordu. Babamızın başına gelebiliyorsa o hâlde benim başıma da gelebilir. Bu hiçlik, bu olmama hâli. Dehşet içinde kendisinin yasını tutuyordu.

Kocası, elinde bir tepsi içinde çayla koridorda gezinirken onları bu hâlde bulmuştu, perişan olmuş karısı yedek yatak odasının yatağında, ağabeyinin ayaklarının üstüne uzanmıştı. Dean'in son derecede tuhaf bir insan olarak gördüğü Anton ise o an defterine bir şeyler karalamayı seçmişti.

(...)

Dün gece eve gitmek yerine, Astrid ve Dean'in Arcadia'daki küçük ve salaş evlerine, onlarda kalmak üzere gelmişti. Kendini henüz eve dönmeye hazır hissetmiyordu ama aynı zamanda böylesi, Baba'nın yokluğunda çiftliğe göz kulak olan Marina hala ve Ockie enişteyle birlikte kalmaktan daha iyiydi. Ne var ki şimdi, tam şu anda, herkes sersemlemiş durumdayken, belirsiz bir noktaya doğru çekildiğini hissediyordu.

Her şey yolunda, diye mırıldandı Astrid'e yatıştırıcı bir sesle, bir yandan da tek eliyle dalgınca onun saçlarını okşuyordu. Eğer kendine bir çıkış yolu seçebilse, bunu seçerdi.

Ne yani, bir kobra tarafından sokulmayı mı? Hem de ne uğruna? Rekoru kırmaya yaklaşamamıştı bile. Daha yalnızca altıncı gündeydi.

Kız kardeşinin avutulabilecek durumda olmadığı ya da belki avutulmamaya kararlı olduğu çok açıktı. Bunu düşününce haber verilmesi gereken bir kız kardeşi daha olduğunu hatırladı.

Amor'a ulaşabilmiş miydin?

Beni geri aramadı. Ben de bir daha denemedim, verecek başka bir haberim yoktu! Şimdi birinin ona söylemesi gerekecek.

Ben söylerim, dedi Anton. Bana numarasını ver. Kendisini bu sulu gözlü sahneden kurtarmanın bir yoluydu bu. Ama aynı zamanda kendi içinde olanları küçük kardeşine aktarmaya yönelik içten ve dolayısıyla da ilginç bir gereksinim duyuyordu. Sonradan üzerinde durup düşünmek için bunu günlüğüne not almalıydı. Ama şimdi buradan dışarı çıkmalıydı. Bu arada bütün ev halkı uyanmıştı. Yedi yaşındaki ikizler, Neil ve Jessica annelerinin kederini hissetmişlerdi ve her ikisi de hıçkıra hıçkıra ağlamaktaydı, Dean ise hepsinin arasında çaresizce koşuşturarak herkesi yatıştırmaya çalışıyordu. Anton daha sessiz olan çalışma odasındaki telefonu kullanmayı tercih etti. Kışın ortasında, burada hava buz gibiydi ve üstelik şafak öncesi, günün en soğuk saatiydi. İki saat geride olan Londra'daysa saat daha erkendi. Ancak haberlerin, özellikle de kötü haberlerin doğasında bir an önce aktarılma isteği vardır, tıpkı bir virüs gibi hemen yayılmayı isterler.

Telefon üç kere çaldıktan sonra uykulu bir erkek sesi yanıt verdi: İngiliz aksanlı, temiz, kısa ve net konuşan bir erkek sesiydi. Ona kimi aradığını söyledi.

Maalesef Amor artık burada oturmuyor. Bir ay önce taşındı.

Onu nerede bulabileceğimi biliyor musunuz? Acil bir durum var da.

Kim arıyordu acaba?, dedi karşıdaki ses, konuşan kişinin uykusu açıldıkça daha soğuk ve keskin hâle gelmişti konuşması. Saatin kaç olduğundan haberiniz var mı?

Ben onun ağabeyi Anton'um. Rahatsız ettiğim için özür dilerim ama önemli bir konu.

Ağabeyi olduğundan hiç söz etmemişti.

Bu ilginç tabii ama benim onun ağabeyi olduğum gerçeğini de değiştirmiyor.

Bakın Anton, eğer benimle iletişime geçecek olursa ona aradığınızı söylerim. Eğer gerçekten ağabeyiyseniz, eminim ki sizi arayacaktır.

Anton derin bir soluk aldı. Lütfen ona babamızın yılan sokması sonucu öldüğünü de bildirin. Hatta uzun bir sessizlik oldu. Alo? Hâlâ orada mısınız?

Şaka mı bu?

Sizin kastettiğiniz anlamda şaka değil, ne yazık ki.

Şey... Üzüldüm, dedi ses biraz yumuşayarak.

Neden? Babamla hiç tanışmadınız ki. Lütfen Amor'a evi araması gerektiğini söyleyin, yeter.

Birkaç saat sonra Amor çiftliği aradı ama evde telefonu açacak kimse yoktu. Telefon çalmayı sürdürüp durdu. Bu yalnız ses, ufukta görünen bir çözüm yolu olmadan, arka arkaya yinelenip durdukça daha da yalnız hâle geliyordu. Hattın bir ucunda sürekli bir zil sesi, diğerindeyse Amor vardı. Buna çok uzaklardan o neden oluyordu.

Bir süre sonra pes etti. Oturup biraz bekledikten sonra yeniden denedi. Gerçi yanıt alamayacağını artık biliyordu ama başka bir şeyin peşindeydi. Kulağında çınlayan cılız bip sesini duydukça kendini neredeyse fiziksel olarak o zil sesinin yankılandığı boş oda ve koridorlara taşınmış gibi hissediyordu. Şu köşeye. Buradaki süslemeye. Oradaki pervaza. Gözlerini yumup dinledi. İçinde özlem ve tiksinti birbirine karışıyordu. İşler nasıl olup da bu kadar karmaşık hâle gelebilmişti? Eskiden ev sözcüğünün tek bir anlamı vardı, böyle birbiriyle savaş hâlinde olan birçok şeyin fırtınası değildi.

Amor, çiftliği uzunca bir zamandır ilk kez düşünüyordu. İnsanın ilerlemek istediğinde yapabileceği en iyi şeyin geriye dönüp bakmamak olduğunu öğrenmişti, belki de bunu başından beri biliyordu. Güney Afrika'dan ayrıldığından beri yaptığı tek şey hep ileri gitmek olmuştu ya da en azından sürekli hareket hâlinde olmaya çalışmıştı. Gittiği yönden her zaman emin olamıyordu ama hep oda, şehir, ülke ve insan değiştiriyor, hızla yol alırken durmasına izin vermeyen bir

şeyler varmış gibi her şeyi yanından geçip giden bir manzara gibi ardında bırakıyordu.

Ama şimdi durmuştu anlaşılan. Koltukta ağlaması sayılmazsa epeyce hareketsizdi. Yanlış yarımkürede, pencereden yabancı bir sokağa bakıyordu. Bir anda her şey gözüne çok sabit ve hareketsiz görünmüş, nedense sanki her şeyin altı üstüne gelmiş gibi hissetmişti. Ne yapıyorum burada ben?, diye düşündü, belki de sözcükleri hiç kullanmadan. Artık bir kız değildi o, bedeninin biçimi değişmiş, bir kadın olmuştu. Eski hâlinden geriye yalnızca bir-iki yeri aynı kalmıştı, ayaklarındaki silikleşmiş ama hâlâ görünür yanık izleri de bunlar arasındaydı ve her nedense geçmişten bir işaret gibi şu anda acıyorlardı.

Aynı gece Güney Afrika'ya gitmek üzere bir uçağa bindi. Geri dönüş, ona bir edimden çok bir koşul gibi görünüyordu ve buna hiçbir bakımdan hazırlıklı değildi. Bu dönüşün aniliği, her bir küçücük parçası onda bir çeşit beyin sarsıntısı, güçlü bir çarpma etkisi yaratıyordu. Hem kaçınılmaz hem de dayanılmaz. Uçakta uyuyamadı ve kendini sabahın saat üçünde Çad'ın on kilometre üzerinde, uçağın servis alanında volta atarken buldu. İnsan yaşamı ne kadar sıradan ve tuhaftı. Üstelik de ne kadar hassas. Son ânınız hemen önünüzde, ayaklarınızın altında olabilirdi. Bu uçak yalnızca bir saniye sonra alev alev yanan bir milyon parçaya ayrılabilirdi.

Ama öyle olmadı. Birkaç saat sonra, çiftliğe doğru gitmekte olan bir taksinin arka koltuğunda oturuyordu. Buraya daha iyi bir yaşam bulabilmek için geçenlerde Kongo'dan gelmiş, orta yaşlı bir adam olan taksi şoförü Alphonse'la ücret konusunda pazarlık yapmıştı. Şehri iyi bilmediği için yanlış yola girmiş ve şehir merkezinin caddelerinde trafik sıkışıklığına takılmış olan şoför, sürekli Fransızca özürler diliyordu, oysa Amor için bunun hiç de sakıncası yoktu. Gecikme içini rahatlatıyor, iki yer arasında bulunma duygusu hoşuna gidiyordu, yola çıkmış ama hedefine henüz varmamıştı.

Taksinin penceresinden gördüğü manzara onda hayranlık uyandırıyordu. Kendisi bunun bilinçli olarak farkında değildi ama dışarıda bir çeşit bayram havası egemendi çünkü dün Soweto ayaklanmasının on dokuzuncu yıldönümü olduğundan adına Gençlik Günü denen resmî tatil vardı, bugünse Rugby Dünya Kupası'nın yarı finalinde Güney Afrika, Fransa'yla karşılaşacaktı, bu yüzden de kaldırımlar insan bedenleriyle dolup taşıyordu. Şehrin merkezini daha önce hiç böyle görmemişti, bir dolu siyah insan sanki buraya aitlermiş gibi ortalıkta telaşsızca gezinmekteydi. Neredeyse bir Afrika şehri gibi!

Ama sonra çiftliğe giden yola saptılar ve binalar ortadan kaybolunca o eski toprak, iç çamaşırlarının altındaki bembeyaz ve çorak hâlini ortaya çıkarttı. Gün ışığı da onu iyice aydınlatıyor, ışık parlak ve berrak gökyüzünden aşağıya sertçe düşüyordu. Tüm bunlar eskiden tanıdığı şeylerdi ama ilçeyi geçip de çiftliğin başladığı yere vardıklarında gözü hemen o kocaman, çirkin kilise binasının kulesine takıldı. Gerçi burası daha o ayrılmadan önce yapılmıştı ama yine de onu görmek, üzerinde hâlâ bir şok etkisi yapabiliyor, bir haneye tecavüz duygusu uyandırabiliyordu. Highveld Vahyi Birinci Meclisi, kilisenin adı buydu ama Alwyn Simmers'a neyin vahiy edilmiş olduğu, başka hiç kimseyle açık biçimde paylaşılmış değildi. Yine de bugün kilisenin önünde büyükçe bir kalabalık toplanmıştı ve havada ilahi sesleri dolaşıyordu.

Amor, bir değişim olasılığı yakalayabilmek için dikkat kesilmişti ama başka hiçbir şey farklı görünmüyordu. Ne bahçe kapısı, ne taşlı yol, ne de ânında insanın gözünü alan siyah renkli, eğri büğrü ağacıyla bayırın tepesi. İşte burası, gittiğinden beri düşlerinde ve düşüncelerinde sürekli geri döndüğü noktaydı.

Evin çevresindeki arabaların birbirine düğümlenmiş gibi görünüşünde de tanıdık bir şeyler vardı, ilk bakışta çıkaramadığı bir âna rahatsız edici bir gönderme. Sonra hatırladı. Anne ölmüştü, dokuz yıl önce, o gün. O zamandan beri ne çok şey değişmişti. Bedeni, ülkesi,

aklı. Hepinizden uzaklaşmak için koşabildiğim kadar hızlı koşarak kaçtım ama geçmiş o küçük pençeleriyle beni yakalayıp geri getirdi.

Burada durun, dedi şoföre, park yerinin girişinde. Alphonse'a ücretini ödedi ve ağacın altına gizlenerek evin çevresinden dolaşıp kimseyle konuşmak zorunda kalmamak için doğruca arka kapıya gitti. Mutfağa girdiğindeyse ağabeyiyle burun buruna geldi. Her ikisi de öylece kalakaldı.

Vay canına, dedi Anton sonunda, kötü bir Güneyli aksanı takınarak, küçükhanım Amor değil miymiş bu?

Anton.

Bundan sonraki sessizlik sırasında çok şey oldu.

Doğrusu seni az kalsın tanıyamayacaktım.

Hiç değişmemişsin.

Bu pek de doğru değildi. Gerçi ağabeyi her zaman zayıf olmuştu ama şimdi sanki iyice incelmiş, yalnızca çekirdeği kalmış gibiydi. Saçlarının önü dökülmüş ve bu da alnındaki yara izini daha belirgin hâle getirmişti. Ama bunun dışında dış görünüşü aynı sayılırdı, içinin ne kadar değiştiğiyse belli olmuyordu.

Birbirlerine sarılmaları gereken an bu andı ama ikisi de bir harekette bulunmayınca an geçip gitti.

Eve hoş geldin, dedi Anton. Tabii daha iyi koşullar altında da gelebilirdin.

Evet, dedi Amor. Sanırım öyle.

Anton'a göre koşulların her zaman daha iyi olabileceği, yaşamın gerçeklerinden biriydi ama şu anda içi olağanüstü bir öfkeyle doluydu. Daha geleli ancak bir saat olmuştu ve henüz çiftlikte içinde Alwyn Simmers'ın o ruhani/kapitalist projesi için verilmiş olan köşeye gidip bakmaya fırsatı olmamıştı. Astrid ona daha önce bundan söz etmişti ama o her nedense bunu ciddiye almamıştı. O korkunç kilisenin çiftliğin içinde şey gibi, yani benzetmelerin bile yetersiz kalacağı bir şey gibi yükselişi onu derinden rahatsız ediyordu. Üstelik

eve gelince babasının onun odasını depoya dönüştürdüğünü, mümkün olan her köşeyi bir yığın ıvır zıvırla doldurduğunu görmüştü. Şu anda da elinde, içi sürüngen parkına ait olan kitaplar, resimler, broşürler ve gözleri camdan, içi doldurulmuş bir kertenkele gibi eski eşyalarla dolu bir karton kutu bulunmaktaydı. Çenesiyle kutuyu işaret etti.

Yatak odamı boşaltmaya çalışıyorum, dedi.

Bunun kasıtlı olmadığını düşünmek kolay değildi, ne de olsa evin içi boş alanla doluydu ama Baba sanki oğlunu gömmeyi istemiş gibiydi. Anton şimdi parça parça kendi üstünü örten şeyleri kaldırıyor, her bir kutuyu, nesneyi garaja taşıyarak orada bir yerlere atıyordu. Tanıdığı mobilyalar yavaş yavaş belirmeye başlamıştı: yatağı, çalışma masası, koltuğu, çocukluğunun coğrafyası. Ama daha kat edilecek çok yol vardı.

Ya benim odam?, diye sordu Amor. Orası da dolu mu?

Seninki mi? Hayır, hayır. Bıraktığın gibi duruyor.

Bunu biliyordu çünkü doğal olarak gidip bakmıştı.

Tamam, dedi kardeşi. Ben gidip yerleşeyim o zaman.

Ama gitmedi. İkisi de orada oyalandılar.

Çok kalacak mısın?

Bilmiyorum, dedi Amor. Daha yeni geldim.

Eh, Londra'da, ardında kırık bir kalp de bıraktın. Senin bir ağabeyin olduğuna inanmadı.

Ah, dedi yanaklarının yanmaya başladığını hissederek. Kusura bakma.

Kim o?

Hiç kimse. (James.) Yalnızca bir tanıdık.

Ha, ilk aşk. Çok dokunaklı. Sen bilirsin, anlatma o zaman gizemli kadın. Sırt çantanı yukarı taşımak için yardım ister misin?

Onunla bütün dünyayı dolaştım, başa çıkabilirim sanırım.

Dudaklarının kenarında çarpık bir gülümsemeyle kız kardeşinin

üst kata çıkışını izledi. Vay, vay, vay. Birkaç yıl arkanı döndüğünde gudubet gidip yerine afet geliyormuş demek. Bu değişim şaşırtıcıydı. Benim uyumsuz küçük kardeşim aslında hep başka biriymiş anlaşılan.

Öte yandan Amor ise, her ne kadar yüzünde bir ifade göstermese de birkaç saniye içinde allak bullak olduğunu hissetmişti. Ağabeyi işini her zaman iyi bilirdi. Koridorda ilerleyerek tüm kapıları arka arkaya geçip kendi odasına vardı. Görebildiği kadarıyla her şey eskisi gibi duruyordu, yalnızca tüm yüzeylerin üzerini ince bir toz tabakası örtmüştü, o kadar. Uzun zamandır burayı kimse temizlememişti anlaşılan. Sırt çantasını yere bıraktı ve odanın ortasında durup çevresine bakındı. Henüz çantasını boşaltmak için acelesi yoktu. Hemen aşağı inmek istemedi. Hâlâ hareket hâlinde olduğu, bir evi olmadığı yanılsamasının bir süre daha sürmesine izin verebilirdi.

Ama çok geçmeden aşağı inmesi gerekecekti elbette. O an gözünü korkutuyordu ama duş almak ve temiz giysiler giymek işini kolaylaştırabilirdi. Banyodaki aynada yüzü gözüne iliştiğinde o hatların kendisine ait olduğuna hayret etti. Kendisine son zamanlarda ne kadar güzel olduğu birkaç kere söylenmişti ama o buna inanmıyordu. Adı söylendiğinde yanıt veren o cildi yağlı, tıknaz kızı çok iyi hatırlıyordu. Ama o kız başka birine dönüşmüştü, bunu özünde hissetmeyen ama aslında öyle olan birine. En azından onun içinde yaşıyordu.

Görünüşünü her zaman yanlış değerlendirmişti ve bu yüzden de hep yanlış giysiler, saç biçimleri, kolyeler ya da parfümler seçiyordu. Bunun çözümünü işleri yalın tutmakta bulmuştu. En kolayı makyaja, mücevherlere ya da kadınlardan beklenen her türden süse hiç başvurmadan kendini olduğu gibi sunmaktı. Kimi zaman en dürüst yolun çıplaklık olduğunu hissediyordu ama ne yazık ki ortalıkta o hâlde dolaşamazdı. Biraz örtünme her zaman gerekliydi. Duş alıp kurulandıktan sonra pamuklu mavi bir elbise giydi. Ayaklarına da sandalet geçirmeyi isterdi ama yanıklarını ve özellikle de eksik parmağını göstermek istemiyordu, bu yüzden dolabından kapalı bir çift

ayakkabı seçti. Uzun saçlarını arkada toplamayı tercih etti. Ona göre görünüşünün uyandırdığı genel izlenim çirkin olmayan bir sadelik ve süssüzlüktü.

Yine de salondan içeri girdiğinde görünüşünün içerideki küçük kalabalığın üzerinde neredeyse fiziksel bir etki yaratmış olduğunu hissedebiliyordu, su birikintisine atılmış bir taş gibi. Ah, vay be, nasıl da değişmiş! İnanabiliyor musun? Etrafında bir kasılmaya ve nefeslerin tutulmasına yol açtı ve bu durumdan en çok heyecanlanan ya da telaşa kapılansa onunla kan bağı bulunan kadınlar oldu.

Aman aman, ne kadar zayıflamışsın! Marina hala bir an için umutsuz hâlinden dışarı çıkmış, etinin ne kadarını kaybetmiş olduğunu anlamak için ona bir çimdik atmıştı. Seni biraz semirtmemiz gerekecek! Tavuklu böreklerden al bir tane.

Et yemiyorum ben, diye hatırlattı Amor.

Hâlâ mı? Büyüyünce vazgeçersin sanmıştım...

Marina onca yıl önce, ortada hiçbir geçerli neden yokken, yetişkinleri hayrete düşürerek vejetaryen olan yeğenine duyduğu içerlemeyi tazeledi. O korkunç mangal gecesinde başlamıştı! Bu, ona bir çeşit komünist alışkanlığı, Rachel öldüğü sırada aileyi sarmış olan ve sanki şimdi bütün ülkeye yayılmış genel huzursuzluk hâlinin bir parçası gibi görünüyordu.

Hayvanlar acı hissetmez, diye açıklıyordu. Bizim hissettiğimiz şekilde değil.

Daha da devam ederdi ama tam o sırada ortanca yeğeni, damdan düşer gibi yanlarında bitti.

Amor, dedi Astrid zor duyulur bir sesle. Tanrım!

Bu durum en çok Astrid'e zor geliyordu ve yüzünde, makyajın altından bile görünebilen iç çatışma belirtileri okunabiliyordu. Bu iş buraya nasıl varmıştı? Bu benim kız kardeşim olamaz, onun yerine geçmiş bir sahtekâr olmalı.

İnanamıyorum, dedi. Şu hâline bir bak, saçına, tenine...

Birbirlerini parmak uçlarından tutarak kucaklaştılar ve gerçekten öpüşmek yerine dudaklarını ileri doğru uzatmakla yetindiler. Yine de Astrid kendini, ona dokunmaktan alamadı ve eğer ikizler, aralarında kavga ederek imdadına yetişmeselerdi ağlamaya bile başlayabilirdi. Bu sayede her birini birer kollarından kavrayarak evin daha az kalabalık bir köşesine doğru çekme olanağı buldu. Kendi de burada gözyaşlarını serbest bırakabilecekti. Dean de onun arkasından gelmişti, böylece iki çocuğu onun kollarına fırlatarak çifte bir suçlamada bulunma fırsatını yakaladı. Al bakalım, dedi ağlayarak, bir işe yara bari. Sonra da bir koşu kendini banyoya kilitledi.

Astrid tuvaletin üzerine diz çökmüştü. Bugün parmağını ağzına sokmasına bile gerek kalmayabilirdi. Berbat ve hiç de doğal olmayan bir şeydi bu, kaç kere yapmış olsa da hiçbir zaman tamamen alışamamıştı, üstelik artık bir işe yaradığı da yoktu, sürekli kilo alıyor, bunu bir türlü durduramıyordu. Dahası bütün bu mide suları dişlerini berbat ediyordu. Artık bu işe son vermesi gerekiyordu; gerekiyordu ama şu an için bu, yediği onca sütlü turtanın karşılığında gayet uygun bir ceza olacaktı. Ne diye kendini tutmamıştı sanki? Amor'un yanında ne kadar da kötü görünüyordu. Tanrım, nasıl da güzelleşmişti, oysa eskiden domuz gibiydi, hayatta seksi denebilecek bir kız değildi ama gittiğinden beri ona bir şeyler olmuştu.

Amor kalabalıktan uzaklaşmak için salondan dışarı sıvışmıştı. Herkesle selamlaşmıştı ama yapması gereken havadan sudan sohbet onu aşıyordu. Buna gücü yoktu. Onun yerine mutfağa çekilip gerçekten özlediği birini araması daha iyiydi.

Salome. / Amor.

Çaba harcamadan, kolaylıkla kucaklaştılar. Sıcak ellerle birbirlerini sıkı sıkı tuttular. Hafifçe sallandılar. Sonra bıraktılar.

Nasılsın?

Bilmiyorum. Bu soruya bugün verilebilecek tek dürüst yanıt buydu.

Ah, çok yazık, dedi Salome.

Gözle görülür biçimde yaşlanmış, tenindeki çizgiler derinleşmişti, özellikle de ağzının ve gözlerinin çevresinde. Salome'nin yüzünde bir düş kırıklığı ifadesi yerleşmeye başlamıştı, tıpkı ayaklarının tabanını sertleştiren nasırlar gibi. Hâlâ yalınayak dolaşıyordu. Bu evin içinde asla ayakkabı giymeyecekti.

Üzgünüm, dedi ve ne kastettiğini açıklaması gerekmiyordu. Tam olarak Manie'nin yasını tutuyor değildi. Kendisine hiçbir zaman saygılı davranmamıştı ve Bayan Rachel öldükten sonra bir kere olsun eviyle ilgili konuyu açmamıştı ama belki bu artık değişirdi.

(Bana yardım edecek misin?)

Bunu yüksek sesle söylememişti ama Amor sanki duymuştu. Lombardların eviyle ilgili mesele, annesinin son arzusu, babasının verdiği söz, hepsi yekpareymiş gibi görünen birden fazla soru işareti, dünyanın neresine gitse peşinden gelmiş, sokakta karşısına çıkıp koluna asılarak, benimle ilgilen, diye bağıran münasebetsiz bir yabancı gibi zaman zaman onu rahatsız etmişti. Bu soruları günün birinde yanıtlamak zorunda olduğunu biliyordu, o gün neden bugün olmak zorundaydı?

Daha sonra konuşuruz, dedi Salome'ye.

Dikkati biraz dağılmış gibiydi, salonda bir hareketlilik olmuş, sesler yükselmişti, o da o tarafa doğru koştu. Her ne kadar üzücü bir vesileyle toplanılmış olsa da köşede duran televizyon alçak sesle açılmıştı ve salonda o tarafa yönelik belirgin bir akış göze çarpıyordu. Durban'da çok ağır bir yağmur olduğu için maçın iptal edilmesi olasılığı düşünüldüğünden herkeste bir gerginlik vardı ve bu maç oynanmazsa Dünya Kupası'ndan elenecektik. Henüz fırtına dinmemişti, Kings Park Stadyumu'nun üzerinde hâlâ şimşekler çakıyordu ama yine de maç oynanıyordu ve her iki takım da kıyamet gibi yapış yapış bir çamurun içinde birbirlerine karşı gladyatörler gibi meydan okuyordu.

Ülkede ateşli ve yurtsever bir ruh hâli egemendi ve oyuncuların çoğunluğu beyaz olduğu hâlde, bütün ülke Keseli Ceylanlar'ın[4] arkasındaydı. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmura karşın maçı büyük bir kalabalık izliyordu ve aralarında çok sayıda siyah yüz de görülebiliyordu. Demokrasiye geçişten bir yıl sonra insanın herkesi bir araya getiren, kocaman, gürültülü, kükreyen birlik duygusuna kendisini kaptırmaması kolay değildi! Ockie bile yalnızca kısmen Klipdrift brendisine borçlu olduğu sıcak bir duyguyla parıldıyordu ve Tanrı biliyor ya, yeni Güney Afrika'yı içine sindirmekte hâlâ güçlük çekmekteydi. Yine de, yeniden uluslararası alanda spor karşılaşmalarına katılabilmenin güzel bir duygu olduğunu itiraf edebilirdi. Bu bize uzak ülkelerdeki insanların canına okuyabilmemiz için güzel bir fırsat verecekti ve zaten daha bir-iki hafta önce o Samoalı baldırı çıplakların ağızlarına bir güzel sıçmıştık.

Ama Marina bunu onaylamadı. Kim açtı onu? Bu şimdi gerekli mi yani?

Ockie içini çekti. Evren her nedense onun bütün isteklerine engel olmanın bir yolunu buluyordu ama şu an direnme ânı değildi. Televizyonu kapattı.

Manie'nin çok uygunsuz bir zamanda öldüğü bir gerçekti. Eğer bu eleme turunu geçecek olursak haftaya bugün final oynayacaktık. Cenaze töreninin düzenlenmesini kendiliğinden üstlenen Astrid birden tarihin gerçekten önemli olduğunu fark etti. Maçla aynı güne denk gelemezdi! Bu, katılımı önemli ölçüde düşürürdü.

Daha iyi ya işte, dedi Anton. İkram masraflarımız azalmış olur.

Yas spazmını atlattıktan sonra Astrid eski gücüne ve sağlam duruşuna kavuşmuştu, ancak şu anda ağabeyinin söyledikleriyle sarsılacak hâli yoktu. Zaten o nerede bir tabu görse onu yıkma gereğini duyardı. Kendine bir izleyici topluluğu bulabildiği sürece bu hep böyle olmuştu. Astrid bugün ona çok sinir oluyordu. Son çeyrek saattir

4 Güney Afrika ulusal rugby takımının simgesi. [Ç.N.]

salonun bir köşesini işgal etmiş çok küçük bir kitleye gösteri yapmaktaydı, başlıca konusuysa şu anda da geri dönmekte olduğu gibi Alwyn Simmers'ın babasının ölümündeki suçluluk payıydı. Bu pay o kadar büyüktü ki, neredeyse buna cinayet bile denebilirdi.

Ah, biraz ağır olalım, dedi Dean rahatsızlıkla. Cinayet çok güçlü bir sözcük. Dean muhasebeciydi ve sürüngen parkının hesaplarıyla ilgileniyordu, onun için verilerin kesinlik taşıması önemliydi. Manie'yi yılan sokmuştu. Bu bir kazaydı.

İşin içinde birden fazla yılan var, diye mırıldandı Marina hala.

Kendisi buna razı oldu. Sözleşmeyi imzaladı ve mümkün olan tüm önlemleri de almıştık...

Bunu ben de doğrulayabilirim, dedi Manie'nin iş ortağı Bruce Geldenhuys. Palabıyıklı, yüzünde hep üzüntülü bir ifade olan, gayet ağırbaşlı ve yumuşak sözlü, yaşlıca bir adamdı. Bugün de çiftliğe özellikle bu konuyu konuşmak, herkesin aynı şekilde düşündüğünden emin olmak için gelmişti. Pullu Şehir'in şu an gerek duyabileceği en son şey, ailenin dava açması olurdu. Gerekli tüm panzehirlerimiz vardı, her şeyi kitabına uygun olarak yaptık. Sadece o bunlara kötü tepki gösterdi, yapılabilecek hiçbir şey yoktu.

Kobra sokmasına kötü tepki gösterdi demek, dedi Anton. Pek de beklenmeyecek bir şey sayılmaz, öyle değil mi? Bir kere babamın o camdan kafesin içinde ne işi vardı? Herkesin gözü önünde uluorta inancını sınıyordu ve belli ki sınavı geçemedi, ama ne diye? Kiliseye bağış toplamak için! Yılanlar arasında oyalanmak konusunda dünya rekorunu kırabilmek için! Zehirli sürüngenlerin yuvasında Şeytan'la boğuşurken inançlı önderimize maddi destek sağlayabilmek için! Tıpkı aslanların inine giren Daniel gibi! Bunların hepsi kafadan çatlak, çılgınca fikirler; sahtekâr bir rahibi desteklemek uğruna oynanan aptalca ve açgözlü bir oyun. Babam bunu kendiliğinden asla akıl etmezdi.

Orada yanılıyor sayılmazsın, dedi genel gidişatı yakalamış olan Bruce. Eğer istedikleri, suçu rahibe yüklemekse bunun kendisi için

hiçbir sakıncası yoktu. Hatta düşününce hiç de haksız sayılmazlardı, zavallı Maniecik oyuna gelmişti.

Yine de, dedi Dean rahatsız şekilde, bu sonuçta onun kendi tercihi değil miydi?

Bunu aşsan iyi edersin, dedi Astrid. Anton'a söylüyordu çünkü ortada ağabeyinin bilmediği bir şeyler olduğunu görebiliyordu. Cenaze törenini Alwyn Simmers'ın yöneteceği, hukuki olarak belirlendi.

Ne demek istiyorsun?

Baba'yı o gömecek.

Anton'u afallatmak kolay iş değildi, ancak bu ani bocalama onun için tam bir şok olmuştu. Ah, olamaz.

Ama oldu işte.

Hayır, olmayacak. O Voortrekker şamanı, babamı gömmeden önce benim cesedimi çiğnemeniz gerekir; deyimi mazur görün artık.

Şimdi herkes ona bakıyor ve düşündükleri şeyi söylemiyorlardı.

Ne var?, dedi. Ne var?

Şey, dedi Dean sıkıntıyla. Dahası da var. Avukat hanımla konuşman gerekecek.

Hangi avukat hanımla?

Aile avukatları geçenlerde emekliye ayrılmış ve şirketinin başına da kızı geçmişti. Cherise Coutts, otuzlu yaşlarının sonlarında bir kadındı ve harap olmuş bir güzelliğe sahip olduğunu gözden kaçırmak pek mümkün değildi. Babası ve Manie uzun yıllardır birlikte iş yaptıkları için saygılarını sunmaya hem de Marina Laubscher'in isteği üzerine önemli bir mesajı iletmek üzere gelmişti.

Neymiş o mesaj?

Eminim ki, dedi kadın, uzun zamandır süregelen aile içi tartışma konusunda bilgilendirilmesi gerekecek en son kişi siz olmalısınız.

Tartışma değil, anlaşmazlık diyebilirsiniz. Annemin cenazesi döneminde olmuştu.

Tartışma ya da anlaşmazlık, dedi kadın. Adına ne isterseniz diyebilirsiniz.

Ailenin sorunlu, en büyük çocuğuyla birlikte salondan ayrılarak Manie'nin çalışma odasına kapanmışlardı. Oda zaten küçüktü ve kocaman tahta masa alanın çoğunu kapladığı için bir köşeye sıkışmak zorunda kalmışlardı. Kadının yaptığı her harekete bilezikleriyle inci kolyesinin çıkardığı şangır şungur sesler eşlik ediyordu ve bu gürültülerin oluşturduğu fonda, çok işe yarar görünen siyah evrak çantasının içinden birkaç kâğıt çıkartıp manikürlü yeşil tırnaklarının yardımıyla bunları kucağında düzeltti. Sayfalardan özellikle bir tanesi, üzerinde Baba'nın bol kıvrımlı imzası bulunan kâğıt, içlerindeki en önemli belge gibi görünüyordu.

Dizi kadının dizine çarpınca Anton bacağını kenara doğru çekti. Kusura bakmayın. İçinde bayat ve tepkisel bir arzunun uyanmaya başladığını hissediyordu. Kadının bu miskin kibirliliğinde, elmaslı okuma gözlüğünün ardındaki çakıl taşı gibi soğuk gözlerinde çekici olan bir şeyler vardı. Ayrıca üzerine giydiği profesyonellik zırhında yer alan küçük bir gaddarlık çatlağı gibi, sanki vermek üzere olduğu haberden haz duyuyordu. Sapkın bir biçimde bu, Anton'u heyecanlandırıyordu. Acıt canımı bebeğim, kaldırabilirim.

Belgeyi tekdüze bir sesle okuduktan sonra gözlüğünü çıkarıp sayfayı elinden bıraktı. Beklentili gözlerle ona bakıyordu.

Hayatta olmaz.

Bu elbette ki sizin tercihiniz, dedi kadın. Yalnız şunu iyice anlayın ki, eğer bunu reddediyorsanız babanızın mirasından hiçbir şey alamayacaksınız. Bu konudaki talimatlar son derecede açık.

Bu çok alçakça. Hem böyle bir şey yasal mı ki?

Belgeyi bizzat ben hazırladım. Tamamen yasal olduğu konusunda sizi temin edebilirim. Bu, babanızın vasiyeti ve istediği koşulları belirlemekte de yasal olarak özgür.

Anton odadan dışarı çıkacakmış gibi ayağa fırladı, ancak onun ye-

rine içindeki adı konmamış kaygıları dışarı vurabilmek için bir çıkış arıyormuşçasına daracık odada volta atmaya, masanın çevresinden dolaşarak kapıya kadar giden kısa yolu bir ileri, bir geri turlamaya başladı.

Anton'un bu ıstırabı kadının ilgisini çekmişti, gözleriyle onu takip ediyordu. Hiç anlayamıyorum, dedi en sonunda. Bir özür dileyeceksiniz ve her şey bitecek. Yalnızca iki sözcük neden bu kadar önemli oluyor?

Siz bir avukatsınız. Sözcüklerin her şey demek olduğunu iyi bilmeniz gerekir.

Mahkeme salonunda öyle olabilir ama buradaki durum farklı. Sizi hiç kimse duymayacak.

Volta atmayı bırakıp kadının yüzüne baktı. Sesi nihayet çıkabildiğinde, katmanlarca direnci aşıp da dışarı çıkıyormuş gibi boğuk ve cılız bir nitelikteydi. Siz biliyor musunuz ki... Ama cümlesini tamamlayamadı, sözcükler ağzında daralıp kaldı. İçini kemirmekte olan bu yorulmak bilmez açlığı nasıl dile getirebilirdi ki? Hem... Neyin açlığıydı bu tam olarak? Ne istediğini kendin bile bilmiyorsun Anton.

Bunun yerine parmaklarıyla suçlamaları sıralamayı tercih etti. Önce, kilisesi için toprak istiyor. Sonra, babamı o gömecekmiş. Arkasından bana mirastan pay alacağını söylüyorsunuz. Şimdi de onun karşısında kendimi alçaltmam gerekiyor. Bu adamın açgözlü, doymak bilmez ellerini uzatmayacağı hiçbir yer kalmayacak mı?

Bunların hepsi babanızın istekleri.

İstemesi için kandırıldığı şeyler! Her türlü bahse varım ki bu şekilde cezalandırılmamı bizzat o hırsız düşünmüştür. Kendini yeniden, sertçe iskemlesine bıraktı ve mobilya dikişlerinden dışarıya bir avuç toz üfledi. Yapamam. Kusura bakmayın.

Aranızdaki mesele her ne olursa olsun, babanız sizden hiç vazgeçmedi dedi kadın. Burada sigara içebilir miyim? Pencereye doğru gitti ve uzun, porselen ağızlığının ucuna mentollü sigara yerleştirip yaktı,

sonra da yan gözle Anton'a bakarak içmeye koyuldu. Sizi mirasından tamamen de çıkarabilirdi ama size bir şans vermek istedi.

Kendimi küçük düşürmem için.

Eğer öyle görüyorsanız siz bilirsiniz.

Nasılsa öyle görüyorum. Babam günah ve cezayla ilgili düşüncelerini İncil'den alırdı, bana inanabilirsiniz. Bu olduğunda ben de buradaydım. Ne yaptığını biliyordu. Bağışlanmam için önce kendimi aşağılamam gerekiyor. Beni o sahtekârın önünde diz çökmeye zorluyor! Hayır hayır, bu çizgiyi aşmam mümkün değil.

Sözünü ettiği o sahtekâr, bugünlerde yani kendi yoluna gitmeyi tercih ettiğinden beri çok saygıdeğer bir kişi olarak görülmeye başlayan Alwyn Simmers'tı. Son zamanlarda Tanrı onun yüzüne gülmüştü ve şimdi bağışlarını düzenli ödeyen, kalabalık bir cemaati vardı. Tombulluğu artık ona iyice yakışıyor, kömür karası yeni takım elbisesinin içini iyice doldurmasını sağlıyordu. Saçının aldığı gümüş renk de ona çok yakışmıştı ya da en azından onları her gün şefkatle tarayan kız kardeşi Laetitia öyle söylüyordu. Kendi bunu göremiyordu elbette. Görüşü artık tamamen gitmişti, daha doğrusu artık körlüğe ramak kalmış, yalnızca bulanıklığın içinde yer değiştiren birkaç gölgeyi ayırt edebilir olmuştu. Mercekleri neredeyse siyah renkli olan, geniş ve kare çerçevesinin şekli parmak uçlarına çok hoş bir duygu veren yeni bir gözlüğe yatırım yapmıştı. Asıl en değerli olan ise yeni satın aldığı kol saatiydi.

Bip bip, dedi saat. Saat on bir otuz.

Kusura bakmayın, dedi o da konuğuna. Kapatmayı unutmuşum.

Anton bunu görünce hem büyülenmiş hem de dehşete düşmüştü. Bu adamın her şeyini iğrenç buluyordu ama hiçbir şey de bu çirkin, kocaman, sesli saatten daha beter olamazdı. Tekrar konuşsun istiyordu ama on beş dakika beklemesi gerekecekti.

Rahibin yeni evinin salonunda, Muckleneuk'ta kuzeye bakan, taş döşeli bir bahçe manzarası olan, güneşli bir odada oturuyorlardı.

Alwyn ve eşi, affedersiniz, kardeşi, saygısızlık etmek istememiştim, uzun zaman önce, Tanrı kendisine refah bağışladığından beri, Hollanda Reform Kilisesi'nin arka tarafındaki küçük ve nemli odalarından taşınmışlardı. O zamandan bu zamana çok şey değişmişti, artık ona rahip yerine pastör deniyordu ve bu şekilde müşterilerine, şey yani cemaatine demek istiyorum, kurtuluşa varmak için daha kolay bir yol sunuyor olması herkesin işine geliyordu. Zaten hiçbir zaman dünya nimetleri dedikleri taşınabilir şeylere, artık onlar da ne oluyorsa, fazla ilgi duymamıştı ama doğrusu yaşamı daha rahat hâle getiriyorlardı.

Şu an yaşamakta olduğu sahne de ona çok büyük bir rahatlık veriyordu. Anton'un buraya neden geldiğini biliyordu, önceden uyarılmıştı ve bu intikamın tadını iyice çıkarmaya da kararlıydı.

Bugün yalnızca üç kaşık şeker yeterli, dedi o sırada çay koyan Laetitia'ya.

Kadın çayı karıştırdıktan sonra konuşmaları için onları baş başa bırakıp çıktı. Ancak kendisine gerek duyulabilir diye bitişik odadaki koltuğuna kadar uzaklaştı. Sert dizlerini birbirine bastırarak yemlenen bir kuş gibi hızlı ve kaçamak yudumlarla çayını içmeye koyuldu.

Buraya, özür dilemeye geldim, dedi Anton.

Ne için çocuğum?

(Ne için olduğunu çok iyi biliyorsun sen.) Sizinle dokuz yıl önce öyle konuştuğum için. O gün iyi bir durumda değildim. Söylediklerimi içten gelerek söylemedim.

Anton bunun için prova yapmak zorunda kalmış, hatta yüzünde tarafsız bir ifade oluşturabilmek için ayna karşısında bile çalışmıştı ama düşününce bu gayet gereksiz görünüyordu. Hafif bir gülümsemenin açığa çıkarmış olduğu dişleri, gerçekte nasıl hissettiğini zaten ele veriyordu.

Ah, hayır, diye karar verdi sonunda rahip/pastör, bu çok uzun zaman önceydi.

Olsun.

Tanrı her şeyi bağışlar, dedi bir an için kendini yaradanla karıştırarak. Bunu artık düşünmeyin bile.

Pekâlâ. Anton bu öğüde seve seve uyabilirdi ama yine de uzunca bir süre bu konuyu aklından çıkarabileceğinden kuşkuluydu. Sırtı kız kardeşine dönük şekilde yüzünü buruşturdu ama bir yandan da koyu renkli gözlüklerin yalnızca bir yem olmasından korkuyordu. Pastör ise bir saniye bile gecikmedi.

Baba isyankâr oğlunu, itaatkâr olanından daha fazla severmiş, dedi.

Bu bana her zaman haksızlık gibi gelmiştir. Ama dünya böyle dönüyor işte.

Efendimiz asla haksızlık etmez! Haydi Andrew, gel de benimle dua et.

Andrew/Anton/namıdiğer isyankâr oğul, rahibin yaptığı gibi yere diz çökmeyi kendine yediremedi ama koltuğunda eğilerek yalvarırmış gibi görünmeye çalıştı. Göklerdeki yüce Tanrı'ya, yolunu kaybetmiş kuzunun sürüye geri dönmesine izin verdiği, katı yürekleri yumuşattığı, öfkeyi tevazuya çevirdiği vesaire, vesaire için şükredilirken, gözlerini sürekli açık tutarak turuncu halıya bakıyor ve içinden acı çekiyordu. Aynı anda hem ateş hem buz. Sen çatallı dille konuşursan ben de konuşurum. Ben ne yolumu kaybettim, ne yüreğim yumuşadı, ne de tevazu buldum. Her ikinize karşı da yüreğim hâlâ kaskatı, siz iki baba müsveddesine karşı. Her zamankinden daha da katı. Ben kuzu değil, kurdum. Unutmayın bunu.

Bip, bip. Saat on bir kırk beş.

Ah, affedersin çocuğum, dedi Simmers duanın ortasında. Kapatmayı unutmuşum.

Kısa bir süre sonra Anton, babasının Mercedes'inde bu küçük teslimiyet oyunundan olabildiğince hızla uzaklaşmaktaydı. İşte bu kadar, oldu ve bitti, avukat hanım haklıymış, boyun eğmek zor ol-

madı. Ağzımda safra tadı var. Hayır, aslında ağzında hiç tat yoktu çünkü zayıflığın tadı tuzu yoktur.

Her şey para içindi. İnsanın yazgısını biçimlendiren bir soyutlamaydı bu. Üzerinde rakamlar yazılı olan kâğıtlar, her biri şifreli borç senedi yani kâğıt parçasının kendisi değil, üzerine yazılı rakamlar insanın gücünü belirliyor ve onlar asla yeterli olmuyor. Güce sahip olmak seni kurtarabilir Anton, ülkeden çıkmanı sağlayabilir, hayal ettiklerine ulaşmanı kolaylaştırabilir. Kendini kurtarabilmen için henüz çok geç değil, ama rakamların yeniden yükselmesi biraz zaman alabilir. Seninse bu arada araştırman, düşünmen ve devam etmen gerekecek.

Bir para çekme makinesinin önünde durdu, gerçi umudu fazla yoktu ama beklediğinin aksine kadın, hesabına biraz para göndermişti. İki bin rand. Pek fazla bir şey değildi ama az da sayılmazdı. Neden hep bu kadar iyi davranıyordu? Önce gözlerinde biraz yaş birikti ama sonra kadının aslında kendisine uzakta durma ücreti ödüyor olabileceği aklına geldi. Öyle bile olsa içinden onun önünde diz çökerek, kirli kâğıt parçalarını cüzdanına doldurdu. Bedenime değil belki ama minnettarlığıma sahipsin. Daha sonra, cesaretimi topladığımda seni arayacağım. Oysa aslında şu an aklında Desirée vardı.

Bir yere daha uğraması gerekiyordu ya da gerekmiyordu. Baba'nın şu anda gömülmek üzere hazırlanmakta olduğu Winkler Kardeşler Cenaze Hizmetleri'nin hemen önündeki park yerine kadar gelmişti. Kendisine eğer isterse babasını görmek için bugünün uygun olabileceği söylenmişti. İsteyip istemediğiniyse bilemiyordu. Ölmüş babamla son bir defa sohbet etmek istiyor muyum? Bu sohbetten o ya da ben ne elde edebiliriz? Şu anda, bir cenaze evinden çok bir belediye binasını andıran tuğladan, alçak binanın önünde arabanın içinde otururken bile bunu bilemiyordu.

Derken yanıtı buldu ve motoru çalıştırdı. Çıkarttığı ses, azalıyor olsa bile, üç kardeşten en büyüğü olan Fred Winkler'ın son birkaç

saattir Manie'nin üzerinde çalışmakta olduğu odadan da duyuldu. Temel işleri bitirmiş, bedenin tüm deliklerini temizleyerek sızıntıları önlemek için iyice tıkamıştı. İnsan tıpkı dünyaya gelirken olduğu gibi, çıkışını yaparken de o büyük an geldiğinde kendini bırakıveriyor, ne altını tutabiliyor ne de inlemelerini durdurabiliyordu ama bunu kimseye söylemeyin. Suçu gizleyebilmek için kanıtların bir kısmının iyice temizlenmesi gerekiyordu. Hangi suçtu bu? Ölmek suçu. Saçmalama Fred, ortada suç falan yok, sen yalnızca bir hizmet veriyorsun, o kadar. Onun da adı Fred Winkler olan ölmüş babası bu mesleği kendisine ve kardeşlerine öğretmişti. Cenaze levazımatçılığı babadan oğula geçen bir işti, zaten başka türlü de kimse yapmazdı. Babası ona yıllar önce ölüleri huzurlu göstermesi gerektiğini söylemişti. Aile bunu görmeyi istermiş, sevdiklerinin huzur içinde uyumasını. Palavra. Aslında ailenin isteyeceği, sevdiklerini canlı görebilmektir. Manie'nin yalnızca uyuduğuna inanmak isterler. Asıl huzur içinde olmayı isteyen kendileridir.

Sen elinden geleni yaparsın. Kullanabileceğin pek çok hile var. Çökmüş yanakları, içlerine pamuk doldurarak tombullaştırabilirsin, sarkan parçaları zamkla yapıştırabilirsin. Hepsi göz boyamaca. Kendisi ailenin en hassas üyesiydi, belki de ressam olacaktı ya da eşcinsel ama o, fırça darbelerini cesetlerin üzerinde uygulamakla yetiniyordu ve boyalarla pudraların altına ne çok şey gizlenebiliyordu. Tabii bir de parfümleri vardı, içleri kokularla dolu şişeleri duvara asılı, aynalı bir dolabın içinde tutuyordu. İnsanlar hayattayken bile leş gibi kokuyorlardı, öldükten sonraysa çok daha fena oluyordu, Manie'deyse özellikle bacakta bir sorun vardı. Yılan onu bacağından sokmuştu, hem de çok kötü. Neyse ki yüzünden değildi. Bacak için yapılabilecek çok fazla bir şey yoktu, pantolonu o tarafta biraz kısa kesip gizlemek gerekecekti. Tabuta sığdığı sürece mesele değildi.

Manie'nin ebedi yatağı henüz seçilmemişti, ama bu hassas süreç şu anda iki tuğla mesafede, ön taraftaki büroda devam ediyor, ölü-

nün iki kızı, üç erkek kardeşin en küçüğüyle bunu konuşuyordu. Sarı saçları seyrelmekte olan, pantolonu bedenine dar gelen, tıknaz ve terli Vernon Winkler, kızlara yazıcıdan alınmış çıktılar ve ucuz Polaroid fotoğraflarla dolu, plastik kılıflı ve halkalı bir klasörden ibaret olan kataloğunu gösteriyordu.

Bunun takımlarını sevmedim, dedi Astrid. Sen ne dersin Amor?

Amor içini çekti. Bu gerçekten önemli miydi yani?

Takımlar mı?, dedi Vernon. Çiçekleri mi kastediyorsunuz? Onlar tabutla birlikte gelmiyor. Çiçek buketi için başka bir katalogdan seçim yapacaksınız.

Çiçekleri demiyorum. Kulplarını beğenmedim. Bu ucuz, plastik kulplar hiç hoşuma gitmedi.

Astrid çok öfkeliydi ama bunu gösteremeyecek kadar da üzgündü. Her ne kadar Baba'nın sigortası cenaze masraflarını karşılasa da bu ağırbaşlı görünen soyguncuların özüne bakılacak olursa tahta bir kutudan daha fazlası olmayan bir şey için istedikleri fiyatlar karşısında çılgına dönmüştü. Kendisi de bir köşesinde masa ve telefonun durduğu ve âdeta bir kutuya benzeyen, gri halı döşenmiş bu eşyasız büroda bulunmayı istemiyordu. Telefon sürekli çalıyordu, her an gömülmesi gereken taze ölüler çıkıyor, kederin sonu hiç gelmiyordu, örneğin çıplak duvarlara dayanmış rasgele kümeler hâlindeki düz arkalıklı tahta iskemlelerden iki tanesinde oturmakta olan genç bir çift el ele tutuşmuş, avutulmaları mümkün değilmişçesine ağlamaktaydı.

Kulpları değiştirebiliriz, dedi Vernon Winkler. Sinirli olan büyük kız canını sıkmıştı, güzel olan küçük kız ise epey hoşuna gitmişti; kadının sessiz olanını severdi zaten, hatta hayalinde onu, ama hayır, bunu yapmamalıydı, burada olmazdı, hele de bu kadar dar pantolon giymişken. Benzer bir durumda daha önce kendisini yeteri kadar küçük düşürmüştü zaten.

Onca söylenmenin sonunda Astrid, sınıfının en iyisi bir Ubuntu tabutunda karar kılmıştı. Son günlerde çok rağbet gören bu marka,

zamanın ruhuna uygun düşüyordu. Katalogda tanıtılırken iyice cilalanmış meranti ahşabının sıcak parıltısıyla Afrika'nın verimli ve açık doğasına uygun düşen cömert boyutlara sahip olduğu söyleniyordu. Kapağının ortasında geleneksel bir Zulu boncuk tasarımı vardı, içiyse savana paletinin incelikli renkleriyle ve rahat biçimde kaplanmıştı. Yerel olarak üretilmiş, gümüşten çubuklu kulpları da göze çok hoş görünüyordu.

Astrid'in gözüne hoş görünmeyense kardeşinin tavırlarıydı. Bütün bu alışveriş sırasında neredeyse tek sözcük söylememişti. Oysa onu yanında getirmesinin nedeni fikir olarak katkıda bulunmasıydı. Yoksa ne gereği vardı?

Affedersin, dedi Amor. Ben kulp gibi şeyler hakkında pek fazla fikir üretemiyorum.

Bunu alaylı yoldan söylemiş de değildi, dünyanın nasıl işlediğiyle ilgili küçük konularda gerçekten cahildi ama Astrid yine de dedi ki: Eh, benim dünyamı küçük ve önemsiz buluyorsan, o senin bileceğin iş ama birinin de kulplar konusunda karar vermesi gerekiyor.

Amor bu cümle üzerinde biraz düşündü. Senin dünyanı küçük ve önemsiz bulmuyorum, dedi en sonunda.

Bu konuşma arabada, Astrid'in küçük Honda'sında, çiftliğe dönüş yolunda oluyordu. Şehrin dış mahallelerinde trafik yavaştı. Aralarındaki gerginlik şimdi yumuşamıştı ve arka planda Radyo 702'nin çaldığı canlı ve neşeli müzik vardı. Bugün Astrid için fazla ağır olmuştu, daha şafak vaktinde çocuklar kıyameti koparmaya başlamışlardı, Dean de damarına basıp duruyordu ve şimdi de bu tabut meselesi çıkmıştı. Ama bu yalnızca bugüne, hatta son zamanlara özgü bir şey de değildi, işin doğrusu epey bir zamandır kendini çok iyi hissetmiyordu. Uzun yıllardır.

Aslına bakarsan, dedi değişik bir sesle, ben kendi dünyamı küçük ve önemsiz buluyorum.

Amor dinledi.

Bu hâle nasıl geldim, hiç bilmiyorum, dedi Astrid.

Bütün bunları çok da sevmediği kız kardeşine ne diye itiraf ediyordu? Amor'da insanın konuşmasını rahatlatan bir şeyler vardı. Eskiden neredeyse beyni dumura uğramış gibi bomboş ve aptal görünen sessizliği, şimdi tam aksine bir zekâ izlenimi veriyordu. Kendisine özel şeyler anlatılabilecek biriydi o.

Korunmadık ve ben hamile kaldım, sonra da mantıklı olanı yapmak yerine Dean'le belediye nikâhı yaptırmaya koştum, sonra bir baktım, yaşamımın geri kalanı gidivermiş. Aynı Anne gibi! Ne yaptığımı düşünmeden öylece yapıverdim. Bedenim yaptı da diyebiliriz. Aklımsa başka yerlerdeydi. Şimdiyse iki çocuğum var, çok bitkinim ve artık kendimi hiç genç ve güzel hissetmiyorum.

Kaşlarını çattı. Önde trafik neden durdu? Korna çaldı. Dean'i seviyorum, dedi. Yani, benim için değerli. Ona değer vermiyor değilim ama çok farklı insanlarız.

Amor düşünceli bir tavırla başını salladı. (Onu terk etmek istiyorsun. Ah, hayır, hayır! Hayatta yapamam.) Trafik ışığı değişirken Astrid arabanın ön camından geleceğine baktı. Ama bir ilişkim oldu, dedi neredeyse fısıltıyla.

Amor yine başını salladı. Kiminle?

Güvenlik sistemimizi kurmaya gelen adamla.

Bunu gözünün önüne getirince gülmeden durmak mümkün değildi. Gerçekten mi?

Evet, gerçekten. Günahını yüksek sesle dile getirmiş olmanın verdiği beklenmedik rahatlamayla Astrid de güldü. Yaptığı şeyi gerçekten de böyle görüyordu, bir günah olarak ve ondan arınmayı istiyordu. İlişki yaşadığı güvenlik sistemi uzmanı Jake Moody Katolik'ti ve Astrid onun kendisine günah çıkararak yetersizliklerini ve kabahatlerini nasıl temizlediğini dinlerken büyülenmişti. Bunu bile mi?, diye sormuştu ona. Evet, demişti adam, bunu bile, ama henüz değil.

İşin aslı, dediğini duydu ağzından çıkan sesin, işin aslı o adam Dean'den çok farklıydı. Her bakımdan! Adı bile... Yani erkeksi bir adı var, ne demek istediğimi anlıyor musun? Çok da becerikliydi. Soyadı gibi dengesizdi, beni delicesine kıskanıyordu, onun kıskançlığını özlüyorum...

İşin aslı, dedi Amor'a, onu unutamadım. Hâlâ onu aramayı aklımdan geçiriyorum.

Ama şimdi fazla ileri gitmişti ve birden kendini rahatsız hissederek eliyle ağzına vurdu. Bunu nasıl ağzından kaçırmıştı ki? Kız kardeşi rahip değildi sonuçta!

Bunları kimseye söylemeyeceksin, diye tısladı parmaklarının arasından. Söylediklerimin hiçbirini, hiç kimseye!

Elbette, dedi Amor. Neden söyleyeyim ki?

Bunu içtenlikle söylediği belli oluyordu ve Astrid kısa süreliğine yatıştı ama eve varmalarının üzerinden çok geçmeden banyoya kapanarak içindeki çalkantıyı temizleme gereği duydu. Zavallı Astrid, nasıl da yanılıyorsun! Sana acı veren o düşünceyi kusup atamazsın, kız kardeşinle her nasılsa yer değiştirmiş olduğunuz, Amor'un aslında senin hak ettiğin yola girmiş olduğu gerçeğini.

Bu doğru değildi. En azından Amor öyle görmüyordu. Çünkü onun da kendine ait küçük acıları vardı ve bu acılar onu yorgun düşürüyordu ama onları hiç dile getirmiyor, kimse de bu konuda ona bir şey sormuyordu ve çoğunlukla yalnız olduğu zamanlarda kendilerini gösteriyorlardı. Örneğin kısa süre sonra, bayırın tepesinde, en sevdiği yerde bir taşın üstünde otururken kendisini göstermişti. Ne diye sürekli buraya gelip duruyordu ki?

Onun gözlerinden bakıldığında bütün manzara hatırladığından daha küçük görünüyordu, bayır çok daha alçaktı, yanmış ağaçsa yalnızca birkaç ölü daldan ibaretti. Lombardların evinin çatısı, geometrik bir şekil gibi aşağılarda bir yerde güçlükle seçilebiliyordu.

Ancak renkler, sanki çok keskinmiş gibi gözünü alıyordu, gök-

yüzüyse kocamandı ve başka hiçbir şeye benzemiyordu. Altındaki çiftlik; tepelere, kıvrımlara, tarlalara doğru sanki sonsuza dek uzanıyordu ve uzakta bir yerde kahverengi bir alanla birleşiyordu. Böyle bakınca dünyanın büyük, çok büyük olduğunu hissedebiliyordu. Bir kısmını gözleriyle görmüştü. Kırlar aynı görünüyordu ama üzerlerine yasalar yığılmıştı, insanların yaptıkları ve sonra da bütün yeryüzü boyunca serip köşelerine olanca ağırlıklarıyla bastırdıkları, görünmeyen ve güçlü yasalar. Bu yasaların hepsi artık değişmekteydi. Âdeta bu da gözlerinin önündeki resmin bir parçasıymış gibi, aynı yere geldiği hâlde orasının artık aynı yer olmadığını hissedebiliyordu.

Aile elbette ki Baba'nın annelerine verdiği söz konusunda bir şey yapmış değildi. Anne öldükten sonra Amor'dan başka kimse bunun sözünü bile etmemişti, o da çok fazla üstelememişti zaten. Şimdi bu konuyu düşünüyor ve artık onu söz konusu etmeyi çok istiyordu. Baba'nın vasiyetinde bu meseleyi sonuca bağlayacak bir madde bulunacağına inanıyor ya da belki de bunu yalnızca umuyordu. Ama vasiyetnamenin okunmasından önce bunu kendi aralarında karara bağlamaları çok daha iyi olurdu elbette.

Aynı akşam yemek odasında, herkes sofra başında toplanmışken bunun için çok uygun bir zaman olabilirdi ve soruyu sormak üzereydi, hatta sözcükler ağzına bile gelmişti, heceleri kendi başlarına gayet masumdular (Salome artık evinin sahibi olabilir mi?). Sahne dışarıdan bakıldığında çok sıcak görünüyordu, oda dost canlısı bir ışıkla aydınlanmıştı, şöminede ateş yanıyordu ve bütün aile karnını doyurmak üzere bir araya gelmişti. Böyle bir soru kime ne zarar verecekti ki? Haydi, gönder soruyu savaş odasına, bakarsın alacağın yanıt seni şaşırtır.

Küt! Çarpmanın etkisi yumuşak bir yumruk gibi olmuş, herkesten ortak bir korku ve şaşkınlık çığlığı kopmuş, bütün başlar aynı anda dönmüştü. Amor'un sorusu sorulamadan yere düşmüştü. Ama hayır, sesi çıkaran soru değildi. Başka bir şeydi bu, maddesel bir şey, camlı kapıdan içeri uçarak giren bir şey.

Nedir o?, diye haykırdı Dean dehşet içinde. Yarasa mı? Hayır, bir kuş, bu güvercinler çok aptal oluyor, dedi Ockie. Annemin ruhuydu bu, diye düşündü Astrid mantıksızca. Gece vakti ne diye uçuyor bu?, diye sordu Marina. Verandadaki ışığa gelmiş olmalı.

Arduazın üzerinde, minicik tüylerin tipisi arasında sırtüstü can çekişmekte olan bir güvercin değil, kumruydu. Burun deliğinden aşağıya incecik bir kan sızıyordu. Küçük bir yaratık, küçük bir ölüm. Pençelerinden biri katılaşıp kasıldı. Minik bedeni soğudu.

Yazık, git de göm zavallıyı, diye kocasını dürttü Astrid. Onu gözünün önünden uzaklaştırmayı istiyordu. Dean itaatle yerinden kalkıp kuşun yanına gitti ve onu bir kanadının ucundan dikkatlice tuttu. Hayvanı gömmek için uygun bir alan aradı ve bir alıç ağacının dibindeki kullanılmayan çiçek tarhını gözüne kestirdi. Elleriyle çukur kazıp yaratığı içine yerleştirdi. Üzerini toprakla örttü. Bir süre orada öylece durarak, çok eskiden, o daha küçük bir çocukken babasının öldüğü zamanı hatırladı. Kuş onu o âna taşımıştı. Bir şey diğerini getiriyordu. Hiç olmazsa belleğin içinde her olay bir şekilde bir diğerine bağlıydı.

Kuş toprağın yüzeyinin hemen altındaki küçük mezarın içinde yalnızca birkaç saat yattıktan sonra, bayırın yakınlarında kendisine yuva yapmış iki çakaldan biri tarafından, gömüldüğü yerden kazılarak çıkarıldı. Tojo öldüğünden beri iyice cesaret bulmuş olan çakallar, geceleri ev sessizleştiğinde aşağıya inip çevrede yemek arıyorlardı. Tek kanadının ucu insan kokusuyla kirlenmiş ve kanının kokusuyla da toprağın altından çakalları çekmiş olan kumru onlar için tam bir ziyafetti. Astrid daha fazla katlanamayarak penceresini açıp onlara susmalarını haykırıncaya dek, çakallar tiz ve gürültülü çığlıklarıyla kuşu paramparça ettiler.

Sonra da karanlık manzaranın içinde, bayırın alt tarafında kendi açmış oldukları yolu izleyerek, gölgeden gölgeye zıplaya zıplaya uzaklaştılar. Onlar için ortalık aydınlıktı ve hava da mesajlarla, çok

uzaklarda olan şeylerin izleri ve sesleriyle doluydu. Elektrik direklerinin yanında durarak, kablolardaki akımın çıkarttığı uğultuya kulak kabarttılar ve başlarını geriye atıp titrek ulumalarla ona yanıt verdiler.

Salome onları evinden, affedersiniz, Lombardların evinden duydu ve hemen kapıyı kapattı. İşaretlere ve alametlere karşı duyarlıydı ve çakalların uluması onun için hiç de hayra alamet değildi. Ortalıkta kötü bir ruh dolaşıyor olmalıydı. Zaten bir noktadan diğerine doğru akışkan hareketleriyle sanki gerçek değilmiş gibi görünüyorlardı ve o tuhaf cıyaklamaları sanki bu dünyaya ait değildi.

Kuzeye, otoyol tarafına doğru, vadiyi izleyerek ilerlemeye devam ettiler. Ama daha yola gelmeden, kendi bölgelerinin en dış sınırında durdular. Bedensel sıvılarını kullanarak işaretlerini yenilemeleri, sınırlarını belirlemeleri gerekiyordu. Buranın ötesi sidik ve bokla işaretlenmiş, toprağın çekirdeğine kadar işlenmiş olarak bizimdir.

Sonra da doğuya döndüler, oradaki karargâhlarında da imzaları silinmekteydi. Ama biraz yol aldıktan sonra, yaklaşık yirmi dört saat önce buradan en son geçtikleri zamandan beri yaşanmış olan bir rahatsızlık onları durdurdu.

Toprak kazılıp açılmış, her yere kemik kokusu yayılmıştı. Toprak yarıldığı zaman dışarıya kokular verir, insan burnu bunları fark edemez ama *Canis mesomelas*[5] için çok şey ifade eder. Topraktaki yara büyük ve çiğdi, kendileri orada olmadığı hâlde içine, kazanların kokuları da sinmişti, pençelerinin keskin uçları, terleri, salyaları ve kanları... Belki bu da onların kendilerine yuva açma girişimiydi. Belki geri gelip işlerini bitireceklerdi.

Ertesi sabah geri geldiler. Ellerinde kürekleriyle, tulum giymiş iki genç adamdı. Solukları soğuk havada belirgin bir buhar bırakıyordu. Saat daha çok erkendi, gün doğumunun hemen sonrası, mezar taşlarının gölgeleri toprağın üzerinde solgunca uzanıyordu. Çakallar çoktan gitmiş, yerlerini başka yaratıklar almıştı.

5 Afrika'ya özgü kara sırtlı çakal türünün Latince adı. [Ç.N.]

Bir tırtıl bir yaprağın üzerinde yol almaktaydı.

Bir mirket çimlerin arasında, bir duman kümesi gibi sinsice geziniyordu.

Bir kınkanatlı oradan geçerken bir an için hareketsizce durdu, sonra yola devam etti.

Lukas ve Andile kazdıkça kazıyordu. İnsan, kuş olmadığına göre, bir çakalın kolayca ulaşabileceği, sığ bir mezara öylece atılamazdı. İki metre derinliğinde, yetişkin bir adamın sığabileceği genişlikte bir çukur kazmaksa kolay iş değildi, hele toprak buz tuttuğunda daha da zor oluyordu.

Kemiklerine kurşun gibi işleyen soğuğa karşın her ikisi de ter içinde ve soluk soluğaydı ve Alwyn Simmers yanlarına geldiğinde mola vermek işlerine gelmişti.

Adam cenaze törenini yürüteceği yerin zeminini yoklamaya gelmişti, mecazi anlamda da değil. Çünkü kilisenin içinde her yer düz ve engebesiz olduğu için takılıp düşme tehlikesi yoktu ama burada açık havada işler farklıydı. Üstelik Manie, Hollanda reformist cenaze töreni vasiyet etmişti ve bu da Simmers'ın işini biraz güçleştiriyordu, çünkü kalvinist usülleri çoktan unutmuştu.

Lukas ve Andile, yarısına kadar kazınmış mezarın içinde küreklerine dayanmış, gizlemeye gerek duymadıkları bir merakla Toyota Corolla'nın toprak yolda ilerleyerek, aile mezarlığının dövme demirden kapısının önüne park edişini izlediler. Arabayı kadınsı bir erkek kullanıyordu ama şoför, arabadan indiğinde onun aslında erkeksi bir kadın olduğunu anladılar. Güçlü baldırlarının ve düz ayakkabılarının üzerine kahverengi uzun bir etekle beyaz bir bluz giymişti. Zavallı, kör ve huysuz din adamının dünyada yolunu bulmasına yardım ediyordu.

Öteki koluma Laetitia!, dedi adam derin derin soluyarak. Sana kaç defa söylemem gerekiyor?

Affedersin Alwyn, affedersin...

Bu azarlama ve özür dileme, aralarında sürekli yinelenen bir nakarattı ve her ikisi de kendi rollerini oynamaya bayılırken, bir yandan da bu oyundan nefret ediyor gibi görünüyorlardı. Onların durumunda kardeşlik, aralarındaki çok daha derin bir bağın üzerine iliştirilmiş bir isimden ibaret gidiydi. Böylece birbirlerine düğümlenmiş hâlde yalpalayarak pas tutmuş metal kapıdan içeri girdiler ve eğri büğrü, dağılmak üzere mezar taşlarının arasında ilerlediler. Eğri büğrü ve dağılmak üzere olan bu ikisi değil, mezar taşlarıydı ama bir bakıma bu sıfatlar onlar için de geçerli olabilirdi. Neredeyiz?, diye bağırdı Alwyn Simmers. Neredeyse geldik, diye yanıtladı Laetitia Simmers.

Toprağın içindeki dikdörtgen çukurun içerisinde bulunan Lukas ve Andile onların yaklaşmalarını izledi.

Geldik mi?

Evet Alwyn, geldik.

Duracağım yer burası mı?

Evet, duracağın yer orası.

Topraklarını teftişe çıkmış bir hükümdar gibi başını bir yandan diğerine çevirerek havayı kokladı. Kim var orada?, dedi birdenbire, dizinin hizasında birilerinin bulunduğunu hissederek.

Biziz, Patron.

Kimsiniz siz?

Andile ve Lukas, Patron.

Konuşan Andile'ydi, Lukas patron sözcüğünü hayatta kullanmazdı, yani artık kullanmıyordu. Gururlu bir mesafe duygusu vardı onun, belki de bir çeşit küçümsemeyle, yarı beline kadar toprağın içine gömülü olduğu hâlde, bir şekilde beyaz çifte tepeden bakıyordu. Öte yandan Andile ise başını sallayıp durarak dalkavukça sırıtıyor, mümkün olsa kendini toprağın içine tamamen gömecekmiş gibi duruyordu.

Eve gidelim Laetitia. Göreceğimi gördüm ben.

Peki Alwyn, dedi kadın uysalca, oysa ağabeyine daha başka şeyler söylemek için arsızca bir arzu zihninin içinde şimşek gibi çakmaktaydı. Ne demek istiyorsun sen Alwyn? Hiçbir şey göremiyorsun ki. İçinden böyle gaddarca dürtüler sıklıkla gelirdi. Kendisine karşı olanlar hariç, onları güzelce bastırıp ezebiliyordu. Çünkü uzun eteklerinin ve bluzunun altında Laetitia, kendi teninde açmış olduğu yaraları taşıyordu.

İki beyaz, arabalarına binip uzaklaşınca, iki siyah da yeniden kazmaya koyuldu. Gerçekte hiçbir amaca hizmet etmemiş, pekâlâ hiç yaşanmamış olabilecek bu sahne, yalnızca dört gün sonra tersinden yinelenmiş, Corolla iki kardeşi bir kere daha aynı yere getirmişti. Ancak bu defa arkalarında bir de cenaze arabası vardı, özgün tasarımı birazcık değiştirilmiş siyah bir Volvo. Arkasında Manie Swart'un cesedini, Ubuntu tabutunun içinde taşıyarak, şehirden itibaren onları takip etmiş ve şimdi de sallana sarsıla toprak yola girmişti.

Cenaze evinin adı, Winkler Kardeşler Cenaze Hizmetleri, aracın arka kapılarına, düş gücünden bütünüyle yoksun, beyaz, şablon harflerle yazılmıştı ve direksiyonda da otuz yedi yaşında tamamen kel kalmış, gür bıyıklarıyla birlikte yüzü sarktığı için gerçekte olduğundan çok daha yaşlı görünen Fred oturmaktaydı. Yeleğinin ve iç çamaşırının darlığı kendini iki kaşının arasındaki minik çatıklıkta göstermekteydi. Bunların üzerine ise standart bir siyah takım elbise giymişti ve adamın görünümünde minicik bir yaratıcılık bile bulunmuyordu. Yalnız elbisesi epeydir kuru temizlemeye verilmediğinden, önceki günlerden kalma ter kokusu, arabayı süren Fred'in burun deliklerine buharlar hâlinde erişip onları genişletiyordu.

Havada ayrıca, arka taraftaki tabuttan yükselen bir çürüme kokusu da vardı ya da belki ona öyle geliyordu. Tabutun kapağı sıkıca kapatıldığına göre öyle olamazdı ama yine de kokuyu duymaya devam ediyordu. Acaba ellerinde kalıntılar mı duruyordu? Bu çiftlik cenazesinde işlerin yolunda gitmesini istiyor, bunun kilisesinin mensubu

olduğu Alwyn Simmers için önemli olduğunu biliyordu. Aslında bir pastör için epeyce iş yapmaktaydı, hatta aralarında karşılıklı olarak her ikisinin de işine yarayan bir anlaşma olduğu bile söylenebilirdi. Tanrı'nın izniyle elbette ama bu konuda Tanrı'nın anlayış göstereceğine güvenilebilirdi, içiniz temiz olduktan sonra kendisinin adını kullanarak birazcık kazanç elde etmenize karşı çıkmazdı o.

Fred Winkler zaman zaman içinin derinliklerinde ruhunun bir sarkıt gibi, aslında sarkıttan daha gevşek ve titrek, mağaradaki bir yarasa gibi sallanmakta olduğunu hissederdi. Günün birinde, puslu bir alacakaranlıkta özgür kalıp uçabilecek miyim? Nedense hiç sanmıyordu.

Aracı, mezarlığın yanına park etti. Biraz erken gelmişti ama yas tutanların bir kısmı şimdiden ortalıktaydı. Alwyn Simmers ve tuhaf kız kardeşi de yakınlarda bir yere park etti.

Ne güzel bir gün, dedi Simmers, yüzünü gökyüzüne doğru çevirerek. Güneşin ışığını ve azalmakta olan soğuğu hissedebiliyordu ama aslında aklını kurcalayan hava durumu değildi. Biraz sonra olacaklar konusunda kaygılıydı çünkü işler karışabilirdi. Şu aile. Tanrı onları dünyaya beni sınamak için göndermiş. Adı neydi, şu oğullarının yıllar önce çıkarttığı maraz üstüne, şimdi bir de babalarının ölümünden beni sorumlu tutmaya kalkıyorlar. Adamın inancı yeterli gelmediyse bunda benim suçum ne? Şu birkaç saati kazasız belasız atlatabilsek bari. Anma konuşmasında ailenin tepkisini üzerine çekmemek için doğru tonu bulabilmiş olduğuna inanıyordu. Onları hizada tutması gerekiyordu. Para insan doğasının en çirkin yönlerini ortaya çıkartan bir şeydi, buna defalarca tanık olmuş ve her seferinde de kahrolmuştu. Ne kadar acı ve ne kadar da gereksiz bir şeydi bu böyle. İnsanoğlu gerçekten de Mamon'a tapmaktaydı.

Daldığı bu hüzünlü düşünceler neredeyse haz veren bir doruk noktasına ulaşmak üzereydi ki Marina Laubscher, taktığı sahte inciler şakırdayarak ona doğru yaklaştı. O kadar heyecanlı konuşuyordu

ki, Simmers onun kendisinden ne istediğini hemen anlayamadı. Ya da belki anladı da duyduğuna inanmak istemedi.

Tekrar söyler misiniz?

Tabutun açılmasını istiyorum.

Neden ama?

İçindekinin benim kardeşim olduğundan emin olmalıyım.

Elbette içindeki sizin kardeşiniz, diye bağırdı, birdenbire kadınınkiyle yarışabilecek bir histeriye kapılarak. Başka kimin kardeşi olacak?

Ancak kadın geri adım atmayacaktı, bugün öyle bir gün değildi. Manie'nin ölümünden beri içinde bir şeylerin zıvanadan çıkmış olduğunu hissediyordu ve geçen hafta tuvalette okuduğu, Johannesburg'un dış mahallelerindeki ucuz bir cenaze evinde çürüyen cesetlerin bir kulübeye yığılmış hâlde bulunması üzerine hazırlanmış bir Huisgenoot haberi sayesinde bu duygu kendinde yer edinmişti. Haberi tam olarak anlamamıştı ama aynı tabutların defalarca kullanılması ve çoğu durumda yanlış kişinin cenazeye gönderilmesi, hatta birkaç sefer aynı tabutun içine iki cesedin birden sığdırılmasıyla ilgili bir şeylerden söz ediliyordu. Bu haber, ilk okuduğunda da onu kabız edecek kadar rahatsız etmişti ama Manie öldüğünden beri bundan başka bir şey düşünemez olmuştu. Ya bu kutunun içinde yatan kişi kardeşi değilse? Ya yanında başka biriyle birlikte yatıyorsa?

Yanında hiç kimse yok, diye itiraz etti Fred Winkler, bıyığı titreyerek. Kapağı bu sabah kendi ellerimle kapattım. (Aslında Jabulani kapağı kapatırken onu izlemişti.)

Öyleyse şimdi de açın.

Yanımda doğru tornavidanın olduğundan emin değilim. Bana törenin kapalı tabutla yapılacağı söylendi.

Öyle olacak ama önce gözlerimle görmek zorundayım. Hemen açın şunu!

Ne söylüyorsa yapın, diye seslendi kocası arka plandan, bir papa-

ğan gibi. Bu konunun bir an önce kapanmasını istiyordu.

Tornavidanız var mı?, diye sordu Alwyn Simmers boşluğa doğru.

Fred cenaze arabasının arka tarafında, aletleri koyduğu bölmeyi karıştırdı. Soluğu kesilecek derecede heyecanlıydı, sonunda suçlu bulunacağından emin gibiydi, suçlu, suçlu, suçlu, ama neyse ki doğru aleti yanında getirmişti.

Çabuk halledin şu lanet işi, dedi Pastör Simmers. Kimse görmesin, İsa aşkına.

Küfür, burundan düşen bir parça sümük gibi ağzından çıkıvermişti bir kere, geri almak mümkün değildi. Herkes bunu hiç duymamış gibi yaptı, en başta da rahibin kendisi. Fred Winkler başını önüne eğmiş, vidaları sökmek için büyük çaba harcıyor, tornavidasını saat yönünün tersine çevirerek zamanı geri alıyordu. İsa, Lazarus'u ölüyken diriltmişti. Ölüsü kokuyor muydu acaba? Merak etti. İşte şimdi o tatlımsı, tuhaf koku tabuttan yükselmekteydi. Arabanın arkasındaki bu daracık, içi tıka basa dolu alanda gayet belirgince fark edilebiliyordu. Kapağı kaldırdığındaysa daha beter bir hâl aldı. Sakın yiyecekleri düşünme, hele ki içi geçmekte olan, sıvılaşmaya, çürümeye başlamış yiyecekleri hiç düşünme. Lütfen kusayım deme, burada olmaz. Bunun için yer yok. Soluğunu tut ve sanki bir tünele giriyormuşsun gibi bütün dikkatini neyin görünür olduğuna ver. Yüz, başka bir şey yok, böyle kalsın, gözler kapalı, dudaklar aralık, profilden görünüyor. Şekil düzgün ama renkte bir sorun var. Bir de boyutta...

Çok kötü görünüyordu, dedi Fred aceleyle. Bu hâlinden çok daha beterdi. Üzerinde çok çalıştım. Ama iyice şişmiş, damarları bir tuhaf olmuş. (Siz asıl bacağını görecektiniz.)

Tam o sırada Astrid'in ikizleri cenaze arabasının açık duran arka tarafından geçti ve içinde dedelerinin/dedeleri olmayan birinin bedenini gördüler. Astrid onları yakalayarak uzağa sürükleyinceye kadar Neil ve Jessica de Wet ölümün tam gerçekliğiyle yüz yüze gelmiş, şaşkınlıktan kaskatı kesilmişlerdi ama bu olay da ortadaki genel

karışıklığın içinde hemen eriyip gidiverdi. Kapatın şunu, diye emretti Marina, cenaze evinin komik bıyıklı adamına ve o da seve seve bu emri yerine getirdi.

Marina, kardeşinin görünüşünden hiç de hoşnut kalmamıştı, tabii eğer gördüğü gerçekten Manie ise. Az çok ona benziyor gibiydi ama aynı zamanda benzemiyordu da. Üzerinde düşündükçe kutunun içinde gördüğünün bir yabancının şişmiş cesedi olabileceği ihtimali gitgide güçleniyordu.

Tekrar açın!

Daha ayrılalı beş dakika bile olmadan hışımla geri gelmişti. Fred Winkler son vidayı yerleştirmeye yeni başlamış, cenazenin kötü kokusu daha yeni dağılmıştı.

Ah, hayır Marina, İsa aşkına, kesinlikle olmaz!

Ockie'nin canına tak etmişti artık. Swart ailesinin saçmalıkları artık burasına kadar gelmişti! Tabutu bir kere daha açtıracakmış! Kayınbiraderi böyle aptalca bir şekilde öldüğünden beri karısını tanıyamıyordu.

O anda karısı da onu tanıyamadı. Sesini yükseltmeyeli yıllar oluyordu, hele ki kendisine karşı ve şimdi birdenbire onu yeni bir gözle görüyordu. Kocam! Yaşamımın yarısından fazlasında evli olduğum adam!

Kusura bakma Ockie, bugün hiç kendimde değilim.

Önemli değil benim küçük penguenim, dedi Ockie ânında yumuşayarak. İlaçlarını aldın mı?

Fred Winkler son vidayı da sıkıştırdı. Bir parça aklıselimlik geri gelmişti. Hasta bir adam gibi bu kış soğuğunda ter içindeydi, belki de hastaydı.

Henüz özgür bir adam değildi o. Ancak tabut, toprağın içine indirildiğinde buradan ayrılabilecekti. Dolu mesanesi fazlasıyla dar olan iç çamaşırını sıkıştırırken, bitmek bilmeyen cenaze törenine katlanması gerekecek ve bugün teknik olarak vaizliğe geri dönmüş olan

Simmers'ın, Manie Swart'un karakterine ve inancına övgüler düzerek en tumturaklı konuşmalarından birini sonuna kadar dinleyecekti.

Mezarlığın daracık bir köşesinde toplanmış kalabalık, rahibin çevresinde kendiliğinden üç halka oluşturmuştu. En içtekinde aile üyeleri bulunuyordu, ortadakiyse aslında çoğu Manie'nin kiliseden tanıdığı daha uzak arkadaşlardan oluşmaktaydı. Bunların arasında gizliden gizliye son beş-altı yıldır Manie'nin can yoldaşı olan Lorraine adında, permaya ve hırka giymeye meraklı, irice bir orta yaşlı kadın da vardı. Kadının bugün ağlamasında elbette Manie'yi özlemesinin de payı vardı ama aynı zamanda ona her zaman kendisini namuslu bir kadın yapacağına söz verdiği hâlde adamın bu adımı hiç atmamış olmasının da payı bulunuyordu. Şimdi ona ne olacaktı? Bu ânın kendisine ait olmasına izin verilmesi gerekiyordu çünkü yakında bu çiftlikten ve ona bağlı diğer kişilerin yaşamlarından ayrılacak, uygun bir zamanda yeniden sözü edilecek cüzi bir miras dışında burada geçirdiği zamandan geriye elinde fazla bir şey kalmayacaktı.

Onların bir adım arkasındaysa, ülke genelinde yayılmakta olan katılımcılık ruhuna uygun biçimde aile mezarlığından içeri girmelerine izin verilmiş bir avuç çiftlik işçisi bulunuyordu. Buraya gömülme hakkınaysa elbette ki sahip değillerdi! Burası yalnızca kan bağı olan akrabalar içindi. Irgatlar için resmî bir mezarlık alanı bulunmuyordu, onlar toprağa bağlı değildi, hepsi geçici işçiydi, içlerinde yıllardan beri burada yaşamakta olanlar bile. Sonunda hepsi buradan uçup gidecekti.

Kimi ölümler doğaldır, diyordu Alwyn Simmers onlara. Ancak bir kimse kaza sonucu öldüğünde insanın içinde bir haksızlık olduğu duygusu uyanabilir. Bunun düzeltilmesi gereklidir. Dinleyicilerine onları görmeden baktı. Kazaların bile Cennet'teki Babamızın büyük tasarımının bir parçası olduğunu kabullenmek güç olabilir.

Burada kaza yoktur. Hem de hiç. Adem ve Havva'nın gözden düşmeleri de kaza değildir. Şeytan'ın Cennet'in bahçesinde yılan

kılığına girmiş olduğunu unutmayalım. Yeryüzündeki ilk insanların düşüşünü o hazırlamış ve onların torunları olan bizleri de sürgüne göndermiştir. Oysa bu bile Efendimizin tasarımının bir parçasıdır, sevgili kardeşlerim. En sonunda Şeytan bu büyük oyunu kaybedecektir, çünkü aslında o da yalnızca kendi rolünü oynar. Sonunda, en sonunda her şey bir anlam kazanacaktır, kazalar bile!

Kör vaiz konuşmasında belli bir akışı yakalamıştı, sesinin güzel tınısı karınca yuvalarıyla ot öbeklerinin arasında yankılanıyordu. Öteden beri ağzı iyi laf yapar, konuşurken sesi şarkı söylermiş gibi çıkardı. Kimi zamansa sanki kendisinin ötesinde bir şey içine girmiş de direksiyonu bir başka sürücü ele geçirmiş gibi, gerçek vahiy anları yaşardı. Bu kişinin İsa Efendimiz olmasını çok istiyor ama zaman zaman o olmadığından endişeleniyordu. Bundan kırk yıl önce küçük bir yoldan çıkma ânında Alwyn Simmers ve kız kardeşi zina günahı işlemişlerdi ve ne yazık ki o gün bugündür her ikisi de bu konuyu ağızlarına almasalar da rahibin kimi zaman bunu kürsüden yüksek sesle itiraf etme dürtüsüyle hareket ettiği olabiliyordu. Böyle bir günde bunu gerçekten yapabileceğinden korkuyordu. Ama hayır, sen öteki öyküyü anlatmaya devam et, üzerinde anlaştığımızı, biliyorsun ya işte, kurtuluşla, mizaçla, yenilenmeyle ve bağışlamayla ilgili olanı. Eğer gerçek bir Hıristiyansak kendi kız kardeşimizi sikmeyiz, böyle bir şey aklımızdan bile geçmez.

Bip bip. Saat on buçuk.

Ah, çok affedersiniz, dedi rahip, bunu kapatmayı hep unutuyorum.

Herkesin dikkati dağılmıştı, gülüşmeler ve kıpırdanmalar oldu. Rahip de nerede kaldığını unutmuştu. Konuşmasını Manie'nin, öldükten sonra bile devam eden olağanüstü cömertliğine bağlamak niyetindeydi ama oraya nasıl varacağını hatırlayamıyordu. Bunun yerine konuşmayı artık bitirmesi daha iyi olacaktı. Kapanış için tasarladığı şakaya geçti, ancak sonunu yanlış getirince şaşkın ve soğuk bir

sessizlikle karşılaştı. Ellerini çırparak herkese Manie'nin hayattayken kurduğu fonun sponsorluk kısmı artık geçerli olmasa bile hâlâ bağışla katkıda bulunabileceklerini hatırlattı. Toplanan paranın tamamı dünyanın karanlık köşelerinde hayırlı işler yapan kurumlara gidiyordu.

Tören bittikten, gerekli olan tüm hareketler yapıldıktan sonra kalabalık artık dağılabilirdi ve bozkırın ortasında bulundukları için herhangi bir cenaze sonrasından daha şaşkın bir hâldeydiler. Kapıdan dışarı çıkarken, parlak ve uçsuz bucaksız kış göğünün altında, kendiyle evren arasında herhangi bir tampon yokken, insan ne kadar küçük olduğunu hissedebiliyordu. Fred Winkler ise nihayet çişini yapabilecekti. Bir süre aceleyle adım attıktan sonra mezarlığa ve ondan uzaklaşmakta olan insanlara sırtını dönüp varlıklarını bile unuttu. Ne rahatlama! Hiçbir şey bir adamı göbeğindeki sarı ve sıcak idrardan daha sıkı dünyaya bağlayamaz. Son damlaya dek kısa bir süre için kendini bırakma duygusundan başka bir şey yokmuş gibi olur.

Cenaze arabasının başına döndüğünde, cenazeye katılanlardan en sona kalanlar da yolun karşı ucunda gözden kaybolmak üzereydi. İki siyah adam o sırada mezarı doldurmaya başlamışlardı. Yanlarından hızlıca geçerken onlara başıyla selam verdi ve adamlardan biri de onu, iyi günler patron, diyerek yanıtladı. Ne tuhaf işim var benim böyle, diye düşündü Fred, içinde bir parça kendine acıma duygusuyla arabasına binerken. İnsanları yok oluşlarına hazırlıyorum. Sonra benim emeklerim de onlarla birlikte yok oluyor.

Koyu renkli, uzun araba gittikten sonra Andile ve Lukas işlerine geri döndü. Çukuru doldurmak, kazmaktan çok daha kolaydı ama yine de çaba istiyordu, ne de olsa bir adam alnının teriyle yaşamaya mahkûmdu, yani en azından adamların bazıları. Kadınların bazıları da öyle. Bu iş böyleydi anlaşılan ya da buralarda yaşayan herkes öyle olduğuna inanıyordu. Ne bekliyordunuz ki, bir devrim mi? İşleri bittikten sonra toprağı kürekleriyle düzleştirdiler ve sonra da bir alıç ağacının altına oturarak bir sigarayı paylaştılar.

Lukas, Andile'yle vedalaştıktan sonra, Lombardların evine uzanan patikaya girdi. Yaşadığı yere. Eğri büğrü, ortasında gerçekdışı bir şeyler bulunan, üç odalı, beton zeminli, pencereleri kırık binaya. Ön kapıya çıkan iki basamağı tırmandı. Kapı eşiğini geçti. Merhaba? Sesi yankılandı. Annesi evde değildi. Nadiren olurdu zaten. Tepenin ardında başka bir kadının çocuklarıyla, beyaz kadının çocuklarıyla ilgileniyordu. Kendi oğlunu da içi zamanla ve sessizlikle dolu, güneşin altında toz zerrelerinin uçuştuğu, birbirine bitişik üç odada yalnız bırakıyordu.

Eline bir kova alıp kuyudan biraz su çekmeye gitti. Eski püskü kırmızı donuyla kalacak şekilde soyunup arka kapının önünde bir bezle yıkandı. Sonra da yere çömelerek güneşte kurulanmaya başladı. Koyu renkli uzun bedeni kaslarla girintili çıkıntılıydı, sırtından aşağı doğrusuysa pembe bir yara izi zikzak çiziyordu. Özel bir öyküsü olacak, kendisine sorabilecek kadar iyi tanımıyorum onu.

Şık sokak kıyafetlerini giyerek şehre inmek üzere hazırlandı. Kırık bir ayna parçasında yüzündeki ifadeyi incelemeye epeyce zaman harcadı. Kendi yüzünde öfke, gurur ya da hakarete uğramışlık hissini göremiyordu. Bunun yerine sarkık hâliyle şehvetli görünen dudağını ve uzun, kıvrık kirpiklerini hayranlıkla izledi.

Yakınlardaki bir ilçe olan Atteridgeville'e, tanıdığı bir kızı ziyaret etmeye gidiyordu. Parfümünü sürüp neşe içinde yola düştüğünde, çiftlik evinin arka tarafında, beyazların bir araya toplandığı bahçenin yanından geçmesi gerekti. Ölen adam için uğurlama töreni yapıyorlardı. Lukas adamın adını da biliyordu elbette ama sanki bu ad ait olduğu adamdan ayrı bir şey gibiydi ve zaten adam da insandan çok bir gücü andırıyordu.

O, yanlarından geçerken gücün oğlu da evden dışarı çıkıyordu. Hey Lukas! Merhaba Anton. Şimdi artık yetişkin olduklarından, birbirlerine ne şekilde hitap edecekleri konusundan emin değildiler.

Bu aralar neler yapıyorsun?

Burada, çiftlikte çalışıyorum.

Okumak istediğini sanıyordum. Üniversiteye gitmedin mi?

Hayır, olmadı. Okulda başım derde girdi, atıldım ve bitiremedim. Omuz silkip sırıttı.

Sen de burada çalışmaya geri döndün ha? Dayan o zaman... Şimdi nereye böyle?

Şehre iniyorum.

Nasıl gideceksin?

Anayola kadar yürüyeceğim, oradan otostop yaparım.

Anton elinde, içinde muhtemelen viski olan bir kadeh tutuyor ve sanki daha iyi duyabilmeye çalışıyormuş gibi öne doğru eğiliyordu. İçkinin verdiği sıcaklık duygusu onu iyimserleştirip uysallaştırmış ve başkalarının sorunlarını çözmeye eğilimli yapmıştı. Dur, seni ben bırakayım, dedi. Seninle konuşmak istiyorum.

Hayır, hiç gerek yok.

Seni bırakacağım arkadaşım. Bir dakika bekle beni.

İçeri girip üst kata çıkarak anahtarları aradı ve bu iş olması gerekenden uzun sürdü. Nihayet anahtarları bulup döndüğünde kadehi neredeyse boşalmış, Lukas da çekip gitmişti. Onu uzaklardaki minicik bir siluet olarak, yolun öbür ucunda görebiliyordu. Peki, siktir git o zaman. Anton kadehini ona doğru kaldırdı, içindekini kafasına dikti ve bardağı şiddetle bozkıra fırlattı. Uzaklardan gelen gümüş şakırtısı, bir an için tatmin ediciydi.

İçinden arka bahçede toplanmış kalabalığa katılmak gelmiyordu. Desirée'yi düşünüyor, ondan cenazeye katılmasını isteme cesaretini bulabilmiş olmayı diliyordu. Gerçi tuhaf bir fikirdi bu, ne de olsa büyük bir eğlence sayılmazdı ama yine de geri çevrilmesi zor bir teklif olurdu ve zaten amaç da buydu. Her ne olursa olsun artık bunun için çok geçti ve böylesi de herhâlde daha iyiydi, ne de olsa Anton şu an en iyi hâlinde sayılmazdı. Sarhoştu ve içine kapanmıştı, bu durumda herhangi biriyle sohbet etmek çok parlak bir fikir değildi, hele de tek sözcük bile etmeden terk ettiği ve kalbini paramparça etmiş olduğu

söylenen eski kız arkadaşıyla konuşması akıllıca olmazdı. Ancak arka taraftaki dua sarhoşu kalabalığın içine karışmak da iyi bir fikir sayılmazdı.

Konuklar çimlerin üzerinde gezinirken, verandaya Laetitia Simmers ve diğer kilise gönüllüleri tarafından çay ve sandviçler konmuştu. Yukarıdan bakıldığında amaçsızca dolaşan şapkalar, yapılı saçlar ve keller görünmekteydi. Bizzat Laetitia da uzun masaların arkasında sentetik kumaştan elbisesinin içinde telaşla çaydanlıktan servis yapıyordu. Çay konusunda çok yetenekliydi ve klivya çiçeklerinin yanı başında durmuş, kendi kendisini azarlayan ağabeyine bakarak neşesizce gülümsedi. Tam da konuşmanın en önemli ânında, bip bip!

Anton şimdi de Manie'nin yatak odasına girmiş, çevreye bakınıyordu. İşte sahte gözyaşlarının tuzu, buradayım, onun eşyalarını karıştırıyorum. Çoraplarının altına biraz para sıkıştırmış. Bunu alayım ben, teşekkürler. Şu elektrikli tıraş makinesini de beğendim. Ama İsa aşkına, bu açıklaması mümkün olmayan nesne de ne böyle?

Babasının yatağının yanı başında duran, ne olduğu anlaşılmaz şeyi eline aldı. Evirip çevirdi, kokladı ve ölgün, eski bir ateş kokusu aldı. Bir kabuk parçasıydı bu, bir sürüngene, olasılıkla bir kaplumbağaya aitti. Baba soğukkanlı yaratıklara kafayı takmıştı zaten, memelilerle ve özellikle de insanlarla arası hiç iyi değildi. Kabuğu yerine bıraktıktan sonraysa ilk defa olarak tüfeği fark etti. Dede'den miras kalmış bir Mossberg pompalı tüfeğiydi bu ve başka kimsenin ellemesine izin verilmezdi, hoş zaten böylesine kaba, çirkin ve sevimsiz bir şeye dokunmayı kim isteyecekti ki? Sözde aile yadigârıydı işte.

Eline alıp kaldırdı, ağırlığını ve cismini tarttı. Gerçekti. Ah, evet. Bir adamın silahını ele geçirince, o adamı da ele geçirmiş olursunuz. Sınır yasası budur. Siktir be Anton, bu düşünceleri kime yazdırıyorsun yahu? Yine de silah onu heyecanlandırmıştı, içinde bir şeylerin canlandığını ve korktuğunu hissediyordu. Yıldırım sopası sihirlidir, çok gürültü çıkarır ve öldürüverir adamı.

Tüfekle pencereden dışarıya, Rahip Simmers'ın bahçede, uzaklardaki siluetine nişan aldı. Bam! Titreyerek çiçek tarhının üstüne arka üstü devriliyor. Hayır, bırak yaşasın. Zaten silah da dolu değildi ama daha dün kendi odasındaki ıvır zıvırın arasında bir kutu fişeğe rastladığını hatırladı.

Oraya gidip tüfeği doldurdu, tıpkı Baba'nın doldurduğu şekilde. Şangırt! Tam o sırada verandadan gelen güçlü bir çığlık ve başka gürültüler duydu. Pencereye koştuğunda gördüklerine inanmakta güçlük çekti, tam da onun silahı eline aldığı anda bir şebek sürüsü verandaya giriyordu. O kadar inanılmayacak bir şeydi ki bu, bir düşü andırıyordu ama unutma Anton, bütün rastlantılar inanılmayacak şeylerdir zaten, rastlantının doğası budur. Her neyse, o tüylü, tehditkâr serseriler yadsınmayacak biçimde bahçedeydi ve sandviçlere saldırıyorlardı. Hem de babamın cenazesinde!

Doğadan çıkar, kültüre doğru yükseliriz ama tünediğimiz o yüksek yeri korumak için savaşmamız gerekir çünkü aksi takdirde doğa bizi yeniden aşağıya çekecektir. Ordudan beri ilk kez eline silah alıyordu. Yine o zamandan beri de ilk kez ateş etmişti, üzerine düşünmemek konusunda kendisine söz verdiği ve şimdi de düşünmeyeceği o günden beri. Yine de hissettiği bu güç sarsıntısını, verdiği coşku ve hazzı ânında tanıdık bulup heyecanlanmıştı. Öyle ki yeniden yaşamak istedi ve koşarken yineledi. Bam! Sonra bir bam daha! Çıkan gürültü dalgalar hâlinde yayılmaktaydı.

Şebekler çoktan gitmişti. Daha ilk ateşte çılgın gibi koşarak dağılmışlardı. Anton yukarıya nişan almış ve ıskalamıştı. Çığlıklar ve çalkalanmayı sessizlik izledi. Artık evden iyice uzaklaşmış, bozkıra açılmıştı. Kendi toprakları adımlarının altında çatırdarken bu sakinliğin içinde derin bir tatmin duyuyordu. Kuşkuya yer yok, evimdeyim.

Arka bahçede bulunan küçük kalabalık sarsılmıştı. Haksız da değillerdi, önce şebekler, sonra da tüfek patlamaları. Burada işler tam bir kargaşanın eşiğine gelmişti. Kısa süre içinde konuklardan bir

kısmı özür dileyerek izin istedi ve birkaç damla yağmur zamanla sele dönüştü. Anton'un tetiği çekmesinin üzerinden fazla zaman geçmeden tüm ziyaretçiler gitmişlerdi bile.

Boşalmış veranda her nedense şimdi daha geniş görünüyordu ve çevreye saçılmış çöpler havada belli bir kokuya neden olmaktaydı. Geriye yalnızca Laetitia ile başka bir yaşlıca, beyaz kadın kalmış, ortalığı temizliyorlardı. Ah, tabii Salome'yi de unutmamak gerekir, o da mutfaktaki lavaboda tabak ve bardakları yıkıyordu. Pazar günü giydiği kıyafetler vardı üzerinde, cenazeye de bunlarla gitmişti zaten. Cenazeye onun da katıldığından daha önce neden hiç söz edilmedi? Evet, o da oradaydı, en önlerde –ama tam olarak da değil– ailenin hemen arkasında duruyordu.

Aile de hâlâ buradaydı elbette, kimse bir an önce kendi evine dönmeye can atmıyordu. Çiftlik evi yeterince büyüktü, herkese yetecek kadar yer vardı ve yıllardan beri ilk defa üç kardeş bir araya geliyordu. İnsanlar yas tutarken bile böyle duygusallıklara kapılıyorlardı. Bakın, ölüm bizi nasıl da bir araya getirdi! Gerçi ertesi gün öğle saatinde avukat buraya gelecek ve Manie'nin vasiyetnamesini aileyle birlikte gözden geçirecekti ve bu da henüz evlerine dönmemeleri için başka bir neden olabilirdi.

Cherise Coutts bugün sahte kürkten bir manto ve şapkayla gelmişti ve buz gibi bir kış günü, üstü açık bir spor araba sürdüğüne göre buna ihtiyacı da olmalıydı. Araba, onu yalnız ama yeterince varlıklı bırakmış olan yakın zamanda gerçekleşen boşanma anlaşmasının bir parçasıydı. Doğal konumu olduğu açıkça görülen yemek odası masasının başındaki yerini aldıktan sonra, giysilerinin dış katmanından soyunarak, bu sefer altın sarısına boyalı tırnakları arasında tuttuğu kartvizitini âdet yerini bulsun diye, hak edenlere dağıttı. Cherise A. Coutts (BA LLB[6]), Pretoria Üniversitesi.

6 Bachelor of Arts, Bachelor of Legislative Law kısaltması, kişinin edebiyat ve hukuk fakültelerinden mezun olduğunu gösteriyor. [Ç.N.]

Buraya Manie Swart'ın vasiyetnamesinin içeriğini açıklamak için gelmişti ve aslında gayet alışıldık bir içerikti bu. Hak sahiplerinden yalnızca ikisi bugün burada bulunamamış, her ikisi de özürlerini göndermişlerdi. İlki Rahip, affedersiniz, Pastör Simmers'tı ve kilisedeki yoğunluğu nedeniyle gelememişti, ikincisiyse burada bulunmaya hakkı olmadığını düşünen Bayan Lorraine Louw'du. İçtenliksiz itiraz mırıltıları dolaştı. Baba'nın kız arkadaşıydı o, elbette bunu biliyorduk, uygar insanlarız biz. Ama onun da bir kerede ödenecek ve çok da küçük sayılmayacak bir miktar alacağı duyulunca herkes sustu.

Anlaşıldığına göre Manie'nin dört bir yanda mülkleri ve çeşitli işletmelerden kazançları varmış, yalnızca Pullu Şehir'in geliriyle ayakta durmuyormuş, ama park da her ay şaşırtıcı derecede yüklü bir gelir sağlıyormuş. Ama dikkat edelim, asıl önemli kısma şimdi geliyoruz. Bir: Bu çeşitli yerlerden sağlanan kazançların kontrolü bir vakıf tarafından yürütülmektedir ve vakfın tek mütevellisi de şu anda bu açıklamaları yapan kişidir. İki: Sürüngen parkının geliriyle Manie'nin bu belgenin ekinde bulunan diğer kaynaklardan elde ettiği gelirin tam bir listesi, aylık olarak vakfın hak sahiplerine ödenecektir. Üç: Vakfın hak sahipleri, bundan böyle Manie'nin kilisesi olarak anılacak olan Highveld Vahyi Birinci Meclisi kilisesi ile ablası Marina Laubscher ve şu an hepsi burada bulunan üç çocuğudur; neyse ki Anton kendisini bu vasiyetnamenin dışında bırakacak o küçük şeyi, yani engeli aşmıştı da o da hak sahipleri arasında yer alabiliyordu.

Dört: Çiftliğin kendisi, yani şu an içinde bulundukları evle birlikte üzerine inşa edildiği toprak ve son otuz yıl içinde satın alınmış yakın çevredeki diğer mülk ve toprak parçaları vakfa ait değildir. Manie burayı, içlerinden biri burada yaşamayı istediği sürece üç çocuğu için bir yuva/sığınak/merkez olarak korumak istemişti. Mali bir acil durum dışında çiftliğe ait olan hiçbir parça satılamayacak, böyle bir durumda üç çocuktan da yazılı izin alınması gerekecekti.

Profesyonel tavırları sıkıcılığın eşiğinde bulunan Bayan Coutts, hayranlık uyandırıcı altın tırnaklarıyla sayfaları düzeltti. Tırnaklar artık herkesin dikkatini çekmişti. Bu kadın belli bir güce sahipti! Her birine, sanki bir kaidenin üzerindeymiş gibi küçümsemeyle yukarıdan baktı. Sorusu olan var mı?

Yarı uykulu vaziyetteki Amor yavaşça dikleşerek tek bir soru sordu. Şey, Salome ne olacak?

Efendim?

Salome, çiftlikte çalışıyor.

Bu âna kadar odadaki herkes yüzüne neredeyse aptalca birer ifade takınmıştı. Ancak şimdi, sanki bir ses ayar düğmesi birdenbire döndürülmüş gibi topluluğun içinde bir hareketlenme oldu.

Yine mi bu hikâye?, dedi Astrid. Hâlâ orada mısın sen?

O iş uzun zaman önce çözülmüştü, dedi Marina hala. Şimdi buna geri dönecek hâlimiz yok.

Amor başını iki yana salladı. O iş hiç çözülmedi. Annem öldüğü sırada Salome'nin mülk sahibi olması mümkün değildi. Ama artık yasalar değişti, şimdi mülk sahibi olabilir.

Olabilir, dedi Astrid. Ama olmayacak. Aptallık etme.

Babamın vasiyetnamesinde onun adı geçiyor mu?

Neden geçsin?, diye çıkıştı Marina hala. İçinden yeğenini çimdiklemek geliyordu ama ne yazık ki artık yaşı bunun için çok büyüktü.

Kimin adı geçiyor mu?, diye sordu avukat. Maalesef anlayamadım.

Annem, Salome'nin yaşadığı eve ve altındaki toprağa sahip olmasını istiyordu. Babam da ona bu isteğini yerine getireceğine dair söz verdi ama bunu hiçbir zaman yapmadı.

Cherise Coutts önündeki belgelerin üzerinden geçiyormuş gibi göründü, oysa zaten hepsini o hazırlamış olmalıydı. Bu arada Marina hala da, elini yakasından içeri sokarak göğsünden çıkarttığı men-

dili origami yapar gibi açtı ve yüzüne götürerek, hınçla ağlamaya koyuldu. Siz ne derseniz deyin, dedi gözlerini kurularken. İnsanın ilkeleri her ne olursa olsun, kendi halkının yanında durması gerekir! Bununla ne demek istediği çok da açık sayılmazdı, en azından orada bulunanlar bunu anlayamamışlardı ama kadında sanki son sözü kendi söylemiş gibi, acı bir tatmin havası görüldü. Mendili yeniden çıkarttığı yere soktu ve onunla birlikte görünürdeki bütün duygularını da ortadan kaldırıp göğsünün derinliklerine gömdü. Hizmetçiye toprak verilecekmiş! Görülmüş şey değil!

Her neyse, dedi Cherise A. Coutts (BA LLB). Burada öyle bir şeyden söz edilmiyor. Ben de bu konuda hiçbir şey bilmiyorum.

İşte bu kadar, dedi Marina hala, sanki bu, konuyu kapatmak için yeterliymiş gibi.

Zamanı geldi, dedi Ockie ve bir saniye içinde herkes ayaklanarak kapıya doğru yöneldi. Son birkaç dakikadır zaten gözler o yöne çevrilmiş, hareketlenmeler başlamıştı. Toplantının başlaması gecikmiş ve beklenenden de uzun sürdüğü için acele etmezlerse Ellis Park'taki başlama vuruşunu kaçıracaklardı.

Güney Afrika! Eskiden bir utanç kaynağı olan bu ad, şimdi başka bir şey ifade ediyordu. Gerçekten de yerçekimine meydan okuyan bir ulustuk biz. Bugün Johannesburg'da Dünya Kupası'nın final maçını oynuyorduk ve ülkenin dört bir yanında bir neşe havası hüküm sürüyordu. Ceylanlar, Yeni Zelanda'nın Kapkaralarına karşıydı ve tüm ulusların gözü şu anda bizim üzerimizdeydi. Öğlen saat birden itibaren sokaklarda neredeyse hiç kimse kalmamış, her yerde biralar stoklanmış, bütün yüzler ışıl ışıl aydınlanmıştı. Salonlarda, mutfaklarda, arka bahçelerde, lokantalarda, barlarda, meydanlarda kimse maçtan başka bir şey izlemiyordu. Karakterlerindeki bir eksiklik sonucu rugby sevmeyenler bile bugünkü maçı izliyorlardı.

Çiftlikte de durum farklı değildi. Irgatların kulübesinde bir sandığın üzerine siyah beyaz bir televizyon yerleştirilmişti ve başına

toplanmış olan kalabalığın karşısında ekranda görüntü kesik kesik titreşiyordu. Lombardların evindeyse Salome karşısındaki maça kaşlarını çatarak bakıyordu. Oyunun kurallarını bilmediğinden onun için her şey bir gürültü ve gösteriden ibaretti ama yine de oyun dikkatini çekiyordu. Arkasındaki kapı eşiğinden, gövdesinin yarısı içerideki odada olan Lukas bile elleri ceplerinde homurdanarak maça bakıyordu.

Asıl evdeki havaysa, çöküntüyle heyecanın mideleri bulandıran, rahatsız edici bir karışımıydı. Alkolün de buna pek yararı dokunmuyordu. Maç ise öyle çekişmeli ve heyecan verici geçiyordu ki, mobilyaları paralamak işten bile değildi. Bizim çocuklar sağlam savunma yapıyorlar, Jonah Lomu denen o et dağının geçmesine hiç izin vermiyorlardı ama bu arada biz de sayı yapamıyorduk ve bütün maç serbest vuruşlarla, başa baş giden puanlarla, minicik zafer ve bozgun kırıntılarıyla geçiyordu. Zorlu mücadelenin ardında iradeyle bedenin kusursuz bir uyumu yatıyor, onca zorlanma, homurdanma ve soluk soluğa kalmanın yanı sıra büyük bir özlem de rol oynuyordu çünkü ne de olsa rugby bütün o kas gücüne karşın en sonunda ruhani bir yarıştı. Artık uzatmalarda olduğumuz için her bir adımın, her bir saniyenin önemi büyüktü ve bunu anlatmak için sözcükler yetersiz kalırdı. Derken Joel Stransky! Ve biz kazandık! Bundan sonra hiçbir şey bu andan daha güzel olamazdı. Herkes olduğu yerde hoplayıp zıplıyor, birbirine sarılıyor, yabancılar sokaklarda kutlama yapıyor, arabalar korna çalarak, ışıklarını yakıp söndürerek onlara katılıyordu.

Derken daha iyisi de geldi. Mandela'nın üzerinde Keseli Ceylanlar'ın yeşil rugby üniformasıyla ortaya çıkıp kupayı Francois Pienaar'a vermesi... İşte bu tam görülecek bir şeydi. Neredeyse dinî bir şey. Kaslı Boer ile yaşlı terörist el sıkışıyorlar. Kim derdi ki? Üstüme iyilik sağlık. Birden fazla kişi o sırada Mandela'nın birkaç yıl önce hapisten yumruğu havada çıktığı ânı hatırlamıştı, o sırada kimse ne hâlde çıkacağını bilemiyordu. Şimdiyse dost canlısı, babacan, ciddi

ama bağışlayıcı yüzü her yerdeydi ve şu anda olduğu şekilde bir Noel Baba gibi hepimize ışık saçıyordu. Güzel ülkemiz adına bir damla yaş dökmemek pek kolay değildi. Tam bu anda hepimiz harikaydık.

Peki, Amor nerede?

Bilmem, biraz önce buralardaydı.

Soruyu soran kimdi, kim yanıt verdi, hepsi birbirine karışmıştı, tabii eğer bu soru gerçekten sorulduysa. Ama ne olursa olsun, o büyük an sırasında Amor'un ortalıkta olmadığı bir gerçekti, kimse fark etmeden sıvışıp bir yerlere gitmişti. Düşününce, acaba buraya hiç gelmiş miydi ki?

Bırakın onu siz de. Bunun bir parçası olmayı istemiyorsa kendi bilir.

Bunu söyleyen kesinlikle Astrid'di ama aslında Marina hala da olabilirdi, zaten son günlerde ikisi aynı kişi gibiydi, ama hangisi olursa olsun bu duyguda yalnız değildi. Bunun bir parçası olmayı istemiyorsa, bırakın onu siz de. Başka bakımlardan ne kadar değişmiş olursa olsun, Amor sadece halayla yeğenine değil, herkese karşı uzak ve mesafeliydi. Her zaman sıradışı bir kız, çok affedersiniz, kadın olmuştu o zaten.

Şu anda üst kattaki odasında oturmuş, az önce yapılan toplantıyı, orada söylenenleri, söylenmeyenleri ve kendisinin bütün bunların içindeki yerini düşünüyordu. Sanki durumun herhangi bir merkezi yok gibi görünüyordu ve her şeyi birbirinden ayırt etmek güç gibiydi, bu nedenle de kendini her biri ayrı ayrı yanıt bekleyen bir sürü küçük soruyla düğümlenmiş gibi hissediyordu. Alt kattaki bağrışma ve ıslık sesleri arasında kendi adının haykırıldığını duyuyordu, kısa bir mesafede bulunan ırgat kulübelerinden de benzer bir tezahürat duyuluyordu ama bütün bu kutlama şamatası onun için yabancı bir dilde yapılmış bir konuşma kadar uzaktı.

Bu gece her yerde parti vardı ve ilçeden dışarıya cümbüş sesleri yayılıyordu, ancak çiftlikte kutlamayı abartmak doğru gelmiyordu.

Henüz çok erkendi. İçmek neyse de, saygı gereği müziğin sesi fazla yüksek tutulmamalıydı. Gerçi havadaki mutluluğun henüz dağılmamış olduğu bir gerçekti, en azından birkaç saatliğine daha. Ertesi sabah olup da bütün ülke doğal olarak, kafatasında bir kemik kırılmış da açıkta duruyormuş gibi bir akşamdan kalmalıkla uyandığında, açgözlülük ve yasın yanı sıra bolca alkolle de dolmuş olan Swart ailesi için de durum pek farklı değildi. Evin üzerine, hüzün ve can sıkıntısı arasında zehir dolu, sağlıksız bir havanın gölgesi düşmüştü, oysa yeni doğan gün kuru bir esintiyle cam gibi berraktı.

Artık kim bu eve aitti? Bu sorunun yanıtı o kadar da açık değildi. Geceyi burada geçirmiş olan çok sayıda kişi arasında şimdi genel bir huzursuzluk hâli göze çarpıyor, herkes buradan acil uzaklaşma gereksinimi duyuyordu. Evin tüm köşelerinde bir hareketlilik ruhu kıpraşıyordu. Tüm töreler yerine getirildiğine göre, neden hâlâ buradayız biz?

Alt katta vedalaşmalar yapıldı ve sonunda aile farklı yönlere doğrü dağıldı. Onları evin içine çekmiş olan güçlü vakum şimdi tersine dönmüş de her birini dışarı fırlatıyormuş gibi Astrid ve Dean, ikizleriyle birlikte Arcadia'daki evlerine, Marina hala ve Ockie enişte Menlo Park'a doğru yola koyuldular ve çiftlikte geriye yalnızca Amor ve Anton kaldı. Ölümün sıfır noktası arkalarında küçülmeye başlamıştı, ne de olsa hiç kimse yoğun duyguları fazla uzun süre yaşayamaz, bu çok yorucu olur ve tanımlanması mümkün olan her şeyin zararsız hâle getirilmesi de mümkündür. Bir zaman gelecek, Manie'nin trajik ayrılışı, eğlenceli bir aile anekdotuna dönüşecekti. Buna inanabiliyor musunuz? Bizim o şen şakrak babacığımız içi zehirli yılanlarla dolu camdan bir kafese girerse Tanrı'nın onu koruyacağına inanmış ama, ha ha ha, fena yanılmış.

Manie'yi sokmuş olan genç ve dişi bir yılandı; sürüngen parkında tankın içinde teşhire konmuştu. İçi zehirle dolup taşan, pıhtı gibi bir maddeden yapılmış, sert bir kılıfı andıran şu kocaman, pullu kor-

kunç yaratığa bir bakın hele. Eğer kırın ortasında bir yolun kenarında sürünüyor olsa, sırf yılan diye öldürülünceye kadar dövülürdü.

Bu neden hâlâ yaşıyor?, diye sordu Astrid.

Buraya gelmek de onun fikriydi zaten. Üç kardeş, hem kaynaşmak için bir vesile hem de Baba'ya bir saygı gösterisi olarak Manie'nin iş yerini ziyarete gelmişti. Cenazeden iki hafta sonraydı ve Astrid'in içinde suçluluk duygusu kabarmaktaydı. Babası için yeteri kadar şey yapmamış, onu hiçbir zaman tam olarak takdir edememişti! Gelecekte cezalandırılma olasılığından kaçınmak için bu eksiğini gidermek istiyor ama nasıl yapabileceğini pek de bilemiyordu.

Pullu Şehir'in diğer sahibi, Manie'nin ortağı Bruce Geldenhuys, onlara çevreyi gezdiriyordu. Üzüntüyle püfleyerek kaşlarını çattı ve yanıtladı. Çünkü bu bir yılan.

Bir insanı öldürmüş bir yılan, dedi Astrid. Aynı şeyi yapan köpekler uyutulmuyorlar mı?

Evet ama yani... Bruce düş gücünden ve süsten püsten pek fazla anlamayan, duyarsız yaratılışta bir adamdı. Bu bir köpek değil, bir yılan. Yılanın insanları sokabileceğini herkes bilir. Zehirli oldukları da biliniyor. Kobra olmak onun elinde değil ki?

Sıçan olmak, hamamböceği olmak, mikrop olmak da öyle. Hepimiz neysek oyuz, yazgımızda sıçanlık olsa bile. Yapılabilecek hiçbir şey yok. Eğer payınıza düşen bir camın arkasından nefret edilmekse o hâlde nefret edileceksiniz demektir. Şu anda ona bakmakta olan Anton ve iki kız kardeşinin gözlerindeyse hem bir iğrenme hem de dehşet ifadesi vardı. Nefret edilen şey korku da yaratır, bunda da avutucu bir şeyler var. Onların bakışları altında seğirterek bir taşın arkasında uyumaya çekilmek üzere yapış yapış uzaklaşmasına şaşırmamak gerekirdi.

Bu gezinti şaşırtıcı derecede yavan geçiyordu. Swart ailesinin üç çocuğu sürüngen parkının içinde başıboş gezinerek, tankların içindeki sert kabuklu, soğukkanlı yaratıklara bakıyordu. Gerçekten geçimimizi sağlayan iş bu mu yani? Ama gerçekten de öyleydi çünkü

bu park daha ilk gününden itibaren büyük bir başarı olmuştu. Şu anda bile girişin önünde iki yeni otobüs durmuş, okul gezisine çıkmış farklı ırklardan çocuk kümelerini kapılarından boşaltmaktaydı. Bütün bunlar ne kadar da yürek ısıtıcı ve iç karartıcıydı.

Kahve ister misiniz?, diye sordu Bruce kantinden geçerlerken. Manie'nin çocuklarının yanındayken her zaman huzursuz olurdu ve bunu gizlemeye de hiç zahmet etmezdi, bu yüzden teklifini geri çevirdikleri zamanki rahatlaması apaçık belli oldu. Girişe geri döndüklerinde onlarla vedalaştı. Sizi görmek güzeldi, ne zaman isterseniz uğrayın. Ben hep buradayım. Kötülere dinlenmek yok.

Çiftliğe geri dönüyorlardı. Anton Mercedes'in direksiyonuna geçmişti. Eve döndüğünden beri arabayı her gün kullanıyordu ve sözsüz bir anlaşmayla artık onun sahibi olmuş gibiydi. Lexington'ı işten çıkarmayı düşünüyordu, böyle bir masrafa artık gerek olmayacaktı. Bu her ne kadar pis bir düşünce olsa da, ırgatları çiftlikten kovmayı da aklından geçiriyordu. İlçede yaşayarak çiftliğe her gün gelip gidebilirlerdi. Yeni yasalar kiracıları ve gecekondu sahiplerini kollamakta olduğundan, ileride toprak üzerinde hak iddia etmeyeceklerine dair emin olunamayacaktı. Baba son zamanlarda etki gücünü yitirmekte olduğundan çiftlikte yoluna koyulması geren pek çok şey vardı ve Amor da artık burada yaşayacağına göre, bütün işin kimin üzerine kalacağını tahmin etmek büyük ödül gerektirecek bir şey değildi.

Telefon direklerini say, üçüncüye gelince konuşmak için güvende olacaksın. Bir, iki, üç.

Gitmeye karar verdim, dedi Amor.

Londra'ya mı dönüyorsun?, diye sordu Astrid heyecanla.

Hayır, yarın Durban'a gidiyorum.

Yarın mı? Durban'a mı? Nasıl yani, tatile mi?

Hayır, yaşamaya.

Yaşamaya mı? Ablası ve ağabeyi ona hayretle bakakaldılar. Oraya hiç gitmiş miydi ki? Durban'da tanıdığı hiç kimse var mıydı?

Arkadaşım Susan orada oturuyor. Hemşirelik yapıyor. Bir an sustuktan sonra ekledi. Belki ben de deneyebilirim.

Neyi? Hemşirelik yapmayı mı?, diye ciyakladı Astrid inanamıyormuş gibi. Ama sen başkalarına bakamazsın ki!

Neden bakamayayım?

Astrid önce biraz bocaladı ama sonra çok eskiden kalma bir anı imdadına yetişti. Kendine bile zor bakıyorsun!

Yıllardır kendime ben bakıyorum.

Anton'un doğru soruyu bulması birkaç saniyesini aldı. Bunu neden yapıyorsun? Burada çiftlikte kalıp babamın vakfından gelen aylıkla yaşayabilirsin.

Evet, yapabilirim, dedi Amor. Bunu da düşündüm. Ama gitmeye ihtiyacım var.

Çok basit, dümdüzdü. Bir niyeti vardı ve bunu onlara bildiriyordu. Yarın, başka hiçbir yer kalmamış gibi Durban'a, hemşire olmaya gidiyordu.

Göreceğiz bakalım, dedi Anton. Yani, istediğin zaman geri gelebilirsin.

Evet. Onaylar gibi başını salladı ama pencereden dışarı bakıyordu.

Astrid hiçbir şey söylemedi ama kafasının içinde acımasız, küçük altyazılar çakıp duruyordu. Hiç şaşırmadım, kendini bizden üstün görüyor. Eh, eğer bunun bir parçası olmayı istemiyorsa kendi bilir.

Ertesi gün Anton onu, şehirlerarası otobüslerin kalkış yeri olan terminale götürdü. Sırt çantasını arabanın bagajına koyduktan sonra geçip ağabeyinin yanına oturdu ve birlikte manzaranın içinde yola koyuldular. Pek fazla konuşmuyorlardı. Bahçe kapısını açıp kapatmak üzere Amor arabadan indi ve sonra da kış ikindisinin uzun solgunluğunda şehre doğru ilerlediler.

Orası işe yaramaz bir mülk, dedi Anton birdenbire.

Amor, sanki eski bir sohbete, kaldıkları yerden devam etmekteymişler gibi, nereden söz ettiğini hemen anladı. Madem bir işe yaramıyor, neden ona vermiyoruz?

Çünkü Baba vermemizi istemedi.

Ama Anne istedi. Baba da ona bu isteği yerine getirmeye söz verdi.

Sen öyle diyorsun. Bu sözü başka duyan yok.

Ama ben duydum Anton.

Arabanın lastiklerinin altında tıslayan yol, çevrelerindeki manzarayı çekip uzaklaştırıyordu.

Sence Salome o kadar kötü durumda mı?, dedi Anton sonunda.

Çok da iyi durumda sayılmaz.

Evi var. Ölünceye kadar orada oturacak. Bunu yazılı hâle de getirebiliriz. Ömrünün geri kalanı boyunca orada oturmaya hakkı olduğunu belirten yasal bir belge hazırlatırız. Bu yetmez mi?

Hayır. Başını iki yana salladı. Ağabeyinin bu inadı karşısında şaşıp kalmıştı ama o da kız kardeşi için aynı şeyi düşünüyordu.

İşini de güvenceye alabiliriz. Yaşlanıncaya kadar burada çalışmaya devam edeceğini, sonra da kendisine bir emekli aylığı bağlanacağını yazarız. Başının üzerinde çatısı da olacak. Ha? Çoğu insan bu kadarını bulamıyor.

Biliyorum.

Hem biz onun için her şeyi yapsak bile, bunun bir şeyleri değiştirebileceğinin bir güvencesi olmayacak. Geçen gün oğlunu gördüm, Lukas'ı. Biliyorsun ya, onun okul masraflarını Baba ödüyordu; sözde çok zekiymiş çünkü, ama anlaşılan liseyi bile bitirememiş. Başını belaya sokup okuldan atılmış. Şimdi çiftlikte ırgatlık yapıyormuş.

Amor başını salladı. Evet, duymuştum.

Görüyorsun ya işte, dedi ağabeyi, insanlar, senin onlara verdiklerini her zaman almayabiliyorlar. Verilen her şans bir fırsata dönüşmüyor. Kimi şanslar zaman kaybından başka bir şey olamıyor.

Evet, dedi Amor. Ama verilen söz de sözdür.

Otobüs, motorunu çalıştırmış, terminalin önüne çıkmıştı bile. Önünde birkaç yolcu kuyruğa girmişti. Anton'un gözünde hepsi aynı ortak niteliğe sahipti: pislik, çaresizlik ve parasızlık. Yalnızca şansı yaver gitmemiş, hayatla mücadele hâlinde olan insanlar böyle yolculuk ederlerdi ve vedalaşmak üzere arabadan indiğinde birden kız kardeşine karşı beklenmedik bir acıma hissetti.

Gel, dedi. Al bunları. Ona birkaç banknot uzattı.

Hayır, sağ ol. Gerek yok. Ama birdenbire dönüp ona sıkı sıkı sarıldı ve Anton da karşılık olarak ona sıkıca yaslanmış olduğunu fark etti. Yıllardır aralarındaki ilk temastı bu.

Anton taşkın bir ruh hâli içindeydi, yola çıkmadan önce evde bir kadeh şarap içmiş ve nihayet Desirée'yi arama cesaretini bulabilmişti. Üstelik doğru sözcükleri de bir araya getirebilmiş, ona eve döndüğünden beri kendisini aklından çıkaramadığını anlatmıştı, tıpkı bütün o kayıp yıllar boyu unutamadığı gibi. Kimseye bir şey söylemeden ortadan yok olduğu o uzun zaman süresince onunla bir kez olsun konuşmamıştı, bu yüzden de karşılığında ondan iğneleyici sözler, sövgüler bekliyordu, hak ettiği de buydu zaten. Oysa bunun yerine kız onun sesini duyduğuna sevinmiş, hatta sevinmenin bile ötesine geçmişti. Yanına gelemez miydi? Gelebilirdi, gelecekti, geliyordu, Amor'a el salladıktan sonra hemen kavuşmanın o hoş kokulu nemliliğini bedeninde şimdiden hissetmeye başlamıştı bile.

Nihayet birbirlerinden ayrıldıklarında başını döndüren bir hafiflik hissi ve cömertlik içinde kız kardeşine, biliyor musun?, dedi, belki de Salome'nin evi konusunda bir şeyler ayarlayabiliriz.

Gerçekten mi?

Tabii, dedi gülümseyerek. Burası Güney Afrika, mucizeler ülkesi. Bir plan yapabiliriz.

Son yolcular da otobüse biniyordu ve sürücü kalkışa hazırlanıyordu. Amor duraksadı, ama ağabeyi ona el salladı. Unutma, her zaman geri gelebilirsin, ne zaman istersen!

Otobüs yavaşça uzaklaşmaya başladığında, koyu renkli camdan ağabeyine baktı. Bir elini havaya kaldırmış, yukarı doğru uzanan tek başına bir siluet. Sonra da arkasını dönüp hızlıca yürüdü ve şehir, kahverengi, pis bir ırmak gibi onun üzerine kapandı.

Amor uçakla bu ülkeye indiğinden beri ilk kez kendini mutlu hissederek koltuğunun arkasına yaslandı. Salome evini alacaktı. Mağaranın ağzını tıkayan kaya nihayet kaldırılmıştı. Camdan içeri giren cılız güneş ışığı onu ısıtıyor, şehrin kuru, sarışın tepeleri yavaşça akan bir şelale gibi geride kalıyordu. Hoşça kal tren istasyonu, hoşça kal Voortrekker Anıtı! Otobüsün tekerlekleri Amor'un altında, ülkenin orta yerinde atan dev bir kalp gibi tıngırdıyordu. Salome evini alacaktı. Amor gözlerini yumdu.

ASTRID

Hastaneden dönüşünde telesekreterde Astrid'den gelmiş, sabırsız bir mesajla karşılaştı. Normal bir insan gibi kendine cep telefonu almanı çok ama çok isterdim. Ara beni, sana söylemek istediğim bir şey var.

Amor, söylenecek şeyin acil olmadığını ablasının sesinden anlayabiliyordu. Belki havai belki de Astrid için önemli olabilecek bir şeydi belki ama Amor'un şu an için buna gücü yoktu. Daha sonra. Bu konuşmayı daha sonraya erteledi.

Günün belli bir zamanını kendine ayırmaya çalışıyordu ve bu da vardiyasının bitişinden sonraki bir ya da iki saate tekabül ediyordu. İster sabah, ister akşam olsun, yaptığı şeyler hep aynıydı. Küveti dolduruyor, bir mum yakıp kenarına koyuyordu. Sonra üniformasını çıkarmaya başlıyordu. Her parçayı aynı sırayla çıkarıyordu çünkü sıra karıştığı zaman giyinip baştan başlaması gerekiyordu. Odadaki ışık değişirken ılık suyun içinde yatıyor ve kısa süreliğine olsa da çoğu zaman kendini unutmayı başarabiliyordu. Ya da belki tamamen kendisi oluyordu ve başka her şeyi, en çok da geçirdiği uzun ve yorucu günü ardında bırakabiliyordu. Ama bu akşam rahatlayamamıştı, içinde yerine oturmamış bir şeyler kalmıştı.

Susan eve daha geç geldi. Kısa siyah saçlı, güçlü kuvvetli bir kadındı, belki. O geldiğinde Amor banyodan çıkmış, sabahlığıyla yemek hazırlamaktaydı. Öpüştüler ama fazla ateşli değil.

Mutfaktaki masada yemeklerini yerlerken Astrid telesekreterden tekrar aradı. Yan odadan sorgulayıcı ses tonu duyulabiliyordu.

Nerelerdesin sen yahu? Bütün gün sana ulaşmaya çalıştım. Ara beni, sana söyleyeceğim bir şey var.

Açmayacak mısın?, diye sordu Susan.

Amor başını iki yana salladı. Bu küçük hareketi yapışında bile bir ağırlık vardı. Sonra ararım.

Bir şey mi oldu?

Bilmiyorum.

Yine bir hasta mı kaybettin?

Evet. Ama bunda alışılmadık bir şey yok, öyle değil mi? Hele de HIV servisinde çalışıyorsan.

Hayır, yok, dedi Susan. O zaman alışılmadık bir şey olmazdı bu.

Yemeklerini yedikleri sırada Amor'un elini tuttu. Daha fazla konuşmadılar ama sanki aralarında daha önce defalarca yaptıkları türden sessiz bir konuşma geçiyordu. Susan da önceleri Amor'la aynı serviste çalışıyordu, ancak bundan bir-iki yıl önce, bu iş onu bunalıma soktuğu için çalıştığı yerden ayrılmıştı. Şimdilerde büyük bir şirkette sağlık danışmanı olarak çalışıyordu. Yaptığı işin Amor'a da iyi gelmediğine inanıyor ve bedelinin bu kadar ağır olduğu açıkça ortadayken, neden bu işi yapmayı sürdürdüğünü anlayamıyordu.

Aralarındaki konuşmaların çoğu artık geçmişte kalmıştı. İlişkileri artık o aşamaya gelmişti ve her ikisi de bunu biliyor ama bundan hiç söz etmiyorlardı. Yine de bir sofranın başında iki insanın el ele oturuyor olmasında büyük bir şefkat vardı.

Bu sofra, Durban'daki Berea bölgesinde bulunan iki yatak odalı, mütevazı bir evin mutfağındaydı. Susan'ın eviydi bu. Evin görünüşünde ve içinde süren yaşamda bir kalıcılık ve köklülük hissi vardı. Kısa süre sonra Amor, ablasını geri aramak üzere minderleri yıpranmış salondaki eski kanepeye oturdu. Yerdeki halıyla raflardaki kitapların sayfaları da benzer durumdaydı. Ancak bu odada Amor'a ait hiçbir şey yoktu. Eskiden bunu hiç düşünmezdi, ama şimdi artık düşünüyordu, gitgide daha fazla.

Astrid telefonu hemen açtı, gergindi. Nerelerdeydin? Defalarca aradım...

İşteydim, dedi Amor.

Astrid açıkça duyulabilir biçimde ofladı. Zengin bir adamla evlendiğinden beri çalışma kavramını tatsız buluyordu, özellikle de iş söz konusu olduğunda. Bir aile yetiştirmek ve evi çekip çevirmek yeterince zordu zaten ama hizmetçiler de bu konuda yardımcı olmak için vardı. Oysa küçük kardeşi, Astrid'e hizmetçi yaşamı sürmeyi tercih etmiş gibi geliyordu, peki ne diye? Kendini cezalandırmak için mi?

Her neyse, dedi. Göreve başlama törenini anlatmak için seni aramıştım.

Neyi?

Başkan Mbeki'nin göreve başlama törenini. Haftalar önce sana bundan söz etmiştim, hatırlasana. Bizi de çağırdı. Her şeyi unutuyorsun sen de.

Ha, evet, şimdi hatırladım, dedi Amor, oysa şu âna kadar aklından tamamen silmişti.

Astrid'in kocası Jake ünlü bir politikacıyla ortaklık kurmuştu, adını vermeyelim, boşboğazlığa hiç gerek yok ama çok sevilen, nüfuzlu bir adamdı bu ve siyahtı elbette; bugünlerde böyle olması gerekiyordu çünkü. Şans eseri aynı mahallede komşuydular ve her ikisi de bu ortaklığı para kazanmak için bir fırsat olarak görmüşlerdi, gerçekten öyle de olmuştu. Bugünlerde suç oranları tavan yapmış olduğundan, güvenlik piyasasında da çok büyük paralar dönüyordu. Astrid ve Jake'in törene davet edilmelerini sağlayan da bu iş bağlantısı olmuşsa bunda ne vardı sanki? Yalnız bu ülkede değil, dünyanın her yerinde işler tanıdıklarla yürüyordu.

Astrid'in yaşamının en heyecan verici günü olmuştu bu! Herkese anlattığı gibi Amor'a da hükümet binasındaki o kalabalığı, kıyafetleri ve şapkaları anlatmak istiyordu! Ünlü insanlar, yahu. Örneğin şu

aktör, adını şimdi çıkaramıyordu gerçi ama Amor görse onu mutlaka tanırdı, sonra Fidel Castro ve Kaddafi! Bunların çoğunu yalnızca uzaktan bir karaltı olarak görebilmişti gerçi ama dev televizyon ekranları kurulmuştu ve bunlarda hepsi kocaman görünüyorlardı.

Göreve başlama töreni, Güney Afrika'da demokrasiye geçişin tam onuncu yılına denk gelecek şekilde programlanmıştı ve bunu kalabalığa bakınca da görebiliyordunuz. Irklar birbirine çok kolay ve mutlu biçimde karışmıştı, herkes çok... Ne bileyim ben, çok çakırkeyif, çok pürüzsüz görünüyordu. Çünkü kabul etmek gerekirse bu insanların, yaşamlarını sevmelerinin bir nedeni vardı. Hepsi zengindi ama doğru tarafta oldukları sürece bunun ne önemi vardı ki? Bu gösterişli tören, canlı müziğin yanı sıra, ortamdaki parlak Afrika renkleri ve gökyüzündeki gösteri uçuşuyla esin verici ve moral artırıcıydı. Elbette parti de böylesini hak ediyordu, oyların öyle büyük bir çoğunluğunu kazanmışlardı ki kendilerini birazcık şımartmaya hakları vardı.

Şahsen ben, dedi Astrid, Mbeki konusunda pek de emin değilim. Yalnızca iki tane yüz ifadesi var gibi, hiç dikkat ettin mi? Bir tanesinde ruhsuz görünüyor, diğerindeyse kaşlarını kaldırarak şaşırmış gibi duruyor.

Salonun penceresinden Amor, karanlıkta gizemli hışırtılar gelen arka bahçeyi ve onun ötesinde de şehrin ışıklarıyla limanı görebiliyordu. Gece sakin, soğuk ve berraktı, havada hiç nem yoktu. Kusursuz bir sonbahar havasıydı bu. Dünyanın bu bölgesinde yılın en güzel mevsimiydi.

Harika bir konuşma yaptı, dedi Astrid. İtiraf etmeliyim ki bir ara aklım biraz dağıldı ama sonuç olarak umut dolu bir mesaj vermeyi iyi beceriyor.

Gösteri aynı zamanda korolar, orkestralar ve partilerle doluydu. Pretoria'da böyle bir bayram havası, böyle bir serbestlik hiç görülmemiştir, görsen tanıyamazdın.

Ama asıl konu başka. Astrid sesini alçalttı ve sanki kız kardeşinin

yanı başındaymış gibi başını öne doğru eğerek fısıldadı. Tören kapsamındaki toplantılardan birinde, devlet tiyatrosunda verilen akşam yemeği davetinde, Mbeki'yi yakından görmüştü. Kaşlarının o ifadesine karşın, yakışıklı bir adam olduğunu itiraf etmesi gerekiyordu. Astrid kardeşine, onun da kendisini fark ettiğini düşündüğünü, hatta bundan neredeyse emin olduğunu söyledi.

Ne?

Mbeki. Bana baktı. İki metre mesafeden. Aramızda bir çeşit, ne bileyim ben işte, elektrik akımı gibi bir şey oldu.

Ah, dedi Amor.

Bana kalırsa telefon numaramı sormak istedi, dedi Astrid. O kadar insanın içinde yapamazdı tabii. Kalabalığın içinde belki karısı bile vardı. Ama bence bunu aklından geçirdi.

Eh, dedi Amor. Hayatını yaşıyorsun. Başka ne ekleyeceğini bilemedi çünkü Astrid'i kıskanmış olması gerekiyordu ama kıskanmıyordu.

Astrid de zaten bu küçük anekdotunun onu etkilemeyi başaramadığını fark etmiş, konuşmayı bağlamaya çalışıyordu. Neden zahmet ettiğimi hiç bilemiyorum, kardeşim toplumsal mevki gibi şeylerden hiç anlamaz zaten. Aslında pek çok şeyden anlamaz. Her zaman da böyleydi, gerçi ben eskiden bunun bir numara olduğunu düşünürdüm.

Amor yatak odasına girdiğinde Susan uyumuştu bile, yoksa Astrid'le yaptığı konuşmayı ona anlatırdı. Belki de anlatmazdı. Son zamanlarda Susan'a her şeyi anlatmıyordu çünkü konuşmasının her zaman yararı dokunmuyordu. Ama yine de sıcak bir karanlığın içinde can yoldaşının yanına uzanıp bir kolunu ona sararak avucunun içinde bir insan yüreğinin atışını hissedebilmekte derin ve sakin bir rahatlık duygusu vardı. Artık sarıldığı kişinin Susan olup olmaması çok da önemli sayılmazdı. Yalnızca bir beden, bir varlık. Yalnız olmamak...

Çünkü sabah olunca yataktan kalkıp üniformasını, tüm parçaları doğru sırayla olmak üzere giymesi ve yeniden hastaneye gitmesi gerekecekti. Hastanede kendi çalıştığı servise gidecekti. Ölmek üzere olan hasta sayısının abartısızca her geçen gün daha da arttığı o serviste, insanların gereksinimleriyle ilgilenmesi gerekecek ama ilgilenemeyecekti. Çünkü topu topu iki tane yüz ifadesiyle gününü geçiren ve ablasının telefon numarasını sormayı belki de akıl bile etmemiş olan adam, onların gerçekten hasta olduklarına inanmıyordu.

Susan haklıydı, bu iş ona iyi gelmiyordu. Amor'un bu işi yapmaya kendini zorunlu hissettiği, acı çeken insanları bulup bu acıları hafifletmeye çalışmak için içinde bir dürtü hissettiği konusunda da haklıydı. Çünkü kazanamayacaktı, özellikle bu savaşı kazanabilmesi mümkün değildi. Ne olursa olsun hiç ortadan kalkmayacağını bildiği bir kazıkla kendini her gün yeni baştan delik deşik etmesi nedendi ki? Kendi canını acıtmak mıydı istediği?

Belki de öyledir. Belki bu kendimi cezalandırma biçimimdir.

Ama böyle söylerken bile Astrid bunun doğru olmadığını biliyordu. Altı aydır ilk defa günah çıkarma kabinine girip de diz çöktüğünde, doğruyu söyleyebilme yeteneğini yitirmiş olduğunu fark ediyordu.

Yaklaşık son bir yıldır, Jake'in ortağıyla ilişki yaşıyordu, hani şu adının gizli kalması artık iyice şart olan politikacıyla; boşboğazlığa hiç gerek yok, hatta devlet binasındaki törene davet edilmelerini bile işle ilgili bağlantılardan çok bu ilişkiye borçlu olduklarından kuşkulanıyordu. Ama düşününce bunda da fazla şaşılacak bir şey yoktu çünkü sistem böyle işliyordu, hayatta her şey karşılıklıydı ve son günlerde de Jake ve Astrid Moody için hayat gayet güzel gidiyordu. Aslında kocası günün birinde bu ilişkiyi öğrenecek olursa karısına minnettar olması gerekirdi.

Gerçi ilişkiyi bunun için yaşıyor da değildi, elbette hayır! İşin

aslı Astrid onu, yani politikacıyı, neredeyse dayanılmayacak derecede seksi buluyordu; o yakınlarındayken burun delikleri titreşiyor, bedeni ona yapışmak istiyordu. Daha önce siyah bir adam için hiç böyle bir şey hissetmemişti! Aslında tam tersiydi. Astrid siyahları her zaman itici bulmuştu ama son zamanlarda kendilerine daha iyi bakmaya, daha özgüvenli durmaya, kendilerine özgü biçimde giyinmeye ve saç kestirmeye başladıklarını fark etmişti ve bunun bir etki yaratmakta olduğunu itiraf etmesi gerekirdi. Ayrıca artık gençliğinin baharında sayılmayacak, daha etli butlu kadınlara karşı önyargılı da değildiler ve onlarla açıkça flört edebiliyorlardı.

Öyle bile olsa onlardan birini öpme fikri fazla ileriye gitmek olurdu, bunu yapamazdı, ta ki bu adam ortaya çıkıncaya dek. Başka türlü bir şeydi o, insanın dünyayı bambaşka bir gözle görmesini sağlıyordu. Pürüzsüz koyu renkli derisinin altından kayan kaslarının hissi, her zaman yarı açıkmış gibi duran gözlerindeki bakış bambaşkaydı. Vurguyu ikinci hecenin üstüne koyarak adını birazcık yanlış söyleyişi... Beyaz erkeklerinki gibi pembe ve kırılgan görünmeyen, sapasağlam yarağı... Yatağının başucunda duran altın Rolex'i. Dilinin o incecik, yumuşak pürüzleri...

Bu iş bitmek zorunda. Bana söz vermiştiniz!

Bitmek zorunda olduğunu biliyorum, dedi Astrid. Sonra da hemen ekledi, ama neden?

Neden mi? Bana bunu mu soruyorsunuz? Ne kadar düşmüş olduğunuzun farkında bile değil misiniz?

Nereden düşmüşüm Peder? Onunla tartışıyor değildi, rahibin konuşurken kullandığı bu tumturaklı üslup hoşuna gidiyordu, dili de kilisesinin içi kadar süslüydü.

Doğru yoldan, dedi peder ve içini çekti. Astrid. Astrid. Ben sizin bu işi altı ay önce, son konuşmamızdan sonra arkanızda bıraktığınızı sanıyordum.

Evet, Peder.

Kafesin ardında peder görülemiyordu, yalnızca yer değiştiren bir varlıktan ibaretti, bu yüzden de sesi her şeydi ama Astrid onu çok iyi tanıdığı için sesin tonundaki düşüşü de yakalayabilmişti. Samimiyet ifadesiydi bu. Din değiştirirken yanı başında bulunan da, Jake'le nikâhlarını kıyan da hep Peder Batty idi ve geçen zaman içinde yakınlıkları hiç azalmamıştı. Ayrıca bundan altı ay önce yine buraya gelip ona her şeyi itiraf etmiş, bütün adice yankılarıyla birlikte ilişkisini olduğu gibi anlatmış ve onu bitirmeye söz vermişti. Bitirmeyi de istiyordu. Söz verirken içtendi ama bunu yapamamış, yakınından bile geçememişti. Anlaşılan henüz o adımı atmaya hazır değildi. Bu yüzden de o gün bugündür kiliseden uzak durmuş, tam da şu anda yaşanmakta olan sahneden ve onun yol açacağı suçluluk işkencelerinden kaçınmaya çalışmıştı. Gelmekle hata etmişti!

Buraya gelmesinin tek nedeni Amor'a, göreve başlama törenine gidişini anlattığında, kız kardeşinin onu onaylamadığını sesinden anlamış olmasıydı. Onaylanma Astrid için büyük önem taşıyordu ve son zamanlarda Tanrı tarafından onaylanmadığı düşüncesi onu çok rahatsız ediyordu.

Hem siz hem de Jake, yaşadığınız güçlükleri benimle paylaştınız, dedi Peder Batty. Bana yüreğinizi açıp nerede hata yaptığınızı anlattınız. Daha önceleri, şeyle birlikteyken...

Dean'le, dedi Astrid, içinde suçluluk duygusunun yeni bir saldırısını hissederek. Şimdi yeni karısı Charmaine ile birlikte Ballito'da yaşıyordu. Zavallı adamcağız, neler yaptım ona? Onlar benim kayıp yıllarımdı Peder.

Ama şimdi, aynı şeyi yine yapıyorsunuz.

Ama bu aynı şey değil ki! Neyin farklı olduğunu düşününce aklına başka bir endişe geldi. Zinayı bir siyahla işlemek daha büyük bir günah olur mu Peder?

Peder Batty, cemaatinin bu üyesine karşı karmaşık ve çelişkili duygular içindeydi. Dine yeni kazandırılan kimselerle genellikle ol-

duğundan çok daha uzun bir zamanı kendisiyle birlikte geçirmişti çünkü çoğu kimseden daha fazla ilgiye muhtaç bir kişiydi bu. Hatta Timothy Batty geçmişte de Astrid'in ilgi gereksiniminin, içine ne kadar çok şey atarsanız beslenip daha fazlasını isteyen bir fırın ateşine benzediğini düşünmüştü. Ateşin söndürülmesi için ona karşı sert bir yaklaşımın gerekli olacağına karar verdi.

Kimle yapılırsa yapılsın zina ölümcül bir günahtır! Bunu sizinle kateşizm derslerinde konuşmuştuk zaten, neden şimdi hatırlatmak zorunda kalıyorum? Bana bu davranışınızı geride bıraktığınıza dair söz vermiştiniz. Bunun evliliğinizdeki bir zayıflığa işaret olduğunu söylemiştiniz. Oysa ben daha çok sizin içinizdeki bir zayıflığa işaret olduğundan endişe ediyorum.

Nihayet Astrid ağlamaya başladı. Bu arınma ânı her zaman geliyordu. Mizaç bakımından Astrid'in Katolikliğe uyum sağlaması güç olmamıştı ya da belki tam tersi, din değiştirmesi ona çok doğal gelmişti. Üzerine su geçirmez bir kıyafet gibi giyip düğmelerini sıkıca iliklediği bu yeni inancı, onun korku ve arzuları konusunda eyleme geçmesine engel olmuyor, yalnızca sonrasında kendisine arınma sağlıyordu. Kefaretini ödeyecek ve böylece karmanın saati sıfırlanacak ve bunun son yoldan çıkışı olacağına dair yeminler edecekti, üstelik de yeminlerinde samimi olacaktı.

Ancak Peder Batty bu sabah buna yanaşmıyordu. Böyle sürekli tövbe edip sonra geri dönmenin bir yararı yok. Hemen bugün bırakmak zorundasınız!

Anlıyorum Peder.

Anlıyor musunuz gerçekten? Size geçen sefer de bu işi bitirmeden ekmek-şarap ayinine katılamayacağınızı söylemiştim.

O zamandan beri katılmadım zaten.

Bir de bununla gurur mu duyuyorsunuz? Timothy Batty artık altmışlı yaşlarındaydı ve gençliğinden beri bu oyunun, çok affedersiniz, bu kutsal görevin içindeydi. Ahlaki keşifleri bunca zaman içinde

iyice katılaşmış, alışıldık biçimlere kavuşmuştu. Astrid'in karakterindeki bu zayıflıkları aslında çok da umursamıyordu ama onun kendi menzilinden uzaklaşacak kadar yoldan çıkmış olmasını umursuyordu. Bundan önceki son günah çıkarması altı ay önceydi, o zamandan beri telefonlarına çıkmamıştı, dolayısıyla şimdi güçlü olma zamanı gelmişti. Bugün size kefaret yok.

Ama günah çıkarttım!

Bu gerçek bir günah çıkartma değil, çünkü hâlâ günahın içindesiniz. Tövbe etmiyorsunuz.

Öyleyim Peder ama ben zayıfım. İçinde bulunduğu küçük kulübe birdenbire iyice daralmış gibi Astrid bir an soluk alamadı, oradan kaçmak istedi. Bitireceğim Peder, dedi, işleri hızlandırıp buradan bir an önce kurtulabilmek için.

Göreceğiz bakalım. Peder Batty solgun benizli ve hafifçe çilli bir adamdı ama düş gücünün çok canlı olabildiği zamanlar oluyordu. Kimi zaman Astrid'i hayalinde canlandırdığı da olmuştu. Böylesi, her zaman için gerçeğinden çok daha hoşnut edici bir deneyim oluyordu ama rahip, bir kadında tombulluğu da severdi, sağlığın işaretiydi bu. Ona asla dokunmazdı, yani gerçekte. Ama bir erkek hayal kurabilirdi. Tanrı yüreğinizin içini görüyor, dedi ona üzüntüyle. Bundan kuşkunuz olmasın. Kendinizi kandırabilirsiniz belki ama onu asla kandıramazsınız.

Onu kandırmaya çalışmıyorum ki!

Güzel. Bu çok güzel. Şimdi gidin ve yaptıklarınızın üzerinde düşünün, evliliğinizi yoluna koyun. Bu lekeyi yaşamınızdan çıkarın ve hazır olduğunuzda da buraya geri gelin, o zaman bağışlanmayı bulacaksınız.

Günah çıkarma kabininden dışarı çıkarken, içeri girerken olduğundan çok daha kötü bir hâldeydi. Yükünü hafifletmek için kefaret yoktu! İlişkisini bitirmek zorunda olduğunu biliyor ama bitirebileceğini pek sanmıyordu. Yaygın bir insani ikilemdi bu ve yalnızca aşkla

ilgili de değildi. Rahibe gitmemesi gerekirdi, henüz buna hazır değildi. İçeri girerken kimbilir ne umuyordu ama umduğu kesinlikle bu değildi. Şimdiyse kriz geçirmekteydi.

Çocukları okuldan almasına daha bir-iki saat vardı ve kendini avutmak için Astrid bu süre içinde Menlyn'e gitmeye karar verdi. Mutsuzluğu alışveriş merkezlerinde her zaman azalırdı. Yan yana sıkıştırılmış vitrinlerin çokluğu ve hareket hâlindeki insan kitleleri, döner bir lava lambası gibi onu sakinleştirmeye yarıyordu. Orada başınıza çok kötü bir şey gelmesi mümkün değildi. Gerçi bir keresinde, süpermarketin evcil hayvan mamaları bölümünde, adamın birinin nöbet geçirdiğine tanık olmuştu, hatta belki de bir kalp kriziydi bu. Düşünsenize, bu dünyada gördüğünüz en son şey bir kutu köpek maması oluyor! Öyle bile olsa, onun kendini en güvende hissettiği yer burasıydı.

Astrid'in korkuları zamanla dinmemişti. Hatta daha bile kötüye gitmişti. Ülkenin yönetimi siyahların eline geçtiğinde olacaklardan çok korkmuştu. İnsanlar yiyecek stokluyor, silah satın alıyorlardı, sanki ülkenin sonu gelmişti. Ama sonra hiçbir şey olmadı ve herkes eskisi gibi devam etmeyi sürdürdü, üstelik artık daha da iyiydi çünkü şimdi bağışlayıcılık vardı ve boykotlar bitmişti. İnsanın sürekli olarak güvenliğinden endişe duyması pek de harika bir şey değildi elbette ama işin olumlu tarafı Jake'in satışlarının artmasıydı. Daha önce hiç olmadığı kadar iyi durumdaydı. Üstelik, söylemeye bile gerek yok, kendi evlerinde de en son çıkan tekniklerle korunmaktaydılar.

Ağzına kadar dolu alışveriş arabasını otoparka kadar taşıdı ve paketleri bagajına yerleştirdi. Bolluk ve bereket! Kimi zaman alışverişe gitmek için kendine bahaneler yaratırdı, bu histen büyük haz duyuyordu, ancak bittiği zaman da hep bir düş kırıklığı hissediyordu, üstelik de park yerinden geri geri çıkarak; ardından çıkış kulübesinin önünde kuyruğa girmek gerekiyordu. Dişlerinin arasında bir nane

şekerini keyifle çıtırdatarak arabasını alışveriş merkezinden dışarı sürdü; bu sefer de trafik ışığında beklemekte olan araçların kuyruğuna girdi.

Astrid'in, uyanıklığı elden bırakması pek görülmüş şey değildi ama günah çıkarma sırasında olanlar hâlâ canını sıktığından dikkatini tam olarak toplayamıyordu. Bir adamın, bir yabancının birdenbire arabanın içine girip de onun yanındaki koltuğa oturabilmesinin başka bir açıklaması olamazdı. Hayret içinde ona bakakaldı. Yüzü çopur ve çukurlu olmakla birlikte iyi giyimliydi ve sakin görünüyordu. Hatta sanki Astrid'in kendisini arabasına alması için beklemekteymiş gibi gülümsüyordu. N'aber?, dedi onu selamlamak için, bir yandan da silahını göstererek.

Kimsiniz siz?, diye sordu Astrid. Ne istiyorsunuz?

Bunlar mantıksız sorular değildi ama Astrid bütün ömrü boyunca bu adamı bekliyor sayılırdı.

Benim adım Lindile, dedi adam. Arabayı sürmenizi istiyorum.

Adı Lindile'di ama aslında bu, adlarından yalnızca bir tanesiydi, aynı zamanda Kızgın Maşa ya da Katil olarak da biliniyordu, o türden bir adamdı yani. Şimdilerde bu çevrede yaşıyordu ama geçmişte pek çok yerde yaşamıştı, hiçbir yerde fazla uzun kalmaz, sürekli kimlik ve şehir değiştirirdi ya da belki kimlikler ve şehirler bir hava akımı gibi onun içinden geçip giderdi. Onda kalıcı olan hiçbir şey yoktu, hiçbir şeyi fazla uzun sürmezdi.

Korku nihayet Astrid'e ulaşabilmişti, gerçekleşmesi mümkün olmayan şey şu an gerçekleşiyordu. Üstelik de onun başına gelmişti.

Sür, dedi Lindile, o da sürdü.

Bu histerik beyaz kadın hiç de umurunda değildi, o yalnızca asıl amaç için, yani direksiyonunda bulunduğu BMW için bir araçtı, o kadar. Metalik gri rengine kadar aynı böyle bir araç için sipariş almıştı, aracın direksiyonunda da bu kadın oturuyordu. Kişisel bir şey değildi bu. Ama eğer, kendisinin hiç de yabancısı olmadığı biçimde

ağlayıp ciyaklamaya devam edecek olursa ayak bağı hâline gelecekti ve o zaman da ona karşı bu kadar kibar olamayacaktı. Silahını onun böğrüne dayayarak, eğer dediklerini yapacak olursa başına hiçbir şey gelmeyeceğini söyledi. Onun duymak istediğinin bu olduğunu biliyordu ve zaten biraz yatışmaya da başlamıştı.

Onu ıssız bir ara sokağa saptırdı ve arabadan inmesini emretti. Bana ne yapacaksınız?, diye sordu kadın ağlayarak. Kes sesini, dedi ona. Yalnızca dinle. İnsanlar neden her zaman başlarına ne geleceğini öğrenmek isterler ki? Ne sabırsızlık. Kadının üzerinde pahalı birkaç mücevher vardı: kolye, bir çift küpe ve alyans. Onu, bütün bu yüklerden ve bir de cep telefonundan –Sony Ericsson– bir güzel kurtardıktan sonra bagajın içine soktu. Ona yer açmak içinse alışveriş torbalarını çıkartıp yolun kenarına bırakması gerekti. Bunca yiyecek ziyan olacaktı, çok yazık. Kadın bagajın içindeki karanlık alanda bir bebek gibi kıvrıldı. Hep böyle yaparlar zaten.

Bu arabayı kullanmak adamın hoşuna gitti, ağırlığını ve çok hafifçe kontrol edilebilmesini sevmişti. Beyazlar yaşamayı iyi biliyordu! Sabahın erken saatlerinden beri bira, ot ve hap içiyordu. Bu saate kadar iyice gevşemişti ama aynı zamanda çok da heyecanlıydı, bedeninde sarsıcı bir doluluk hissi geziniyordu. Yakında taşabilirdi. Buraya çok da uzak olmayan bir yerlerde, ziyaret etmeyi istediği bir hanım arkadaşı vardı, belki de şimdi oraya gitmeliydi, zihni o yöne doğru çekiliyordu, ta ki bagajdan gelen gümbürtü ve inilti onu kendine getirip de yapması gereken işi hatırlatana dek. Henüz işi bitmemişti. Birileri onu arabaya binerken görmüş olabilirdi, belki de şu anda peşine düşmüşlerdi. Teslimatı yapıp parasını aldıktan sonra ortadan kaybolması gerekiyordu.

Daha önce yapmadığı türden bir iş değildi bu. Hiçbir şey hissetmemek, her seferinde biraz daha kolaylaşıyordu. Yine de kritik anlarda hâlâ biraz midesi bulanabiliyordu, doğasındaki bir zayıflıktı bu ve aşması gerekiyordu. Kadın nihayet onun silahının

namlusundan yaşamının küçülmekte olan çapına bakarken içinden en adi küfürleri ona değil, kendisine ediyordu. Haydi be korkak, yap şu işi, yap! Ama gözleri daha önce fark etmediği bir şeye takılınca birden ton değiştirdi.

Onu bana ver, dedi farklı bir sesle.

Neyi?

Bileziği, ver onu bana.

Kadın o kadar titriyordu ki bileziği zor çıkarttı. Mavi ve beyaz boncuklardan yapılmış çok güzel bir şeydi ama yakından bakınca değerli olmadığı anlaşılıyordu. Düş kırıklığı. Bileziği cebine attı. Şangır şungur. Yeter. Kadına neredeyse acıyacaktı ama acımadı. Arkasında tanık bırakamazdı. Kusura bakma, dedi. Sonra her şey gürültüyle ve birdenbire bitti, kadının işi de öyle.

Adam ıssızlığın ortasındaki kocaman park yerinin kenarında duruyordu, daha önce de geldiği bir yerdi burası. Üzerinde, yıllar boyunca yağan yağmurlardan rengi atmış, kullanılmayan bir arabalı sinema perdesi, gelecek kadar bomboş durmaktaydı. Her yer toz topraktan kahverengiye dönmüştü ve içinde kadının parlak renkli kıyafetleri, tek renkli manzaranın üzerine dökülmüş bir boya gibi göze çarpıyordu. Kadının cesedi eskiden bilet gişesi olarak kullanılan bir duvarın dibinde yatıyordu ve adam bir ayağının ucuyla onu biraz daha gölgeye itti. Sonra da arabaya binerek oradan hızla uzaklaştı. Yapılan işe yakın olan bu an, en tehlikeli zamandı. Görülmeyi hiç istemezdi.

Arabayı, siparişi veren kişilere teslim etti ve diğer yan kazançları kendine saklayarak, epeyce yüklü bir tutar olan parasını aldı. Bir işi tamamladıktan sonra yakınlardaki bir bara giderek içki içmekten hoşlanırdı. Alkol, kafasındaki azalmaya başlayan uyuşukluğu tazeledi ve bu uzun günün bulanıklığı içinde bir ara elini cebine sokarak az önce aldığı bileziği çıkarttı. O anda kadının yüzü bütün gücüyle gözünün önünde belirdi, zihninin ufkunda yükselen bir dolunay gibi.

Zavallı Astrid! Gerçi adam onun adını bile bilmiyordu ama yaşadığı dehşetin bir parçası onun içine de sızmıştı ve bu duygu içine kök salmadan önce onu bulup çıkartmalı ve ayağının altında ezmeliydi. Asla geriye bakma.

Bileziği ucuz ıvır zıvır karşılığında seks yapan bir kadına verdi. Ancak kadın onu bileğine geçirip mavi, beyaz renkleriyle gösteriş yapmak için kolunu sallamaya başladığında, ona karşı bütün ilgisini yitirerek uzaklaştı. Gözlerini geleceğe dikerek ya da en azından hemen önündeki alana bakarak Lindile/Kızgın Maşa/Katil yol boyunca sendeleye sendeleye, ardında hiçbir şey bırakmadan görüntüden çıktı.

Ardında Astrid'i bırakmıştı. Daha bu sabah hayattaydı, soluk alıp veren, kalbi kan pompalayan, beyninde düşünceler oluşan, kolunun iç tarafında hafif bir egzaması ve akşam yemeği için arkadaşlarıyla planları olan bir yaratıktı. Belki sizden çok farklı değildi. Şimdiyse duvarın dibinde yatan bir saç ve giysi yumağından ibaretti. Çoktan çözülmeye başlamıştı bile. Bir süre dikkatle bakıncaya dek onun bir insan olduğunu anlamanız bile kolay değildi.

Yaşlı adamın anlaması için bir süre bakması gerekti. Giysileri lime limeydi, bedeni ise yan dönmüştü. Bu terk edilmiş arabalı sinemada bulunması rastlantı ise değildi. Yaşlı adam burada yaşıyordu çünkü, bilet gişesinde ya da eskiden gişe olan yerde. Buraya yerleşeli belki bir yıl olmuştu, yoksa iki mi? Zaman onun için soyut bir şeydi.

Bir süre sonra üzerine korku çöktü. Ya bunun için onu suçlarlarsa? Başına sık sık gelirdi bu, hakkında hiçbir şey bilmediği şeyler için onu suçlarlardı. Yapabileceği tek şey bu durumu bildirebileceği bir beyaz bulmaktı.

Şehrin hemen dışındaki ucuz bir motelin içinde, yaşlı adamın arada sırada alışveriş yaptığı bir içki dükkânı vardı ve buranın yöneticisi olan kadın, onun anlattığı öyküyü gitgide artan bir telaşla dinledi. Beyaz bir kadın olduğundan emin misiniz? Aman Tanrım!

Polisi aradı ve onlar da çok geçmeden kendilerini temsilen mavili çocuklarından ikisini, Güney Afrika'nın en iyilerinden Olyphant ve Hunter adlı iki dedektifi, adamı sorgulamak için gönderdiler.

Bundan sonra olanlar herkesin bildiği şeyler. Sorular soruldu, notlar alındı, cinayet mahalline gidildi, burada yine notlar alındı ama bu sefer fotoğraflar çekilerek ölçümler yapıldı. Issızlığın ortasında bile olsa birkaç gazeteci ile yakınlardaki çiftliklerden gelen bir avuç meraklı insanın toplanmasını engellemek mümkün olmadı.

Olyphant ve Hunter, meraklıları uzakta tutabilmek için ellerinden geleni yaptı. Çok ciddi bir ikiliydi bu ve aslında bu hâlleri onları daha da eğlenceli kılıyordu. En azından aralarındaki boy bos farkı gözetildiğinde, çünkü âdeta komik bir etki yaratmak üzere bir araya getirilmiş gibi duruyorlardı. Dışarıdan bakıldığında dürüst görünüyorlardı ama kanun ve düzen için çalışan diğer memurlar gibi onların da fazladan gelir elde etme konusunda yaratıcı olmak zorunda kaldıkları zamanlar olmuş, kimi zaman karanlık tarafa geçmeleri gerekmişti. Ama bu konuda fazla ayrıntıya girmeye gerek yok, zaten bu vaka da bu kapsama girmediğinden bunun sözünü etmek bile gereksizdi aslında.

Bugünkü vakada öldürülen beyaz kadın Astrid Charlene Moody'nin, dikkatleri üzerine çekmesi çok olası olduğundan, her iki dedektif de çok düzgün davranıyordu. Ne var ki, cesedi bulmuş olan korku içindeki ihtiyarı iyiden iyiye sıkıştırıp içinde bulunduğu huzursuz ruh hâlini daha da beter hâle getirdikten sonra ne yapacaklarını şaşırmış ve çoğunlukla rakamlardan oluşan ayrıntıları kaydetmekle yetinmek zorunda kalmışlardı. Yine matematik! Şuradan şuraya şu kadar metre, açıya bakılırsa bir erkek ayakkabı numarası kadar kısa mesafeden ateş edilmiş. Rakamlar gerçeğin belli bir kısmını dile getirebilir ama geldikleri gibi tersine çevrilebilmeleri de mümkündür.

1. Yaş: Olyphant 53/Hunter 38
2. Hizmet yılı: 34/12
3. Bel ölçüsü: 48/34
4. IQ: 144/115
5. Evlilik sayısı: 1/3
6. Çocuk sayısı: 0/6

Falan filan... Ancak Bütün bu farklılıklarına karşın, bir arada çok fazla zaman geçirmişlerdi ve çoğu zaman böyle durumlarda insanlar birbirine benzerdi. Örneğin kimi evliliklerde sınırların silikleştiğini, renklerin birbirine bulandığını mutlaka siz de görmüş, hatta belki yaşamışsınızdır.

Anton bunu hemen fark etmişti. Siz ikiniz, dedi. Thompson ve Thompson gibisiniz. Hayır, bu tam olmadı. Daha çok Vladimir ve Estragon gibisiniz. Anladınız işte.

Şansına anlamamışlardı. Yalnızca kafaları karışmış olarak kaşlarını çatmakla yetindiler. Bu adamın nesi vardı yahu? Böyle bir durumda şakalar yapıyordu! Üstelik de morgda! Kendini ne sanıyordu ki bu, polis memuru mu?

Fakat cidden, ne işiniz var sizin burada? Beni tutuklamaya mı geldiniz?

Sizinle konuşmak istiyoruz yalnızca Bay Swart. Ama önce gidip teşhisi tamamlayın.

Onların da peşine takılmalarına hiç gerek yoktu. Bunun, ölenin akrabası ya da yakın arkadaşı için özel bir an olması gerekiyordu. Onlar da dışarıda, zemini koyu renk ahşaptan, depresif bitki saksılarıyla dolu bekleme salonunda, birbirinin aynı iki koltuğa gömülerek beklemeyi tercih ettiler.

Kadının kocası da buradaydı, bir sarhoş gibi yüzünü ellerinin arasına almış, öne doğru eğilerek oturuyordu. Kırk bir yaşındaki Jake Moody, ünlü bir politikacıyla ortak olarak başarılı bir özel güvenlik

şirketi işletiyordu. İki dedektif bu kadarını önceden öğrenmişlerdi. Sık sık spor salonuna gidiyormuş gibi görünen iri, kaslı ve yapılı bir adamdı aslında ama şu anda öylesine sarsılmış bir durumdaydı ki ayakta zor duruyor gibiydi. Karısının öldüğünü biliyor, bunu kemiklerinde hissediyordu. Bu yüzden de Anton'dan teşhisi kendisinin yerine yapmasını rica etmişti.

Anton, yakasındaki isimlikten adının Savage olduğu anlaşılan, beyaz gömlekli adamın peşinden uzun ve serin bir koridor boyunca ilerleyerek, metal bir kapının önüne geldi. Sanki bir romanın içindeyim, diye yüksek sesle düşündü Anton, ama bu fikir Savage'ı pek etkilemiş gibi görünmedi. Adam kenara çekilerek Anton'un içeriye önden girmesine izin verdi, nazikçe. Ama her birinin içinde dondurulmuş cesetler bulunan çelikten çekmecelerin sıralanmış olmasını beklerken, cesedin odanın ortasındaki bir masanın üstüne yatırılarak teşhise hazır hâle getirilmiş olduğunu gördü. Üzerini bir örtüyle kapatmışlardı elbette.

Daha önce hiç ceset gördünüz mü?, diye sordu Savage, masanın karşı tarafından. Sesinin tonunda hiç haz hissedilmiyordu ama bu sizi yanıltmasın, Savage'ın da kendi özel zevkleri vardı.

Hayır. Yani, evet, gördüm.

Hangisi?

Bir keresinde birini öldürdüm, diye itiraf ederken buldu kendini yedi kat yabancı birine ve adamın zaten birbirine yakın olan yüz hatlarının bu haberi duyunca iyice kasıldığını fark etti. Ordudayken bir kadın vurmuştum. (Bu sayılır mı?)

Bunu yıllardan beri hiç düşünmemişti. Kadının onun attığı kurşun sonucunda düşüp ölüşü birdenbire gözünün önüne geldi. Saçma sapan bir şekilde kendini ağlarken bulmuştu ki Savage perdeyi açtı. Yani çarşafı.

Kız kardeşim. Öylece yatıyor. Ölmüş. Hiç kuşku yok. Hayret verici. Evet.

Efendim?

Evet, diye yineledi, iki heceyi ağzından çıkarabilmek için uğraşarak. Evet, bu o.

Minicik bir duraksamadan sonra Savage çarşafı tekrar örttü. Kâğıda bir şeyler yazdı. Şurayı imzalayın lütfen. Bir de burayı. Anton hâlâ ağlıyordu. Gözyaşlarından bir tanesi kâğıdın üstüne damladı. Bu neden bu kadar utanç vericiydi? Ama öyleydi işte, öyleydi. Savage, önlüğünün koluyla ve çok dikkatlice kâğıdı kuruladı.

Böyle anlar zorlu olabiliyor, dedi.

Anton iki büklüm oldu. Ah, bu iyiydi işte! Yıllardır böyle kramp geçiriyormuş gibi gülmemişti. Eskiden ona çok olurdu bu. Eğlenme yetisini yitirmişti. Ah Savage, dedi nihayet toparlanarak, az değilsin sen.

Savage, dimdik hâliyle koridorda yürürken bundan gücenmiş ya da en azından afallamıştı. Ölülerle kıyaslandığında, ruh hâlleri ve mizaçları yüzünden, yaşayanların ne yapacakları önceden hiç belli olmuyordu. İnsanın konuşması, yanıtı olmayan bilmecelerle dolu bir şeydi, böyle düşünen tek kişi kendisi değildi gerçi ama herkes de bunun yerine sessizliği tercih etmiyordu.

Dedektiflerden birinin Savage'ın formunu imzalaması gerekti. Bu arada diğeriyse ölen kadının kocasıyla ağabeyi arasında geçen konuşmayı izliyordu. Kimliğin doğrulanması, bürokratik olana karşı kişisel olan. Jake'in başını kaldırıp bakması biraz zaman aldı ve sonra Anton ona başını salladı. Hepsi bu kadardı ama mesaj aktarılmıştı ve ardından bolca titreme ve ağlamalar geldi. Alışılmadık bir şey de yoktu bunda.

Ortalık yeniden sakinleşince, Detektif Olyphant hemen işe koyuldu. Kadının kocasıyla konuşmanın bir yararı olmayacaktı, adam enkaza dönmüştü, bu yüzden o da dikkatini diğerine, kurbanın ağabeyine verdi. Kız kardeşinizin ölmesini isteyebilecek kimse var mı? Düşmanları var mıydı?

Benim bildiğim kimse yoktu. Ama bir an sustuktan sonra ekledi, herkesin düşmanı vardır.

Var mıdır?

Sizce yok mudur?

Sizin düşmanlarınız kimler Bay Swart?

Ah. Bütün dünyayı kastedermiş gibi elini gevşekçe salladı. Bir ordu var.

Bu da kaçığın tekiydi anlaşılan. Gerçi konuşuyordu ama sözleri hep imalıydı. Dedektifler söylediklerinden ne kastettiğini hiç anlamıyorlardı. Bir çocuk gibi ağlıyor, bir deli gibi gülüyordu. Hem ne diye onu tutuklayacağımızı düşündü ki? Yoksa işin içinde miydi?

Ben bunun bir hırsızlık vakası olduğunu sanmıştım, dedi şimdi de sabırsızlıkla. Arabası için değil miydi?

Biz yalnızca emin olmak istiyoruz, hepsi bu. Kimi zaman bir hırsızlık vakasının içinde düşündüğünüzden fazlası bulunabiliyor.

Gerçekten mi?

Evet, dedi Detektif Olyphant. Bilseniz şaşardınız.

Ama Anton artık kolay kolay şaşırmıyordu, yalnızca arada sırada ve genellikle de kendi kendine şaşıyordu. Aynı şekilde bu iki dedektifin görmedikleri bir şey kalmamıştı. Bu cinayet mi? Bu hiçbir şey sayılmazdı. Siz asıl geçen haftaki vakayı görecektiniz. Vay canına, size neler anlatabilirdi bu adamlar! Her türlü neden geçerli olabiliyordu. Güney Afrika'da insanlar birbirlerini sırf eğlence için bile öldürebiliyor gibi görünüyordu; zaman zaman, küçücük paralar için ya da sudan anlaşmazlıklar yüzünden. Silahlı saldırılar, bıçaklamalar, boğmalar, gırtlaklamalar, yakmalar, zehirlemeler, sopalarla vurmalar, birbirini katleden karı-kocalar, çocuklarını temizleyen anne babalar ya da tam tersi, birbirinin işini bitiren yabancılar... Cesetler, artık işe yaramayan paket kâğıtları gibi hiç düşünmeden buruşturulup atılıveriyordu. Her biri bir candı, yani bir zamanlar öyle olmuştu ve yine her birinden sudaki dalgalar gibi halka halka

genişleyen acılar dört bir yana yayılıyordu, belki sonsuza dek sürecek şekilde.

Yürürken dik durabilmesi için Anton'un Jake'e yardım etmesi gerekti, zavallı adam güçten o kadar düşmüştü. Öyle iri, ağır ve hareketsizdi ki, âdeta bir sığır ölüsü gibi ona destek olmak hiç kolay olmuyordu. Bu iki adam birbirlerine hiç yakın olmamışlardı, o yüzden de bu ani fiziksel temas Anton'a hiç doğal gelmiyordu. Onun kollarının üzerindeki yay gibi kılları bile hissedebiliyordu. Dayan biraz daha, neredeyse geldik. Arabanın kapısını açıp onu içeriye sokuşturdu. Tüh, parmaklarına dikkat et.

Anton arabanın çevresinden dolaşıp sürücü koltuğuna oturdu. Jake bugün kendisini buraya getirmesini isterken aklında tam da bu senaryo vardı. Aslında Anton da bunu yapabileceğinden emin değildi. Sırf ondan böyle bir şey istemiş olması bile, Jake'in ne kadar korktuğunu gösteriyordu.

Seni götürebileceğim bir yer var mı?

Ha?

Yani, dedi Anton, eve bırakmadan önce. Örneğin bir doktora falan görünmek ister misin?

Jake bu soru üzerinde düşündü, çabasından dolayı kaşları çatılmıştı. Koltuğa yayılmışken bile kafası arabanın tavanına değiyordu, ama yine de bugün her zamankinden daha küçük görünüyordu sanki. Sonunda, kiliseye, dedi.

Kiliseye mi?

Evet. Eğer beni kiliseye götürebilirsen, orada rahiple konuşmak istiyorum.

Anton buna şaşırmıştı ama aslında Jake de öyle. Bir-iki yıldır ne günah çıkarmak ne de ekmek-şarap ayini için kiliseye gitmişliği yoktu ve içinde ruhani yardım alma gereksinimini durup dururken buluvermişti. Onun mesleğinde çok sayıda namussuz insan vardı ve hatta bazıları da kendi çalışanlarıydı. Kendini her zaman sert bir

adam olarak görürdü ve kesinlikle masum da sayılmazdı, doğasının duyarlı tarafını dağlamak zorunda kalmıştı, çünkü aksi takdirde ona ayak bağı olacaktı. Haftada üç gün vücut çalışıyordu, karatede siyah kuşak sahibiydi ve Charles Bronson ya da Clint Eastwood'un adalet dağıtmalarını izlemeye bayılırdı. Kendini şanslı hissediyor musun serseri? Haydi durma, günümü şenlendir.

Bu yüzden de şu anda Peder Batty'nin karşısına geçmiş, iki gözü iki çeşme oturduğu yerde sallanan adamı hiç tanıyamıyordu. İçi dışına çıkmış, burnunda mendiliyle cezalandırılmak hakkında sızlanıp duran küçük herif de kim böyle? Yok artık, benmişim anlaşılan.

Aslında rahip de kendince şok içindeydi. Çünkü düşünülecek olursa, katilden önce kadınla en son konuşmuş kişi kendisi oluyordu. Bunu düşündükçe ürperiyordu.

Karınızın başına gelen şey kötülüktü, cezalandırma falan değil!

Ama bu ona kişiselmiş gibi geliyordu, çünkü iriyarı bedenine ve şişkin kaslarına karşın Jake, özünde zayıf olan biriydi ve uzun zamandan beri lanetlenmiş olduğuna inanıyordu. Her şeyden önce Astrid'in boşanmasının Tanrı'yı gücendirmiş olduğundan kuşkulanıyordu, ilk evliliği sırasında ettiği yeminler kutsal sayılmıyor olsa bile. Bu yüzden de er ya da geç her ikisi de bu günahlarının bedelini ödeyecekti. Bu açıdan bakıldığında inancını hiç yitirmemişti.

Hiç kuşkum yok ki, dedi Peder Batty, şu an biz burada konuşurken, o da kurtarıcının kollarında bulunuyor. Bu türden hamasi avuntuları kolaylıkla uydurabiliyordu; çok eskiden, daha gençlik yıllarından beri katlanılmaz bir ruhani üstünlük duygusuna sahipti, ancak bugün bunları kendisini tatsız bir düşünceden uzaklaştırmak için söylüyordu.

Unutmayın, o Katolik olarak doğmamıştı. Benim yüzümden dinini değiştirdi.

Tanrı onu bunun için seçmiş olduğundan dinini değiştirdi. Ama hangi yolu seçmiş olursa olsun, sonunda varmak istediği yere erişti.

Rahip, içinde giderek büyümekte olan o tatsız düşünceyle meşguldü hâlâ. Olaydan hemen önce onu gördüğüme inanmak çok zor.

Ne demek istiyorsunuz?

Dün sabah benimle konuşmaya gelmişti.

Bu haber Jake için fazlasıyla şaşırtıcı oldu. Ne hakkında?

Ah, dedi rahip bir düşten uyanırmış gibi. Günah çıkarmaya geldi. Uzun zamandır gelmiyordu. Altı ay olmuş. Dikkatinizi çekerim, diye ekledi, sizinki daha da çok oldu.

Ne anlattı size?

Bunu size söyleyemem Jake. Biliyorsunuz ki günah çıkarma gizlidir. Dahası o tatsız düşüncenin kaynağı da buradaydı. Onu kendisine kefaret şansı vermeden yollamıştı, ölümünden bir saat önce! Onun ruhunun ağırlığı benim üzerimde mi kalacak şimdi? Beni sıkıştırmayın. Ama bu onun lehine olacaktır, diye karar verdi yüksek sesle, tam da o sırada günahlarıyla savaşıyor olması yani. Efendimiz ona karşı nazik olacaktır!

Günahları derken?

Hepimizin günahları vardır, diye ekledi aceleyle, konuyu değiştirmek için. Doğal olarak!

Bağışlanmış olması çok büyük bir avuntu, dedi Jake, tam da şeyden önce yani...

Tam olarak öyle değil, tam değil, hayır. İyi yürekli peder herkes için böylesi daha iyi olacağından bu konuya hiç girmemeyi tercih ederdi ama artık bunun için çok geçti.

Günah çıkarmaya geldiğini söylediniz. Ona bağışlama vermediniz mi yani?

Hayır, çünkü... Bunun için önce bir şeyleri çözmesi gerekiyordu. Ama size bundan daha fazlasını söyleyemem Jake. Aslında çok bile konuştum.

Bu konuşma kilisenin arka bahçesinde geçiyordu. Hayır, kilisenin içinde, renkli camlardan süzülen yumuşak ışık Jake'in yüzünü

ışıltıyla aydınlatırken geçme olasılığı daha yüksek. Bu yüzden de bir süre sonra yeniden dışarı çıktığında başının döndüğünü, dengesinin birazcık bozulduğunu hissetti. Hiç kendinde değildi, hayır, hem de hiç. Kendinde değilse, neredeydi o zaman? Merdivenlerden aşağıya inerek, arabasının kaputuna ilişmiş, onun kiliseden çıkmasını bekleyen kayınbiraderinin yanına giden Jake değildi de, onun yerine geçmiş bir sahtekâr mıydı yoksa?

Faydası oldu mu?, diye sordu Anton, yeniden otoyola çıktıklarında. Elinde olmasa da bunun yanıtını içtenlikle merak ediyordu. Rahiple konuşmak, senin için yararlı oldu mu?

Sanki soru Jake'e ulaşamıyormuş gibiydi. Gözlerini başka bir şeye dikmişti, orada olmayan bir şeye. Bir süre sonra dalgınca yanıt verdi. Öldüğü sabah Astrid ona günah çıkarmış.

Neyin günahını?

Bilmiyorum. Bana söyleyemezmiş.

İki adam, bir süre boyunca bu durumu farklı açılardan değerlendirdi. Anton son birkaç yıldır terapiye gidiyordu ve günah çıkarmayı da ancak ona bu gözle baktığı zaman anlayabiliyordu. Fakat hemen yanı başında, bir dirsek mesafesinde oturan enişteşi olayı çok farklı biçimde algılamaktaydı. Jake'e bir şeyler oluyordu. Sanki uzun bir tünele girmişti ve burada sesler uğultuyla titreşiyor, gerçek dünyaysa çok uzaktaki parlak bir çember hâlinde görünüyordu. Emin olduğu tek bir şey varsa o da şimdiye değin kesinlikle her konuda yanılmış olduğuydu.

Faerie Glen'de, sekiz delikli bir golf sahasının çevresine inşa edilmiş, güvenlikli bir sitede yaşıyordu. İsim verip bahçe kapısından geçtikten sonra kendinizi pastel renkli evler ve şık sokaklarla dolu rüya gibi bir banliyö mahallesinin içinde buluyordunuz ve arada sırada karşınıza çıkan ağaçlarla kaplı bir park size geçmişten bir şeyleri anımsatıyordu ama belki de hiç yaşamadığınız şeylerdi bunlar. Jake'in evi en dış tarafta, çitin hemen bitişiğindeydi. Anton arabayı

garaja park ettikten sonra inip hemen eniştesinin yardımına koştuysa da artık buna gerek kalmamıştı. Eniştesi arabadan kendi başına inebilmişti ve şimdi her zamanki gibi yürüyebiliyordu.

Çok teşekkür ederim, dedi dümdüz bir sesle. Elini uzattı ve Anton da bu eli sıktı. Böyle bir zamanda tuhaf kaçan bir hareketti bu ama adam da iyi durumda değildi.

İyi misin?, diye sordu. Yani, içeri gelmemi ister misin?

Hayır.

Tamam. Rahatlamıştı, ama arabasına binmeden önce çok yakışıksız kaçacak bir soru sormamak için kendini zor tuttu. Bu hırsız parmaklıklarının yapılması çok pahalıya geliyor mu?, diye soracaktı az kalsın Jake'e. Böyle bir zamanda, düşünebiliyor musunuz? Ama Anton da çok iyi durumda sayılmazdı. Az önce kardeşinin ölüsünü bir masanın üzerinde yatarken görmüştü. Çiftliğe giden yolda yine ağlamaya başladı, sıcak ve küçük bir sağanak gelip geçti. Jake'in evinden ayrıldıktan sonra şehre girmemek için arka yolları tercih etmişti. Uzun ve yalnız yolları gözyaşları arasında aştı.

Bu şekilde ölenin kendisi olacağını düşünmüştü hep. Hâlâ da olabilirdi tabii. Çiftlikteki pencerelerden kimilerinin parmaklıklarını yenilemesi gerekiyordu, zaten soru da bu yüzden aklına gelmişti. Son zamanlarda kimi belalar yaşanmaktaydı. Çiftliğin doğu tarafında, ilçeye yakın yerlerde büyük bir toprak istilası görülmüş, güpegündüz herkesin gözü önünde çitler kesilmiş, gecekondular dikilmişti. Bundan başka bir-iki olay daha yaşanmıştı. Bir gece bir depoya girilmiş ve yabancılar bayırın üzerinde bir dua toplantısı düzenlemişlerdi. Topraklara tecavüz ediliyordu. Bunların dışarı atılması için polis çağırılması gerekmiş, tehditler savrulmuştu. Canınıza okuyacağız, patron. Bekleyin de görün bakalım. Parmaklarını gırtlaklarının üzerinden geçirmişlerdi. O günden sonra ne olur ne olmaz diyerek, Baba'nın eski tüfeğinin bakımını yaptırmıştı. Sonra da bozkıra çıkarak, formda kalabilmek için birkaç deneme atışı yapmıştı. Evin

çevresini elektrikli tellerle kuşatmayı da düşünüyordu. Bunların hepsini Jake'le konuşması gerekecekti, ama uygun bir zamanda.

Eve gelip de motoru durdurduğunda, kiliseden yükselen ilahi sesleri uzaktan uzağa, ölgün biçimde oraya kadar geliyordu. Yol göster bana ey büyük Kurtarıcı / Bu çorak topraklarda haccımı yaparken. Haftanın her lanet olasıca günü hem de. Bu hoş ikindi serinliği kusursuzdu ama şimdi yeryüzünün merkezinden yukarı doğru daha sert bir soğuk yükselmekteydi, yoksa ona mı öyle geliyordu? Ön kapı ardına kadar açıktı. Her zaman onu hatırlatıyor, her zaman görmezden geliniyordu. Ama bu sefer içeri girdiğinde onu karşısında bulacağını hayal etti.

Oysa karısı evde değildi, arabası yerinde yoktu. Yine meditasyon kursuna gitmişti mutlaka, tam da gününü bulmuştu. Onun için bir çeşit bağımlılık gibiydi bu. Onun bu çocuğa bu kadar çok zaman ayırmasına illet oluyordu. Rustenburglu, henüz yirmili yaşlarında, yakışıklı bir çocuktu bu, adı da Mario mu, Marco mu ne, öyle bir şeydi işte. Kendini bulmak için bir yıllığına Hindistan'a gitmiş, aşramlarda ruhani bir haltlar karıştırmış, sonra da yeni bir isimle geri dönmüştü, Moti mi, Muti mi ne, öyle gülünç bir şeydi işte. İnci anlamına geliyormuş ve ona gurusu tarafından verilmişmiş. Buralardaki bütün sıkılmış, aylak ev kadınları onun bilgeliğini heyecan verici buluyorlardı ya da belki derslerini yalnızca bir peştamal giyerek yaptığı içindi. Yani, apaçıktı işte, Orman Kitabı öykünmesi. Onlara meditasyon, yoga ve kimbilir daha neler öğretiyor, belki de omurgalarının altında uyumakta olan tantrik yılanı uyandırıyordu. Tüm bunları Bütün İnsan Merkezi dediği yerde yapıyordu. Bütün insanmış.

Haneye tecavüzde bulunacak biri de tıpkı Anton gibi eşikten sessizce süzülüp içeriye kulak vermek üzere holde durduktan sonra eve girerdi. Duyduğu tek ses, mutfaktaki radyodan gelen Afrika kilise korosunun müziğiydi. Salome bulaşıkları yıkıyor olmalıydı. Ya da

belki, değişiklik olsun diye, masa üzerindeki pirinç süslemeleri parlatıyor olabilirdi. Evet, matlaşmış madeni ovarak, onu yeniden eski parlaklığına kavuşturuyor olabilirdi. Selam Salome. Benim güzel karım nerede? Boş ver, yanıtlamana gerek yok. Siktir lan, bir kerecik olsun, sırf bugünlük evde oturamaz mıydı acaba? Onun hatırı için? Nereye gittiğini, nasıl bir görevle yüzleşmesi gerekeceğini gayet iyi biliyordu. Ama, hayır. Hayır, hayır ve yine hayır. Bu artık bir nakarata dönmüştü.

Salondaki içki dolabına gitti ve koca bir su bardağına Jack Daniel's koydu, büyük bir yudum aldıktan sonra bardağı yeniden doldurdu. Her gün yaptığı şey değildi bu, yanlış anlamayın, hiç ilgisi yok, onu ne sanıyorsunuz siz? Daha güneş bile batmamıştı. Ama onu kim suçlayabilirdi ki? Şimdiye kadar çok şey atlatmıştı ama daha önünde çok şey vardı.

En başta Salome. Henüz ona bir şey söylememişti, hiçbir şey. Artık iyice yaşlanmıştı, kalbi de zayıf olabilirdi, ama onu aynı zamanda bir çocuk gibi de görüyor, korunmaya ihtiyacı olduğuna inanıyordu. Kalbi zayıf olan, yaşlı bir çocuk.

Salome, dedi. Çok kötü bir haberim var.

Süslemelerin pirinci neşeyle ışıldarken sözcükler de beyne ulaşmış, resimlere dönüşmüşlerdi ve bunların bir kısmına katlanmak çok zordu. Evet, insanlara en büyük işkenceyi zihindeki resimler yapar, belki zaten biliyorsunuzdur bunu. Salome son zamanlarda Astrid'den pek sevgi görmüş değildi, hatta belki de hiçbir zaman görmemişti ama yine de kendi çocuklarıymış gibi yetiştirdiği üç çocuktan biriydi o ve bu, yüzünden okunabiliyordu. O sırada zaten oturuyor olmasa oturması gerekebilirdi.

Anton viskiyi içip bitirdi, bu her şeyi kolaylaştırıyordu. Günün geri kalanında izinlisin.

Salome başını salladı. Artık genç değildi, altmışına yaklaşıyordu. Son zamanlarda iyice iskelet gibi olmuştu ve eskisi gibi hızlı da

hareket edemiyordu. Uzun süre ayakta duramıyordu, özellikle de bu öğleden sonra/akşamüstü, zihnindeki resimlerin ağırlığı altında ezilmişken. Git, lütfen git, Anton onun acı çekişini katlanılmaz buluyordu. Yavaşça bayırın çevresinden dolaşarak evine, affedersiniz, Lombardların evine gitti, eğer geçmişteki davranışları bir gösterge sayılırsa, muhtemelen Astrid için dua edecekti. Anton'u, kadehini yeniden doldurması, yakıtını tazelemesi ve kendini toparlaması için yalnız bıraktı. Haberci olmanın çok kötü bir yanı vardı, verdiğiniz haber bir şekilde size de bulaşıyordu. Sana içiyorum Anton, acı taşıyıcı. Bir tanesi bitti, kaldı bir tane daha.

Amor, yıllar önce Durban'a ilk gittiğinde yalnızca bir kere aramıştı onu. O günden sonra Anton onunla yeniden iletişime geçmeyi hep istemişti ama önce atması gereken bazı adımlar vardı ve onları hiç atamamıştı. Bu konudaki eylemsizliği yavaş yavaş kendi iradesini kazanmış, bir çeşit kararlılığa dönüşmüştü. O zamandan beri küçük kardeşiyle ilgili haberleri hep Astrid'den alıyordu, çünkü doğal olarak Astrid onunla iletişimde kalmayı ve haberlerini ağabeyine aktarmayı yakınabileceği bir görev edinmişti kendine. Önce hemşireliğe başladığı, daha sonra da bir kadınla birlikte yaşadığı haberini vermişti. Anton haberlerin ikisine de şaşırmamıştı. Hatta uzaktan bakıldığında bunları dokunaklı bile bulmuştu. Ama yakında olsa tam bir baş belası olurdu.

Çalıştığı hastanenin adını biliyordu, hepsi o kadar. Hayır, dedi telefonu açan sekretere, hangi serviste çalıştığını bilmiyorum. Sisteminizden bulamaz mısınız? Bir saniye lütfen, dedi kız, şimdi bağlıyorum ve onu hangi servise bağladığını tahmin edebilirsiniz. Bu kızın çileciliğinin bir sonu yoktu anlaşılan. Kız kardeşimle konuşabilir miyim hemşire? Siz kendisini Azize Amor olarak tanırsınız.

Efendim?

Amor Swart, lütfen.

Bir dakika.

Haberci, kulağına uzaktan çalınan hastane sesleri arasında bekledi. Sonra Amor'un sesini duyar duymaz tanıdı. Bunca yıl sonra bile aynıydı. Alo?

Merhaba, dedi. Benim.

Anton?

Evet. Beni dinle, üzgünüm ama kötü bir haberim var.

Çok uzaklarda bir yerden, geçmişin içinden konuşuyordu ve Amor da onu hemşire odasının şok kadar beyaz ve soğuk fayansları arasında, üniformasıyla öylece durarak, hiç kıpırdamadan dinliyordu.

Telefonu kapattıktan sonra Anton, kadehini yeniden doldurdu. Korktuğu kadar kötü geçmemişti ama yine de elleri biraz titriyordu. İnsanların acılarını herkese göstermeden, kendi kendilerine çekmelerini takdir ediyordu. Herkesin kendi yaşamıyla başa çıkması zaten yeterince zordu; üstelik gündelik, sıradan dertlerdi bunlar. Lafı açılmışken, güzel karısı da nihayet geliyordu işte, meditasyonu yeni bitmişti. Zamanlama kusursuzdu, gerçi bu arada o bir ya da iki saatini bir şekilde kaybetmiş, dışarıda hava tamamen kararmıştı bile. Önce, sonra, sonuçta hepsi birdi nasıl olsa. Dersin nasıl geçti tatlım, harika mıydı? Mowgli ile güzel titreşimler aldın mı?

Karısı yüzüne baktı. Sarhoş musun sen?

Birazcık öyleyim. Öyle de denebilir yani. Çok azıcık. Az önce öldürülmüş kız kardeşimin suratına bakmam gerektiğinden dolayı, gerginliğimi biraz azaltmak için.

Karısı ellerini yüzüne götürdü ve onu böyle görünce içindeki öfke bir anda eriyip gitti ya da belki başka bir şeye dönüştü, umutsuzca bir iştaha. Onu yakalayıp kendine çekti, o da ona yapıştı ve bir anda öpüşmeye başladılar. Dudaklar, diller, dişler... Sanki birbirlerini ısırıp çiğnemek istiyormuş gibiydiler. Kendisini önüne katıp sürüklemekte olan bu ani açlığın, sabahleyin metal masanın üzerinde gördüğü şeyden ileri geldiğini o an bile biliyordu, karısını fazlasıyla hayatta

olduğu için arzuluyordu, yüzünde suçlu ve perişan bir ifadeyle, saçları darmadağın, kollarıyla bacakları güçlü ve ateşli. Daha büyük soruysa, karısının neden kendisini böyle arzuladığıydı. Bir ileri, bir geri birbirlerine iyice yükleniyorlar, tenlerinin altında şiddetin uğultusu duyuluyordu. Birbirlerine dokunmayalı uzun zaman olmuştu.

Derken birdenbire uzaklaştılar. Hayır. Hayır. Dur. Yanlış bir şey yapıyoruz. Karısı ondan uzaklaşmıştı. Her zaman o uzaklaşırdı zaten. Ne yapıyoruz böyle biz? Üzgünüm, yapamayacağım. Şimdi olmaz, tam da Astrid...

Tamam, dedi Anton, öfkesi bir anda geri gelivermişti. Boş ver.

Eğer şu anda birdenbire yatak odasından içeri girseydiniz, son derecede ateşli bir sevişmenin ardından bitkin düşmüş durumda olduklarını sanacağınız için kimse sizi suçlayamazdı. Yarı çıplak, yatak örtülerine dolanmış bir hâlde, soluk soluğaydılar. Gerçi artık hiç de genç sayılmazlardı ama hâlâ güzel bir çifttiler. Adamın yüzünde özellikle sert bir ifade vardı ve o alnındaki de eski bir yara izi miydi öyle?

Desirée ise daha yumuşak bir yaratıktı ve çok yakın bir geçmişte gerçekten çok güzel bir kadın olmalıydı. Ancak can sıkıntısıyla alınganlık yüz hatlarını bozmuş, iki kaşının arasını kırıştırmış, alt dudağını aşağı doğru sarkıtmıştı. İçindeki ekşi bir yere doğru dönmüş gibiydi ve tatminsizlik hissediyordu ama nedeninden kendisi de her zaman emin olamıyordu.

Kimi zaman çiftlik yüzünden düş kırıklığı yaşıyordu. Yeni evlendiğinde tepelere çıkıp suluboya resimler yapacağını, geniş bir ova boyunca at koşturacağını hayal ediyordu. Bu türden muğlak ve albenili düşleri vardı. Yapacak hiçbir şey olmadan, günlerin böylesine uzun ve bomboş geçeceğini hiç beklememişti. Arabasıyla şehre inmek ya da Rustenburg gibi içinde birazcık olsun yaşam, olay ve renk bulunan bir yerlere gitmek için sürekli bahaneler uydurması gerekiyordu. Konuşacak birilerini bulmak için! Eskiden her hafta saçlarını ve tırnaklarını yaptırıyordu ama bu, evliliğinde krizlere yol açtı. Boktan

şeylere para harcamak yok, demişti kocası ama şimdi kendisi parayı dört bir yana saçıyordu. Gerçekten de parayı neredeyse sokağa atıyordu. Oysa kendisi para harcadığında hiç olmazsa bunu belli edebiliyordu! Yine de Bütün İnsan Merkezi'ndeki meditasyon kursunu keşfettiğinden beri birazcık daha mutlu olduğunu itiraf etmesi gerekirdi. Moti, adını değiştirmişti ve kimi günler kendisi de adını değiştirmeyi düşünüyordu. Yeni bir ad, insanın kendi içinde farklı hissetmesini sağlayabilirdi.

Kimi zamansa düş kırıklığının nedeni Güney Afrika oluyordu. Bir zamanlar herkesin saygı ve korku duyduğu babacığının Gerçek ve Uzlaşma Komisyonu'nun huzuruna çıkarak o korkunç ama gerekli şeyleri yaptığını itiraf edeceğini kim tahmin edebilirdi ki? Desirée'ye göre bu ülkenin asıl sorunu, kimilerinin geçmişin yakasını bir türlü bırakamayışlarıydı.

Gerçi o iş de artık kapanmış, üstünden yıllar geçmişti ve son zamanlarda onu asıl düş kırıklığına uğratan genellikle kocası oluyordu. Bir zamanlar o kadar sevimli, yakışıklı ve eğlenceli olan Anton'un önünde muhteşem bir gelecek bulunduğunu herkes konuşurdu, oysa şimdi artık buna hâlâ inanmakta olan yalnızca Anton kalmıştı. Hâlâ günün birinde çiftlikle, kendisiyle, hayatıyla ilgili yapacağı şeylerle, ne kadar çok para kazanacağıyla övünüp şişiniyordu, ama hiçbir zaman çalışmadığına göre bunları kimbilir nasıl yapacaktı. Bütün zamanını romanını yazmakla geçiriyordu ama başka kimsenin bakmasına izin vermediği için belki de öyle bir roman bile yoktu, gerçi kilitli kapının arkasında sürekli takır takır yazı yazdığı duyulabiliyordu. Bu arada kendisi de bu milyonlarca bomboş odanın içinde geziniyor, duvarlardaki alçının çatlamasını, örümceklerin köşelere ağ kurmalarını izliyordu. Hem de o, Desirée, buna inanabiliyor musunuz? Daha düne kadar tam bir taşbebekti, bütün oğlanlar ona bayılıyorlardı, içlerinden istediğini seçebilirdi, nasıl olup da bu hâle düşebilmişti? Maman'ın uyarılarına aldırış etmemişti ve artık yeni

baştan başlamak için de çok geçti. Yumurtalıkları dükkânı kapatmadan önce kendisini yeniden bir taşbebek hâline getirebilmek için önünde pek fazla zamanı yoktu. O konuda bile, ha ha ha, onca denemeye karşın hiçbir sonuç elde edemiyorlardı. Kusurun kocasında olduğunu çok iyi biliyordu, ama o test olmayı reddediyordu, artık onun kendisine dokunmasına bile güçlükle katlanıyor olması da işleri kolaylaştırmıyordu elbette.

Kocasının ellerini bedeninden uzaklaştırarak yatakta yuvarlanıp ona sırtını döndü. Öylece tavana bakarak yattı. Gözlerinin ve ağzının kenarlarına çizgi dövmesi yaptırarak makyaj yapmayı kendisi için kolaylaştırmayı düşünüyordu. Son zamanlarda birkaç arkadaşı böyle yapmıştı.

Bu arada, dedi kocası, Salome'ye bu akşamlık izin verdim. Astrid için çok üzülmüştü.

Üzülmüş müydü? Yapma lütfen. O kocakarı iyice tembelleşti.

Onun da duyguları var tatlım. Bir geçmişimiz var.

Geçmişmiş! Aslında artık onu defetmen gerek. Çok yavaşladı. Genç ve körpe birini bulmalısın.

Çok eskiden beri burada çalışıyor, dedi Anton. Genç ve körpe olduğu zamanlardan beri.

Evet, iyi işte, o günler çok geride kaldı.

Karısının bu soğukluğu karşısında heyecanlanarak, onun boynunu ısırmaya başladı. Haydi. Biraz bırak kendini. Ama karısı onu ittirerek ayağa kalktı ve bluzunu iliklemeye başladı. Of, kes lütfen, ter içindesin. Eve geldiğimde kendimi dengeli hâle getirmiştim, bir de şimdi olanlara bak.

Anton merdivenlerin altındaki küçük tuvalette kasıklarını boşaltmaya çalışıyordu. Doruğa yaklaştığı sırada, lavabonun üzerindeki lekeli, oval aynada kızarmış yüzünü gördü. Aynanın arkalığının boyanmaya ihtiyacı vardı, lekeleri de böylece halledebilirdi. İnsanın kendisini parçalara bölebilmesi ilginç şeydi, aynı anda hem orgazm

olup hem de bunu gözlemleyebiliyordu; gözü benliğini izliyordu. İkisi de ben değilim ama ikisi de ben olabilirim. Tazelenmiş bir yorgunluk ve kendinden nefret etme sisi içinde ellerini yıkarken, keşke bunu hiç yapmasaydım diye düşündü. Keşke yapmasaydım. Ama yaptın. Neredeyse aynı anda, içindeki arzu şalterinin yeniden kalkmış olduğunu hissetti. Evet, zamanı geldi, gelmedi mi? Arzunun peşini bırakma zamanı, hayır, Desirée'nin ya da adı her neyse işte, onu bırakmanın zamanı.

Anayoldan geçen bir arabanın ışığı, uzaktan çakarak yüzünün üzerinden geçip gitti ve sonra da araba yolun boş bir kenarında durarak geri döndü. Şu anda geri gelmekte olan büyük bir Cherokee cipiydi bu ve direksiyondaki de eniştesi Jake Moody'den başkası değildi. Durmamıştı, en azından içeri gelmek için durmamış, yalnızca yön değiştirmek için biraz durakladıktan sonra öteki tarafa, şehre doğru ilerlemişti.

Saatlerdir bu şekilde yollardaydı çünkü evde tek başına kalma fikrine dayanamıyordu. Sürekli artık bir dul olduğu düşüncesini aklından geçirip duruyor, bu sözcüğün ve adlandırmakta olduğu durumun tuhaflığını ölçüp biçiyordu. Astrid'in ikizlerini, babaları alıp götürmüştü ve evleri bir gün içinde gürültülü, koşturmacalı bir yerden, içi bomboş bir kabuğa dönüşüvermişti. Evin odaları, içlerinde tanıdık unsur bulunmayınca yankı yapıyor gibiydi ama asıl gürültülü yankı onun kafasının içindeydi. Susturmak içinse direksiyon başına geçmişti. Güneş batıp ışıklar yakılıncaya ve gece her yere sızıncaya dek de orada kaldı.

Şimdi de hâlâ sürmeye devam ediyordu. Yol, önünde kara bir nehir gibi, hiç durmadan akmaktaydı. Kimi yollardan geçiyor, sonra geri dönüyor, sanki kendini düğümlüyordu. Şehrin ortasından, taştan kaidesi üzerindeki Paul Kruger'ın yanından geçip dağların ötesinde kuzeye doğru yöneldi, sonra geri dönüp parti veriliyormuş gibi aydınlatılmış hükümet binalarının önünden geçti. Şehir aşağıda, loş

bir saksının içindeymiş gibi parıldıyordu. Bir zincire dizilmiş mücevherler gibi ışıldayan, hepsi sıkı koruma altında ve lekesiz elçilik binalarının yanından geçti, derken gerçek yaşam kahverengi otluklar ve yaprakları dökülmekte olan pelesenklerle kendini gösterdi. Her şeyin kenarları yanık ve gevrek görünmeye başlıyordu.

Şehrin en doğu ucunda evler birbirinden uzak ve küçücüktü, karanlığın içinde minicik ışıklar mısır tarlalarını düzleştiriyor, nasırlı elleri hışırtıyla sürtünüyordu. Sonra güneye, yeni kurulmakta olan yapılara, hâlâ inşaat hâlindeki ay kolonilerine, aç orta sınıf için yapılmış, evleri ve yolları ancak yarısına kadar inşa edilmiş olduğu hâlde şimdiden duvarlarla çevrilmiş uydu banliyölere doğru döndü. Başka bir tepeyi aşarak, bu sefer daha yerleşik olan bölgelere ulaştı. Burada çimentolar çoktan kurumuş, çimler taze biçilmişti ve evlerden bir kısmı, birer otel ya da yanından ışıklar içinde geçip giden okyanus aşırı yolcu gemileri kadar büyüktü. Hepsi duvarları ve kalın kapılarıyla iyice korunmaktaydı ve Jake dışarıda gezinen özel güvenlik görevlilerinden bir kısmının kendi çalışanları olduğunu üniformalarından anlayabiliyordu.

Yarı çıplak ağaçlı bir telkârinin içinden Çeşmeler Meydanı'na inerek, göbeğin çevresinde bir, iki, üç tur döndükten sonra birden karar vermiş gibi, gecenin başından beri pusulanın üzerindeki kuzey gibi kendisini çekmekte olan yöne döndü. Aslında bütün bu rasgele gezmeler, oraya, daha bu sabah her şeyin başladığı yere doğru giderek daralacak bir sarmal gibiydi, her ne kadar o konuşma şu anda kendisine derin ve karanlık bir vadinin arka tarafında kalmış gibi görünüyor olsa da.

Cipini kilisenin hemen önündeki açık alana park etti. Yukarıya, ta Cennet'e kadar nasıl bitmek bilmeden yükseldiğini vurgulamak ister gibi aşağıdan aydınlatılmış olan, tevazudan uzak bir binaydı bu. Kapı girişinde, mukavvalardan oluşturduğu yatağında dönenen bir evsiz dışında ortalıkta hiç hareket yoktu. Jake araçtan inerek kilisenin

yan tarafından rahibin arkada bulunan evine doğru ağır ağır yürüdü. Ön kapının üzerinde yanan umut dolu, kalp rengindeki ampulün etkisi, hemen yakında mavi ışıkları çakmakta olan güvenlikli kapı ve elektrikli teller tarafından azaltılıyordu. Tellerin üzerinde zavallı bir keler mi kızarıyordu öyle? Belki de Tanrı kelerleri pek de umursamıyordu.

Diyafonun düğmesine bastı. Bir dakika bekledi, sonra yine bastı. Sonra bir kere daha.

Peder Batty uyku sersemiydi. Kim var orada?

Benim, Peder.

Kim?

Jake Moody, Peder. Rahatsız ettiğim için özür dilerim.

Saat sabahın biri Jake.

Biliyorum, çok affedersiniz ama sizinle konuşmak zorundayım.

Peder Batty iri memeli kadınlarla dolu, çok keyifli bir düşten uyandırılmıştı ve gecenin bir yarısında merhametine sığınılmasından hiç hoşnut değildi, yine de yüzüne iyi kötü bir ilgilenme taklidi yerleştirerek onu içeri aldı. Salona geçelim. Jake onun peşinden, içinde bir piyano, yapma çiçekler ve tarif edilmemesi çok daha iyi olacak bir sürü küçük süs eşyasıyla dolu odaya girdi. Nesneleri incelemeyi bırakın, adlandırmaya bile enerjisi yoktu.

Özür dilerim, dedi yeniden. Saatin çok geç olduğunun farkındayım.

Oturun.

Her ikisi de oturdu, Jake kanepeye, peder de onun hemen yanındaki koltuğa. Peder Batty, cemaatinden birinin kendisine Uzakdoğu'dan getirdiği batik desenli bir robdöşambr giymişti, altından da kaplan derisi çizgili pijamaları görünüyordu, tüylü terliklerinin üzerinden mavi damarlı kaval kemiği ortaya çıkmıştı. Jake onu bir daha asla eskisi gibi bir gözle göremeyeceğini düşündü ama aslında aynısı karşı taraf için de geçerliydi.

Nedir derdiniz?, diye sordu rahip.

Peder, günah çıkarma, söylediğiniz gibi kutsal bir şey olsa bile bu seferlik bir istisna yapmanız mümkün olamaz mı?

Ne? Rahibin aklı kumun içinde dönüp duran bir kabak lastiğe dönmüştü. Neden söz ediyorsunuz siz böyle?

Karımın size hangi günahını açtığını bilmem gerekiyor.

Ha, o mu? Boşboğazlığının cezasını çekiyordu. Bunu size söyleyemem Jake.

Peder, size yalvarıyorum.

Aşağılık herif dizlerinin üzerine çökmüş, yüzünü rahibin kucağına bastırmıştı. Bırakması için çekiştirilmesi gerekecekti, bir de üstelik geride terini bırakacaktı.

Hayır, diye haykırdı Peder Batty. Lütfen! Sanki yalvaran kendiymiş gibi. Beni dinleyin be adam, toparlanmanız gerek. Kendinize gelin.

Yapamıyorum. Çok denedim ama olmuyor. Jake birden hışımla ayağa fırladı ve yerine oturdu. Bilmem gerek, dedi. Buna ihtiyacım var.

Rahip içini çekti. Bunun çok karmaşık bir an olması gerekirdi ama birdenbire gayet basit bir hâl almıştı. Saat çok geç ya da çok erkendi, kendini kavga edemeyecek kadar yorgun hissediyordu. Zavallı adamcağız da acı çekiyordu. Ayrıca onun da tuvalete gitmesi gerekiyordu ve bunun için işleri hızlandırması iyi olabilirdi. İnsan bazen yalnızca insan olmak zorundadır.

Karınızın bir ilişkisi vardı, dedi.

İşte. Ağzından çıkmıştı artık. Sözcükleri bir süre havada asılı kaldı. Karşısındaki, onları ancak bir süre sonra duyabildi. Bilgi içeriye yerleştikçe yüzünün değişmekte olduğu görülebiliyordu. Artık incinmiş görünmüyordu, yalnızca öfkeliydi. Tanrı beni bağışlasın, dedi rahip ya da sadece içinden geçirdi ama bazen de gerçeği söylemek en doğrusuydu.

İlişki mi? Jake sözcüğe sanki o bir nesneymiş gibi dışarıdan bakıyordu. Kiminle?

Hayır, o kadarını bilemiyorum. Ne yazık ki benim şimdi...

Lütfen Peder. Yarım bir açıklama, yanıt sayılmaz. Bana adamın adını verin.

Size onun adını verememem çünkü adını ben de bilmiyorum. Bana ilişkisi olduğunu itiraf etti ama kiminle olduğunu söylemedi. İsa'nın kutsal kanı üstüne gerçeği söylüyorum, artık evinize gidip yatın lütfen.

Jake'in içindeki öfke dışarı akıyor, adam gözle görülür biçimde küçülüyordu. Öteki adam ayağa kalktığında, o da öyle yaptı. Kabullenme huzur getirir, dedi rahip onu kapıya doğru geçirirken.

Bilmediğim şeyi nasıl kabullenebilirim ki?

Adam haklı, diye düşündü Timothy Batty, nihayet koridora geri dönebildiğinde. Gerçeğe boyun eğmek için önce onu bilmek gerekir. Ama öte yandan gerçek, insanı öldürebilir de. Bu konuşma, rahibi o kadar rahatsız etmişti ki tuvalete ancak ucu ucuna yetişebildi. Herhâlde kimse bu işi can atarak yapmıyordu ama insanın bağırsakları sorunlu olunca iyice sıkıntılı bir hâl alıyordu. Bunun her gün yaşanan bir sorun olduğu düşünülünce insanların bağırsak hareketlerinden neredeyse hiç söz etmiyor olması tuhaf şeydi. Aşağılarda çok temel gerçekler söyleniyor olsa bile beyin bunu reddetmek istiyordu. Örneğin hiçbir roman karakteri onun şu anda yaptığı şeyi yapmaz, yani sıkıntısını içinden çıkarıp atmak için kıçının yanaklarını tutup birbirinden ayırmaya çalışmazdı. Kurgu ürünü olmadığınızdan emin olmanın iyi bir yoludur bu. İsa hiç kenefe oturmuş mudur acaba? Bir anüsü var mıydı ki? İncil'e bakacak olursak yokmuş gibi görünüyor ama birkaç somun ekmekle balık yedikten sonra bunun bir sonucu olmaması da pek olası görünmüyordu. Ayıp sana Timothy, bunlar kâfirce düşünceler. Ne bakımdan yani? Bilmiyorum ama kesinlikle öyleler.

Hataya düşmüş kadıncağızı bağışlayın Babamız, benden kefaret istemişti. Eğer bunu ondan esirgemekle yanlış yaptıysam, beni de bağışlayın. Ama eğer kadının itirafını düzgün biçimde duymadıysa, gerçekten bir yasayı çiğnemiş mi oluyordu? O, Timothy Batty, kadını başından savmakla yanlış mı yapmıştı? Bu düşünce rahibin aklına epeyce geç, ancak tuvalet kâğıdına uzandığı sırada gelmişti ama Tanrı'nın onu bağışlamış olduğuna karar verdi. Ben sevgiyle konuştum! Kocasıyla da öyle. Zavallı adamcağız acı içinde kıvranıyordu, ben de ona gerçeği söyledim; bu, günah sayılmaz. Teşekkür ederim Babamız, beni rahatlattınız. Böylece peder, iç içe geçmiş Matruşka bebekleri gibi bir başka babanın huzurunda eğildi. Ya da belki üst üste dizilmiş babalar gibi, her iki yöne bakan, alt alta, üst üste bir sürü baba.

Bu arada Jake Moody ise kilisenin önünde, arabasının direksiyonu başında oturuyordu. Hayır, daha gitmemişti. Dev gibi, bakır renginde iki kaşının arası çatılmış bir adam. Düşünceye dalmış gibi duruyor ama ne düşünüyor? Belki de artık gidebileceği bir yer kalmamıştı ve asıl sorun da buydu.

Uzunca bir süre böyle hareketsiz oturduktan sonra birden silkindi. Kilisenin kapı girişinde yatmakta olan evsiz adam onun motoru çalıştırmasını ve duraksayarak oradan uzaklaşmasını izledi. Ortada yolunda olmayan bir şeyler vardı. Evsiz adam başka boyutlara ait varlıkları algılamak gibi bir güce sahipti ve bu adamın üzerine asılı olduğunu gördüğü şey onu çok rahatsız etmişti.

Birkaç blok ötedeki sıra sıra dükkânları ve lokantalarıyla birlikte yeryüzünün bu parçası son birkaç aydır onun yaşam çevresi olmuştu. Bunu size kanıtlamak mümkün değil ama bir zamanlar çok iyi kazandıran bir işi, çevresinde saygı ve ilgi uyandıran bir konumu vardı. Ta ki her şey rayından çıkıncaya kadar. Ne fark eder? Kendisi bunu hiç önemsemiyor gibiydi, zaman zaten bütün dünyayı yıkayıp geçen bir ırmak değil miydi? İçindeki her şey ve herkesle birlikte

evini yitirdiğinde evsiz adam adını da yitirmişti. Ailesi ve arkadaşları hem zaman hem de mesafe olarak çok uzaklarda kalmıştı ve şimdi ona doğru yolu gösterecek, hatta kim olduğundan emin olmadığında bunu ona hatırlatabilecek hiç kimsesi yoktu. Takıntılı biçimde sürekli "Blowin' in the Wind" şarkısının ilk dizesini söylediğinden, biz ona Bob diyelim. Kimbilir, belki gerçek adı da budur zaten.

Bob bölük pörçük uyuduktan sonra şafaktan önce, kuşlar ötüşmeye başladıklarında uyanmıştı. Kilisenin önündeki çalılıklara işedikten sonra mukavvasını katladı ve bir çiçek tarhının içine sakladı. Her sabah günün yavaş yavaş başlamasını izlemek üzere sokaklarda gezinmeye çıkmadan önce kilisenin hemen yakınındaki musluğu kullanarak yıkanıyordu.

Şehir tamamen uyandığında iki blok ötedeki dükkânlara doğru gidiyor ve üç-beş bozuk para toplamaya çalışıyordu. Süpermarkette çalışan nazik bir hanım zaman zaman ona yemesi için içi geçmiş meyvelerden veriyordu, öyle olmasa bile karıştırabileceği çöp tenekeleri vardı zaten. Her zaman açtı o, sürekli ve daima açtı, üstelik yalnız yiyecek için de değil.

Dünyadan dışlanmış kişiler için zaman farklı biçimde akar. Günün belli saatlerindeki trafik gibi akıp gider ya da toprağın üzerinde santim santim ilerleyen bir gölge gibi hareket eder veya canının çektiği şeyler konusunda size sinyaller gönderen bedeniniz gibi işler. Sanki yanınızdan yavaşça geçip gidiyor gibidir ama aslında günler hızla geçmektedir ve çok geçmeden yüzünüz değişecek, başka birinin yüzü hâline gelecektir. Aslında belki de eskisinden daha çok size benzeyecektir, o da mümkün.

Bob bir lokantanın vitrininde kendi yansımasına bakarak düşüncelere dalmışken, camın arka tarafında sürekli yinelenen bir hareket dikkatini dağıttı. Lokantanın müdürü ona uzaklaşmasını işaret ediyordu. Git buradan, seni pis, iğrenç insan! Müdürün dört bir yanı kötü ruhlarla çevriliydi ve Bob'un yansıması hemen oradan kayboldu.

Yere atılmış izmarit aranarak yolun aşağısına doğru sallana sallana ilerledi. Gerçi aradığını bulamadı ama onun yerine yere yeni düşmüş gibi görünen, sağlam görünüşlü bir piyango bileti buldu. Onu alıp köşedeki kafeye götürerek şansını denemek istedi, umutlanmamak elde değildi ama bu, o türden bir öykü değil. Yaşamı boyunca en sık duyduğu sözcük *hayır* oluyordu ve şimdi aynı sözcüğü yine duymuştu. Hayır. Sana hiçbir şey yok. Hayır. Bunun karşılığı olarak kapıdan çıkarken rafın üstünde duran tatlılardan birini aşırdı. Dükkânın sahibi durumu fark edince çevredeki asalak ruhlar insani olmayan, tiz seslerle ciyaklayarak onu suçladılar. Tatlıyı zorlukla çiğnerken, kendini bir ara sokağın ortasına attı, herhâlde yakayı kurtarmak için. Ama çok geçmeden polisler tarafından durduruldu. Çağırılmışlar mıydı, yoksa rastlantıyla mı karşısına çıkmışlardı, orası pek belli değildi. İkisi bir kamyonetin içindeydiler. Belgelerin nerede?

Her zamanki hikâye. Birkaç dakika sonra kendini aracın arkasında buldu, dünyayla aralarındaki tel parmaklığın ardında, çiş kokulu bir serseri daha. Aracın zemininde yatan ektoplazmik birkaç ruh vardı ama neyse ki zararsızdılar ve görülen ve görülmeyen bu tuhaf küçük topluluklar, birkaç saat boyunca amaçsızca dolaştırıldıktan ve çeşitli şehir manzaralarının içinden geçtikten sonra karakola götürüldü.

Bütün hücreler, duvarlarına adlar, tarihler, dualar ve küfürler kazınmış hâliyle ve yüksekteki tek bir minicik, parmaklıklı penceresiyle birbirinin aynıdır. Evsizler için zaman farklı akıyor olsa da, burada hiç akmıyordu. Yataklardan birinin üzerine uzandıktan sonra uyuyabildi. Düşlerinde başka bir yerde olduğunu gördü, geçmişinden parçalar kendisine hiç ait olmamış yaşamlarınkiyle birbirine karışıyor ve o da bu yolla bir süreliğine de olsa hapislikten kurtulmuş oluyordu.

O gece ve sonraki ertesi sabah da ona yemek verdiklerinde hapse geri döndü. Bir tepsi içinde biraz bulamaç ve ekmek. Çoğu zaman dışarıda bulabildiklerinden daha iyiydi bu. Kahvaltıdan sonra ona ceplerini boşaltmasını söylediler. Nesi varsa hepsini aldılar, altmış iki

rand ve kırk sent, bunlara para cezası olarak el konduğunu söylediler ve arkasından da kapıyı gösterdiler.

Dışarıda sabahın ilk ışıkları parıldıyordu. Makbuz istiyorum, dedi.

Ne?, diye sordu polis memuru.

Ödediğim para cezası için makbuz istiyorum.

Siktir git, dedi polis, yoksa seni yine içeri atarım.

Neredeyse sevinçten zıplar gibi yürüyerek siktirip gitti. Kötü gecelerin tarihçesi içinde çok da berbat bir gece sayılmazdı bu, çünkü Bob'un bu konuda anlatabileceği bir-iki öykü bulunuyordu, ah evet. Evi olarak gördüğü kiliseye kadar, önünde yürüyecek uzun bir yol bulunuyordu ama bizim ona daha fazla eşlik etmemize hiç gerek yok, aslında düşününce, şimdiye dek de yoktu. Bu pasaklı, kirloş ve yakınlık bekleyen, kendisine ait bile olmayan bir adı kullanan adam ne diye bizim görüşümüzü engelledi, kendi öyküleriyle zamanımızı boşa harcadı ki? Dikkat çekmek konusunda çok ısrarcı, fazla benmerkezci bir tip, amma da bencil biri doğrusu. Ona daha fazla aldırış etmeyin siz.

En iyisi onu yolculuğunun yarı yolunda terk etmemiz olacak. Diyelim ki sakin bir banliyö sokağına saptı, sakin bir banliyö evinin önünden geçti, bu evin üzerine asılmış olan ve içinde yaşayan psikoterapistin hizmetlerini duyuran küçük ve pirinç levhayı gözden kaçırmak gayet mümkündü. Altmış yaşlarında, kısa kesilmiş gümüşi saçlarıyla çok bakımlı bir kadın olan terapist, kucağında bir defterle, diğerlerine nazaran biraz daha ilginç görünen, otuzlu yaşlarda ve sorunlarının ağır olduğu belli olan bir adamla konuşmaktaydı. Bu hafta çok korkunç bir trajediyle başa çıkması gerekmişti ama böyle bir olayı bile ancak kendi narsistik yarasının, yani başarısız evliliğinin prizmasından görebiliyordu.

Dürüst olmam gerekirse, diyordu karısından söz ederken, eskiden onu seviyordum ya da en azından sevdiğimi sanıyorum, yani

cinsellik, muhakememi biraz bulandırıyor ama en başlarda onu sevmiş olduğuma inanıyorum. Zamanla sevginin yerini suçluluk, görev ve zorunluluk aldı.

Hım. Ağzından çıkanları bir dinlesene, sersem. Dertlerin bile özgün değil. Kadın sayfanın üstüne bir not aldı. Adam onun ne yazdığını görmeye çalıştı ama kadın defteri ondan uzaklaştırdı. Yetersiz mi? Beni böyle mi görüyor? Hatta belki de iktidarsız... İkisi de zaman zaman doğru olabiliyor. Ama ben eksiklerim hakkında konuşmayı istemiyorum, özellikle de terapistimle. Mümkünse onu etkilemeyi tercih ederim. Kadının onu arzulanabilir bulmasını istiyordu.

Kadının evinin arka bahçesine açılan, zevkle döşenmiş bir odanın içinde, dışarıda kuşlar koro hâlinde cıvıldarken karşılıklı oturuyorlardı. Suçluluğu bir yana bırakacak olursak, dedi kadın, görev ve zorunluluk bir evlilik içinde zaten üstlenilmesi gereken şeyler değil midir? Yetişkinliğin sorumlulukları. Suçluluk duygunuz belki de bu bakımdan yetersiz kaldığınız için olabilir mi?

Hayır, dedi adam. Onu terk etmeyi istediğim için suçluluk duyuyorum.

Bunu istiyor musunuz?

Bilmiyorum. Evet. Bazen.

Görev ve zorunluluk çift yönlü çalışır, dedi kadın. Söylediklerinizden sanki karınızın üstüne düşeni yapmadığını hissediyormuşsunuz gibi anlaşılıyor.

Evet. Hayır. Yapmak zorunda mı? Bu konuyu açan kendi olduğu hâlde bunun üzerinde düşünemiyor, düşünmeyi istemiyordu. İşin aslı onun için evlilik, iki insanın bir araya gelerek üçüncü bir kişi oluşturması gibi bir şey olmuştu, sanki her ikisinin de aleyhine çalışan, onun bütün iyi niyetlerini yolundan saptıran, sürekli bela çıkarmakla uğraşan, hınzır bir üçüncü varlık da aralarında yaşıyor gibiydi. Ama bütün bunlar çok karmaşık şeylerdi ve o şimdi çok daha basit bir şeye öfkeliydi. Desirée'nin onun yanı başında olup yasına ortaklık

etmesi gerekirken o lanet meditasyon derslerine gitmesi fena hâlde sinirine dokunuyordu. Astrid öldükten sonraki ilk terapi seansıydı bu ama buraya nasıl gelmişlerdi ki? Ben kız kardeşim hakkında konuşmak istiyorum.

Elbette. Başa çıkılması çok güç, korkunç bir olay bu.

Şey, dedi adam, ben aslında öteki kız kardeşim hakkında konuşmak istiyordum.

Kadın defteri elinden bırakarak ona ilgiyle baktı. Başka bir kız kardeşiniz daha mı var?

Evet, elbette. Ondan daha önce de söz etmiş olmalıyım.

Ama etmemişti, şimdiye kadarki seansların hiçbirinde adını anmamıştı ve bu da onun kendisi için ya çok önemsiz ya da tam aksine çok önemli olduğu anlamına geliyordu. Bunu daha önce hiç fark etmemişti. Kimi zaman körlüklerin bu kadar çok şey gösterebilmesi tuhaf şeydir. Ancak küçük kardeşinin çok yakında gelecek olmasının onu ne kadar rahatsız ettiği, şu anki kaygı düzeyinin yüksekliğinden hemen belli oluyordu.

Bu sizi neden endişelendiriyor? Sonuç olarak o sizin kardeşiniz, bir yabancı değil.

Evet, ama sorun da bu değil mi işte? Onu tanıyorum ve bir geçmişimiz var.

Biraz daha anlatın.

Anlatacak bir şey yok ki. Bu konuya odaklandığında, o geçmişin ne olduğundan bile emin olamıyordu. Yalnızca olağan aile meseleleri, kardeşler arası gerginlikler... Onu bu kadar rahatsız eden neydi? Söyleyebildiği tek şey, onunla karşıt uçlarda olduğunu hissettiğiydi.

Neyin karşıt uçlarında?

Sorun da buydu zaten. Bir bölünme, bir ayrılık, giderek genişleyen bir uçurum. Ama bölünmenin ne olduğu ve nereden kaynaklandığı apayrı bir konuydu. Bunun bir yanıtı yoktu, belki de onda yoktu ya da sadece bugün yoktu. Tek bildiği, kız kardeşini yeniden

görecek olmanın onu huzursuz ettiği, sinirlerini bozduğu ve üstelik kaçınılmaz olduğu gerçeğiydi.

Amor cenaze için geliyordu. Onu havaalanından almaya söz vermişti çünkü onun şaşırtıcı şekilde hâlâ sürücü ehliyeti yoktu. Ama muhtemelen Amor de gergin olmalıydı. Yalnızca iki geceliğine geliyordu, hem gece törenine hem de ertesi günkü cenazeye katılmayı, ertesi sabah ise Durban'a dönmeyi planlamıştı. İşten daha fazla izin alamayacağını söylemişti ama haydi oradan, asıl nedenin bu olmadığı çok belliydi. Burada olmayı o da istemiyordu ve gerekenden daha fazla da kalmayacaktı. Uçağı gecikince Anton'un bir saat zaman öldürmesi gerekti. Yeni hükümetin ne kadar kozmopolit ve masraftan kaçınmadığını herkes görsün diye bir saygınlık projesi olarak inşa ettiği kocaman, yeni havaalanının içinde gezindi. Gördüklerinden etkilendiğini kabul etmesi gerekirdi, Mbeki'nin kimi çılgınca kör noktaları olsa bile adam gösteriş yapmayı iyi biliyordu. Ama insanın havaalanlarına karşı duyduğu hayranlığın bir sınırı vardı, çünkü bu kişiliksiz hollerde içindekileri de sanki gerçek birer insan değilmiş gibi gösteren bir şey oluyordu, en azından belli bir mesafeden bakıldığında.

Amor'u ancak en son anda, kendisine doğru yaklaşırken tanıyabildi. Saçları farklı, son gördüğü zamankinden çok daha kısaydı ve yanlardan beyazlaşmaya başlamıştı ama asıl değişiklik bu değildi. Onun o güzel hâlini ve yaratmış olduğu şok etkisini hatırlıyordu, oysa o tazelik büyük ölçüde solmuştu artık. Eskisi kadar genç değildi şimdi. Hiçbiri değildi zaten. Karartma ayarlı elektrik düğmesi yavaş yavaş dönmeye başlamıştı artık. Otuz bir yaşındaydı. Hâlâ sıradan görünümlü sayılmazdı ama oraya doğru yaklaşıyordu. Havaalanındaki yüzlerden herhangi biri.

Merhaba, kardeşim. / Merhaba, Anton. Sonra küçücük bir sessizlik oldu ve kardeşlerin en büyüğüyle en küçüğü, birbirlerine aralarında hiç alışkın olmadıkları, yeni bir boşluk varken baktılar. Astrid her zaman bir şekilde onları bir arada tutan bir tutkal olmuştu. Peki,

şimdi hangi dilden konuşacaklardı? Amor ona dokunmak için hiçbir hamlede bulunmadı, o da herhangi bir girişime kalkışmadı. Aralarında bunun için önceden anlaşmış gibiydiler. Ama bu soğukkanlı mesafe içinde yeterince dostaneydiler.

Amor yanında bagaj olarak yalnızca küçük bir sırt çantası getirmişti. Hafif bir yolculuk yapıyordu. Öyle hafif ki sabah az kalsın uçağa bile binmeyecekti. Susan onu Durban'daki havaalanına bırakmıştı ve olduğu yerde birkaç dakika boyunca öylece dikilip, bir sonraki adımı atmasının mümkün olup olmayacağı konusunda ani bir kuşkuya düşmüştü. Belli ki mümkündü işte, buraya kadar gelmişti, Amor şimdi burada, Anton'la birlikte Mercedes'in içindeydi ve çiftliğe doğru gidiyorlardı.

Gecenin yarısını tam olarak bu an için yani bu uzun yol boyunca zamanı nasıl doldurabileceğini düşünüp endişelenmekle geçirmişti. Arabanın içinde kaçış yolu yoktu, ya konuşmak ya da susmak zorundaydılar, üçüncü bir seçenek bulunmuyordu. Anton bunun için önceden hazırlık yapmış, kendiyle dalga geçen, şakalı birkaç laf hazırlamıştı, geçmişte barlarda işleri kolaylaştırmak için başvurduğu ve çoğunlukla işe yarayan türden şeylerdi. Ama elbette Amor yeni tanıştığı biri değildi, üstelik her ikisi de sarhoş değildi ve bildiği kadarıyla kardeşinin hiç mizah duygusu yoktu. Bu yüzden hazırladığı performansı fazla uzun tutmadan asıl konuya girdi.

Çözmemiz gereken bazı şeyler var, kardeşim. Aile avukatı sana ulaşmaya çalışıyordu, ama galiba sonunda pes etti. Baba'nın mirasından yapılan aylık ödemelerle ilgili bir sorun varmış sanırım, senin banka hesabını mı bulamamışlar, ne? Sanıyorum bu süre içinde senin payını ayrı bir hesapta biriktirmişler, ama Tanrı aşkına, zarara giriyorsun. Sırf faizi bile senin geçinmene yeter, saklanmanın bir anlamı yok ki.

Biliyorum, dedi. Mesajları aldım.

Avukat yanıt vermediğini söylüyor.

Doğru. Özür dilerim.

Eh, belki de böylesi daha iyidir. Benim sana sormak istediğim bir şey daha var, belki ikisini aynı anda çözüme bağlayabiliriz.

Nedir o?

Toprakların bir kısmını satmam gerekiyor. Çiftliğin çok küçük bir parçasını, yani sen de onay verirsen. Ödemem gereken kabarık faturalarım var, ücretler ve vergiler sürekli artıyor, çiftliğin bakımı kâbusa döndü. Ama şimdi bunun çok da acelesi yok, sonra da konuşabiliriz.

Belki de fazla bile konuşmuştu, bu küçük rica için henüz çok erken olabilirdi. Konuyu değiştirerek iyimserlik ve huzursuzluğun ilginç bir karışımıyla ülkenin genel durumundan söz etti. Aslında düşününce kendi iç dünyası da bundan pek farklı sayılmazdı. En azından ona öyle görünüyordu, özellikle de tam şu anda. Bir yandan gerginliği nedeniyle gevezelik edip duruyordu, bir yandan da kardeşini gördüğüne ne kadar sevinmiş olduğuna ve onunla kolayca konuşabilmesine şaşırıyordu. Amor'un dinleyişiyle ilgili bir şeydi bu. Daha önce hiç fark etmemişti. İnsanın içinden ona bir şeyler sunmak, kendisini benzersiz kılacak bir sır açmak geliyordu. Bu türden şeylerse hak ederek klişeleşmiş bir ifadeyle onun için her geçen yıl biraz daha azalmaktaydı. Kendisini kurtarabilme olasılığı bulunan yalnızca tek bir hedefi kalmıştı geriye.

Bir roman üzerinde çalışıyorum, dedi ona.

Gerçekten mi?

Aslında şimdilik yalnızca birkaç sayfadan oluşuyor, gerisi kaba notlar hâlinde. Ama emin olduğum tek bir şey varsa, onu bir gün bitirecek olmamdır. Başka her bakımdan bir düş kırıklığı olduğumu söyleyebilirsin, asla karşı çıkmam. Ama hiç olmazsa ardımda bir kitap bırakacağım. Kötü bile olsa. Neler söylediğini fark edince yüzü kıpkırmızı kesildi.

Amor başını yana eğmiş, ona merakla bakıyordu. Ben senin bir düş kırıklığı olduğunu düşünmüyorum.

Eh, sen her zaman nazik bir insandın zaten, dedi. Bunu alaycı bir tondan söylemişti, ama aslında söylediğinin doğru olduğunu fark etti. Kardeşinin özelliği, nezaketiydi. Onun bilmem nesi, niteliği falan işte.

Adı ne?

Henüz koymadım. Herhâlde adını en son koyarım. Şimdi artık hiç de utanç duymuyordu ve onunla romanı hakkında, sözgelimi karısıyla hiçbir zaman olmadığı kadar rahatça konuşabiliyordu. Bundan birkaç yıl önce, gecenin geç bir saatinde hummaya kapılmışçasına yazmaya nasıl başladığını anlattı. O zamandan beri üzerinde ne kadar emek harcadığını, neredeyse her gün saatlerce çalıştığını anlattı. Çalışmadığı, yalnızca oturup romanını düşündüğü anlarda bile bunun ona nasıl bir sığınak sağladığını anlattı.

Neye karşı sığınak?

Yaşama, dedi ve eskiden olduğu gibi, her an ağlamaya dönüşebilecek kahkahasıyla güldü.

Son yıllarda Amor pek fazla roman okumamıştı. Hastanede çalışmaya başladıktan bir-iki yıl sonra artık bundan zevk almaz olmuştu. Gerçek yaşam onun için artık, bir sepetin içinde taşınamayacak kadar ağır ve büyük hâle gelmişti. Ama bitirdiği zaman ağabeyinin romanını okumayı isterdi.

Çiftliğin bahçe kapısına vardılar ve Anton kapıyı açıp kapatmak için arabadan indi, artık iki şifreli kilidi bulunduğundan kendisinin yapması daha kolay oluyordu. Sonra taşlık yol boyunca nihayet sessizliğin yayılmasına izin verdi. Buradaki manzarada hiçbir değişiklik yoktu, yaşamları boyunca hiç olmamıştı. Ama arabayı park yerine bırakıp da indiklerinde Amor evin boyanmaya fena hâlde gereksinim duyduğunu fark etti, ayrıca annelerinin sevgiyle ekip büyüttüğü çiçek tarhları da bakımsızlıktan tohuma kaçmıştı.

Aslında kardeşinin buradaki çürümenin farkına vararak kendisine acımasını istemiş olduğu hâlde, şimdi birden beklenmedik

biçimde savunmaya geçti. Evet, son zamanlarda biraz tembellik ettim, bazı şeyleri gözden kaçırdım. Ama yakında hepsini düzelteceğim, hatta gelecek hafta, şimdi sipariş ettiğim malzemeleri bekliyorum, çünkü...

Evin içinde de kimi çatlaklar, kırıklar, küçük çöküntüler görülebiliyordu. Bir masanın ayağının altına birkaç cilt ansiklopedi konmuştu. Kırılmış bir pencere camının boşluğu gazete kâğıdıyla örtülmüştü. Ortalıkta fazla temizlik yapılmadığı belliydi ve her şeyin üzerinde ince bir toz tabakası bulunuyordu.

Keşke güzel karım evde olup da seni karşılayabilseydi ama gurusuyla titreşimlerini eşleştirmeleri gerekiyormuş. Seni yukarıdaki yatak odalarından birine yerleştirebilmeyi çok isterdim ama şu an hepsi başka amaçla kullanılıyor.

Benim odam da mı?

Affedersin, evet, bugünlerde onu çalışma odası olarak kullanıyorum. Yazılarımı orada yazıyorum! Biz artık Baba'nın eski yatak odasında kalıyoruz. Aşağıdaki konuk odasında çok daha rahat edeceksin.

Eskiden aşağıda hiç konuk odası yoktu. Meğer bu, evin arka tarafında, karanlıkta kalan alanda bulunan, Baba'nın eski çalışma odasıymış. Epeyce yüksekte, yatay olarak dizilmiş, üç küçük, dikdörtgen penceresi olan, kare şeklinde, sevimsiz bir odaydı bu. Mobilyaları otel odasını andırsa da içeride hapishane hücresini hatırlatan bir hava vardı. Yatak, masa, sandalye, büfe, hepsi bir arada Morkels'ten alınmıştı.

Aman, her neyse. Yalnızca iki gece içindi sonuçta. Küçük sırt çantasını yere bıraktı.

Ben sana temiz çarşaf getireyim, dedi Anton. Ama pek de yerinden kıpırdamadı. Durduğu yerden onu inceliyordu yine, açık yürekli bir yaklaşımla. Küçük kız kardeşindeki –artık tek kardeşi vardı– adını koyması güç olan bir niteliğin hiç değişmediğini fark etti. Peki, ben nasıl görünüyorum?, diye sordu.

Amor yavaş yavaş başını iki yana salladı.

Yalan da söyleyebilirdin.

Saçları seyreliyor, bu da alnındaki o eski yara izini iyice ortaya çıkarıyordu, gözlerinin çevresindeyse koyu renkli çizgiler vardı. Ama Amor'un kastettiği daha başka bir şeydi, onun yüzünde daha derindeki bir yorgunluğun izini görebiliyordu.

İyi görünmüyorsun, dedi ona.

Senden de pek sağlık fışkırıyor sayılmaz.

Ablamı yeni kaybettim.

Tuhaftır ki, ben de kardeşimi. Bir anda küçük bir gülümseme yüzünü aydınlattı ve yine iyileşti. Geriye artık yalnızca ikimizin kaldığını fark etmişsindir.

Çarşafları getirmeye gitti. Bu işi yapması epeyce uzun sürdü ama geri geldiğinde yatağın kenarına ilişmiş, onu beklemekte olan Amor, sanki araya hiçbir şey girmemiş gibi sohbete kaldığı yerden devam etti.

Belki bir konuda anlaşmaya varabiliriz Anton.

Neymiş o?

Salome. Lombardların evi.

Anton çarşafları yavaşça yatağın üzerine bıraktı. Hâlâ, dedi hayrete düşmüş gibi. Hâlâ oradasın.

Evet. Hâlâ oradayım.

Konuşacağımız ilk şey bu mu olmak zorunda?

Çok eskilerden kalma, derinlere gömülmüş bu sorunun kendisi için bu kadar önem taşıdığını fark etmek aslında onu bile şaşırtmıştı. Aradan geçen yıllar içinde Salome'yi pek çok kez düşünmüştü elbette. Aklı ne zaman eve doğru, yok, hayır, çiftliğe, orası artık onun evi değildi çünkü, aklı ne zaman çiftliğe doğru kayacak olsa, hâlâ hiç açılmamış pek çok sandık olduğunu hatırlıyordu ve Salome de bunlardan biriydi işte. Ancak bu sandık ne kadar sık açılırsa açılsın, bir türlü içine bakılamıyordu nedense.

Burada pek fazla kalamayacağım, dedi.

O işi halletmeyi istemiştim. Gerçekten istedim. Ama... Bilemiyorum, araya hayat girdi işte.

Tamam, dedi Amor durgunca. Peki şimdi halledebilir miyiz?

Ne yani, hemen şimdi mi? Şimdi bunun sırası olmadığını sen de biliyorsun. Ama yapacağız, dedi. Mutlaka. Kolay iş zaten. Bir çaresini bulacağız.

Ben gitmeden mi?

Bunun için yeterli zaman olmayabilir. Ama zaten o da şart değil, öyle değil mi? İşleri son hâline uzaktan da getirebiliriz. Hemen şimdi yapmak için bir acelemiz yok. Hele şimdi cenaze törenleri varken. Hazırlanmaya başlasak iyi olur.

Odadan hiçbir şey yokmuş gibi rahatça çıkmasına karşın, gözden kaybolunca bir koşu yukarıya, çalışma odasına çıkıp genel kargaşanın içinden bulup çıkartmış ve sermiş olduğu bir dizi taslağı bir kere daha incelemeye koyulmuştu. Taslaklara sanki bir imparatorluğun şanlı yüzölçümünü göz önüne seriyorlarmış gibi iştah ve korkuyla bakıyordu.

Karısı, Bütün İnsan Merkezi'ndeki yoga dersinden dönüşünde onu burada buldu. Bugün upuzun bir pranayama seansı bile onun huzursuz enerjilerini yatıştırmak için yeterli olmamıştı ve huysuz bir at gibi burnundan soluyarak olduğu yerde tepiniyor, yelelerini savuruyordu. Belki biraz da âdet öncesi durumu vardı ama daha çok kocasının, ailesinin karmasından gelen olumsuz ve yıkıcı gücün etkisi altında bunalmıştı. Bu yaşamda bu kadar çok belaya yol açtıklarına göre, bunlar önceki yaşamlarında kimbilir ne haltlar yemişlerdi!

Geldi mi?

Anton derin hülyalardan uyandı. Evet. Geldi.

Ve...

Ah, dedi, fena gitmedi.

Umarım sırf et yemiyor diye kendisine özel yemekler hazırlayacağımı beklemiyordur. Öyle bir şey olmayacak. Desirée sürekli bu olasılıktan söz açıp duruyordu, çünkü Amor'un geleceği haberini aldığından beri bu fikir içini kemirmekteydi. Görümcesi bundan üç yıl önce düğünlerini kaçırmış, sonrasındaysa bunu telafi etmek için hiçbir çaba göstermemişti. Ayrıca pek çok kişiden onun sözde ne kadar güzel bir kız olduğunu duymuştu ve bu konu da son zamanlarda Desirée için tedirgin edici bir hâl almaya başlıyordu. Ah, bu o mu?

Nerede?

Karısı pencerenin kenarına süzülmüş, her zaman kapalı duran kepenklerin arasından dışarıyı gözetlemekteydi. Şurada işte, çamaşır ipinin önünde hizmetçiyle konuşuyor.

Hım, çok kuşkuluydu bu. Kucaklaşan iki kadın, ipe dizili giysiler, hissedilmeyen bir esintiyle dans eder gibi uçuşurken, ırklar arasında gereksiz bir yakınlık. Evet, o tabii.

O kadar da güzel değilmiş.

Ah, güzelliği birazcık solmaya başlamış.

Öyle mi? Hım. Desirée ona birazcık ısınmaya başlıyordu. Bu ikisi ne yapıyorlar öyle?

Devrim komplosu kuruyorlar, dedi Anton. Gerçekten de ikisinin bu sarmaş dolaş hâlinde bir komploculuk havası seziliyordu. Birbirlerini bıraktıklarında bile tam olarak bırakmamışlardı. El ele tutuşarak, başları neredeyse birbirine değecek kadar yakından konuşuyorlardı. Kardeşim her zaman alt sınıflarla içli dışlı olmuştur. Hayır, aslında bu da değil. Aklından siyasete ilişkin hiçbir düşünce geçmez. Ama nedense kurbanları çekici bulur, ne kadar güçsüz olurlarsa o kadar iyi, yapılmış bütün tarihsel yanlışları düzeltmenin kendisine düştüğünü hisseder, ayrıca bu ikisinin arasında bir çeşit kutsallık dışı ittifak da mevcuttur. Ne olduğunuysa ancak Tanrı bilebilir.

Neyse, dedi konudan sıkılan Desirée, benden özel yemek beklemesin de...

Salome'yi kilise kıyafetleri içinde görmek ona kendisinin de cenaze töreni için hazırlanması gerektiğini hatırlatmıştı. Hiç Katolik cenazesine gitmedim ben, ne giymek gerekir?

Rahip bir tavus kuşu gibi katman katman tören kıyafeti içindeydi. Kilisenin arkasındaki o hoş kulübesinden nasıl da gururlanarak çıkıyordu, kendini hiç gülünçlük derecesinde abartılı hissetmiyor muydu acaba? Sarı Fiat'ı kilisenin garajında park edilmiş duruyordu. Arabasına binmek üzereyken karşı kaldırımda oturmakta olan evsiz adamı fark etti.

Kilisenin çalılıklarına işemeyin, dedi. Lütfen.

İşemem, dedi Bob.

İhtiyacınızı kilisenin yakınlarında görmeyin. Sonra da yoksulların durumuna empatisi olduğunu belli etmek amacıyla şu taraflarda bir yerlere yapın, diye ekledi.

Cenaze evinin bitişiğindeki küçük bir kilisede yapılacak ayine geç kalıyordu ama yolu fazla uzun değildi. Alçak tavanlı, sıkışık, neşesiz bir yer olduğunu iyi biliyordu ve dışarıdaki arabaların çokluğuna bakılacak olursa, içerisinin epey kalabalık olacağı belliydi. Neyse ki kendisi gibiler için ayrılmış, özel bir park alanı vardı ve çok yürümesi gerekmeyecekti, göğsü parıltılar içinde kilisenin kapısına ulaştığında geç kalmış, yani en azından çok fazla geç kalmış sayılmazdı.

Bütün bu cübbe ve giysilerin içinde, malzemeleri üzerine baskı yaptıkça görevinin ağırlığını daha iyi hissedebiliyordu. Robdöşambırına sarınmış, kılsız ayak bilekleri ortada olan o hâlini kesinlikle geride bırakmıştı ama yine de tabutu taşıyanlar arasında bulunan müteveffanın kocası Jake'ten kaçış yoktu ve onu mutlaka selamlaması gerekecekti, ama neyse ki yan yana geçerken kolaylıkla yüz buruşturma gibi de okunabilecek karşılıklı yarım gülümsemeyle idare edebildiler.

Dışarıdaki basamaklarda, giderek loşlaşan alacakaranlıkta olmuştu bu. Tabut yandaki odada duruyor ve onu taşıyacak olanlar da dışa-

rıda bekliyorlardı. İçeri girip tabutu aldılar ve rahibin üzerine kutsal su fışkırtmak için beklediği kapıya getirdiler.

Burada da küçük bir gerginlik yaşandı çünkü kendi karşı çıkmış olduğu hâlde Astrid'in ilk kocası Dean de tabutu taşıyacaklar arasına yazılmıştı. Birden ortadan kaybolan ve zamanında geri dönemeyen Wessel Laubscher'in yerine son anda onu koymuşlardı. Son zamanlarda eskisinden de yuvarlak hâle gelmiş olan, kısa ve tıknaz Dean de Wet, öfkeden kıpkırmızı olmuş yüzüyle sağ ön köşedeki yerini aldı ve yerini gasp etmiş olan, ne şimdi ne de daha sonra asla yüzüne bakıp konuşmayacağı ikinci kocanın karşısında durdu.

Her şeye karşın, huyundaki iyilik onu bu görevi yerine getirmeye zorluyordu çünkü. En çok da ikizlerin hatırı için. Astrid'i ona çektirdiği acılar için asla bağışlamayacaktı ve bu acıların en kötüsü de çocuklarını elinden almış olmasıydı. Yaşam tuhaf şeydi doğrusu. Neil ve Jessica şimdi de, cenazeden sonra, çocukluklarının geri kalanını Charmaine'le onun yanında geçirmek üzere Ballito'ya geleceklerdi. Bu haksızlıkların ortasında, çarpık bir adalet sayılırdı bu da.

Çok şükür ki, maktulün yüzündeki yaralar dikkate alındığında en iyi çözümün kapalı tabut olacağına karar verilmişti ve o tabut da zonklayan bir org müziği eşliğinde, ağırbaşlı biçimde kilisenin içine sokuldu ve ön tarafa, ayakları doğru yöne bakacak şekilde dikkatlice yerleştirildi. Kutu, beyaz bir örtüyle sarıldıktan sonra, gerekli sözcükler Latince olarak söylendi ve törenin gerektirdiği hareketler ardı ardına yapıldı: Çiçekler, tütsü, ilahiler, dualar... Hepsi kutunun içinde yatan beden içindi ve yolculuğunda ona eşlik ediyorlardı. Nereye doğru? Orası hâlâ tartışmaya açık göründüğüne göre, duy bizi, sevgili Efendimiz, lütfen kardeşimiz Astrid'in ruhuna merhamet göster, onun Araf'a gitmesine ya da orada uzun süre kalmasına izin verme ve sakın onu o öteki yere de gönderme. Burada yeterince acı çekti, daha kötüsünü hak etmiyor.

Peder Batty konuşmasına konu olarak Habil ile Kabil'in öyküsünü seçmişti. Bu akşam kendini düşünceli ve erdemli hissediyordu, özellikle de dün kilisenin çalılarına işeyen o berduşu fark ettiğinden beri. Gerçekten de barbarlar kapımıza dayanmıştı, Şeytan'ın o karanlık seli kıyılarımıza vurmaya başlıyordu.

İyi yürekli pederin sesi, durum trajik bir yaklaşımı gerektirdiğinden en tantanalı hâlindeydi. Söylüyorum size, sevgili kardeşlerim, kimi zaman nerede yaşadığımıza şaşırıyorum, Cennet bahçesinde miyiz, yoksa Nod diyarında mı? Bu güzel ve verimli ülke Cennet'e benziyor. Ancak kimi zaman öyle anlar oluyor ki –ve biz de şimdi o anlardan birinde bulunuyoruz– sanki sürgündeymişiz, Kabil'in tohumundanmışız da Efendimiz yüzünü bizden gizliyormuş gibi hissedebiliyoruz. Bu minvalde devam edip durdu ama konuşmanın ahlaki frekansı insan kulağı için fazla yüksek olduğundan, üstelik kendi sesi de biraz fazlaca tiz çıkarken kim onu uzun süre dinleyebilirdi ki? Belki de bu konuşma haddinden fazla abartılıydı, çünkü peder yapamadığı şeyden dolayı içinde bulduğu o tatsız düşünceyi bir türlü tam olarak bastıramamıştı ve o hâlâ oralarda bir yerlerde duruyordu. Suçu Kabil'e atmak en kolayıydı! Mecazını bir sonuca bağlayarak onları kardeşlerinin bekçisi olmaya davet etmesi çoğunluk için bir rahatlama oldu ve böylece Astrid'in şu anda bulunduğu yer olduğundan kuşku duymadığını söylediği diğer bahçenin kutsal alanına geri döndü. Şimdi hep birlikte dua edelim.

Evet, dedi Anton törenden sonra arabada, sürgünde yaşıyormuşuz, Nodiş'in diyarında... Bundan sonraysa eve giden yol boyunca, ön farların aydınlattığı sarı, dar bir kanala sessizlik eşlik etti.

Eve vardıklarında, diğerlerinin kendi yollarına gitmelerine izin verdi, Salome bayırın etrafından dolanan yürüme yoluna, Desirée ise üst kattaki yatak odasına gittiğinde kendi de salona süzülüp doğruca içki dolabına yöneldi. Sinirlerini yatıştırmak için biraz anesteziye ihtiyaç duyuyordu.

Amor'un da peşinden geldiğini fark edince şaşırdı. Sen de bir içki ister misin kardeşim? Hayır mı? Bu da yaşamın kendini yoksun bırakmaya kararlı olduğun zevklerinden biri mi? Acıyı hissetmek daha mı dürüstçe geliyor?

Hayır, dedi kardeşi kanepeye otururken. Daha çok acı veriyor.

Aynen öyle, üstelik de hiç gerek yokken. Neden sürekli acı çekmek zorundasın? Gel, sana yardım edeyim. Ona bir kadeh şarap doldurup uzattı. Al haydi. Cıvataları gevşet azıcık.

Amor biraz duraksadıktan sonra küçücük, çarpık bir gülümsemeyle kadehi aldı. Beni böyle mi görüyorsun yani? Cıvataları sıkıca kapalı ve acı içinde? Hakkımda hiçbir şey bilmiyorsun Anton.

Bu o kadar da doğru değil. Bir şeyler biliyorum. O şey olduğunda ben de buradaydım. Yıldırım yani!

Onun üstünden çok zaman geçti. Sonra da ben evden ayrıldım.

Anton ona bir an için ciddi gözlerle baktı. Pekâlâ. Haklı olabilirsin. Sana hiçbir zaman çok fazla dikkat etmedim. Ama artık bunu değiştirebiliriz. Yeni başlangıçlara içelim.

Kadehini kaldırdı ve biraz içti. Kardeşinin de temkinli biçimde aynı şeyi yapışını izledi. Sonra Amor kadehini yeniden kaldırdı.

Eğer bunda ciddiysen şimdi de Salome'nin evine içelim.

Anton teatral bir abartıyla iç çekti. Halledeceğim dedim ya.

Ama bunu dokuz yıl önce de söylemiştin.

Bak ne diyeceğim, dedi Anton, sanki o anda aklına gelivermiş gibi. Birbirimize iyilik yapalım. Bekle bir saniye. Bir koşu yukarı çıkarak Amor'un odasına/kendi çalışma odasına gitti ve elinde rulo hâlinde taslaklarla geri geldi. Ruloları salonun ortasında yere serdi ve köşelerini tutturmak için de üstlerine içki şişeleri koydu. Bak işte, mülk burası. Parmağını taslakların üzerinde tıkırdattı. En kenarda, işe yaramaz bir toprak parçası. Kimseyi etkilemeyecek bile.

Orası Alwyn Simmers'ın kilisesinin hemen yanı, onları etkileyebilir.

Yani, evet orası doğru. Ama bizi etkilemeyecek, önemli olan da bu.

Amor, başını yine yana doğru eğmiş, ilgiyle ağabeyine bakıyordu. Ben Salome'nin evinden söz ediyoruz sanıyordum.

Öyle. Ama avukattan randevu alırsak bir taşla iki kuş vurabiliriz.

Kuşların birbirleriyle ne ilgisi var?

Ah, diye bağırdı kadehini yeniden doldururken; yeni başlangıçların ruhu adına birbirimize yardımcı olabiliriz!

Hayır.

Ha?

Hayır, dedi Amor bir kere daha yavaşça. Hayır, bunu yapamam.

Neden ama?

Anton, dedi, bu bir takas değil. O evin Salome'ye verilmesi için söz verildi. Neden ona veremiyorsun?

Eğer verirsem sen de...

Hayır.

Anton'un keyfi kaçmış, ruloları sarmaya başlamıştı bile. Neden peki? Bu sefer ne gibi soylu bir nedenin var?

O toprak parçasının satışını sırf kiliseye sorun çıkartmak için istiyorsun. Tek nedeni bu.

Tek nedeni bu değil ama öyle olsa ne fark eder? Şimdi artık buz gibi bir öfke içindeydi, tenin altındaki çelik kendini gösteriyordu. O adamdan nefret etmek için senin de benim kadar nedenin var.

Ama etmiyorum.

O zaman belki de Salome'ye ne düşündüğünü sorabilirsin. Satış yoksa ev de yok, anlaşma budur.

Salome ne düşünürse düşünsün, dedi Amor ona, annemizin isteği Lombardların evini ona vermekti. Bu, onun son arzusuydu ve Baba da bunu kabul etmişti. Söz verdi.

Sen öyle diyorsun.

Ben de oradaydım.

Sen öyle diyorsun.

Yalan mı söylüyorum yani?

Bilmiyorum. Yalan mı söylüyorsun?

İlk defa biraz olsun bocaladı. Hayır, yalan söylemiyordu, kesinlikle hayır. Ama söylediği doğru muydu? Öyle olduğundan neredeyse emindi ama tam da değil. Yine de geri adım atmadı. Anton'un onun yüzünde gördüğü değişikliğin bir parçası da buydu işte, sabit ve değişmeyecek bir şeyler. Eskiden böyle değildi oysa. O zamanki zayıflığı artık gitmişti.

Hayır, dedi. Yalan söylemiyorum.

Ruloları koltuğunun altına sıkıştırarak başını salladı. Güzel. İlk ahlaki yetersizliğinin nedeni olmayı istemem çünkü. Oradan sonrası yokuş aşağıya hızla iner, iyi bilirim. Her neyse, dedi iç geçirerek. Sana iyi geceler diliyorum.

Sonra da gitti. Amor onun yukarıdaki koridorda yürüdüğünü duyabiliyordu. Ayak sesleri duraksıyor gibiydi ama geri dönmedi. O an da geri dönmeyecekti, gerçi bu her an için geçerliydi ama hepsine eşit biçimde değil.

Baba'nın çalışma odasında tek başınaydı, çünkü burası onun için hiçbir zaman başka bir şey olmayacaktı. Yatağa uzandı, gözlerini yumdu ve kendi içinde soğuk bir rüzgârın esmekte olmadığı bir yer bulmaya çalıştı. Yapamadı. Evin dışındaysa gerçek ve buz gibi bir rüzgâr esiyor, tuğlaları tıkırdatıyor, kapılara vuruyordu, perdelerse yatışmak bilmiyordu.

Asıl sorun, diye düşündü, doğru dürüst yaşamayı hiç öğrenememiş olmamda. Benim için her şey her zaman ya çok az ya da çok fazla oldu, dünya üstüme bütün ağırlığıyla çöktü. Ama gitgide daha iyi başa çıkabiliyorum, diye hatırlattı kendine. Son zamanlarda ve giderek daha sık olmak üzere yapmak zorunda olduğu şeyi yapabilme, hem de çok daha kolay yapabilme becerisini kendisinde bulabilmekteydi.

Ancak ne yazık ki bu gece o zamanlardan biri değildi. Bugün hem yaşam hem de ölüm, üzerine sertçe bastırmıştı ve her ikisine de çare yoktu. Üstelik yarın çok daha fazlası gelecekti. Belki de aslında buraya gelmesi bir hataydı. Bu pişmanlık için artık çok geçti. Ama o sert ve dar yatakta hareketsiz yatarken Amor, yolculuğunu bir gün daha öne çekmeye karar verdi. Sabah ayinden sonra, belki bitmesini bile beklemeden ve kimseye hiçbir şey söylemeden gidecek, ağabeyiyle de bir daha konuşmayacaktı. Ona kızgın falan değildi, yalnızca ondan bıkmıştı artık. Tabii eğer...

Sakin, berrak, hoş bir sabahtı, Highveld bölgesinin bir sonbahar gününde beklenebilecek en güzel türden bir sabah. Cenaze içinse kusursuz bir hava! Böyle zamanlarda Peder Batty genellikle neşeli olurdu ve ne de olsa, diye açıklardı ölünün ailesine, Tanrı'nın sevdiği bir kimseyi yanına alması üzüntü duyulacak bir olay değildir. İşte bu türden içi boş avuntular, cemaatindeki insanların çoğunun göğsünde insan merhameti sütünün kesilmesine neden olmaktaydı ama o bunu kabul etmeye yanaşmıyordu bile, bu taşkınlıklarından fazlaca zevk almaktaydı.

Çünkü büyük bir cenaze ayini bütün aşamaları ve gerekliliklerivle, içinden geçmenizi bekleyen zengin biçimde dekore edilmiş bir geçit gibi karşınızda duruyorken bundan hoşnut kalmamak mümkün müydü? Timothy Batty gerçekte, dışarıya yansıttığından çok daha fazla kendi yetersizliklerinin farkındaydı ama yaslı kalabalıkların huzurunda, Tanrı'nın törenlerini yöneten olarak kendini yanılmaz hissettiği de oluyordu.

Bir kere daha kilisedeydiler işte, hepsi, hiç istemedikleri hâlde. Böyle zamanlarda kabile sıklaşıyordu, sadakat bakımından olmasa bile nicelik olarak ve herkes birbirini kendi gizlendiği siperinden gözetliyordu. Swart ailesi çoğu zaman birbirlerine destek olurdu, gerçi artık sayıca epey azalmışlardı, şimdi yalnızca en öndeki tek bir sırayı doldurabiliyorlardı: Amor, Anton, Desirée ve kolayca ayırt edile-

meyecek birkaç uzak akraba daha vardı. Çünkü Swart ailesinin de herhangi bir sıradışı ya da dikkat çekici yanı yoktu, bitişik çiftlikte ya da onun hemen yanındakinde yaşayan diğer ailelerden hiçbir farkı bulunmuyordu, sıradan bir avuç beyaz Güney Afrikalıydı onlar da. Eğer buna inanmıyorsanız konuşmalarına kulak vermeniz yeterli olurdu. Onların sesi de başkalarınınkinden farklı değildi, aynı şekilde konuşuyor, aynı aksanla ünsüzleri yutup ünlüleri ezerek aynı öyküleri anlatıyorlardı. Ruhlarındaki pas tutmuş, yağmur lekeli, engebeli bir şeyler kendilerini konuşmalarında gösteriyordu. Ama hiç değişmediklerini de söyleyemezdiniz!

Bakın bugün en ön sırada oturanlar arasında kim vardı: ailenin onursal üyesi olan bir kadın. İşte, ülke o kadar çok yol kat etmişti ki siyahi bir dadı, aileyle birlikte aynı sırada oturabiliyordu artık! Her türlü bahse girebilirdiniz ki Salome daha önce hiç, hayır Highveld Vahyi Birinci Meclisi kilisesinde bile asla böylesine gösterişli süslemelerin ortasında bulunmamıştı. Gerçi o katarakt yüzünden bunların hepsini altın sarısı birer lekeden ibaret olarak görüyordu ama bu, ona aynı zamanda mesafeli ve bilgece bir görünüş de vermekteydi.

Dahası, kilisedeki tek siyah bile değildi! Şu tarafa doğru bir göz atacak olursanız, hemen şimdi değil ama şu ünlü politikacıyı görebilirdiniz, adını telaffuz etmek pek kolay değil, öyle isimlere dil pek dönmüyor, ama şu sıralar çok revaçta olan bir adamdı bu. Adam aynı zamanda Astrid'in kocasının iş ortağıydı ama yine de onun kadar meşgul bir adamın cenazeye gelmesi cömert bir jestti elbette.

Ayrıca buradaki tek politikacı da o değildi! Gerçi Desirée'nin babası resmî olarak politikayı bırakmış sayılıyordu ve zaten olanlar düşünülürse her durumda onun burada bulunuşu kuşku uyandırıcıydı. Gerçek ve Uzlaşma Komisyonu tarafından ortaya çıkarılan şeyler insanın tüylerini ürpertmeye yeterliydi ama ne de olsa kötü şöhret de yine bir çeşit şöhretti ve zaten şu anki görünüşüne bakıldığında bir taşra kasabasında mobilya satan, zararsız ve sıradan bir yaşlı

amcaya benziyordu. Büyük olasılıkla buraya kırk beş kez yüz gerdirmiş, dikkat çekici yüksek topuklu ayakkabıları ile platin rengi bir buzlu dondurma çubuğunu andıran karısı tarafından zorla getirilmişti.

Ama bu kadarı yeter, burası bir gökkuşağı ulusuydu. Bugün kilisede diken üstü vaziyette bir araya gelmiş bu topluluk, periyodik cetvelin zıt elementleri gibi karışık, alacalı, melez bir cemaatti. Ancak rahip hiçbir ayrım gözetmeksizin hepsinin üzerine eşit olarak Latincesini boca ediyordu, *Requiem aeternam dona eis, Domine*[7] ve böylece Tanrı'nın önce saydamsızlığıyla onları kısa bir süreliğine bir araya getiriyor, sonra da saydamlığıyla yeniden ayırıyordu.

Devam edelim ve dışarı çıkalım. Kilisenin yan kapılarından çıkarak, toprağın çoktan ağzını açmış, hazır beklemekte olduğu mezarlığa geçtiler. Bundan sonra olanları uzun uzun anlatmaya gerek yok, tabutun toprağa indirilişi, son vedalaşmalar sırasındaki yürek burkan keder falan filan. Çok eski bir sahne işte, belki de bütün sahnelerin en eskisi ve bu seferkinin de kendine özgü bir yanı yoktu.

Evsiz adam Bob, bunların hepsini daha önce görmüştü mutlaka. Karşı köşede, bulunduğu noktadan aynı kalabalığın bir araya gelerek gözyaşlarını dikdörtgen bir çukurun içine akıtmalarını farklı günlerde izlemişti. Ancak bugünkü hepsinden birazcık daha farklı sayılırdı, çünkü bu topluluğa her zamankinden çok daha fazla sayıda ruh eşlik ediyordu. Örneğin rahibe musallat olmuş, çarpık çurpuk bir yaratık görebiliyordu, ayrıca küçük, tüylü şekillerin mezar taşları arasında gezindiklerini ve arada sırada kanatlı bir varlığın havada uçuştuğunu fark ediyordu. Kilisenin bahçesi bugün fazlasıyla hareketliydi.

İlk ayrılan Amor oldu. Daha önce evden ayrılırken, kimseye haber vermeden, kendisi için buraya taksi gönderilmesini istemişti ve şimdi de törenin sonunu beklemeden, küçük sırt çantasını taşıyarak aceleyle dışarı çıkıyordu. Yanından geçip giderken Bob ona yakından

7 Latince: Onlara sonsuz huzur bağışla, Tanrım. [Ç.N.]

dikkatle baktı ama onun çevresinde hiç ruh yoktu, tabii eğer yumuşak bir mavi ateş gibi hafifçe yaymakta olduğu daimi ışığı saymazsak.

Günaydın Alphonse, dedi ışıldayarak. Baba'nın cenazesinden bu yana taksi şoförünün numarasını saklamıştı ve şaşırtıcı biçimde adam numarayı hâlâ kullanmaktaydı. Zaman içinde İngilizcesi ve Pretoria'nın sokakları konusundaki bilgisi kadar yaşam koşulları da ilerlemişti. Amor onun arabası içinde uzaklaşmaya başladığında, arkasında bıraktığı cenaze de artık sona ermiş ve kalabalık dağılmaya başlamış olmalıydı. Bob insanların ve onlara eşlik eden diğer organizmaların kilise bahçesinden ışıklı dalgalar hâlinde uzaklaşmasını izlerken, oluşturdukları desenleri hiç de fena bulmuyordu. Ancak içlerinden biri, ilk defa birkaç gece önce rastladığı ve dünyanın en mutsuz insanı olabilirmiş gibi görünen bir adam, Bob'u hâlâ rahatsız ediyordu. Başını yere eğmiş, yavaşça yürüyordu ve Bob'un yanından geçerken başını kaldırıp ona baktı.

Sırtında bir varlık taşıdığının farkında mısın?, diye sordu ona evsiz adam.

Ne?

Sana yapışmış. Dokunaçlarıyla.

Saçmalama, dedi Jake dehşet içinde.

Ben böyle şeyleri görürüm, dedi Bob ona. Beni kandıramazsın.

Ne görüyorsun?

Sırtındaki varlığı. Kocaman bir şey ve bir sürü de kolu var. Yani, dokunaçları demek istiyorum.

Jake durmuştu. Adam, evsiz kaçığın tekiydi mutlaka ama tarif ettiği şey, ona bir bakıma doğru gibi geliyordu. Jake kendisine asılmakta olan büyük ve karanlık bir şeyin varlığını hissetmekteydi, dokunaçların çekiş gücünü duyabiliyordu sanki.

Onu üstümden alabilir misin?

Bob bunu çok matrak buldu. Kardeşim, onu ancak sen üstünden alabilirsin!

Nasıl yapabileceğimi bilmiyorum.

Ben sana yardım edemem. Bir duvara sürtünsen?

Jake koşarak uzaklaştı. Bu konuşmaya hiç girişmemesi gerekirdi ama şu sıralar başka bir diyardan gelebilecek işaretlere karşı açıktı, her türden işarete. Birkaç gün önce böyle bir şeyi aklından bile geçirmezdi ama kimi zaman olağan koşullar çok hızlı değişebiliyordu. İnandığınız şey neyse doğru olabiliyordu.

Eve varınca yakın bir akraba aramaya başladı, mümkünse bir kadın, ama sonunda herhâlde alkol bulabilmek için mutfak dolaplarını karıştıran kayınbiraderiyle yetinmek zorunda kaldı. En azından onun dürüst bir yanıt verebileceğine güvenebilirdi. Sırtımda bir şey var mı?, diye sordu ona.

Ne?

Kilisede evsiz bir adam, bana sırtıma bir şeyin yapışmış olduğunu söyledi.

Ah, saçmalama, dedi Anton. Herhâlde delinin biriydi.

Jake için biraz endişeleniyordu, bu olayı hiç de kaldıramamış gibi görünüyordu. Şu anda da hiç kendinde değildi. Bu zor zamanında ona destek olmak üzere evine doluşmuş insanların arasında, sırtına bol dokunaçlı bir yaratık kenetlenmiş bir hâlde duruyor ve bütün bunların nasıl olup da gerçek olabileceğini düşünüyordu.

Sana sormam gereken bir şey var, dedi.

Tamam.

Astrid'in ilişkisi olduğunu biliyor muydun?

Hayır.

Doğru mu söylüyorsun? Gerçekten bilmiyor muydun?

Anton başını iki yana salladı. Hayır, bilmiyordu. İnanılır gibi değil! Ama kiminle?

Ben de bunu bana, senin söyleyebileceğini umuyordum.

Üzgünüm. Bilmiyorum.

Anton eniştesinin akıntıya kapılmış bir sopa gibi dimdik uzaklaş-

masını izledi ve ender görülür bir şekilde başka bir canlı için üzüntü duydu ama o duygunun bile ânında kenarları buz kesmişti. Soğuk sorular yoksa dürüstçe yanıtlar da yoktu. Dürüstlük yoksa bilgi de yoktu.

Ve şu anda dolapta alkol de yoktu. Nasıl bir adamdı bu böyle? Henüz kendini havadan sudan konuşmaya hazır hissetmediği için bir süre daha mutfakta tek başına oyalanarak kız kardeşini düşündü. Hayır, Astrid'i değil, ötekini. Amor'un kiliseden gizlice sıvıştığını görmüştü. Onu yakalayabilmişti, çünkü böyle bir şey yapacağını tahmin ediyordu, buna niyetlendiğini önceden sezmişti, sabahki sessizliğinden ve sırt çantasını yanında getirdiğini görmeden önce. Asıl beklemediğiyse kendisinin bunun için ne kadar üzülmüş olduğuydu ama bu yalnızca bir duyguydu işte, kardeşi onunla vedalaşmadıysa bunda ne vardı ki? İstediği zaman onu arayabilir ve haber vererek onu şaşırtabilirdi. Hey, Salome evinin sahibi oldu. Bunu yapabilirdi pekâlâ da. Gerçekten yapabilirdi.

Şimdi yalnızca eve gitmeyi istiyordu ama bu kadar erken ayrılamazdı, kendini göstermesi gerekiyordu. Salona gidip aileden dalaşacak birilerini bulmalıydı. Gidip Marina halayla ya da daha doğrusu, onun bir fincanın içine yerleştirilen sönmüş bir mum gibi, tekerlekli iskemlesinin üzerinde yarı erimiş hâlde oturan güdük kalıntısıyla biraz lafladı. Henüz seksenine bile gelmemişti ama Ockie amfizemden gittiğinden beri hızla bir harabeye dönüşmüştü. Anton'un elini tutup okşadı, onun için yepyeni bir şeydi bu. Yaşlı cadalozdan salya sümük bir duygusallık. Ne korkunç, ne korkunç!

Ona şimdilerde evinde, dün yaptığı ya da yapmadığı bir şey yüzünden özür dilemeyi bir türlü bitiremeyen işe yaramaz kuzenleri Wessel bakıyordu. Nesi vardı bu herifin böyle? Evden dışarı neredeyse hiç çıkmıyor ve karnını doyurmak için parmağını bile kıpırdatmıyordu. Bütün saçı ve hatta nedense kaşları bile dökülmüştü. Zamanının neredeyse tamamını kapalı alanda geçirdiği için de teni

peynir gibi bembeyazdı. Kendini kaftan kesimli, bol, uçuşan giysilere vermişti ve böyle bir günde bile muhtemelen iç çamaşırı giymemişti. Görünüşü tamamen dikkat dağıtıcıydı, bu yüzden de söylediklerine odaklanmak güç oluyordu ama sürekli olarak sorunlu telefonunun yüzünden yolunu şaşırdığına dair bir şeyler geveleyip duruyordu. Çok özür dilerim, çok utanıyorum...

Neden? Anlayamadım.

Dün tabutu taşıyanlar arasında olmam gerekiyordu ama kayboldum. GPS'im beni yanlış bir kiliseye yönlendirmiş!

Ah, önemli değil, dedi Anton, eliyle boş vermesini işaret ederek. Umurunda bile değildi. Ne bu ne de başka herhangi bir şey, ama umurundaymış gibi davranmak zorundaydı. Tuhaf kuzeninden kurtulur kurtulmaz, bu sefer de hâlâ şok altında olan yeğenleriyle, Astrid'in Ballito'ya gitmeye hazırlanan ikizleri Neil ve Jessica'yla karşılaştı. Kendinize iyi bakın. Arada bir beni arayın! Güle güle!

İkizler pek fazla karakteristik özelliklere sahip değilmiş gibi görünüyorlardı ama aslında bu, yalnızca söz konusu niteliklerinin yuvarlak ve sivilceli ergen yüzlerinden okunamamasından ileri geliyordu, çünkü o yüzlerin ardında aslında çok şey dönmekteydi.

Bundan uzun zaman önce, daha yedi yaşındayken, çiftlikte dedelerinin ölüsünü gördüklerinde günün birinde onun gibi balmumundan, kaskatı, içi boş bir kılıfa dönüşmeye yönelik ilkel korku beyinlerine kazınmıştı ve şimdi aynı durumun annelerinin başına gelmiş olması ve onun şu anda kilise bahçesinde toprağın altında yattığını bilmek, ikizleri aynı biçimde etkilemişti. Daha da kötüsü yakında yaşamlarının bir daha geri dönüşü olmayacak biçimde değişmek üzere olduğunu her ikisi de biliyordu ve bu konuda ellerinden bir şey gelmiyordu. Ergenlik yıllarının tam ortasında, hormonlarının en şehvetli doruk noktasına ulaştığı ve bedenlerinden yağ, kıl ve arzu fışkırdığı sırada, bir yaşam biçiminden koparılıp tamamen bambaşka olan bir diğer yaşama adapte olacaklardı. Her şey ne kadar da adaletsizdi! Hoşça kal!

Ondan ne istiyordu bunlar? Aile ne için vardı? İlginç bir soruydu bu ve Anton daha sonra bunu günlüğünde ele almaya karar verdi. Karısının, artık yeterince kalıp kalmadıklarını soran ve bir an önce gitmeyi isteyen mırıltılarıyla bu düşüncelerinden sıyrıldı. Karısının, çakralarını yarı insan yarı aslan yavrusu Mowgli'ye ovdurmaya, kendisininse Jake'in ne yazık ki alkolsüz olan evinde bir türlü bulamadığı viskiye ihtiyacı vardı. Birine ovuşturma, diğerine uyuşturma, adil bir alışveriş gibi görünüyordu. Evet, hayatımın ışığı, vedalaşmayı bitirirsek birazdan gidebiliriz. Kendinize iyi bakın, bir şeye ihtiyacınız olursa bağırın. Ve lütfen, bağlantıyı koparmayalım.

Astrid'in ilişkisi olduğunu biliyor muydun?, diye sordu karısına dönüş yolunda.

Hayır! Desirée içtenlikle şaşırmıştı. Kiminle?

Orası belli değil. Belki sen biliyorsundur sanmıştım.

Başını iki yana salladı. Bu fikir onu hayrete düşürmüştü. Ama aslında, hım... tamamen bir şok da sayılmazdı. Kimden duydun peki?

Kocasından.

Jake'ten mi? Bu aralar iyi durumda olmadığını sen de görmüşsündür.

Anton kabul etti. Aklı başında değil, o da ne demekse. İlgilendiğimizi göstermek için çok gecikmeden onu bir ara davet etmeliyiz.

Gerçekten de bir-iki ay sonra arayı soğutmamış gibi görünmek üzere Jake'i arayarak onu, içki ve sohbet eşliğinde yemeğe; evin çevresini elektrikli telle çevirtmek ve bahçeye birkaç kiriş koydurmak hakkında fikir almak amacıyla çiftliğe davet etti. Sonuçta hiç de fena olmayan bir yemek daveti çıktı ortaya, en azından Anton açısından. Son zamanlarda ayık dünyayı, içindeki bütün yetersizlik ve hakaretlerle birlikte, puslu biçimde eğlendirici bulmakta ve özellikle geceleri kendini sık sık gülerken yakalamaktaydı.

Jake hâlâ, şimdi artık bayatlamış olan aynı sorunun işkencesi içindeydi. Adını bir öğrenebilsem, dedi onlara.

Neden ki?, diye sordu Anton. Neye yarayacak?

Ona bir şeyler yapmak niyetinde değilim, yalnızca bilmek istiyorum. Şu anda herkesten kuşkulanıyorum. Kadın arkadaşlarından bile. Emin olursam acım dinecek.

Ama dinmeyecek! Göremiyor musun? Bu sorunun arkasında başka bir soru gizli. Neden? Ya da ne zaman? Nerede? Onun arkasında bir tane daha...

Olabilir, dedi Jake duygusuzca. Ama yine de bilmek istiyorum.

Desirée birdenbire, dramatik bir tavırla masaya vurdu. Çözüm yolunu bulmuştu! Rustenburg'daki meditasyon grubunda yaşlıca bir kadın vardı, bir medyumdu. O, Astrid'le konuşarak aradıkları adı sorabilirdi.

Jake bu öneriyi ciddiye almıştı ama Anton kahkahayı bastı. Astrid'le nasıl konuşacak bu kadın? Cep telefonuyla mı?

Kılavuzu aracılığıyla elbette. Desirée kendini Jake'in durumuna iyice kaptırdığı için kocasına pek fazla aldırış etmedi. Adı Sylvia olan bu kadın son zamanlarda, geçen yüzyılın başlarında İskenderiye'de yaşamış Mısırlı bir adamın ruhunu aracı olarak kullanmaktaydı. O bizi Astrid'le konuşturabilir.

İyi de, Astrid Arapça bilmez ki. Yoksa adam altyazı mı kullanacak? Anton gülmekten yerlere yatıyordu ve az kalsın altını ıslatacaktı. Ama bir yandan da Jake'in bu arayışında ne kadar samimi olduğunu, bu yanıtı bulmayı ne kadar çok istediğini görmek onu tuhaf biçimde duygulandırıyordu. Onu bulmak için ne kadar ileri gitmeye razıydı acaba? Anlaşılan mezarın ötesine bile gidebilecekti. Mezarın ötesindeki mezara! Anton, bunu ileride romanında kullanma ihtimaline karşı not almak üzere yukarıya, çalışma odasına koşturmak zorunda kaldı.

Elbette ki sonunda Desirée, internet sitesinde sizin için bütün peçeleri kaldırmayı vadeden Sylvia'dan bir randevu aldı ve bir hafta içi sabah, arabasıyla onu kadına götürdü. Evi alelade, biraz pasaklı ve

bakımsızdı, kadının kendisi de bundan pek farklı sayılmazdı; uzun, yıkanmamış saçları kırlaşmış, tiz sesli ve görünürde herhangi bir ruhani araç gereci olmayan, tıknazca bir kadındı. Jake onun sadeliğinden hoşlanmıştı. Daha önce denedikleri fazla gösterişliydi ve sahte çıkmışlardı. Evin salonundaki, kollarının üstüne danteller konmuş, çöküк, kahverengi kanepede oturuyorlardı. Bütün öykü ona önceden anlatılmış olduğu hâlde kadın yine de Jake'e neden kendisini görmeyi istediğini sordu.

Şey, dedi Jake. Karım altmış iki gün önce öldü.

Sylvia çok gücenmiş göründü. Sakın o sözcüğü kullanmayın! Öbür tarafa geçmiş olanlar için çok rahatsız edici oluyor.

Hangi sözcüğü? Kadının ne kastettiğini hiç anlayamamıştı.

Ben ağzıma alamam. O sözcüğün ifade ettiği şey yok!

Nihayet anlamıştı. Kadın ölümü kastediyordu. O sözcüğün ifade ettiği şey kesinlikle yok. Verdiği bu güçlü tepki adamın içini rahatlatmıştı.

Karım... öbür tarafa geçti mi diyeceğim? Bense ondan ayrılmakta güçlük çekiyorum. Hâlâ bazı sorularım var...

Şu an yanınızda ona ait bir şeyler var mı? Onun giydiği ya da yanında bulundurduğu herhangi bir şey?

Vardı, çünkü telefonda kendisine yanında böyle bir parça getirmesi söylenmişti zaten. Astrid'in kişisel eşyalarından bir kısmı elbetteki olay sırasında zorla elinden alınmış ve bir yerlere dağıtılmıştı, şimdi onları başkaları kullanıyordu. Nesnelerin ne kadar uzaklara yolculuk yapabildiğini bir bilseniz... Ama yatağın onun tarafındaki başucunda bir okuma gözlüğü bulmuştu ve o zamandan beri nereye gitse bunu yanında taşıyordu.

Gözlüğü Sylvia'nın küçük avucunun içine bıraktı. Kadın parmaklarını kapattıktan sonra gözlerini yumdu ve kendi kendine mırıldanarak, ağzının içinde bir şeyler söylemeye başladı. İleri geri sallanıyordu. Sonra gözlerini açtı.

Mustafa bana karınızın güvende olduğunu söylüyor, dedi. Sizin iyi olup olmadığınızı merak ediyormuş.

Soluk almayı güçlükle becerebilen Jake başıyla onayladı.

Onu dört bir yanı ormanla çevrili olarak, bir şelalenin başında görüyorum. Güneş var. Karınız mutlu ve güvende.

Bu çok güzel, dedi Jake.

Karınız günün birinde uzun bir yolculuk yapmanız gerektiğini, bunun için sağlam bir ayakkabı giymenizi söylüyor. Bir de nehirden uzaklaşmamanızı.

Tamam, dedi. Denerim.

Yanında biri var. Bir erkek. Ona çok koruyucu davranıyor.

Kim o?, diye sordu öne eğilerek.

Hım. Sylvia yine gözlerini yumdu ve elindeki okuma gözlüğünü sıkıca tuttu. Sanki parazit bulutlarının arasından çok uzaklardaki bir sesi duymaya uğraşıyormuş gibi görünüyordu ve gerçekten de yaşadığı duyum, kötü bir radyonun cızırtılı yayınını dinlerken arada birkaç sözcük seçebilmek gibiydi. Uzun boylu. Sakallı. Gözlüklü mü? Bu tarif tanıdık geliyor mu?

Bir isim, dedi Jake. Kılavuzunuz bir isim alamıyor mu?

Hımm. Mmm. Mmm. Mustafa bilgi almakta zorlanıyor.

Hiçbir şey yok mu?

Roger olabilir mi? Bu isim size bir şeyler söylüyor mu?

Roger adında kimseyi tanımıyorum ben.

Ya Richard? Kendine gelmiş gibi gözlerini açtı. Richard, sanırım bu, ama çok da belirgin değildi. Robert da olabilir. Bunun gibi bir şey. Bilemiyorum. Üzgünüm, bugün yolu tıkayan bir engel var. Daha sonra yine denesek?

Çiftliğe geri döndüklerinde Anton dışarıdaydı ama aynı günün gecesinde Jake kayınbiraderine telefon etti. Roger ismi senin için bir şey ifade ediyor mu?

Ne? Hatta bir sorun vardı, ses gelip gidiyordu ve Anton iyi duyamadığını düşündü.

Astrid, Roger adında birini tanıyor muydu? Robert ya da Richard da olabilir. Böyle bir adı olan yakın bir arkadaşı aklına geliyor mu?

Yanlış kapıyı çalıyorsun, dedi Anton, ama hat çoktan kesilmişti bile. Roger/Robert/Richard. Zavallı adam aklını kaçırıyordu artık. Biraz çaba harcaması, onunla biraz zaman geçirmesi gerekiyordu. Tabii bir de çocuklar vardı, yeğenleri, geleceğe doğru yola çıkmış masumlar vesaire... Gerçi isimlerini bile zor hatırlıyordu. Onlarla ilgilenmesi gerekirdi ama şu an yalnızca biçim olarak varlardı, içerikse yalnızca boşluktan ve soyutlamadan ibaretti. Çoğunlukla biçim yeterli olurdu zaten.

Şu anda Anton evde yalnızdı, bütün hizmetkârlar gitmiş, karısı da yoga dersi için çıkmıştı. Önündeki birkaç saati romanı üzerinde çalışmaya ayırmıştı ama bu gece motor çalışmıyordu ve zorlamaya da gelmezdi. Sinirlerini ıslatarak yatıştırmak daha kolaydı. Bu amaçla bir elinde bir kadeh viski, diğerindeyse yarısı içilmiş esrarlı sigara tutuyordu. Daha şimdiden kafası kısmi olarak güzeldi ve üstelik önünde bu durumu daha da ileri götürebilmek için saatleri vardı.

Telefonu çaldı. Arayan yine Jake'ti. Kendi çılgınlığıyla uğraşmaktayken şimdi bir de onun çılgınlığını hiç çekemeyecekti. Telefonu sessize alıp cebine koydu. Telefon çalmadan önce ne yapmakta olduğunu hatırlamaya çalıştı. Ah, evet. Bir şey arıyordu. Odadan odaya dolaşıp ışıkları birer birer yakarak aramaya devam edip durdu ama kafasını siksinler ki aradığı şeyin ne olduğunu hiç hatırlayamıyordu. Eğer gözüne ilişirse o zaman hatırlardı mutlaka. O şey her neyse, ona ihtiyacı vardı, daha doğrusu aramaya başladığında ihtiyacı olmalıydı ve bu da gelecekte de ihtiyacı olacağı anlamına geliyordu. Ama sorun değil, artık her an onu bulabilirdi nasılsa. Her an bulabilirdi.

ANTON

Anton evinin içinde dolaşıp duruyordu. Elektrik yine kesilmişti, bu hafta bu dördüncü kez oluyordu ve jeneratörün de benzini bittiğinden hiçbir şey çalışmıyordu. Yararlı bir şeyler yapmak için ellerini kullanabilirdi, merdivenin korkuluğunu onarmak ya da verandadaki kırık karoları yenilemek gibi ama hiç içinden gelmiyordu. Zaten son zamanlarda içinden neredeyse hiçbir şey gelmiyordu.

Bugün ulusal bayramdı, Uzlaşma Günü ya da şimdilerde adına her ne diyorlarsa, bu yüzden de çalışanlar evde değildi. Hakları konusunda akılları başlarına gelmişti artık, tatil günlerinde çalışmak için fazladan ücret talep ediyorlardı, oysa aslında içten içe istedikleri, evde kalıp sızıncaya kadar içebilmekti. Tıpkı kendisi gibi.

Anton da son birkaç saattir bu görevi yerine getirebilmek için elinden geleni yapıyor, elinde şişesiyle evin içinde odadan odaya gezinerek, düşünmesine engel olmaya uğraşıyordu. Şu sıralar düşünecek pek çok şeyi vardı. Hayır, aslında yalnızca zorlu bir dönemden geçiyordu, hepsi o kadar. Duygu o kadar yoğundu ki, sanki her zaman böyleymiş gibi hissediyordu. Oysa aslında yalnızca şeyden beri böyleydi... Salı günü mü? Sun City'de o küçük serveti sokağa attığı günden beri işte. Aptal, aptal, aptal. Geçen hafta mıydı o? Belki de ondan önceki haftaydı. Kötüye gitmenin bir kısmı da zamanın izini yitirmekti, duygusunu ve sıralamasını. Gerçi dürüst olmak gerekirse Anton için bu uzunca bir süredir böyle olmaktaydı. Her şey uzunca bir süredir olmaktaydı zaten. Dünyanın asıl derdi de buydu, yeni olan hiçbir şey yoktu, sakladığı bir sürpriz falan. Bunamış yaşlı bir

teyze gibi sürekli kendini yineleyip duruyordu. Defalarca anlatılan öykülerden bıkmış usanmıştı. Sana şeyden hiç söz etmiş miydim? Evet, etmiştin, o yüzden de kapa şu çeneni, amına koyayım.

Anton artık dökülmekte olan, gereğinden fazla büyük evinde düşünceleriyle baş başaydı. Bir şeyler yapıyor olması gerekirdi ama yapmıyordu, çünkü neden yapacaktı ki? Bu bulanıklık duygusu, her şeyin kenarlarının ovalanmış gibi görünmesi gözlerinden mi kaynaklanıyordu, yoksa beyninden mi? Bu güzel bir cümleydi, uçup gitmeden not alsa iyi olurdu.

Bir kadeh içki için dışarı mı çıksaydı acaba? Zaten içiyordu ama birileriyle birlikte içmek her zaman daha iyiydi, üstelik biraz hava almak da iyi gelebilirdi. Yalnızca alkolikler tek başlarına içerlerdi ve o da kimsenin onu alkolik yerine koymasını istemiyordu. Ha, ha, hav, tam da o karikatürdeki köpeğin söylediği gibi.

Anton cipinin direksiyonuna geçmiş, mülkünden çıkmaya çalışıyordu. Arabadan inip kapıyı açmak ve sonra yine kapatmak nasıl da bir angaryaydı, hem de iki defa, önce evden çıkışta, sonra da yola girerken. Şifreler ve anahtarlar insan ayıkken bile yeterince zorlayıcı olabiliyordu, bugünse daha da beterdi ve şehre doğru hızlıca yol alırken, ikinci asma kilidi kapatıp kapatmadığından emin olamadı. Neyse, boş ver, artık geri dönüş yoktu nasılsa. Yeni otoyolu kullanıyordu, paralı bir yoldu gerçi ama hızlıydı, insanı durduracak trafik ışıkları yoktu, üstelik Alwyn Simmers'ın o çirkin ve devasa kilisesinin yanından geçmemek gibi bir yararı oluyordu, her ne kadar kulesinin ucu yine de uzaktan göze çarpıyor olsa da. Yanındaki koltukta duran açılmış Jack şişesiyle ona kadeh kaldırdı. Sağlığına, seni asalak kart orospu. Yaratıcını gömdün ama kendin hâlâ ayaktasın ve gördüğüm kadarıyla da bayağı iyi durumdasın.

Saat daha öğleden sonra üçtü. Düzeltiyorum, beşti. Arcadia'nın idare eder tarafında bulunan ve son zamanlarda sıkça uğradığı bir mekâna gitmişti. Burada da elektrikler kesikti gerçi ama jeneratör sa-

yesinde tabelasındaki ışıklar solukça kıpraşıyordu. Tuhaf, yanılıp da gelinmiş gibi bir yerdi burası ama o da bu hâlini seviyordu zaten. Loş ışıklarını, sarı duvar kâğıdını, kibar gösterişliliğini seviyordu, gerçi son zamanlarda müşterileri biraz kabaydı. Aralarında şahane kişilere pek rastlanmıyordu ama hepsi ortak bir genel durumu paylaşıyorlardı ve paylaşmanın her türlüsü bir rahatlık duygusu veriyordu. Evet, bu kadar düşmüştü işte.

Saat daha akşamın yedisiydi. Düzeltiyorum, sekiz buçuğuydu. Desirée birazdan yogadan dönerdi, muhtemelen peşinde Mowgli'yle, o yüzden de eve koşturmak için bir acelesi yoktu. Aynısından bir tane daha, barmen. Biraz daha fazla buzla.

Anton tuvalet kabininde işiyordu. Buraya nasıl geldiğini tam olarak hatırlayamıyordu, ama sonuç olarak çiş yapmak kendi içinde yeterince dürüst bir eylemdi. Sıçmak da öyle. Kendinizi arkasına gizleyeceğiniz toplumsal maskeler olmadan. Aslında her türlü diplomasi kenefte yapılmalıydı. Fermuarını çekti, rüzgârda sallanırmış gibi yalpalayarak aynanın önüne geçti. Yüce Tanrım, suratımın içine kim sıçtı böyle? Eskiden aynada gördüğüm o altın çocuk nereye gitti, kim onu bu delik deşik madeni maskenin arkasına sakladı?

Çabuk, kaç buradan, bara dön. Barın tezgâhında oturan, yeni gelmiş bir adam vardı, içi boş gibi görünen bu ihtiyar, gözlerini dikip göz göze gelene dek Anton'a baktı.

Hey, nasılsınız?

Seni tanıyorum, dedi yaşlı adam.

Nereden?

Hiç değişmemişsin.

Kusura bakma arkadaşım, ama sen değişmişsin.

Beni hatırlamadın mı? İyice bir bak. Işığa doğru eğildi.

Anton ona baktı. Hayır, hatırladığımı hiç... Ama aslında bir şeyler vardı, küçük bir iz, tam olarak hatırlamadığı. Belki de sesinde. Kimsin sen?

Bir ipucu vereyim. Seni en son gördüğümde bir çitin arkasındaydın. Otuz... Hayır, otuz bir yıl önce.

Yılları hesaplaması gerekti. Sonra birden hatırlayıverdi. Payne! Ben de sana ne olduğunu merak ediyordum!

El sıkıştılar, durumun gerektirdiğinden daha coşkulu ama sonrasında ne yapacaklarını pek de bilemeden.

Sana bir içki ısmarlayayım mı? Ne istersin?

Askerlik arkadaşıyız, diye açıkladı Payne, barmene.

Askerlik tanışı demek daha doğru olur, diye düşündü ama söylemedi Anton, köşedeki masaya yerleşirlerken. Payne'i gördüğüne sevinmişti; onu zaman zaman düşündüğü ve ona ne olduğunu merak ettiği de yalan değildi. Kimi insanların, çoğu zamansa gelişigüzel kişilerin, insanın düşüncelerinde ve rüyalarında kendilerine sıkça yer bulabilmeleri tuhaf şeydi. Neler yaptın bakalım?

Payne ordudan ayrıldığından beri kesin hesapçı olarak çalışmaktaydı. Wits'te okumuş, karısı Diane ile de orada tanışmıştı. Yirmi sekiz yıllık mutlu bir evliliği ve şimdi artık yetişkin olan iki çocuğu vardı. Bir tanesi uzaklarda, Avustralya'da yaşıyordu ve aslında Payne'le karısı da birkaç ay sonra torunlarına yakın olabilmek için Perth'e taşınmayı düşünüyorlardı. Ama aynı zamanda da, üzülerek söylüyordu, bu lanet ülkeye olan inançlarını yitirdiklerini.

Peki ya sen?, diye sordu Anton'a. Son görüşmemizden beri neler olup bitti?

Ah, her şey iyi gitti.

Ne okudun?

Hiç okumadım aslında. Bir süre ortalıkta dolaştım, sonra da buraya yerleştim işte. Çocukluk aşkımla evlendim ve o zamandan beri aile çiftliğini işletiyorum.

Kendi ağzından çıkanları hayretle dinliyordu. Söyledikleri hem doğru hem de yalandı.

Ben senin üniversiteye gideceğinden emindim oysa, dedi Payne.

Ne beyin vardı sende! Aslında siyasette bir geleceğin olacağını düşünüyordum.

Bir roman yazıyorum, dedi Anton hatırlamış gibi birdenbire.

Roman mı? Adı ne? Basıldı mı?

Henüz değil. Daha tamamlayamadım. Az kaldı!

Neyle ilgili?

Ah, dedi Anton, insan olmanın işkenceleri üzerine. Alışılmadık bir şey değil.

Ho ho ho! Payne masanın üstüne vurdu. Her zaman şakacıdır Swart! Kitabını okumayı dört gözle bekliyorum.

Günü gelecek. Seni buraya, bu bok çukuruna getiren nedir? Çünkü son bir dakika içinde burasının gerçek bir bok çukuru olduğunu ve bir daha buraya asla gelmemesi gerektiğini açıkça anlamıştı ama yine geleceğinden de emindi.

Çok yakında oturuyorum, dedi Payne. Buraya sık sık gelirim. Hey, haydi benimle gel de seni Diane'le tanıştırayım.

Diane mi?

Karım, demin söyledim ya!

Ha, doğru. Kusura bakma. Hemen şimdi mi? Yani, neden olmasın? Pekâlâ. Oysa zihninde bu konuşma çoktan bitmiş, tam emin olamadığı bir hatıraya dönüşmüştü bile, ama Payne'in karşılaşmalarından ne kadar heyecanlandığını görebiliyordu.

Evet! Harika! Bir saniye tuvalete gidip geleyim. Sonra hemen çıkarız.

Tabii, dedi Anton. Aslında işin gerçeği bu adamdan ve onun sıradan yaşamından, sıradan karısından sıkılmıştı bile, tıpkı bugünlerde hemen her şeyden hemen sıkılıverdiği gibi. Bütün anlam şimdiye kadar çoktan yok olup gitmişti ve adamın tuvaletten dönmesini beklememek ona hiç de yanlış görünmedi, ayağa kalkıp gecenin karanlığına çıktı, sanki bütün gece tek başına içmiş gibi. Muhtemelen de öyle yapmıştı aslında.

Anton yine direksiyon başında, kafası dumanlı, şehrin caddelerinde geziniyordu. Trafik ışığında durduğunda öfkeli bir adamın hayalî bir arkadaşıyla kavga edişine tanık oldu. Sence ben deli miyim yani? Sana deliymiş gibi mi görünüyorum? Delilerin ve düşkünlerin gitgide büyüyen ordusu içinde epeyce beyaz da vardı. Uzak dur benden, Worzel Gummidge, senin bu hâlin bulaşıcı. Nihayet yeşil ışık yanıp da oradan uzaklaşabildiğinde rahatlama duydu. Nerede olduğundan da ne yöne gittiğinden de tam olarak emin değildi, ama bunu pek de umursamıyordu. Gerçi bir ara evine ve içindeki sonsuz keyiflere geri dönmesi gerekecekti mutlaka.

Ama görünüşe bakılırsa, ondan önce önünde yanıp sönen mavi ışıklarla, ona durmasını işaret eden yukarı kaldırılmış elle ilgilenmesi gerekecekti. Anton yolda durduruluyordu. Duyduğu korku onu neredeyse ayıltmış, adrenalin kanını temizleyivermişti. Lütfen, olmasın. Eğer zihnin birazcık gücü varsa, bunu yok etsin, olanı geri alsın. Ama zihnin hiçbir gücü yoktu.

Yolumu kaybettim, dedi penceresine yanaşmış olan polis memuruna neşeyle, sanki bu bir mazeretmiş gibi. Nerede olduğumu bilmiyorum.

Şunu üfleyin lütfen.

Ha?

Dudaklarınızı şu aletin ağızlığına doğru uzatın ve üfleyin.

Polis memuru, onun yarı yaşında olabilecek siyah bir kadındı ve onu hapse atma gücüne sahipti. Bunu aklından çıkarma Anton, topla kendini. Kadın onun yüzüne doğru bir fener tutuyordu ve son birkaç saatini nasıl geçirdiğini tahmin ediyor olmalıydı. Aralarında gizli saklı yoktu. Cihazın içine doğru yarım yamalak üfledi ve kadının ses tonu sertleşti.

Düzgünce üfleyin lütfen. Uzun ve sürekli bir soluk verin.

Bozguna uğramış bütün mutsuzluğunu, verdiği soluğun içine doldurdu. Kadın aleti okudu ve sonra göz göze geldiler.

Eminim, bunu halletmenin bir yolunu bulabiliriz, dedi Anton.

Anton bankamatikten para çekiyordu. Hesabının belli miktarda para çekme sınırı vardı, bunun gibi durumlar ve soygun için koruma amaçlı olarak konmuştu. Yalnızca iki bin rand çekebilecekti, ama neyse ki Memur Maswana anlayışlı çıkmıştı. Hatta sonradan onu arabasıyla aldığı noktaya götürüp bıraktığında, sanki ticaret yapmışlar gibi el bile sıkışmışlardı. Zaten kadının açısından bakıldığında aynen öyle yapmış oluyorlardı.

Eve gidinceye dek yol boyunca sinirinden zehirli bir bataklık gibi kaynayıp baloncuklar çıkarttı. İki bin rand! Güpegündüz, sokak ortasında soyulmuştu işte. Lafın gelişi tabii, yoksa saat gecenin onuydu. Düzeltiyorum, on biri. Yoksa günün hangi saati olursa olsun yüzsüzce bir hırsızlıktı bu. Küçük karıncalar ağaç gövdelerini kıtır kıtır kıtır, yavaşça kemiriyorlardı. Bu arada karıncaların şişko kraliçesi olan Başkan ise yuvanın ortasında yan gelmiş yatıyordu.

Gerçi kendisinin de bu kemirme işinden payına düşeni yapmış olduğu doğruydu. Ama iki bin rand! Böyle bir tutar canını acıtıyordu, özellikle de bankadaki parası bu kadar azalmışken: Sun City'deki aptalca bir içki âlemi sırasında epey yüklüce nakit yitirmişti, banka kredisine büyük bir faiz borcu vardı, Baba'nın yatırımlarından gelen gelir iyice küçülmüştü, karısı kendinde her yıl pahalı bir estetik ameliyat yaptırma hakkı buluyordu ve Bruce Geldenhuys'un parayı alıp Malezya'ya kaçmasının ardından sürüngen parkı da kapanmak üzereydi. Yalnızca kötü bir dönemden geçiyorsun Anton, bunu da atlatacaksın. Ama gerçekten atlatabilecek miydi? Bu geçici bir dönemden çok, kalıcı bir geleceği andırıyordu çünkü.

Başka cephelerde de kuşatma altında bulunuyordu. Uzun süre önce zorla tahliye edilmiş bir topluluk yüzünden çiftlik toprakları üzerinde resmen hak iddia edilebileceği söylentileri dolaşıyordu. Şimdiden devam etmekte olan toprak istilaları da cabasıydı, doğu tarafında çitler kesilmiş, yeni gecekondular yapılmıştı. Mülkün

değeri de her geçen gün düşüyordu, artık iyice değersiz hâle gelmişti, o hâlde ne yararı vardı? Mantıklı olanı yapması, çiftlik yaşamından vazgeçerek şehre taşınması, satabilmeleri hâlâ mümkünken toprağı satmak için Amor'la anlaşmaya varması gerekiyordu. Belki bu sayede evliliğini de kurtarabilirdi, hatta kimbilir, belki kendini bile.

O hâlde neden mantıklı olanı yapmıyordu? Bilmiyordu ama bu zaten hep böyle olmuştu. Yapılacak doğru hamleyi görebiliyor ama uygulamıyordu. Onun yerine tam tersini, yanlış hamleyi yapıyor, herkesi ve kendini de gücendiriyordu. Hem zaten şehri de hiçbir zaman fazla sevmemişti.

Anton arabanın farlarının ışığında yine şifreler ve anahtarlarla boğuşuyordu. Nihayet evine dönmüştü. Park yerinde karısının arabasının yanına bir de Volkswagen Beetle park etmişti, evin içinde de hem alt hem de üst katta ışık yanıyordu. Hiç olmazsa elektrikler gelmişti demek. Salondan sonuna kadar açılmış bir müzik sesi geliyordu, tabii eğer tekno ritmiyle karışık bir çeşit Budist ilahisine müzik denebilirse.

Bir süre girişteki basamaklara oturup gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi. Neredeyse yazın ortası geliyordu ve yıldızlar koyu karanlık bir tarhın içindeki baharlar gibi parıldıyorlardı. Güzel bir imge oldu bu. Günlüğe not etmeliydi. İçeridekilerin kıkırdamalar ve fısıldaşmalar eşliğinde alt kata inmekte olduklarını duyabiliyordu. Ön kapı açık durduğu hâlde evden çıkmak için bütün bir prosedür gerekiyordu. Sonra onu burada buldukları için çok şaşırdılar, belki de sahte bir şaşkınlık değildi. Ne kadar zamandır buradasın sen, sevgilim? Ben de Moti'ye suluboyalarımı gösteriyordum.

Moti mi? Ben onun adını Mowgli sanıyordum. Ama bakın, bu gece sivillerini giymiş, alt bezin nerede senin çocuğum? İçindeki duygunun gücüne, zehir dolu saflığına kendi de şaşırmış olan Anton, başını geriye atarak bir kurt gibi uludu. Akela, en iyimizi lanetleriz biz!

Ben de atölyelerimde insanların bunu denemeleri için uğraşıyo-

rum, dedi Mowgli ona hoşgörüyle. Çoğu insan duygusal açıdan sizin kadar özgür olamıyor, kendilerini tutuyorlar.

Biraz kendini tutmanın hiç de yanlış bir yanı yok, diye mırıldandı Desirée.

Ama Anton bu gece kendini tutmayı hiç istemiyordu. Karımın suluboyalarını nasıl buldun?

Hım, çok hoş, çok beğendim.

Sana fırçalarını da gösterdi mi, o muhteşem paletini? Onun tualini de gerdin mi?

Çok sarhoş, dedi Desirée.

Evet, görüyorum. Ben artık gideyim.

Senin kafan gitmiş zaten, dedi Anton ona. Daha en başından hem de.

Saldırganlık sonunda saldırgana zarar verir.

Bilemiyorum, bana kalırsa saldırganlığın nesnesi daha çok zarar görüyor gibi sanki. Bunu kanıtlamak için merdivenlerde onun yanından geçip gitmeye çalışırken yana doğru bir hamle yaptı ve Mowgli de onun elinden kurtulabilmenin paniğiyle Anton'un kafasına bir tekme savurabilmeyi başardı. Bir anda parlak bir şimşek çaktı ve sonra da basamak yukarı doğru kıvrılarak onu yakaladı. Tüh. Acı duymadı ama. Acı duyması gerekmez miydi? Gülerek döndü ve sırtüstü yattı.

Aferin sana, dedi çenesinin bir kenarını tutarak. Şimdi hafif bir acı başlar gibiydi. Ne kahraman ama.

Kazayla oldu, dedi Mowgli. Ama aynı zamanda kaza da değildi, çünkü öfkeniz tıpkı bumerang gibi size döndü.

Başka bir deyişle, kendin kaşındın, dedi Desirée.

Bu aralar sen de biraz kaşınıyorsun, sence de öyle değil mi? Yoksa kötü karma sadece başkalarına mı mahsus?

Sen artık gitsen iyi olacak tatlım, diye fısıldadı karısı, adama. Başka bir halt daha yiyebilir.

Mowgli endişelenmiş göründü. Sen iyi misin peki? Sana bir şey olmasın? İstersen ben...

İsterse sen ne? Ha, tatlım? Onu koruyacak mısın? Çok komik! Ayağa kalkmayı denedi ama sendeleyerek yeniden yere serildi.

Git, haydi. Beni merak etme. Kocam adına senden özür diliyorum.

Mowgli gerçekten de gitti. Ama gitmeden önce son bir vaaz vermeden de edemedi. Maddenin aslında ruhun gözden düşmüş hâli olduğuna inanıyormuş. Ama maddenin en maddi olduğu an da kaba kuvvete başvurduğu zamanmış. Şiddetin içinde hiç ruh yokmuş. Bu yüzden de Anton'un ruhunu bu şekilde alçaltmasını ve aşağılamasını görmek çok üzücüymüş. Söyleyecekleri de bu kadarmış ama bunların hepsini iyi niyetle söylüyor ve aynı şekilde algılanacaklarını umuyormuş.

Vay be, sağ ol. Şimdi lütfen topraklarımdan siktir olup git ve bir daha da geri gelme.

Moti buraya ne zaman canı isterse gelebilir ama şimdi gitmen herhâlde en iyisi olacak, tatlım.

Senin neler çektiğini artık çok daha iyi anlayabiliyorum Desirée.

Sonra da Mowgli karanlığın içine doğru uzaklaşan bir çift kırmızı ışığa dönüştü.

Hayır, Moti çok yaşlı bir ruha sahip olan, müthiş dürüst bir insandı. Karısı, bunu Anton'a öfke dolu, buz gibi bir sesle söylemişti. Kendisi Moti'den çok şey öğrenmişti! Ona kendini bulmasında çok yardımcı olmuştu. Bu yüzden de onu evine çağırdığında kendisiyle böyle kaba ve bayağı bir dille konuşulmasına, fiziksel olarak saldırıya uğramasına izin veremezdi.

İşin aslı ben de bu evde yaşıyorum. Böylesine alçak bir adam tarafından boynuzlandığıma da inanamıyorum. Artık eskisi kadar yakışıklı bile değil, bilmiyorum dikkat ettin mi? Peştamalı son zamanlarda birkaç beden genişledi.

Hiç de alçak bir adam değil o! Tam tersine, onun bizlerden yüksek bir düzlemde yaşadığına eminim. Ayrıca o, hayatta asla senin düşündüğün şeyi yapmaz. Benim için bir dost, bir kılavuz, bir önder ama sevgili değil. Ama öyle olsa ne olur, diye ekledi bir saniye sustuktan sonra, öyle olsa ne fark eder? İnsanlar birbirinin sahibi değildir! Sen kendine bir şeyler keşfedebileceğin birilerini bulsan ben kutlama yapardım.

Ben de öyle, inan bana. Ama bu sahip olmama ve paylaşma lafları biraz komünistçe, hippice olmuyor mu? Baban duysa hiç onaylamazdı.

Babam Mowgli'yle, aman, Moti'yle tanıştı ve onu çok da sevdi.

Baban da aklını kaçırdı artık, herkes gibi! Bugünlerde Stalin'le tanışsa onu da sever. Gülmeye başladı ama gülüşü önce ağlamaya dönüştü, sonra yeniden kahkahaya. Ah, trajediyle başa çıkabilirim ama komediyi hiç kaldıramıyorum.

Bu da ne demek oluyor şimdi?

Ömrümü ziyan ettim.

Ah, çok teşekkür ederim. Eğer dikkatini hiç çekmediyse söyleyeyim, ben de burada eğlenmekten başımı kaldıramıyor sayılmam. Ayrıca sperm sayısı seninki kadar düşük olan bir adamın ziyandan hiç söz etmemesi gerekir.

Kasıtlı olarak canını acıtmaya çalışıyordu çünkü bir çift olarak üretken olamamalarının, kendilerini yeryüzünde çoğaltamamalarının sorumlusunun yadsınamayacak biçimde Anton olduğunun ortaya çıkması, her ikisi için de acı bir gerçek olmuştu ama Desirée için daha fazla. Oysa bu gece Anton bunu hiç umursamıyordu bile. O hâlâ biraz önce farkına vardığı o basit gerçeğin etkisi altındaydı. Doğruydu bu, ömrünü ziyan etmişti. Elli yaşına gelmişti, yarım yüzyıllıktı artık ve günün birinde yapacağından bir zamanlar emin olduğu şeylerin hiçbirini yapamayacaktı. Ünlü bir üniversitede klasikleri okutmayacak, yabancı bir dil öğrenmeyecek, dünyayı gezmeyecek ve sevdiği bir kadınla evlenmeyecekti. Elinde hiçbir zaman gerçek bir

güç bulundurmayacaktı. Yazgıyı kendi istediği gibi eğip bükemeyecekti. Romanını bile hiç bitirmeyecekti çünkü dürüst olalım, neredeyse yirmi yıldır doğru dürüst başlamamıştı bile. Hiçbir zaman pek fazla bir şey yapmayacaktı.

Sabahın erken saatinde Anton, evin içinde geziniyor, arada bir yatak odasının ardında, karısının uyumakta olduğu, içeriden kilitlenmiş kapısının önünde duruyordu. Kapıyı yumruklayarak yeniden bağırıp çağırmaya başlayabilirdi ama bu senaryonun hiçbir sürprizi yoktu. En iyisi elinde şişesiyle volta atmaya devam ederek aşmış olduğu kasvetli yolu gözden geçirmekti çünkü önünde daha da kötüsü bulunuyordu.

Daha sonra Anton bir otel odasında, bir kasanın içindeki paraya ulaşmaya çalışıyor ama lanet şeyi açmayı bir türlü başaramıyordu. Elleri terli ve kaygan olduğu için onu bir türlü tam tutamıyordu, derken bir de kapı vuruldu. Bam, bam! Korku içinde donakaldı çünkü kasanın içindeki para ona ait değildi, onun burada bulunmaması gerekiyordu ve kapıyı vuran kişinin niyeti hiç de iyi değildi. Nereye saklanmalıydı şimdi?

Bam, bam! Bu ses, aynı ses onu o otel odasından çekip aldı ve evindeki kanepenin üstünde yarı yarıya devrilmiş olan bedeninin içine geri getirdi. Işıklar yanıyor, televizyon çalışıyordu, ön kapıysa ardına kadar açıktı. Anton uyanmıştı.

Ama o kapı vurulması da neydi öyle? Saat çok geç/çok erkendi, şafak sökmek üzereydi ve uykusunda bir gümleme duymuştu. Bundan neredeyse emin gibiydi. Dışarıda bir yerlerden geliyor olmalıydı.

Korkuyla ayağa kalktığında sinirleri ona itiraz ediyordu. Korkuyla beklediği an, bu an mıydı, birazdan bir şeyler mi olacaktı? Merdivenleri sessizce çıkarak çalışma odasına girdi ve telaş içinde giysi yığınlarını karıştırarak altlarındaki Mossberg'i aradı. Parmaklarının metale dokunması saatler sürmüş gibi hissetti. Cephane çekmecedeydi. Sağa sola çarpa çarpa ilerledi. Başını tıkanmış bir gider gibi hissediyor, ağ-

zının içinde de buna uygun bir tat buluyor ve bu yüzden de en basit işi yapmakta bile zorluk çekiyordu. Nihayet yalpalaya yalpalaya, bir elinde tüfekle, ceplerini fişeklerle doldurarak merdivenlerden aşağı indi. Ön kapıdan koşarak dışarıya, kocaman ve ürkütücü karanlığın içine çıktı, park yerine doğru ilerlerken kendini gökteki bir mercek tarafından büyütülüyormuş gibi hissediyordu. Önce evin çevresini kuşatan çimenlik, sonra elektrikli teller, sonra çiftliğin geri kalanı ve ancak ondan sonra da dünya. Çemberler içinde çemberler, içinde de kendisi.

Duyduğu gümleme, tellerin dışında bulunan kulübe ve müştemilatların kümesinden gelmiş olabilirdi. Belki de yalnızca rüyasında duymuştu onu. Düşününce böylesi daha olası geliyordu. Haneye tecavüz eden biri gelişini haber vermezdi herhâlde! Ya da belki böylesi haneye tecavüzlerin en kötüsüydü. Bahçe kapısının kilidini açıp dışarıya çıktı. Her yer neden bu kadar sessizdi böyle? Böceklerin ötüşü duyulmuyordu, hem doğuda gökyüzü beyazlaşmaya başlamışken kuşlar neredeydiler?

Kulübelere doğru yaklaşırken silahın içine bir fişek koydu ve onu yatağa ittirerek kilitlendiğini duydu. Çıngır! Keskin ve sert, uyarı gibi bir sesti bu. Kapı vurulmasından daha güçlü! Eğer buralarda gizlenen biri varsa bu, onlara hiç şakası olmadığını gösterirdi. Silahın emniyetini kapatıp bir süre bekledi ama karşılık veren bir ses olmadı, koşan ayak sesleri duyulmadı.

Binaların çevresinde bir tur dolaştı ama her şey olağan görünüyordu, bütün kapı ve pencereler kilitli gibiydi. Yürümeye devam ettiyse de ne aradığından tam olarak emin değildi. Kafasının içindeyse durum daha da kötüleşmişti ve şimdi bir de midesi bulanmaya başlamıştı. Bir an durup kusmaya çalıştı ama onu bile beceremedi. O da yürümeye devam etti, bu hastalık hâli, üzerinde bulunduğu topraktan, hiçbir rengi ya da ayrıntısı olmayan çalılardan ve ot öbeklerinden bağımsız değildi.

Anton günün ilk ışıkları altında çiftliğinde, yarı sarhoş, yarı akşamdan kalma sendeleyerek dolaşmaktaydı, düğmeleri iliklenmemiş, açıkta savrulan giysileriyle sanki dikişleri sökülmüş de içinin dolgusu dışına çıkmış gibi görünerek. İçi neyle dolu olabilirdi acaba? Ah, her zamanki Noel ıvır zıvırıyla, birkaç tatlı, bir fal kurabiyesi ve birazcık da dinamit.

İşte güneş de geliyordu, sevimli yumurcak... Kızıllığın üzerine elektrik direklerinin siluetleri yapışmıştı. Epeyce uzağa yürümüş, ev çok gerisinde kalmış, gözden kaybolmuştu. Kuşlar şimdi cıvıl cıvıldı. Budala, yaşlı dünya hiç durmadan dönüp duruyor, sürekli kendini yineliyordu, tek bir gösteri kaçırmadan. Buna nasıl katlanabiliyorsun seni içi geçmiş aşüfte, her gün matine suare aynı oyunu oynamaya, üstelik de içinde bulunduğun tiyatro parça parça dökülmekteyken, metnin replikleri hiç değişmeden, makyajlar, kostümler, abartılı jestler hep aynı kalırken... Yarın da, ertesi gün de, daha ertesi gün de...

Hayır. Yapamayacaktı. Bu oyunda yoldan geçen bir figüran olmaya daha fazla dayanamayacaktı, eve geri dönüp yaşamını yere fırlattığı eskimiş bir gömlek gibi yeniden eline almaya katlanamayacaktı. Sonra ne olacaktı ki? O kokuşmuş, leş gibi kendisi kokan şeyi yeniden üzerine mi giyecekti yani? O kokuyu çok iyi biliyordu. Gömleği unut, evi unut. Elektrik direklerini unut. Her şeyi durdur.

Benim istediğim...

Bam!

İşte yine o ses. Sanki biri sertçe bir kapıya vuruyor gibi. Desirée az önce benzer bir sesi rüyasında da duymuştu sanki. Dün geceki o çirkin olaydan sonra biraz dinlenebilmek için bir sürü hap yutarak kendini uyutması gerekmişti, bu yüzden de bu sabah kendini biraz sersemlemiş hissediyordu. Uzun, beyaz geceliği ve dağınık, dökülen saçlarıyla sanki her şey yere doğru çekiliyormuş gibiydi. Tabii ki bu aralar yere doğru sarkan başka şeyleri de vardı.

Pencereye gidip kepengi kaldırarak dışarı baktı ama kahverengi

otlardan başka bir şey göremedi. İşte benim yaşamım da bu, diye düşündü, millerce ve millerce kahverengi ot. En heyecan verici parçaları bile artık renklerini yitirmişti. Dağ başında, yanında yalnızca ayyaşın biriyle hapsolup kalmış bir kadın ne yapabilirdi ki? Elbette ki huysuzlaşacak ve avuntuyu başka yerlerde arayacaktı, bunun için onu kim suçlayabilirdi?

Zaten Desirée kendini pek fazla şey için suçlamazdı, hiç suçlamamıştı. Kendisine sorulacak olursa doğanın düzeni, dünyadaki her şeyin onu hoşnut etmek, onunsa her şeyden düş kırıklığına uğramak üzere var olmasından ibaretti. Üstüne sabahlığını geçirip tüylü terlikleriyle alt kata indi. Kız, kahvesini ocağın üstünde hazır etmiş olmalıydı. Günaydın Salome. Efendini gördün mü?

Hayır hanımefendi.

Bu fazla şekerli olmuş. Bunu sana hep söylüyorum.

Özür dilerim hanımefendi.

Yatağımı yapma, olur mu? Biraz daha yatabilirim. Çok berbat bir gece geçirdim.

Üzüldüm hanımefendi.

Çok uzun zamandır, ta Anton doğduğundan beridir burada çalışıyordu bu. Kimbilir neler görmüş, neler duymuştu! Çünkü bunlar hep ortalıktaydılar, ama hayaletler gibi onları neredeyse hiç görmezdiniz bile. Tersini düşünmek ise büyük bir hata olurdu, çünkü onlar sürekli izlerler, dinlerler, kendilerinin ve birbirlerinin çıkarını kollarlardı. Sizin bütün sırlarınızı, hakkınızdaki her şeyi bilirlerdi, başka beyazların hiç bilmedikleri şeyleri bile. İç çamaşırlarınızdaki lekeleri, çoraplarınızdaki delikleri... Bu yüzden de komplo kurmaya başlamadan önce onları başınızdan savmanız gerekirdi. Bu ihtiyara yol vermenin zamanı çoktan gelmiş geçmişti bile.

Aklından bu düşünceleri geçirerek, elinde kahvesiyle ön taraftaki verandaya çıktı. Sabahları erken saatlerde, dünyanın yüzeyine çıkarken burada dikilip bir çiftçi karısıymış gibi hayal kurmayı seviyordu.

Kimi zaman gözünün önünde rüzgârda titreşen, sarı ve yeşil renkler içinde bir mısır tarlası canlandırıyordu.

Mısırların arasından, yani otların arasından koşan bir siluet çıkıverdi. Yükselmekte olan güneş, adamın arkasında ışıldarken onun gölgesini de iyice uzatıyor, sanki hareketlerini taklit ederek onunla alay ediyormuş gibi görünüyordu.

Ne var? Ne oldu?

Bahçe kapısından içeri girdiğinde Desirée onun yalnızca Andile olduğunu gördü, bu da ezelden beri bu çiftlikte çalışanlardan biriydi işte. Ailesi çiftlikten taşındığından beri her sabah ilçeden buraya yürüyerek geliyordu. Şimdi de bağıra çağıra onunla konuşuyor, geride, elektrik hatlarının orada gördüğü bir şeyi anlatıyordu. Ah, Tanrı bana yardım etsin.

Anlamak hiç kolay değildi, yanlış duymuş olmalıydı.

Ne?, diye sordu. Ne diyorsun?

Ama sözcükleri yinelediğinde bile hâlâ sanki bu dünyaya ait değilmiş gibiydiler. Hayır. Bu doğru olamazdı. Bu hiç mantıklı değildi. Daha dün gece o... Hiç olacak şey değildi. Hayır.

Hayır, dedi.

Ama reddetmek yalnızca insanlarda sonuç verir, yazgıya karşı hiçbir etkisi yoktur. Siz de fark etmiş olabilirsiniz, kadere itiraz etmek boşa soluk tüketmektir, siz istediğiniz kadar hayır deyin ne olacaksa olacaktır. Sonuç olarak kocanızın bu sabah yataktan kalktıktan sonra eline tüfeğini alıp dışarı çıkması ve eğilip bükülerek imkânsız bir şekle girmesi, ardından beynini öylesine havaya uçurmuş olması, hava durumu gibi somut bir gerçekti.

Şimdiye kadar Desirée'nin yaşamındaki en kötü deneyim bir başkasının, yani babasının başına gelenlerdi, elbette ki bu seferkinde de olan, Anton'a olmuştu ama bir bakıma da onun intiharı kendisine aitti, bunu şimdiden hissedebiliyordu. Başkaları bu olayı böyle görecek, ona bu gözle bakacaklardı. Bundan sonra her zaman, kendini

öldüren adamla evlenmiş kadın olarak kalacaktı ve kimbilir belki de onu intihara sürükleyen kadın.

Kimbilir, belki de sürüklemişimdir. Bunu düşündü, bunu defalarca düşünmeye de devam edecekti, ta ki yadsıyacak noktaya varıncaya dek, üstelik kimse onu herhangi bir şeyle suçlamasa bile. Hayır, hayır, ben Anton'u düş kırıklığına uğratmadım, kimseyi uğratmadım, asıl beni yarı yolda bırakan oydu!

Şşş, sakin ol, *schatzi*[8]. Kendini toparlaman gerek. Kimsenin seni suçladığı yok.

Ne demek istiyorsun? Hepsi suçluyor, sen bile...

Desirée ateş insanıydı, bir trajediyle başa çıkmak için fazla duygusal, fazla dengesizdi, bu yüzden de ona dengesini bulmakta yardımcı olabilecek bir toprak insanına gerek duyuyordu, sabit ve sağlam birine, belki birazcık tundranın altındaki don tabakasına benzeyen birine. Elbette ki annesini aradı. Maman kendi evinde skandal deneyimini yaşamıştı ve derhâl Porsche'sine binip yanında cephane olarak içi kocasının tanıdıklarının numaralarıyla dolu telefonu ve küçük bir eczaneyi doldurabilecek kadar yatıştırıcıyla çiftliğe vardı. Sorunlarla başa çıkmanın aşırı çalkantıya neden olmayacak yolları bulunabilirdi, ama asıl önemli olan soğukkanlılığınızı ve metanetinizi koruyarak, kiminle konuşmanız gerektiğini bilmenizdi. Doğru kulağa fısıldanacak tek bir sözcükle hızlı bir süreç başlatılabilirdi ve böylece adli tabip gelip ölüm belgesini verir, yalnızca üstü kapalı birkaç soru sorulur, ceset de çok fazla heyecan yaratmasına gerek kalmadan ortadan kaldırılabilirdi.

Bundan sonraysa geriye yalnızca pratik adımların atılması kalırdı. İlk önce haberin herkese verilmesi gerekiyordu ve Maman bu görevi üstüne almıştı ama bu bile çok da zahmetli bir iş değildi. Anton yalnız bir kurttu, birkaç tanıdığı vardı elbette ama çok da fazla arkadaşı yoktu, telefonunun rehberindeki isimler çoğunlukla çiftlik için

8 Almanca, tatlım anlamına gelen sözcük. [Ç.N.]

görüştüğü tedarikçilerden oluşuyordu ve araya birkaç tane de gelişigüzel içki arkadaşı serpiştirilmişti. Önemli görünen kişilerin aranması yarım saat bile sürmemişti ve her ne kadar aranan kişilerin çoğu sarsılmış gibi dursa da gözyaşı döken olmamıştı.

Desirée'nin aklı başına ancak başka herkese haber verildikten sonra geldi. Ah, işe bakın, Amor ne olacak?

Kim?

Anton'un küçük kardeşi. Birkaç kez karşılaşmıştın, hatırlamıyor musun?

Başka bir kardeşi daha mı vardı? Sahi mi? Ben yalnızca bir tane var sanıyordum.

Maman aradan geçen onca yıldan sonra Amor'un yüzünü bırakın, adını bile hatırlamakta güçlük çekiyordu. Açıkçası Swart ailesini tam anlamıyla öyle çekilmez buluyordu ki, onlarla ilgili her şeyi bilincinden çıkarıp atmaya uğraşıyordu. Zaten aslında Anton da her zaman hiç akrabası yokmuş gibi davranırdı.

Herhâlde pek de renkli bir kişiliği yoktu, diye karar verdi. Yoksa hayatta unutmazdım.

Anton'un telefonunda ona ait bir numara yok. Uzun zamandır konuşmuyorlardı.

Neden peki? Yaşlı kadın kan kokusu alınca birden canlanıvermişti. Kavga mı etmişlerdi?

Hayır, kavga etmediler. Daha ziyade anlaşmazlıkları var gibiydi. Neyle ilgiliydi, pek hatırlayamıyorum. Bir toprak parçası mıydı acaba?

Beyazlar birbirleriyle kavga ettiklerinde, dedi annesi, sorun en küçük bir mantıklı kanıt olmaksızın, her zaman mülkiyetle ilgilidir!

Peki, ona nasıl haber vereceğiz şimdi? O anda Desirée birden, aynı sorunu daha önce de yaşadıklarını ve o zaman Amor'u iş yerinden bulabildiklerini hatırladı. Durban'daki hastane! HIV servisi!

Birkaç soruşturma sonucunda numara bulundu ve neşeli bir ses telefonu açtı. Ah, evet, Amor eskiden burada çalışıyordu ama bir-iki yıl önce kişisel nedenlerle ayrıldı. Denemeniz için size başka bir numara verebilirim, isterseniz? Bu seferkini de Susan adında bir kadın açtı ve fazla uzatmadan Amor'u uzun zamandır görmediğini söyledi. Bir an önce telefonu kapatmak ister gibi aksi ve mutsuz konuşuyordu. Hayır, ona nasıl ulaşılabileceğini bilmiyordu. Cape Town'a gitmiş olabileceğini düşünüyordu. Hayır, ona mesaj iletmesi mümkün değildi.

Amor'u kesinlikle hatırlamıyor olsa bile Maman ona kızmaya başlıyordu. Ne akıl almaz bir insan! Sanki ulaşılmaz hâle gelmek için elinden geleni yapmış gibiydi. Neyse, bırak peşini o zaman, onun istediği de bu anlaşılan. Sen elinden geleni yaptın. Ayrıca danışacak fazla kimse olmazsa cenazenin planlanması da çok daha kolay olacaktı.

Maman, Kalvinist cenazesinden yanaydı, sonuçta en doğal çözüm buydu ve ciddi bir tören her zaman bitiş duygusunu hissetmeyi kolaylaştırırdı. Ama kızı onunla aynı fikirde değildi ve kocasının Doğulu bir yaklaşımla uğurlanmasının, ruhuna daha iyi gelebileceğine inanıyordu. Rustenburg'daki bu yoga, yoğurt işlerine kendini kaptırdığından beridir Desirée, alışılmadık fikirlere karşı açık hâle gelmişti ve bu da babasının bunaması ileri aşamaya gelmeden önce ikisinin arasında epeyce sürtüşmeye yol açmıştı. Gerçi Maman'ın da bu konuda kuşkuları yok değildi ama bu seferlik ona boyun eğdi. Anton böyle bir alternatif cenaze töreninden mutlaka nefret ederdi ve bu da öylesini yapmak için gayet iyi bir nedendi. Damadı son yıllarda ona karşı tatsızdan da öte kötü davranmaktaydı ve doğrusu gidişine çok da fazla üzülmüş değildi. Pekâlâ *schatzi*, cenazeler ölüler için değil yaşayanlar içindir, zaten onun da kalkıp itiraz edecek hâli yok, öyle değil mi?

Belki bizzat itiraz edemeyecekti. Ama Anton'un doğasında, gelecekteki aşağılanmaları bile öngörüp direnmek bulunuyordu. Ertesi sabah aile avukatı telefon etti. Cherise Coutts-Smith, aradan geçen

süre içinde kocalarının kafataslarından oluşan koleksiyonuna yeni bir ad daha eklemiş ve bunun ağırlığı, sesini göğsünün en derinliklerine kadar indirmişti, şimdi de o sesi kullanarak lafı gereksizce uzata uzata Maman'a, Anton'un resmî noter onaylı bir mektup bıraktığını ve böyle bir durumda son arzusunun ne olacağını içerdiğini bildirmekteydi, mektubun içeriğiyse şuydu:

1. Dinî tören olmayacak. Kesinlikle dua yok.
2. Gömülme yok, ceset yakılacak.
3. Krematoryumun şapeli yeterli olacak.
4. Küller çiftlik içinde uygun bir yere serpiştirilecek. Neresi olursa.
5. Eğer şimdiye kadar anlaşılmadıysa, gereksiz duygusallık ve şamata olmayacak.

İşte bu kadar, gayet açık ve kısaydı, üstelik pek fazla manevra alanı da bırakmıyordu. Nasıl istersen Anton, her şey istediğin gibi olacak. Aslında bizim de işimize gelir. Yalnız son bir şey daha var, dedi yaşlı kadın, Cherise Coutts-Smith'e, sizde Amor'a ulaşılabilecek bir telefon numarası bulunur mu acaba?

Kime dediniz?

Anton'un kız kardeşine.

Ah, kız kardeşi! Hayır, biz de yıllardır ona ulaşmaya çalışıyoruz. Üstelik artık onunla konuşmamız da kesinlikle şart oldu. Lütfen kendisine beni aramasını söyleyin.

Beni dinlemediniz galiba, dedi Maman, kendisine birini hatırlatan bu ukala, kendini bir şey sanan kadına. Dinleseydiniz onu nerede bulabileceğimizi bilemediğimizi anlardınız.

Amor yok olmuştu. Amor buhar olup uçmuştu. Ama bu daha önce de duyulmamış bir şey değildi, eğer nereye bakacağınızı bilirseniz onun her zaman kanlı canlı karşınıza çıkacağı açıkça kanıtlanmış bir şeydi.

Bugün, tam şu anda ne yapıyordu? Yataktan kalkamayan güçsüz bir bedeni yıkıyordu. Amor bir hastane koğuşunda hastalarla ilgileniyordu. Eski bir resimdi bu, değişen hiçbir şey yoktu, onun buhar olup uçtuğunu da nereden çıkarttınız? Yalnızca artık başka bir hastanedeydi, o kadar ama hastalar yani, ölmek üzere olanlar her yerde birbirlerine benzer zaten; çektikleri dertler evrenseldir, onlara bakmak da hep aynı iştir. Bakın sargı bezini hassas derinin üzerinden çıkarırken, görevini ne kadar da nazikçe ve şefkatle yerine getiriyor. Çevresini kurulayıp da yarayı yeniden sardıktan sonra hastanın, bu örnekte yaşlı bir kadının, giyinmesine nasıl yardımcı oluyor. Oldu mu, canım? Rahat mısın böyle? Bu biraz yardımcı oldu mu? Bu şekilde özen göstererek saatler geçirmişti, önündeyse daha pek çok saat vardı.

Sonra onu aynı akşam, yaşadığı eve kadar birkaç sokaklık yolu yürürken görecek olsanız, üzerindeki üniforma olmasa onu eve dönüş kalabalığı içinde hayatta ayırt edemezdiniz, öne çıkan hiçbir yanı yoktu. Sıradan bir apartmanın üçüncü katındaki, küçük stüdyo dairesinin de öyle. Sokak kapısı, küçük bir oturma odasının içine açılıyor ve buradan da minicik bir mutfakla banyoya geçiliyordu. Yatağı bir köşede kıvrılmış duran bir Japon şiltesinden ibaretti ve ondan başka da gömme mutfak dolaplarıyla, tek kişilik bir masa-sandalye takımı dışında pek mobilyası yoktu. Duvarda rengi hafifçe değişik birkaç karenin görülüyor olmasından, birkaç tabloyu asıldıkları yerden kaldırıp gözden uzağa koyduğu anlaşılıyordu.

Üniformasını tenine yapıştırmakta olan terini hissedince soyundu ve yapmaya eğilim gösterdiği gibi giysilerini belli bir sırayla değil, rasgele çıkarmak için kendini zorladı. Bir şey yok Amor, kötü ruhları serbest bırakmıyorsun... Küveti doldurmak isterdi ama buna izni yoktu. Barajlar neredeyse boşalmış durumda olduğundan su kısıtlaması uygulanıyordu. Bu yüzden iki dakikada duş almakla yetindi ve küvetin içinde biriken suyu daha sonra kullanmak üzere sakladı.

Olağan koşullarda şimdi yemek hazırlaması gerekirdi ama elektrikler yine kesikti. Evet, burada da oluyordu, ülkenin her yerinde oluyordu bu, elektrik dağıtımında uzun, karanlık molalar. Elektrik şebekesi çökmekteydi, onarım yapılamıyordu çünkü para yoktu, Başkan'ın arkadaşları bütün parayı alıp kaçmıştı. Işık yok, su yok, bolluk ülkesinde zor zamanlardı bunlar.

Amor bunu dert etmedi, sonra da yiyebilirdi, ışıklar gelince. O zamana kadar yalnızca bir havluya sarınmış olarak oturma odasının penceresinin önüne oturdu ve günün son ışıkları altında dağı izlemeye koyuldu. Kucağında kıvrılmış bir de kedi yatıyordu. Hayır, yatmıyordu, kedi falan yoktu. Ama hiç olmazsa birkaç bitkisi olmasına izin verin, pencerenin pervazında duran tenekelerin içinde yeşil yeşil büyüyorlardı. Banyodan artırdığı suyu onlara verdi.

Yazın ortası gelmek üzereydi ve günler, uzun, beyaz ve cam gibiydi. Aralık ayında yağmur bile yağabilirdi ama kış boyunca yalnızca çiselemekle yetinmişti, o yüzden de şimdi yağması pek olası değildi. İklim her yerde değişiyordu, dikkat çekmeyecek gibi değildi ama bu kadarı, yani bütün bir şehrin susuz kalması çok büyük bir şeydi! Her şeyin altında tiz bir alarm sesi vardı, aslında sesten de çok bir tür titreşim gibi, toprak kururken ayağınızın altında büzüşmeye başlıyordu. Gacır gucur, yavaş yavaş çiviler yerinden fırlıyordu. İnsanlar endişeliydi ve muslukların tamamen kuruyacağı o Sıfırıncı Gün gitgide yaklaşırken endişe de yavaşça korkuya dönüşüyordu. Hayal edebiliyor musunuz? Belki de yakında hayal etmenize gerek kalmayacak.

Yine de bir yandan güneş, altından yağmurunu yeryüzüne saçarken sıcağın tadını çıkarmamak pek mümkün değildi. İnsan bütün bu ışığa, aydınlığa kendini nasıl açmazdı ki? Sanki Cape Town'un her yerinde akıllar geri çekilmiş, yerlerini bedenlere bırakmıştı ve onlar da kumsallara sere serpe uzanıyor, denize atlıyor, dağa tırmanıyorlardı. Şehir güç gösterisi yapan gençlere aitti. Peki ya geri kalanlara,

artık pek de genç ve güçlü olmayanlara ne olacaktı? Kaldırımlarda, köprü altlarında, trafik ışıklarında gitgide büyüyen bir sarhoşlar, bitkinler ve sakatlar güruhu, yaralarını herkese göstermekteydi. Elinizden geleni yapsanız da, onlara bir parça giysi, bir tabak yemek verseniz de onlar sayısız derecede çoktu, gereksinimlerinin bir sonu yoktu ve son zamanlarda Amor da çok yorgun düşmüştü.

Kimi zaman işi onu tüketiyormuş gibi görünüyordu ama aslında o kendi yakıtını iradesiyle tüketiyordu. Hiçbir şeyini esirgemesine gerek yoktu. Artık dokunduğu bedenler yalnızca bunlardı, yol kenarında kaybolmuşların, hastanede baktığı kişilerin bedenleri. Acılarını dindirmeye çalıştığı bedenler. Şefkatinin kalan son parçalarını da hiç tanımadığı ve onu hiç tanımayan kişilere saklıyordu. Geriye hiç sevgi kalmamıştı, yalnızca şefkat, belki de bu daha güçlüydü. Daha sürekli olduğu kesindi. Gerçi, zamanında, hâlâ mümkünken sevdiği kişiler de olmuştu. Kimdi onlar? Yol boyunca karşısına çıkan birkaç erkek, birkaç kadın. Adları, bedenleri neyi değiştirirdi ki? Şimdi yalnızdı işte. İnsanın kendini sevmeyi sürdürebilmesi bile yeterince güçtü.

Yakın zamanlarda günün birinde karşı tarafa geçmenin, güçsüz ve hasta olanların saflarına katılmanın nasıl bir şey olabileceğine ilişkin düşüncelere kapılmaya başlamıştı. İkindi saatlerinde, hiç rüzgâr esmediğinde, sıcaklık iyice yükselmiş ve hiçbir yerde bir rahatlama olasılığı bulunmuyorken her şey gözüne çok fazla görünebiliyordu. İnsanın bütün gücü beynine hücum ediyordu. Şimdi de böyle bir an yaşıyordu işte, neredeyse yanmış tutuşuyor gibiydi. Biraz yelpazelenebilmek için bir hastaya yemeğini yedirmeye ara verdi. Sonra birden kendinden geçti ve yatağın kenarına yığıldı. Ne oldu öyle? Siz de hissettiniz mi?

Kendinden başka hiç kimsenin erimekte olmadığını fark etmesi biraz zaman aldı. Yalnızca oydu. Sıcaklık içinden geliyor, motoru kalibre ayarlarını baştan yapıyor, yakıt tankları kurumuş gibi dumanlar

çıkarıyordu. En azından o böyleymiş gibi hissediyordu. Bu ateş basmalarını yaşamaya başlayalı bir yıldan fazla oluyordu, artık çoktan alışmış olması gerekirdi ama yine de her seferinde onu afallatıyorlardı. Beni kim ateşe verdi?

Gazla beslenen mavi-yeşil alevler. Yukarıdaki bacadan dışarıya duman, yağlı kara şeritler hâlinde çıkıyordu. Her biri teker teker, sırasını bekleyerek. Ah! Tenin nasıl sızladığını, yağların nasıl aktığını hiç düşünmemeye çalışmalıydı. Ne de olsa önemli olan yalnızca ruhtu.

Anton'un uğurlanışı için küçük bir topluluk bir araya gelmişti, yarı-arkadaşlar ve akrabalarla, rasgele uğramış birkaç kişiden oluşan, alacalı bulacalı bir karma. Herhâlde böylesi en iyisiydi. Ağlama sızlamalar olmayınca herkesin özünde küçük düşürücü olan bu olaydan bir an önce uzaklaşması daha kolay olacaktı. Maman gereken bütün düzenlemeleri yapmıştı ama yine de onlara ancak koyu renk camlı güneş gözlüğünün ardından bakabiliyordu. Sevimli, ihtiyar, savaş suçlusu kocası da yanı başındaydı, her ne kadar son altı ay içinde iyice ilerleyen bunaması yüzünden nerede olduğundan emin olmayarak iyi niyetle çevresine baksa da, yine de tuğladan alçak binanın önündeki bu yeşil çimenlik bayağı hoşuna gitmişti. Henüz içeri giremiyorlardı, bir önceki tören daha bitmemişti, bu yüzden de herkes ayakta dikilerek bekliyordu. Toplamda belki on iki kişiydiler ve Desirée çoğunu daha önce hiç görmemişti bile. Annesinin ona önceden yutturduğu küçük hapa ve çoğu zaman onu sakinleştirmek için yeterli olan pranamaya alıştırmalarını yapmış olmasına karşın bu sabah avaz avaz bağırmanın eşiğindeydi.

Neyse ki Moti de buradaydı, kollarını kavuşturup gözlerini yummuş, içinin merkezine doğru inmişti. Ne kadar da huzur verici, kendine getirici bir enerji yayıyordu! Desirée ondan bugünkü törende birkaç söz söylemesini rica etmiş ve o da seve seve kabul etmişti, tabii ki onun hatırı için, yoksa Anton'dan pek fazla hoşlanmıyor, za-

ten onu çok da iyi tanımıyordu. Aslında bu dünyada pek kimsenin Anton'dan pek hoşlanmadığı ve onu çok da iyi tanımadığı artık iyice belli olmuştu. En yakınları bile çok uzaklardaydı.

Amor nerede peki?

Bu soru nihayet Salome'nin ağzından çıkıvermişti, çünkü uzunca bir zamandır içinde duruyor ve dışarı çıkacağı ânı bekliyordu. O elbette ki buradaydı, ondan kurtuluş yoktu, kaskatı kilise kıyafetlerinin içinde bir ünlem işareti gibi dimdikti.

Kimse ona nasıl ulaşılacağını bilemedi, dedi Desirée hizmetçiye, onu susturabilmek için.

Neden telefon etmediniz?

Çünkü numarası kimsede yok.

Bende var.

Ne?

Bende Amor'un telefon numarası var.

Rezil kadın sonra da el çantasının içinden telefonunu çıkararak düğmelerine basmaya başladı. Günlerce geç kalmıştı!

Neden bunu bana söylemedin? Bu soru Desirée'nin ağzından bir düdüklü tencere tıslaması gibi çıkmıştı, çünkü bir anda bunun bile kendisi için bağışlanamaz bir düşüncesizlik olarak damgalanacağı gözüne apaçık görünmüştü. Önce kocasını intihara sürükledi, sonra da ailesini cenazeye bile çağırmadı! İnsanlar arkasından böyle konuşacaklardı ve eğer bu aptal kadın ağzını açsaydı bunların hepsinin önüne geçilmiş olacaktı.

Sormadınız ki, dedi Salome.

Neyse, şimdi sırası değil, bunu sonra konuşacağız! Desirée hem kızmış hem de utanmıştı ve annesinin kulağına fısıldamak için yavaşça yanına geçti. Buna inanabiliyor musun? Başından beri onda numarası varmış.

Kimde varmış? Kimin numarası? Maman çoğu zaman kızının söylediklerinden hiçbir şey anlamıyordu. Bunu da şu yeni kapıldığı

Doğu inançlarına bağlıyordu ama bunun yalnızca geçici bir dönem olacağını umuyordu.

Kız işte. Amor'un numarası onda varmış. Neden onda var da bizde yok?

Amor mu? İsim yavaş yavaş uzun bir uykudan uyanıyor gibiydi. Ah, anladım. Çok geç *schatzi*, artık yapabileceğin hiçbir şey yok.

Küçük kardeş konusu Maman için yalnızca teknik bir önem taşımaktaydı ve zaten şapelin kapıları da artık açılıyor, kendilerinden önceki törenin kalabalığı dışarı çıkıyordu. Yas tutanların sayısına bakılacak olursa ölen çok sevilen biri olmalıydı ve içeri girmek üzere beklemekte olanlar da zoraki bir kayıtsızlık takınmışlardı. Bu hiçbir zaman yüksek sesle söylenmez ama bütün topluluklarda bir rekabet unsuru bulunur ve burası da buna dâhildi, Anton Swart diğer ölüden daha çok tanınan ya da sevilen biri olmadığı için onun cenazesine katılanlarda hafif bir utanma duygusu belirmişti, bu yüzden de çok çaktırmadan acele ederek, bir an önce bu yoğun ışıktan kurtulup içeri girmeye baktılar.

Geride tek bir kişi kalmıştı. Salome bu âna kadar hep Amor'un çıkagelmesini beklemişti, daha önce de yaptığı gibi son dakika olsa bile. Kimsenin ona haber vermemiş olabileceği aklına bile gelmemişti. Birileri vermeliydi! Bu yüzden de telefonu kulağında, çimenlikte tek başına kalmıştı. Göndermiş olduğu sinyal görünmez dalgalar hâlinde kuleden kuleye zıplayarak, sonunda çok uzaklardaki bir odanın köşesinde ses biçimine büründü. Çok eskiden kalma bir karşılama mesajıyla aramaları kaydeden bir telesekreterdi bu. Ah Amor, benim, Salome. Üzgünüm, ama sana kötü bir haberim var.

Şapelin içinde Moti, topluluğa seslenmeye başlamıştı. Benden dostumuz Anton hakkında birkaç söz söylemem istendi. Ama dinî konulara girmemem gerektiği belirtildi. Bu, Anton'un vasiyetinin gerektirdiği bir şey olduğu için benim de onun hakkında söyleyeceğim ilk şey bu olacak. Anton dindar bir adam değildi.

Bu da kötü bir şey değil. Aslında benim için hiç sorun değil, çünkü ben de dindar değilim. Ama ruhla çok yakından ilgiliyim ve bu konuda birkaç şey söylemek isterim.

Moti dinleyicilerinin karşısında huzur dolu bir ışık saçıyordu. Sakallarının yalnızca kısmen örttüğü, çok tatlı ve dinlendirici bir gülümsemesi vardı ve kimi kadınlara göre hasta yatağının yanı başındayken nasıl konuşması gerektiğini iyi bilen bir doktorun sesine sahipti. Hatta çoğu durumda bu ses onu yatağın yanı başından daha ileriye taşımıştı ama elbette ki bunlar çok eskiden olan şeylerdi, ruhla çok yakından ilgilenmeye başlamasından önce.

Hey, var mısınız, burada bir şeyler denemeye? Anton'u düşündüğümüzde aklımıza hangi sözcükler geliyor? Ben birkaç tanesini ortaya atacağım. Olumlu kalmaya çalışalım, lütfen. Ama bu dürüst olamayacağınız anlamına da gelmiyor, zaten o da böylesini tercih ederdi.

İşte, benim onun için kullanacağım ilk sözcük de bu: dürüst! Yanılıyor olsa bile, ne görüyorsa onu söylerdi. Kendi doğrusundan hiç şaşmazdı. Burada bulunan herkes de bu doğruculuktan şöyle ya da böyle nasibini almıştır. Doğrusu, kimi zaman daha az doğrucu olmasını isterdim! Eminim aranızda da öyle hissedenler vardır.

Topluluk içindeki gülüşmeler ona devam etmesi için cesaret verdi.

Kızgın. İkinci sözcüğüm de bu olacak. En dürüst olduğu anlar, en kızgın olduğu zamanlardı. Bunun acısını da çekiyordu, demek ki karışıma bunu da ekleyebiliriz. Acı içindeydi.

Zekiydi. Çok. İnatçıydı. Çok. Komikti de. Ayrıca duyduğum kadarıyla insanlara karşı cömert olduğu da görülürmüş. İçinde bu da varmış. Ama her zaman nazik değildi, bunu bizzat tattım.

Belki bu noktada sizlerden de birkaç sözcükle katkıda bulunmak isteyen olabilir.

En arkalarda bir yerlerden, Anton'un eski bir kız arkadaşı, her zaman dürüst değildi, dedi.

Buna gülenler oldu. Unutmayın, olumlu kalmaya çalışıyoruz, dedi Moti. Burada yargılamak için bulunmuyoruz.

Kuvvetliydi, dedi biri.

Hassastı.

Açık fikirli miydi?

Vahşiydi!

Desirée bu işin gidişatından birazcık telaşa kapılarak, sevgi doluydu, dedi.

Yanı başında oturan, kafası bulanık babası kıkırdayarak haykırdı: Seksiydi!

Bir sessizlik oldu ve Moti ellerini yavaşça birleştirdi. Yeterli! Bunlar Anton'un ruhunu betimleyen nitelikler işte. Bunlar ve daha başkaları elbette.

Dostumuzla ölümünden önceki gece sohbet etme şansına eriştim. O zaman ona söylediğim şeyi şimdi de size yineleyeceğim. Madde ruhun gözden düşmüş hâlidir. Bildiğimiz üzere Anton yaratılışı gereği kuşkucu bir insandı ama sanıyorum ki beni duymuştu. Sanırım mesajımı almıştı.

Maddenin dünyasında hiçbir zaman çok huzurlu olamamıştı, umarım ki ruhlar âleminde huzura kavuşmuştur. Ama yalnızca geçici bir süre için! Çünkü dostlarım, bu yaşamın ötesinde başka yaşamlar var ve daha başka bedenler bizim ruhlarımızı bekliyor. Hepimiz Anton Swart'la yine karşılaşacağız, onunla bağlantısı olan her birimiz. O zaman başka bir adı olacak, sizin de öyle, ama ruhunuz onun ruhunu tanıyacak ve aranızda bulunan yarım kalmış tüm işleri hatırlayacaktır.

Yine o huzur veren gülümseme. Topluluğun içinde huzursuzluk belirtileri baş göstermekteydi, çoğunlukla iyi Hıristiyanlar arasında. Bu başka yaşamlar saçmalığı da nereden çıkmıştı şimdi? Çok paganca, ecnebice, modernce bir düşünce gibi duruyordu, ortalıkta görülmekte olan genel ahlaki çürümenin bir parçası gibi. Maman yüksek sesle ama en pes sesiyle düşündü, bu şimdi dinî bir konuşma sayılmı-

yor mu yani? Desirée de ona yanıt olarak bunun yalnızca felsefi bir bakış açısı olduğunu, hiçbir çeşit tanrıdan söz edilmediğini fısıldadı. Başka yerlerde de mırıldanmalar duyuluyordu ama neyse ki Milo Pretorius, namıdiğer Moti, konuşmasını tamamlamıştı.

Şimdi sıra maddenin dünyasının kendini yeniden göstermesine gelmişti ve bu da Anton'un eski içki arkadaşlarından biri olan Derek adındaki şahsın kendi bestelediği kısa bir şarkıyı söylemesi aracılığıyla oldu. Akortsuz bir gitar ve üzerinde de her an sıvıya dönüşmek üzereymiş gibi duran bir yüz. Hey, Ant, bu sana geliyor!

Biz dosttuk, arkadaştık
Geri gelir mi o günler?
Bir buradaydın, bir orada
Her zaman sen her yerde
Şart mıydı bu kadar erken gitmen?
Vesaire, vesaire

Sonra sıra Leon'a geldi, Desirée'nin ağabeyi ve Anton'un okul arkadaşı. O da Anton'un kendine çok yakın bulduğu yönündeki yanlış bir izlenime kapılarak N. P. van Wyk Louw'dan bir şiir okudu. Bunu uzun zaman önce Anton'la yaptığından emin olduğu bir konuşmadan dolayı düşünmüştü ama aslında hatırladığı kişi, kendi de geçen yıl bir tekne kazasında trajik biçimde can vermiş olan, ortak bir tanıdıklarıydı. Bu küçük hata neyi değiştirirdi ki zaten, sonuçta artık hepsi göçüp gitmişti, Anton da, ortak tanıdıkları da ve hatta N. P. van Wyk Louw da. Şimdi hepsi ruhlar âlemine geri dönmüşlerdi ve eğer Moti haklıysa yeryüzündeki bu tantana bittiğinde hepimizin bir gün döneceği yer de orası olacaktı.

Artık gidebilir miyiz? Evet, gidebilirlerdi, neyse ki bütün işkence bu kadardı ve topluluk pis bir org müziği dalgası eşliğinde kapıya doğru akmaya başladı. O sırada kırık dişli ve peruğunun altından iki

santim tülbent görünen bir adam kapıdan çıkmakta olan Desirée'ye yaklaşarak küllerin bir-iki hafta içinde alınmaya hazır hâle geleceğini ve kendisine haber verileceğini bildirdi.

Bundan sonrası için belirlenmiş bir şey yoktu. Kesinlikle bir buluşma planlanmamıştı, çünkü bu hem rahatsızlık verici olacaktı hem de zaten Anton'un vasiyetinde şamata olmayacağı yazılıydı, bu yüzden de şapelin önündeki alelacele vedalaşmalardan sonra topluluk, krematoryumun bacasından çıkmayı sürdüren dumanın zerrecikleri gibi dört bir yana doğru dağıldı.

Zerreciklerden bir tanesi, Desirée çiftliğe annesinin arabasıyla dönüyordu ve babası da arka koltukta hizmetçinin yanında, yüzünde şaşkın bir ifadeyle oturmaktaydı. Arabada pek fazla konuşma olmuyordu. Herkes az önceki etkinlik hakkında kendi düşüncelerine dalmıştı, birkaç fahişeyle birlikte bir helikopterin içinde bulunduğu sanısıyla mutlu olan yaşlı adam dışında; şanlı zamanlarında bir kere yaşamış olduğu bir şeydi bu çünkü.

Çiftliğe vardıklarında küçük kardeşe haberi iletme görevini Maman üstlendi. Mutlaka zor bir konuşma olacaktı bu, ama hiçbir türden saçmalığa hoşgörü gösterilmeyecekti. Amor denen bu kimse çok fazla sıkıntıya neden olmuştu ve artık güçlü ama kibar biri tarafından yola getirilmesinin zamanı gelmişti.

Yalnız telefonu açan ses sanki uykudaymış gibi sakin ve soğukkanlı geliyordu. Evet, dedi. Ağabeyimden haberim var.

Var mı? Nasıl olur? Günlerdir size ulaşmaya çalışıyoruz.

Salome bu sabah kiliseden arayarak haber verdi. Cenazeyle ilgilendiğiniz için teşekkür ederim. Biraz durakladıktan sonra da ekledi, bana ulaşamamış olmanız benim hatamdı. Gizleniyordum.

Buradan hiç de kavga çıkmamıştı, tahmin edildiği gibi olmamıştı. Sonuç olarak neredeyse söylenecek hiçbir şey yoktu, yalnızca Amor temasta kalacağını söylemişti. Ama söylediğini yapacakmış gibi de durmuyordu.

Oysa ülkenin en dibinde, kırık telefon bağlantısının karşı ucunda, minicik apartman dairesinde tek başına olan Amor'un beyninde yalnızca tek bir düşünce art arda çakıp duruyordu. Geri dönmeliyim. Düşündüğü buydu işte, geri dönmeliyim. Geriye kalan bir tek kendisiydi artık ve geri dönmesi gerekiyordu. Son bir kez. Bunun farkına yavaş yavaş varıyordu, şimdi artık o zihnindeki manzaranın içinde, dümdüz bir ovada bir parmak gibi tek başına yükselen bir kaya misali yapayalnızdı. Yalnız olmaya alışmıştı artık, son zamanlarda başka türlüsünü unutmuştu bile ama hiçbir zaman çiftliğe son bir kez gittiğinde olacağından daha fazla yalnızlık hissi çekemezdi.

Henüz buna hazır değildi. Gücü yerinde değilken oraya gidemezdi ve şimdi de kendini hiç güçlü hissetmiyordu, ağabeyinin yaptığı şey içini bomboş bırakmış gibiydi. Sırf düşündükçe bile içinden yere yığılmak geliyordu. Ağabeyi, içindeki bütün kuvveti ve öfkeyi o madeni tüpün içine olduğu gibi boca etmiş, sonra da onu yaşamının merkezine doğru çevirmişti. Burada/burada değil/hiçbir yerde. Hiçbir zaman doğru dürüst tanıyamadığı Anton. Çok yüksekte, çok uzakta, çok farklı. Şimdiyse ondan geriye hiç iz kalmamıştı.

Aslında tam da öyle değildi. Çünkü bir cesedin yakılması iki-üç saat sürüyordu ve yakım fırınlarının sayısı az, ölülerin sayısıysa çoktu. Bu sırada her biri, soğutulmuş bir holde, olağanüstü bir sabırla kendi sıralarını bekliyordu. Anton da diğerlerinin arasında, yanmaz bir kutunun içinde duruyordu. Kimse için bir şey fark etmeyecekti ama karısının onun dolabından seçtiği bir kıyafetin içindeydi: bir çift sandalet, ince yünlü mavi bir pantolon ve dalgalı, yeşil bir gömlek. Kendisine evlenme teklif ettiğinde, üzerinde bunların bulunduğundan emin sayılırdı ama başka bir günle karıştırıyor da olabilirdi. Artık onun yapacağı bir iş de kalmamıştı, onun için yapılması gereken bir iş de.

Bir tek kapıların Anton için açılıp ateşin içine gireceği o an dışında, ama o da belki bugün olmayacaktı, hatta yarın bile olmayabilirdi. Odacığın ortasında beyaz bir ışık yanacaktı. Her şey ateşe yol

verecekti, ama yavaş yavaş, yarım yüzyılı aşkın süredir iyice sertleşmiş olan bağlar kolay çözülmeyecekti.

İşlemin sorumlusu, kırık dişli ve peruğu kafasına küçük gelen Clarence'tı, fırınlarının başında sanki şeytanın görevli memuruymuş gibi nöbet beklemeye başlayalı temmuzda kırk üç yıl olacaktı. Düğmelere basan ve bir cesedin yakılmasının ne zaman tamamlandığına karar veren Clarence'tı. Kimi cesetlerin ne kadar çok sorun çıkarabildiklerini bilseniz şaşardınız, örneğin aşırı şişman olanların yağları sıvıya dönüşerek yanıcı hâle geliyordu ve bir keresinde yangın çıkmasına neden olmuştu, sonra bir de kimilerinde gizli mekanik parçalar ortaya çıkabiliyordu, patlamaya neden olmuş bir kalp pili gibi. Ancak Anton'un yok edilmesi kolay olmuştu. Sıskalık derecesinde zayıftı ve hiç zorlanmadan küle dönüşüyordu. Aslında araya takır tukur birkaç kırık kemik karışmış bir moloz yığınına dönüşüyordu demek daha doğru olur. Gerçekten de şaşırtıcı miktarda çok kırık kemik.

Soğuduktan sonra Anton'u yeniden bir araya getiren ve içini karıştırarak metal parçalarını, gümüş dolguları ya da tıbbi çiviler gibi şeyleri ayıklayan, sonra da onu, her şeyi toz hâline getiren kremülatörden geçiren de yine Clarence oldu. Şimdi artık önceden hazırlanmış ve sanki bu noktadan sonra çok fark edecekmiş gibi herhangi bir karışıklığı önlemek için açık biçimde numaralandırılmış olan kaba neredeyse bir sıvı gibi dökülmeye hazırdı. Zaten Anton'un külleri hiç de katıksız sayılmazdı; krematoryumun odacığına kendisinden önce girmiş olan kişilerin kalıntılarıyla çoktan karışmıştı, özellikle de ondan hemen önce giren ve yediği muz boğazına takıldığı için ölmüş bir Slav dilleri öğretim üyesininkiyle.

Aynı gün Clarence, Bayan Swart'a telefon ederek istediği zaman gelip kocasını alabileceğini bildirmişti ve o da saçını yaptırmak üzere şehre bir dahaki inişinde Anton'u almak üzere buraya uğradı. Saklama kabı katalogda gerçekte olduğundan daha şık görünüyordu, bu hâliyle çok iri ve hantal bir şeydi, üstelik Anton'dan geriye de epeyce

parça kalmıştı. Desirée hayalinde küçük bir çorabı dolduracak kadar kül canlandırmıştı, oysa karşısındaki biçimsiz olsa da epeyce yüklü bir yığındı, kabın şeklini almış olarak kayda değer bir kütlesi ve ağırlığı vardı.

Bunu ne yapacağını hiç bilemiyordu. Çılgınca olsa da, sanki Anton oradaymış gibi hissediyordu. Yani oradaydı zaten işte. Onun minyatür bir hâli, tünele girmiş bir köstebek misali kabın içine tünemiş gibiydi. Sürekli kapağı kaldırarak içindekilere bakıyordu. Zaman zaman, anaç bir tavırla onlarla konuşuyordu. Ah, sessiz olun bakalım, yettiniz artık. Bu türden şeyler. Mektupta küllerin serpiştirilmesi söylenmişti ama bunu yapmaya içi hiç el vermiyordu. Hiçbir yer yeteri kadar uygun görünmüyordu ve sonunda ne yapacağına karar verinceye dek kabı salondaki şöminenin üst rafına koymakla yetindi.

Doğal olarak önünde şimdi büyük değişiklikler vardı. Ne olduklarını tam bilemiyordu gerçi ama gelmeye başlıyorlardı işte. Cherise Coutts-Smith ona kendisini aramasını söyleyen bir mesaj bıraktığında Desirée'nin içine bir his doğdu. İyi bir his değildi bu. Anton her zaman bağıra çağıra her şeyin ona kalacağını söyleyip dururdu, ama ne zaman doğru söylediği olmuştu ki? Kendi doğru olduğuna inanıyor olsa da.

Evet, dedi Cherise Coutts-Smith, size söylediği doğruymuş, her şey size kaldı. Yalnız.

Yalnız ne?

Yalnız, durum çok karışık. Anton'un iki ayrı yaşam sigortası vardı ama ölüm sebebi intihar olduğu için her ikisi de ödeme yapmayacak. Ayrıca birçok kimseye bir sürü de borcu vardı. Hepsini ortaya çıkarabilmemiz epeyce zaman alacaktır ama en sonunda siz miras olarak, eh... yalnızca kocaman, kara bir borç çukuru alabilirsiniz. Bildiğiniz gibi aile işletmesi, yani şu yılan parkı, ortakla yaşanan sorundan beri hacizdeydi. Demek ki o cephede de neşeli bir haber yok. Sonra bir de çiftlik konusu var. Onu ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Desirée burada yaşamaya hiçbir zaman bayılmamıştı zaten ve artık çekip gidebilirdi, ama son günlerde bundan da pek emin olamıyordu. Moti orada çok güçlü bir enerji bulduğunu söylüyordu çünkü anlaşılan bayırın tepesinde ley hatlarının bir araya geldiği bir nokta varmış. Bu yüzden de burasının bir meditasyon tesisi hâline getirilmek için çok uygun olabileceğini düşünüyordu ve hatta bir-iki hafta önce bir toplulukla burada deneme bile yapıp uyumu kusursuz bulmuştu. Desirée şimdi belki de çiftlikle ilgili yaşadığı sorunların aslında evliliğinden kaynaklanıyor olabileceğini ve bunun yeniden başlamak için uygun bir zaman olabileceğini düşünmeye başlamıştı. Yakın zamanda birileri ona ruh hayvanının anka kuşu olduğunu da söylememiş miydi?

Ben olsam, dedi avukat, çiftliği satıp burayla bütün bağlarımı kopartırdım. Böylelikle sonuç olarak belki de kazançlı bile çıkabilirdiniz. Aksi hâlde görümcenizin izni olmadan hiçbir şey yapamazsınız. İkiniz artık eşit ortaklarsınız.

Amor'la eşit ortaktılar demek ki! Ama o, ortak olmayı istemiyordu ki, zaten kimse de ona ulaşmayı başaramıyordu. Temasta kalacağını söylemişti ama sonra gıkı bile çıkmamıştı. Telefon etmeye ne zaman kalksanız –ki sabit hattı bu arada, hem de bu zamanda, inanılır gibi değil– kesinlikle yanıt alamıyordunuz. Günün birinde ortaya çıkmasını beklemekten ve ummaktan başka elden ne gelirdi ki?

Amor ortaya bir ay sonra çıktı. Yani, söz verdiği gibi temas kurdu. Çok nazik, neredeyse profesyonelce konuşmuştu, yani görümcelik bir meslek olsa profesyonelce denebilirdi. Gelip çiftliği ziyaret etmek istiyordu. Üzerinde konuşmak istediği bir önerisi vardı ve bu konuyu yüz yüze konuşmayı tercih ediyordu. Yarın gelmeyi düşünmüştü.

Yarın! Dur biraz, ajandama bakmalıyım. Desirée'nin ajandası da yoktu, yapması gereken herhangi bir işi de, ama yine de dedi ki: Yarın yerine öbür gün olsa olur mu?

Bekle de gör, dedi sonradan Moti'ye, beni karşısında el pençe divan bekletecek. Ama avucunu yalar!

Hemen savunmaya geçiyorsun, diye mırıldandı Moti ılımlı. Kadın daha buraya gelmedi bile. Evrenin sana getireceklerine karşı açık olmaya çalış.

Desirée onun bunu Amor yüzünden değil, son zamanlarda Moti'yle çalışmalarında adamın epeyce fiziksel olmaya ve ona daha sık dokunmaya başlayışı karşısında kendisi tarafından her seferinde engellenmesi üzerine aşmayı bir türlü başaramadığı güven sorunları olduğunu ve tüm bunları kendisine karşı gardını düşürmesini istediği için söylediğini biliyordu. Gerçi bu en son evrede ona karşı daha kabullenici olmaya başlamıştı. Aslında bir bakıma Moti eve de yerleşmiş sayılırdı, bunu aralarında hiç konuşmamışlardı ancak orada yaptıkları meditasyon dersinden beri bu böyleydi. O gece Desirée ondan, orada kalmasını istemişti, sonra bu iki geceye, derken bir haftaya dönüşmüş ve sonunda bu iş böyle gider hâle gelmişti. Bu ona gayet doğru geliyordu ve içindeki yüksek benliği bu gelişmeyi onaylamıştı ama Amor'un konuya farklı biçimde yaklaşabileceğini de biliyordu. Acaba geçici olarak, yani Amor gidinceye kadar onu evden gönderse daha mı iyi olurdu?

Korku, diye gözlemde bulundu Moti. Yapmacıklığın ve öfkenin kökleri korkuda yatar.

Haklıydı elbette ya da en azından kendisi haklı olduğundan emindi ve zaten Moti için bu ikisi aynı kapıya çıkıyordu. Ama Desirée ondan kuşku duymuyordu, başka bir kimseye kendini bu kadar açtığı çok ender olurdu, yine de aslında daha fazla açabileceğini hissediyordu. Bunu ona da söylemiş, ama o kaşlarını oynatınca acaba fazla ileri gitmiş olabilir miyim diye endişelenmişti.

Sonuç olarak, buna inanmak güç de olsa, onları bir araya getiren Jacob Zuma oldu. Aynı gecenin daha ileri bir saatinde yerlerde yuvarlanıp şarap içerek Amor hakkında konuşurlarken şimdiye kadar arka planda çalışmakta olan televizyonda birdenbire Başkan'ın görüntüsü beliriverdi, istifasını beyan ediyordu. Moti televizyonun

sesini açtığında yayın neredeyse bitmişti bile. Kısa bir açıklama yapmış, şimdi yürüyüp gidiyordu. Güle güle, *hasta la vista*, eyvallah! Uzun yıllar boyunca bütün halkı rehin tuttuktan sonra şimdi her şeyi bırakmış, çekip gidiyordu. Canlı yayında, hemen şu anda! Öylece! Olur şey değil, buna inanabiliyor musun?

Belki kırmızı şarap, belki de sevgililer günü yüzündendi ama sonuçta o an, Desirée'nin kendini aşabildiği an oldu. Politikayla hiç ilgilendiği yoktu, özellikle de babasının başına gelenlerden sonra ama Zuma'nın yaptıklarını biliyordu elbette, en azından nefret edilecek sağlam bir kötü adam gördüğünde onu tanıyabilecek kadar biliyordu ve en yukarıdan gelen bu duyuru ona kendini özgür hissettirmişti. Bu âna kadar kendisini kısıtlamakta olan giysi parçalarını birer birer üzerinden çıkarıp atarken, sürekli bunu söyleyip duruyordu. Kendimi çok özgür hissediyorum! Ayakkabılar gitti. Bilmiyorum Moti, ama kendimi çok özgür hissediyorum! Etek gitti. Özgürüm, özgürüm! Ülke artık değişecek! İç çamaşırını çıkarmıştı bile. Bunu herkes hissediyordur elbette, kötü adam istifa ettiğine göre havada değişim var... Bütün ülkeye iyilik egemen olacak, Guptalar tutuklanacak, bütün düzenbazlar hapse atılacak! Cape Town'daki kuraklık bitecek! Elektrik şebekesi bir daha arıza yapmayacak! Hepimiz özgürüz, özgürüz, özgürüz! Son kısıtlama parçasını da çıkarıp attığında kendini Moti'ye daha önce hiç açmadığı kadar açmış oluyordu. Onların arasında yaşanan şey, çok güzel ve benzersiz bir deneyimdi, bu yüzden de Zuma'nın istifa ettiği gece ülke genelindeki zina oranının dramatik bir artış gösterdiğini hiç öğrenmemiş olması iyi bir şeydi.

Desirée tam da ertesi gün, Moti'nin kim olduğunu ve neden burada bulunduğunu Amor'a açıklamak zorunda kaldığında elbette ki kendini çok rahatsız hissetti. Hâlâ ehliyet almamış olduğuna inanamadığı bu lanet kadın, iniş için günün en kötü zamanı olan akşamüstünü seçmiş olduğu hâlde Desirée onu almayı teklif etmemezlik yapamazdı. Yol boyunca kendini hazırlamaya, bütün savunmalarından, korku

ve yapmacıklıklarından arınmaya çalışıyordu. Bırak kendini, Desirée. Kendi kendinin meleği ol. Ama çok fazla şey de kabul etme!

Sonra, gelen yolcu kapısında birbirlerini tanımadılar. Amor yeryüzünde hâlâ cep telefonu olmayan son insan olmalıydı. Ama öfke yok Desirée, bırak gitsin. Sorun şuydu ki onu yıllar öncesinden hayal meyal hatırlıyordu ve şimdi artık değişmiş olmalıydı. Kırlaşmaya başlamış dik saçlarıyla karşısına geçmiş, yüzünde belirsiz bir ifadeyle ona bakan bu ufak tefek, orta yaşlı kadını daha önce hiç görmemişti.

Ama çok da kötü durmuyordu. Kesinlikle tehdit edici değildi. Biraz yavan ve yorgun görünüyordu ve onun yanında kendini neredeyse cazibeli hissedebilecekti. Makyaj yapsa iyi olurmuş!

Sensin, dedi. Gerçi, benim, deseydi de bir şey fark etmeyecek, bu yine aynı anlama gelecekti. Ne de olsa artık ikisi ortaktı ve birbirlerini de gelen yolcu kapısındaki kalabalık iyice seyrelmiş olduğu için bulabilmişlerdi.

Çiftliğe giderken yolda Desirée ona Moti'den söz etti. Bu konuda ona karşı daha en başından açık olmaya karar vermişti ama bunu sıradan bir şeymiş, çok da önemli değilmiş gibi basitçe anlatacaktı. Benim ruhani öğretmenim o, doğal bir şifacı, yıllardır ondan meditasyon yapmayı öğreniyorum.

Açıklamana gerek yok, dedi Amor. Bu beni hiç ilgilendirmez.

Sana bunu anlatıyorum çünkü ağabeyin onu pek sevmezdi, özellikle de içkili olduğu zamanlarda. Aslında bir keresinde işi bayağı şiddete de dökmüştü, tam da o gece, yani... Bir an susup kendinden emin olamayarak devam etti. Böyle konuşmamın senin için sakıncası var mı?

Amor başını iki yana salladı. Hiç yok. Anton zor bir adamdı. Herkesin bildiği şey bu.

Yani! Bundan sonra Desirée neredeyse gevezeleşti. Çok sessiz ve dikkatle dinlediği için Amor'a içini açması kolay oluyordu ve üstelik konuştuğu zaman da hep doğru sözcükleri kullanıyordu. Evet,

işte buydu, ne soracağını da nasıl dinleyeceğini de iyi biliyordu. Bu yüzden de Desirée ona... haddinden çok daha fazlasını anlattı, aslına bakılacak olursa. Olağan koşullarda yalnızca annesinin yanında dile getirebileceği kişisel konulara girdi, evliliğiyle ilgili ve çoğu da yatak odasında geçen çeşitli olay ve anıları anlattı. Çocuk konusuna girmeden yapamazdı, kendisinin anne olmayı ne kadar istemiş, bütün bedeninin bunun için kıvranmış olduğunu, bunun onda büyük bir hüsrana yol açtığını, çünkü Anton'un çocuk sahibi olamadığını... Üstelik henüz iktidarsız olmadan bile önce. Evet, Amor'a bunu da söyledi!

Sonra da gerginlikle görümcesine baktı. Peki ya sen? Sen hiç çocuk istemedin mi?

Amor tam karşıya bakıp duruyordu. Gençken istedim, dedi sakin bir sesle. Artık istemiyorum.

Neden peki? Ailenin soyunu sürdürecek küçük bir sen? Ah, ben daha güzel bir şey düşünemiyorum.

Amor daha güzel şeyler düşünebilirdi belki ama bir şey söylemedi, zaten artık çiftlikten içeri giriyorlardı ve gece inerken ortalığa genel bir huzursuzluk hâli çökmüştü. Desirée çok fazla şey söylemiş olduğunu hissettiğinden bunu telafi edecek bir şey yapmak istedi. Neredeyse histerikçe bir dürtüyle şömineye koştu ve bir barış hediyesi getirdi.

Al, dedi. Bence bu iş sana düşer.

Amor'un elinde tuttuğu şeyin ne olduğunu anlaması epey zaman aldı. Ah. Merhaba, Anton.

(Merhaba kardeşim.)

Hazır buradayken, dedi Desirée, külleri serpebileceğimiz bir yer seçsene. Onun için özel olan bir yer. Sen karar ver.

Pekâlâ, dedi Amor. Kuşkusuz bu çok anlamlı bir jest olmalıydı ama bu kap ona fazla ağır gelmeye başlıyordu. Yaparım. Gitmeden önce.

Şimdi seni yerleştirelim. Seni şuradaki konuk odasına koymayı

düşündüm çünkü yakın zamanda badana yaptırdık. Şimdi çok daha aydınlık oldu!

Eğer sakıncası yoksa, dedi Amor, eski odamda uyumayı tercih ederim.

Yukarıyı mı söylüyorsun? Onun çalışma odası olarak kullandığı yer değil miydi orası? Ama orası karmakarışık bir hâlde, orada kalamazsın! Korkarım ben henüz orasıyla yüzleşmek için kendimi hazır hissedemedim, ama eğer yarına kadar beklersen kız geldiğinde orayı senin için temizler.

Hayır, ben temizlerim. O odada uyumak istiyorum.

Bunu söyleyiş biçiminden bu konuyu uzun uzadıya düşündüğü ve çok ciddi olduğu hemen anlaşılıyordu, o yüzden Desirée de daha fazla tartışmadı.

Oda infilak ânında çekilmiş bir fotoğrafı andırıyordu. Kâğıtlar, kitaplar, makaleler, dosyalar, giysiler, toz, kırtasiye malzemeleri, makbuzlar, notlar, fotoğraflar, bozuk paralar, kartpostallar belli bir plana uyulmaksızın yığılmış ve saçılmıştı. Her zaman olduğu gibi ama çok daha kötü. Bütün bunların altında Amor bir zamanlar yatağı, masası ve iskemlesi olan şeylerin şekillerini seçebildi ve aşağı dalıp onlara ulaştı.

Çay ister misin?, diye sordu Desirée, kendini de şaşırtarak. Ya da yiyecek bir şeyler?

Yanımda bir şeyler getirmiştim, dedi Amor çantasını ittirerek. Artık vegan oldum da, kimseyi sıkıntıya sokmak istemiyorum. Biraz sonra kendi yemeğimi pişiririm.

Tüm bunlar beklenmedik şeylerdi. Hiç de Desirée'nin kendini hazırladığı türden şeyler değildi. Karnınızı doyurmak için yanınızda yarım bavul dolusu sebze taşıdığınızı düşünsenize!

Şey görünüyor, dedi Desirée, Moti'ye, ne bileyim ben, nazik gibi. Bir süre sonra, alt katta salondaydılar ve ikisi de fısıldayarak konuşuyorlardı. Kocam onun başına gelen şeyden sonra delirdiğini söylerdi hep. Ama delinin tam tersi gibi görünüyor.

Moti temsili bir kaplumbağa taklidi yapıyormuş gibi eğilerek, keyifle ve bilgece güldü. Delinin tersi nedir ki? Akıllılık da bir çeşit delilik değil midir? Ah şu ikilikler, kutuplar! Başına gelen şey neydi ki?

Bayırdayken yıldırım çarpmış! Çok uzun zaman önce tabii.

Bayırdayken ha!, dedi pozisyonunu bozup doğrudan onun gözlerinin içine bakarak. Ben sana orada bir enerji bulunduğunu söylememiş miydim?

Yukarıdan bir gümbürtü geldi. Amor, Anton'un eşyalarını temizlemeye başlamış, her bir parçayı teker teker en uzak köşeye taşıyordu. Baştan bu işi düzenli biçimde yaparak işe koyulmuş ama sonra vazgeçerek her şeyi alışkın oldukları gibi karmakarışık biçimde üst üste yığmıştı. Ağabeyinin bilgisayarının fişini çekerek onu boş bir noktaya taşıdı. Odanın hiç olmazsa yarısında işe yarayabilecek bir alan açılmaya başlamıştı. Evet, kendisi odanın bu yarısında yaşarken, Anton da diğer yarısını alabilirdi. Paylaşmak mümkünmüş işte, görüyorsun ya, ağabeyciğim.

Aslında niyeti gerçekten de bir ara mutfağa inip kendine yemek pişirmekti ama temizlik işini bitirdiğinde gece iyice ilerlemiş ve hiç iştahı kalmamıştı. Çocukluğumda çok fazla yedim, teşekkürler, çok doydum. İçinde büyüdüğünüz oda, hiç terk etmediğiniz bir odadır ve işte Amor da kırk dört yıldır bu odada yaşamaktaydı. Bir duş alıp pijamalarıyla yatağa uzandı. Zihninin motoru durmak bilmiyordu ve uyuyabileceğini de hiç sanmıyordu.

Çocukken her gece zihninden yinelemek zorunda olduğu ritüelleri hatırladı, gözlerini kapatma iznini almadan önce zihniyle dokunmak zorunda olduğu nesneleri. O zamanlar nasıl da gergindi, şimdi çok daha iyi durumdaydı. Yine aynı şeyi denedi, bahçe duvarındaki bir tuğlaya, pencere kenarının özel bir noktasına, verandadaki belli bir arduaza uzandığını hayal etti. Ama artık o gereksinim içinde yoktu ve beklenmedik biçimde uyuyakaldı.

Aniden uyandığında vücut ısısı tavan yapmış, sanki hummalar

içindeymiş gibi terliyordu. Sıcak bir geceydi ama kendisi geceden de sıcaktı, içindeki fırın tam gücüyle çalışmaya başlamıştı. Yatak örtülerini üstünden fırlattı ve biraz hava almak için pencereye gitti. Ufukta üst üste yıldırımlar çakıyordu ve denizin dibinden tuhaf toprak kıvrımları yukarı doğru zıplayıp sonra yeniden batıyordu. Birkaç dakika içinde serinledi ama artık uykusu kaçmıştı.

Işığı yakıp masanın başına oturdu. Üzerini tamamen temizlemiş, geriye yalnızca tek bir sayfa yığını kalmıştı ve şimdi de onu tutup yavaşça kendine doğru çekti. Belli ki Anton'un romanıydı bu. Sık sık sözü edilen bu konudan, gerçek bir etkinlikten çok soyut bir durummuş gibi konuşuluyordu. Ama işte buradaydı ve yıllar içinde iyice kalınlaşmıştı. Bu kendi kendine olmuş değildi.

En üstteki sayfa bomboştu. Romanın adı en son gelecekti. Ağabeyinin bu sözcükleri, kendine özgü kuru ve komik üslubuyla söyleyişini neredeyse duyabiliyordu. Sayfayı çevirdi. Birinci Bölüm, yazıyordu. İlkbahar. Aaron, Pretoria'nın hemen dışındaki bir çiftlikte büyümüş bir genç adamdı...

Okumaya başlayınca kitap uzun bir mesafeyi kat edermiş gibi, ağabeyinin zihninden onunkine doğru bir yolculuğa başladı ve zamandaki bir boşluğu aştı. Amor artık odasında değildi, bir dizi tünel gibi her biri birbirine köşelerinden bağlanan cümlelerin içinde bulunuyordu. Bu tüneller onu nereye götürecekti? Aaron, Pretoria'nın hemen dışında, onlarınkinden pek de farklı olmayan bir çiftlikte büyümüş bir genç adamdı. Geleceğe yönelik umutlar ve hırslarla dolu, güçlü ve mutlu bir delikanlıydı. Mutlaka önünde, yapılacak büyük işler vardı. Onu pek çok kişi arzuluyor olmasına karşın, o yalnızca bir kişiyi, yakınlardaki şehirde yaşayan güzel bir kızı seviyordu.

Birinci bölüm yaklaşık seksen sayfa uzunluğundaydı. Biraz fazla duygusal olmakla birlikte iyi yazılmış, güçlü bir açılıştı. Alttan alta içinde daha karanlık tonlar gizlediğine ilişkin ipuçları da vardı ama bunlar yavaş yavaş çiçek açmaya başlıyordu. Anton/Aaron aile içinde

bir düşmanı, ona karşı komplolar kuran biri olduğuna inanıyordu ama bu tehdidi doğrudan tanımlayamıyordu. Açgözlü bir hala mı? Yoksa hilekâr bir kız kardeş mi? Ya da belki sadakati kuşkulu olan emektar bir hizmetkâr? Pek de fark etmezdi çünkü fazla bir şey olmuyor, yalnızca toprak tomurcuklanıp çiçek açıyor ve Aaron'un bedeni de aynı şeyi yapıyordu, gerçekten de bahar her yerde kendini gösteriyordu.

İşler Aaron için kötü gitmeye adı Kış olan İkinci Bölüm'de başlıyordu. Trajik bir kaza sonucu birini vuruyor, bir kadını öldürüyordu ve sonra da kaçmaya başlıyordu ama yasalardan değil, kendinden. Orta Afrika olabilecek, nemli, bereketli ve aşındırıcı, hem ahlakın hem de metalin çürümekte olduğu bir yerlerde, adı verilmeyen vahşi bir ormanın içinde gizleniyordu. Bütün bunlar bir avuç sayfada, hızlı ve vahşice anlatılmaktaydı. Ancak tam da bu noktada, gizemli kahramanımızın yaşamı daha bir güç ve ağırlık kazanmalıyken, kitap tökezlemeye başlıyor, kendinden pek de emin olmadan, duraksayarak akıyordu. Hem kendisi korkunç şeyler yapıyor hem de başına korkunç şeyler geliyordu. Yetişkin yaşamına başlamanın eşiğinde bulunan genç bir adamdı o, ancak vadedilen gelecek hayatta kalabilmek için verdiği sefil mücadele içinde yıpranıp gidiyordu. Asıl sorunsa Aaron'un yaşamı parçalanmaya başladıkça, anlatının da parçalanmakta oluşuydu, adlar ve ayrıntılar bir paragraftan diğerine değişiyor, Anton'un ona ait olduğu hemen belli olan yaşlı-genç elinden çıkmış yazılar ve notlar sanki bir çocuk ya da ihtiyar tarafından yazılmışa benziyordu.

Sayfa kenarlarında yazar tarafından not alınmış yorumlar da bulunuyordu. Bu bir aile tarihi mi, yoksa roman mı?, diyordu bir tanesi. Bir diğeriyse, hava durumu tarihe aldırış etmez, diye yazıyordu. Ya da bu bir komedi mi, yoksa trajedi mi?, diye soruyordu. Bu yorumlar giderek artıyor ve sonunda geriye bir öykü kalmadan ortaya yalnızca yazarın niyetlerinin ne olduğunu belirten kaba bir şema çıkıyordu.

Üçüncü Bölüm'ün adı Sonbahar olacak ve Aaron'un çiftliğe dönüşünü anlatacaktı. Burada çeşitli güçlüklerle yüzleşecek, uğursuz güçler onu alt etmeye çalışacaktı ama o sonunda, Dördüncü Bölüm'de zafer kazanacak ve Yaz hüküm sürecekti. Bir adamın yaşamının evrelerini, birbirinden aşağı yukarı on yıllık sürelerle ayrılan parçalar hâlinde tam olgunluğa erişiminin bir haritasını çıkarmış olacaktı, vaatten bozguna, sonra da geri dönüşten zafere, mevsimlerin eşliğinde.

Taslak böyleydi ama kitap tamamlanmış olmaktan çok uzaktı. İkinci bölümün başındaki ilk birkaç sayfadan sonra cümleler parçalara, kısa notlara, şifreli cümleciklere ayrılıyordu: yazarın kendi için aldığı notlar. Bunlardan bir kısmını rasgele karıştırdı. Güney Afrikalıların kulakları ironiye sağırdır. Bu ülkede insanın kendinden başka kimseyle konuşabilmesi mümkün değildir, o bile kuşkulu. Güney Afrika'da geçen her öykünün kalbinde Kaçak yatar... Büyücüleri öldür/bütün canavarları ortadan kaldır...

Son sayfayı çevirdi. Notların altında, onlardan ayrı duran bir son var gibiydi. Aman, ne anlamı var ki? Anton'un el yazısının hâlâ tanınabilir olduğu komik ve baygın harflerle yazılmıştı. Kitabın nihayet tamamen çöktüğü an olabilirdi bu. Belki de çöken başka bir şeydi. Her ne olursa olsun, ağabeyinin ona söyleyeceği en son şey bu olacaktı. Hayattayken bir-iki sohbetleri dışında çoğunlukla onunla konuşmadan geçer giderdi, konuştuklarındaysa zaten anlaşamazlardı. Buraya gelmesinin nedeni de buydu zaten. Bunu unutma Amor.

Sayfaları düzgünce üst üste koyarak, eski yerlerine yerleştirdi. Büyük proje buraya kadardı. Güçlü bir başlangıç sonradan yolunu yitiriyordu. Ama en son gevelemelerinde bile sesi hâlâ Amor'la konuşuyor, ona Anton'un hayatta anlatmayacağı şeyler söylüyordu. Amor da bunların bir kısmında ağabeyinin yaşamının bir düş içinde değişikliğe uğramış bir hâlini bulabiliyordu. Yaşam uyku içinde askıya alınmışken, aklın onun hammaddesinden ürettiği şey gibi.

Ertesi sabah bunu yengesine de anlattı. Gece birden uyandım ve bir daha da gözümü kırpmadım. Ben de oturup Anton'un romanını okudum.

Söylenen şeyin anlaşılması uzun ve yavaş bir süreç gerektirdi. Demek öyle bir şey gerçekten vardı ve herhangi biri onu okumaya cüret edip... Anton bunu bilse öfkeden kudururdu! Ama elbette ki Desirée çok ama çok merak etmişti.

Öyle mi? Eee, nasıldı?

Sesi iyice tizleşmişti, çünkü kocasının bütün yaşamını adadığı çalışmanın başyapıt çıkması yönünde gizliden gizliye beslediği bir umudu vardı. Kimbilir, belki de Wilbur Smith'ten bile iyiydi. Bir düşünsenize!

Ama Amor başını iki yana sallıyordu. Yalnızca bir çeyreği tamamlanmış. Gerisi notlardan ibaret, her şeyden çok bir günlüğe benziyor. Bitirmeye yaklaşamamış bile. Yazık olmuş.

Biliyordum zaten! Başa çıkılacak bir düş kırıklığı daha işte. Desirée bundan neredeyse hoşnut olmuştu. Kocası, o lanet olası şeyle neredeyse yirmi yıldır uğraşıp durmuş, herkesi gizli bir dâhi olduğuna inandırmıştı. Şimdi artık Desirée borçla ve felaketle yüz yüzeydi, bunu hissedebiliyordu. Gelecek için hazırlanırken aslında her şeyi yitirmiş olmak tam da Anton'a göreydi zaten. Hiçbir zaman arkasında dağınıklıktan başka bir şey bırakmış değildi. Temizlemesi de ona kalıyordu! Ağlamaya başladı.

Bu öndeki verandada, sabahın erken saatlerindeki yumuşak güneş ışığı altında oluyordu, ellerinde kahve fincanlarıyla falan. Çiftlik yaşamı. Amor ayaklarını önündeki korkulukların üstüne dikkatle koydu, öylesine, uzayıp giden sarı mesafeye bakarak yanındaki kadının ağlamasının bitmesini sabırla bekledi.

Telefonda da söylediğim gibi, dedi Amor, sana bir teklifim olacak. Duymak ister misin?

Desirée geceliğinin koluyla hızlıca gözlerini kuruladı. Ruhani me-

selelerdeki ilerleme düzeyi henüz, karşısına çıkan ender bir fırsat gırtlağını temizlediğinde bunu tanıyamayacak noktaya ulaşmış değildi. Amor sakince konuşmaya başladığında ona bütün dikkatini vererek hayretle dinledi, ama zaten yapılan öneriyi anlayabilmek için çok da keskin bir zekâya sahip olmak gerekmiyordu. Gayet basit bir öneriydi ve geri çevrilmesi aptalca olacaktı.

Anlayamadığı tek bir şey vardı. Kafasının içinde evirip çeviriyor, yine de ona bir anlam veremiyordu. Bundan senin ne çıkarın var?

Hiçbir şey.

O hâlde neden?

Böyle yapmak istiyorum, dedi. Bu kadarıyla bıraksak olmaz mı?

Cherise Coutts-Smith, zaten çekik olan gözlerini iyice kıstı, bu konunun peşini bırakmaya henüz niyeti yok gibiydi. Yalnızca bundan emin olmayı istiyorum, dedi dikkatlice. Herhangi bir baskı altında bulunmuyorsunuz, değil mi?

Hayır, dedi Amor. Değilim.

Avukat sabırla içini çekti. Kafamın neden karıştığını anlayabiliyor musunuz peki? Çünkü bu yaptığınız hiç mantıklı değil. Mirasınızdan vazgeçiyorsunuz.

Amor başıyla onayladı. Öyle yapıyorum.

Avukat aradan geçen yıllar içinde, gittikçe gelişen işleriyle uyumlu olarak genişlemişti. Bu arada iki koca eskitmişti ve kış uykusuna yatmış bir piton gibi hâlâ onları tembelce sindirmekle meşguldü. Artık küçük ofisi ona neredeyse dar geliyordu ve şubat sıcağında kitaplar ve insan etiyle ağzına kadar dolu bu hâliyle çok havasızdı. O artık zengin ve meşgul bir insandı ve bu insanlar, babasından kalma müşterileri; bir zamanlar, çoktan kapanmış bir devirde belli bir nüfuza sahip olan Swart ailesi şimdi uğraşmaya değmeyecek kadar küçüktü. Onlarla nefesini tüketmeye gerek yoktu ve özellikle de yıllar boyunca pek çok sıkıntıya neden olmuş, aklı da tam başında değilmiş gibi görünen bu en küçükleriyle.

Yıllardan beri size ulaşmaya çalışıyoruz, dedi huysuzca. Bizi epey uğraştırdınız.

Biliyorum. Mesajlarınızı yanıtlamadım. Özür dilerim.

Böyle biriyle ne yapılabilirdi ki? Bu ifadesiz yüzün arkasında neler döndüğünü anlamak hiç mümkün değildi. Belki de bir dümen çeviriyordu, hiç şaşırmazdı doğrusu, bu tipleri daha önce de görmüştü, ama işe yaramayacaktı.

Neyle karşı karşıya olduğunuzu biliyorsanız neyse, dedi avukat. Kimseye kendi çıkarlarının aleyhine davranmasını tavsiye edemem.

Anlıyorum. Teşekkür ederim.

Başka bir mesele daha var, ağabeyinizin öldüğü sırada uğraşmakta olduğu bir şey. Çiftlik aleyhine bir toprak üzerinde hak iddiasında bulunulmuştu, zorla tahliye edilmiş olduklarını öne süren bir topluluk var. Yani sizin hediyeniz aslında zehirli bir kadeh çıkabilir.

Anlıyorum, dedi Amor yine.

Pekâlâ. O hâlde ben belgeleri hazırlatayım ve işimizi sonuca bağlayalım. Avukatın gözkapakları daha da ağırlaşmıştı. Ama bu süre içinde belki de öbür meseleyle ilgilenebiliriz, uzun süredir çözmeye uğraştığımız konuyla.

Parayı mı kastediyorsunuz?

Evet. Sanırım sorunun ne olduğunu biliyorsunuz. Size ulaşmamız hiç mümkün olmadığından, babanızın mirasınızdan payınıza düşen aylık geliri ayrı bir hesapta biriktiriyorduk. Korkarım bundan başka bir çözüm yolu bulamadık ve...

Hesapta ne kadar var?

Eh, epeyce yüklü bir miktar birikti. Eğer bütün bu zaman boyunca akıllı biçimde yatırım yapılmış olsa daha da çok olabilirdi, ama artık bunun için çok geç. Bir saniye bekleyin, lütfen. Simli gözlüğünü takarak kâğıtları karıştırdıktan sonra rakamı yüksek sesle okudu. Epeyce yüklü bir miktardı gerçekten. Evet. Sonunda pek çok sıfır vardı. Bu parayı ne yapmamızı istersiniz?

Size aktaracağınız bir hesap numarası veririm.

Bayan Swart. Kadın şu anki boyutlarından gayet hoşnuttu ve böyle konuşmak ona kendini daha da iri hissettiriyordu. Sinik davrandığım için kusura bakmayın. Ama bize yirmi yıl önce de aynı şeyi söylemiştiniz ve bir daha sizden hiç haber alamadık.

Size hesap numarasını yarın vereceğim, söz veriyorum.

Ben bir avukatım. Verilen sözlerin benim için hiçbir anlamı yoktur.

Bense verdiğim sözleri ciddiye alırım, dedi Amor. O gün yarın olacak.

Yarın, onun bayırın çevresinden dolaşarak Salome'nin yaşadığı yere varan yürüme yoluna adımını attığı gün oldu. Elinde belgeler olmadan bu yolu yürümeyi istememişti. Her ne kadar henüz belgenin elinde olması için çok erken olsa da, diyelim ki elindeydi, diyelim ki avukat belgeleri bu sabah hazır edip ona teslim etmişti ve işte şimdi elinde belgeleriyle o yolu yürüyordu.

Sıcak ve huzursuz bir öğleden sonraydı, gökyüzü gittikçe kararan bulutlarla kaplıydı. Yaz fırtınası geliyor gibiydi. Kuru otlar ve çalılar keyifsiz, sert bir görünüme bürünmüşlerdi. Üzerinde yürüdüğü çakıl taşları hışırdıyordu. Lombardların evi yavaş yavaş görüş alanına girdi. İstemenin zahmetine bile değecek gibi olmayan, minicik, eğri büğrü bir konut. Bayırın tepesinden buraya çok defalar bakmış, içineyse hiç girmemişti. Baba ona buraya gelmeyi yasaklamış ve bu emir onun içinde yer etmişti. Bize ait değil, güvenli değil. Pis ve tehlikeli.

Dışarıdan ve yakından bakıldığında gerçekten de pis ve tehlikeli görünüyordu, toprağı üzerine basılmaktan sertleşip çoraklaşmıştı, çevreye saçılmış bir dolu terk edilmiş nesne ve mobilya parçası görülüyordu. Birkaç tavuk toprağı gagalıyordu. Teneke içinde bir sardunya, bir iskemlenin üzerine serilmiş bir kumaş parçası gibi görünüşü biraz düzeltmeye yönelik birkaç girişime karşın evin kendisi, ardına kadar açık sokak kapısı ve boş bakışlı karanlık gözleriyle,

aşağı doğru sarkmış, şaşkın bir surat gibi görünüyordu. Merhaba! Kimse yok mu?

Biri vardı. Salome değildi. Tepesi kel, suratı sakallı, eşofman altı ve bir yelek giymiş, şiş göbekli bir adamdı bu. Bayat bir bira kokusu taşıyordu. Bu neredeyse harabeye dönmüş hâliyle eve uyum sağlayan bir tarafı vardı. Birbirlerine yoğun havanın ve zamanın arasından uzunca bir süre baktıktan sonra, nihayet derinlerdeki yüz hatları yüzerek yüzeye çıktılar.

Lukas!

Amor. Sensin bu. Tahmin etmiştim ama emin olamadım.

Bir an için gülümsedi ya da en azından dişlerini gösterdi ama daha fazlası olmadı, el bile sıkışmadılar. Serinkanlı kaldılar. Amor ona doğru yaklaşmayı istedi, ama yapmadı.

Nasılsın?

Ah, dedi Lukas, idare eder. Yine aynı hızlı ve dost canlısı olmayan gülümseme. Buralardaki herhangi bir siyah adamdan farklı değilim. Yani, hiç de iyi sayılmam.

Bunu duyduğuma üzüldüm.

İçeri gelmek ister misin?

Annen evde mi?

O, başıyla onaylarken Salome de kapı eşiğinde, onun arkasında belirdi. Küçülmüş olan hâlinden daha da küçülmüştü şimdi. Işık saçarak yalpalaya yalpalaya Amor'u içeri soktu. Seni gördüğüme öyle sevindim ki! / O hâlde neden ağlıyorsun? / Sevincimden ağlıyorum!

Evin içinde iki kadın bir masanın başına oturdular. Lukas da köşede duran bir sandalyeye ilişti ve telefonuyla oynamaya koyuldu. İçeride neredeyse hiç mobilyası olmayan iki oda daha vardı. Sıvayla kaplanmış olan tek duvara dergilerden kesilmiş resimler, güzel doğa manzaraları, egzotik yerlerde gezen yolcu gemileri yapıştırılmıştı.

Bir odada olan biten her şey gözle görünmez biçimde orada kalır:

söylenen sözler, yapılan işler... hepsi, sürekli... Görülmez, duyulmazlar, belki birkaç kişi hariç, onlarınki de yarım yamalak. Bu oda doğumu da ölümü de görmüştü. Üstünden çok zaman geçmişti belki ama belli günlerde, zaman iyice inceldiğinde kan hâlâ görülebiliyordu.

Amor çevresine, çatlayan alçıya, kırık dökük çimento zemine, pencerelerde eksik olan camlara bakındı. Bunun içindi. Ailesi onca yıl bunun için direnmişti demek.

Salome onun bakınmasını görünce yanlış anladı. Bize buradan ayrılmamızı söylediğini biliyorsundur. Ağabeyinin karısının.

Bilmiyordum, dedi Amor. Ama fark etmez zaten, kalabilirsiniz.

Ayın sonuna kadar dedi bana.

Hayır.

İşte o zaman Amor, şu anda elinde olması kesinlikle mümkün olmayan kâğıt parçasını masanın üstüne bıraktı. Onu eliyle düzleştirerek kâğıdı işaret etti ya da belki kâğıdın olması gereken yerin altında bulunan zemini.

Salome olmayan kâğıda ya da Amor'un işaret ettiği yere baktı ve ancak yavaş yavaş anlamaya başladı. Benim mi?

Evet. Ya da çok yakında olacak, yalnız birazcık daha sabredebilirsen.

Otuz bir yıldır sabretmekte olan Salome, ancak geçenlerde umudunu kesmişti ve sizin de bir zaman bir yerlerde fark etmiş olabileceğiniz gibi, teslimiyet rahatlama veriyordu. Yaşlanmıştı artık, ağustosta yetmiş bir yaşında olacaktı. Yaşasa Anne de aynı yaşta olacaktı. Yaşını cildinde, boğazındaki kuruluk ve gevşeklikte, yanaklarında, kollarındaki sarkıklarda görebiliyordunuz. Bir zamanlar semizdi, yuvarlak, bereketli bir bedeni vardı. Uzun yıllarını hep aynı yerde geçirmişti, daha doğrusu iki yerde, bir tepenin dibindeki bu küçük, köhne kulübede ve tepenin öteki yanındaki çok daha büyük evde. Hiçbirine ait olamadan sürekli ikisinin arasında gidip gelmekten ibaret olmuştu bütün yaşamı. Değişmesini de hiç beklememişti zaten.

Son zamanlardaysa geldiği yere geri dönmenin, son yıllarını o küçücük köyünde geçirmenin pek de kötü bir şey olmayacağını düşünmeye başlamıştı. Yalnızca 320 kilometre mesafede, Mahikeng'in hemen dışında. Salome köyünden daha önce hiç söz etmediyse bunun nedeni kendisine hiç sorulmamış, bununla kimsenin ilgilenmemiş olmasıydı. Bu fikri kafasında evirip çevirdikçe ona iyice ısınmıştı ve şimdi artık buradan, kendisine hiç uğur getirmemiş bu evden ayrılmaya can atıyordu. Şimdiyse düşüncelerini yeniden gözden geçirmesi gerekecekti ve bu ona rahatsızlık veriyordu.

Bu nasıl mümkün olabilir?

Çünkü ağabeyim öldü ve geriye bir tek ben kaldım.

Yavaş bir alkış sesi duyuldu. Lukas telefonunu elinden bırakmıştı. Ayağa kalkıp onların yanına, masanın başına gelmişti, gözleriniyse Amor'dan ayırmıyordu. Sana minnettar olmamız mı gerekiyor?

Amor başını iki yana salladı. Tabii ki hayır.

Annemin bu evi çok uzun zaman önce alması gerekiyordu. Otuz yıl önce! Oysa aldığı tek şey yalanlar ve vaatler oldu. Sense hiçbir şey yapmadın.

Salome onu susturmaya çalıştı ama o devam etti.

Ailenden geçindin, onların parasını yedin, ortalığı karıştırmak istemedin. Şimdiyse hepsi öldü diye gelmiş bize hediye veriyorsun. Eve bakındığını gördüm. Güzel yer, değil mi? Kırık bir çatının altında boku yemiş üç oda. Bunun için mi minnettar olacağız?

Dışarıdaki fırtınalı öğleden sonra, açık duran kapıdan onun üzerine bulanık bir ışık huzmesi düşürüyordu ve söylediği ağır sözlere karşın Amor'un gözüne neredeyse yumuşacık görünüyordu.

Fazla bir şey değil, dedi Amor. Bunu biliyorum. Üç oda ve kırık bir çatı. Çorak bir toprağın üzerinde. Evet. Ama ilk defa annene ait olacak. Tapusunda onun adı yazacak. Benim ailemin değil. Buna da hiçbir şey değil diyemezsin.

Evet, diye katıldı Salome, Setswana diliyle. Hiçbir şey değil diyemezsin.

Hiçbir şey değil, dedi Lukas. Yine o soğuk, öfkeli gülümsemesiyle. Artık hiç ihtiyacın olmayan bir şey, çöpe atsan umurunda olmayacak bir şey. Sofranın artıkları gibi. Anneme verdiğin şey bu işte, tam otuz yıl gecikmeyle. Hiçten farkı yok bunun.

Öyle değil, dedi Amor.

Öyle. Hâlâ anlamıyorsun, senin verebileceğin bir şey değil bu. Bu ev zaten bizim. Yalnız bu ev değil, senin yaşadığın ev de, üzerinde bulunduğu toprak da, hepsi bizim! Onunla işin bittikten sonra lütfedip de bize verebileceğin bir şey değil. Sahip olduğun ne varsa, beyaz hanım, hepsi zaten bana ait. Senden istememe gerek yok.

Beyaz hanım mı? Lukas tir tir titrerken, kendisi sakince onun yüzüne bakıyordu. Benim bir adım var, Lukas.

Uzaklardan bir gök gürültüsü duyuldu, yabancı dilde bağıran bir kalabalık gibi. Lukas eliyle onu savuşturumuş gibi bir hareket yaptı.

Ne oldu sana böyle?

Uyandım.

Hayır, dedi Amor. Benim bir adım var. Eskiden bilirdin. Sana evden ilk kez, bayırın tepesinde karşılaştığımız o gün söz etmiştim. Hatırlıyor musun?

Omuz silkti.

O günü sık sık düşünüyorum. Annem o sabah ölmüştü. Seni görünce sana evden söz etmiştim. Ortalıkta koşuşturan çocuklardık. O zamanlar adımı biliyordun.

Bütün bunları neden söylediğini hiç bilmiyordu, bu anı ve sözcükler öylece gelivermişlerdi. Ama onun da hepsini hatırladığını görebiliyordu. Bir süre yanıt vermedi ama belki, neredeyse, adını söyledi.

Ne oldu sana?, diye sordu bir daha.

Hayat. Hayat oldu.

Evet, bunu görebiliyorum. Bedeninde yara izleri vardı, bir kesik, bir yarık, eski kavgalardan ve kazalardan kalma yaralar. Olayların kısmi kayıtları. Acılar, mücadeleler, sonuç vermeyen tasarılar. Hiçbiri kolay değildi.

Yüzü birden kapanmıştı. Başını Amor'dan uzağa doğru çevirdi ve an bitti. Bağırmalar sona ermişti, en azından şimdilik.

Amor, Salome'ye döndü. Sana yalan söylemek istemiyorum. Eskiden burada yaşamış ve zorla buradan çıkarılmış olduklarını söyleyen bazı insanlar bu mülk üzerinde hak talep ediyorlarmış. Toprak sana verildikten sonra onu yeniden yitirme olasılığı var. Böyle bir şey olabilir.

Salome bu haberi endişeyle karşıladı, gözlerinin renginde bir değişiklik oldu. Bu arada oğlu kıs kıs güldü. Demedim mi ben sana? Hiçten farkı yok işte!

Son bir şey daha var, dedi Amor. Başını kaldırmadan, çok yumuşak bir sesle konuşuyordu şimdi. Lukas benim ailemden geçindiğimi, onların parasını yediğimi söyledi. Bu doğru değil. Evden ayrıldıktan sonra onlardan hiçbir şey kabul etmedim, tek bir kuruş bile. Yani bu konuda yanılıyor.

Ama parayı geri de çevirmedim. Hayır diyebilirdim ama demedim. Onlar da bana düşen parayı her ay bir hesaba yatırmışlar. Ona hiç el sürmedim. Günün birinde önemli bir şey için kullanabileceğimi düşünüyordum ama bunun ne olabileceğini hiç bilmiyordum. Sanırım artık biliyorum.

Püf. Lukas, yine o küçümseyici gülümsemesini takındı, bu defa biraz korkmuş gibiydi. Küçücük bir parayla bizi satın alabileceğini sanıyorsun...

Son zamanlarda tutarlar biraz azaldı, yakında da tamamen bitecek zaten. Ama başlangıçta epeyce fazlaydı. O yüzden de az bir para sayılmaz.

Püf...

Amor az kalsın rakamı yüksek sesle söyleyecekti ama kendini tut-

tu. Geldiği zaman kendileri göreceklerdi nasılsa. Lütfen bana hesap numaranızı yazar mısınız?

Salome onu yolcu etmek için dışarı çıktı. Az önce olanlar karşısında şaşkına dönmüş, neredeyse nutku tutulmuştu. Lukas adına özür dilerim.

Çok öfkeli ama eminim haklı nedenleri vardır.

İlk hapse girişinden sonra bir daha hiç eskisi gibi olmadı.

Şimdi dışarıda sıcak bir rüzgâr esiyordu ve doğudan kara bulutlar gelmekteydi. Gökyüzünün gırtlağının dibinde gök gürültüsünün gargara yapmakta olduğu duyuluyordu. Artık yola çıkmak gerekiyordu ve bu aceleyi de yüreklerini parçalayacak şeyin üstünü örtmek için kullanabilirlerdi. Her iki kadın da birbirlerini bir daha hiç görmeyeceklerini biliyordu. Ama bu ne fark ederdi sanki? Hem yakındılar hem değildiler. Yapışıktılar ama ayrıydılar. Bu ülkeyi bir arada tutan o tuhaf ve basit birleşmelerden biriydi bu da işte. Kimi zaman güçlükle tutabiliyor olsa da.

Son bir kez kucaklaştılar. Ateşini içinde saklayan, güçsüz bir kemik yığını. Elinin altında gevşekçe atan bir nabız.

Hoşça kal Salome. Teşekkür ederim.

Güle güle Amor. Ben de teşekkür ederim.

Sonra bitti, yürüyüp uzaklaştı ve sözcüğün her anlamıyla onu arkasında bıraktı.

Ağlayarak, elbette. Yüzünü yakan tuzlu yaşların arasından bayır titreşiyormuş gibi görünüyordu. Bir anda içinde onun çevresinden dolaşmak yerine üzerinden aşmak gibi çılgınca bir dürtü duydu. Buna zamanı var mıydı ki? Fırtına giderek yaklaşıyor, hava çatırdıyordu. Yıldırım aynı yere iki kere düşmezmiş ama bazen düşebilirdi de. Ölmek için ne güzel bir yol olurdu ama.

Farkına bile varmadan yokuşu yarılamıştı bile. Bedeni hâlâ genç olduğunu sanarak koşturuyordu ama çok geçmeden kan ter içinde ve soluk soluğa kalmıştı. Bu iş için uygun da giyinmiş değildi, özellikle

bu ayakkabılarla. Tepeye karşı taraftan çıkmaya alışkındı, burada görünürlerde bir yol yoktu. Ayaklarının bile alışkanlıkları vardı. Ama sonunda aynı yere varabildi. Gerçi artık hiç de aynı gibi değildi.

Değişen neydi, Amor? Ne bu kara dallar, ne kayalar, manzarada değişen fazla bir şey yoktu. Hayır, değişen sendin, buralara bakan gözlerindi. Hiçbir şey gözüne eskisi gibi görünmüyordu, ne büyüklüğü ne de korkusu. Bu destansı mekân aslında küçücüktü. Herhangi bir yer. Başına bir şey gelmiş olan bir yerdi.

Eğer aynı şeyin başına yeniden gelmesini istemiyorsa bir an önce terk etmesi gereken bir yerdi. Dünyanın bütün çizgileri hep aynı yöne doğru eğiliyordu, gelmekte olan şeyin aksi yönüne. Bunlar acımasız bulutlardı ve kıvılcımlar saçıyorlardı.

Ama bir an için ölü ağacın dibine oturdu, yalnızca bir an için. Her şeyi değiştiren o günü hatırladı. Bugünden çok da farklı değildi. Tanrı parmağını onun üzerine doğrultmuş ve o da yere serilmişti. Sonra Baba onu bayırdan aşağıya indirmiş, eve kadar taşımıştı ve herkes koşarak gelip başına üşüşmüştü. Anne, Astrid, Anton, hepsi onu seviyorlardı, onun çevresini bir çiçek gibi kuşatmışlardı. Şimdiyse hepsi ölmüş, geriye yalnızca kendisi kalmıştı.

Amor Swart, neredeyse kırk beş yıldır bu dünyanın üzerinde bulunuyordu ve bütün bu zaman içinde ölüme yaklaştığı tek an, altı yaşındayken yıldırımın çarptığı o andı. Çok gerilerde kalmış bir olaydı bu, sürekli uzaklaşıyordu ama bir bakıma da içine mühürlenmişti, ayağındaki yara izi kadar yakın ve ulaşılabilirdi ya da şimdi yine zonklamaya başlayan o eksik ayak parmağı kadar. Ölümü düşündüğünde hep zonklardı zaten. Beyin aptal bile olsa, beden hep bilirdi.

O beyaz şimşeği ve arkasındaki karanlığı yıllar boyunca defalarca düşünmüştü. Bunun son olabileceğini. Yani kendisinin sonu, o da her neyse. Yaşamının geri kalanı yaşanmadan kalacak ama yine de nesnelerin dokusuna işlenmiş olacaktı. Ölenler gitti ama ölenler hep bizimle.

Yola düş artık Amor, yıldırım yine seni almaya geliyor. İşi yarım kalmıştı, bırak yine öyle kalsın. Bayırdan aşağıya, eve doğru kayarcasına, koşarcasına indiğinde fırtınadan önce davranmıştı ama çok az farkla, çünkü daha o düzlüğe ilk adımını attığında yağmurun ilk damlaları da toprağa düşüyordu. Şapır şupur, takır tukur. Akortsuz piyanonun başında sarhoş bir piyanist gibi.

Sonra gökyüzü ikiye yarıldı ve her şeyi boca etti. Nasılsa birkaç saniye içinde sırılsıklam olacaktı, o hâlde koşmaya ne gerek vardı ki? Onun yerine kollarını açtı.

Evet, yağmur geliyordu işte, bir öyküdeki ucuz arınma simgesi gibi çalkantılı gökyüzünden, zengin, yoksul, mutlu, mutsuz demeden herkesin üzerine yağıyordu. Teneke barakaların üzerine nasıl düşüyorsa, bolluğun üzerine de hiç fark gözetmeksizin düşüyordu. Yağmurun önyargıları yoktu. Yargılamaksızın yaşayanların da ölülerin de üzerine yağıyor, gece boyunca, saatlerce aynı biçimde yağmayı sürdürüyordu. Kilisenin kapısında yatan evsizin üzerine de yağıyor, onu yerinden kalkıp kendine sığınacak başka bir yer bulmaya zorluyordu. Moti'nin üzerindeki çatıya usulca vuruyor, gördüğü düşün içine sızarak, ısınma çalışması yapan bir koro gibi bir çeşit mırıltıya dönüşüyordu.

Desirée'nin yatıştırıcı almış başının üzerinde tıkırdıyor, ona düşünde yürüyen ayaklar gösteriyordu, sıralar hâlinde adım atan bir sürü ayaklar.

Kutsanmış topraklarda her biri kendi kovanının içinde yatmakta olan Rachel ve Manie'nin mezarlarına da vuruyordu, diğer ölmüşlerin, Astrid'in, Marina'nın, Ockie'nin mezarlarına da ve tabii Anton'un küllerini içeren kabın yanı başındaki pencereye de çarpıyordu. Bunlarda sözü edilebilecek düşler yok.

Lombardların evinin, affedersiniz, Salome'nin evinin çatısındaki deliklerden geçecek yolu da buluyordu ve damlacıklar kalınlaşıp bir akıntıya dönüşünce yaşlı kadın yatağından kalkıp kova ve tencere bulmaya gitti.

Tek uyanık olan o da değildi. Amor çocukluk yatağının üzerinde oturmuş, sesleri dinliyordu. Çiftliğin üzerine yağan sular oluklardan aşağıya şırıldayarak inip de saat yönünün tersine toprağın içinde dönmeye başladığında, onların dalgasının üzerinde başka günler, eski zamanlar da geri geliyordu. Nasıl da gargara yapıyor, nasıl tıslıyordu! Ocağın üzerine konmuş bir tava gibi, ama yağmur serindi, havada sıcaklığın azalışını hissedebiliyordunuz.

Fırtına nihayet, sabahın erken saatlerinde dinince, ardında damla damla akan bir sakinlik bırakıyordu. Salyangozlar alçak çalıların altında kıvrık bedenlerini açarak, koyu yeşil denizin üzerindeki küçük birer kalyon gibi, gümüş rengi ince kuyruklarını sürüyorlardı. Toprağın içinden misk gibi feromon kokuları filizlenircesine havaya yükseliyordu.

Sabah olunca da hiçbir şey fazla belirgin görünmesin diye bütün dünyaya ince bir buhar yayıldı. Amor güneş doğar doğmaz kalkıp giyinmişti. Binmesi gereken uçağın saati epeyce erkendi ama önce yapması gereken son bir şey daha kalmıştı. Aslında dün yapması gerekirdi ama yapılacak daha önemli şeyler vardı. Ayrıca bu yapacağı şeyin doğru olduğundan emin olamamıştı ve aslında hâlâ da değildi. Bunun tuhaf bir fikir olduğunun farkındaydı ama doğru, tuhaf fikir miydi acaba? Bundan başka hiçbir şey gözüne uygun görünmemişti.

Neyse ne. Ya şimdi bunu yapacak, ya da bu lanet külleri yanında götürecekti. Anton el çantasının içinde, öyle mi? Anton, yatak odasının bir köşesinde, içine konduğu kabın şeklini almış olarak nöbet tutuyor, öyle mi? Hayır, bu kesinlikle olmazdı işte. Ondan bıkmış usanmıştı artık. Rüzgâra savurup gidecekti.

Ama ilk önce oraya tırmanması gerekiyordu ve bu iş göründüğünden çok daha zor çıkmıştı. Anton'u bu işi yaparken defalarca izlemiş ve kolay olması gerektiğini düşünmüştü, ama pencerenin altında bulunan küçük çıkıntıya bastıktan sonra kendini çatıya çekebilmesinin bir yolunu göremiyordu, özellikle de bir eli doluyken.

Kabı başının üstündeki oluğa oturtmayı başardıktan sonra nihayet bir yolunu buldu. Kendini çatının alt tarafındaki düz kısmına çekebileceği bir yere tutundu. Oradan sonrası yalnızca biraz tırmanma gerektiriyordu, buradan tıkır tıkır tıkır, en tepedeki dik karoların üzerine. Bugün gökyüzü buradan kocaman ve bomboş görünüyor, merkezindeki güçlü ve höpürtülü bir yerçekimi onu kendine doğru çağırıyordu. Hop, sıkı tutunmalıydı. Bir sendelemeyle sonsuza dek o mavi uçurumun içine düşebilirdi. Ama ağabeyinin en tepedeki bu noktayı neden o kadar çok sevdiğini de anlayabiliyordu, bütün ev halkının üzerinde egemenlik sahibi, her yerin patronu. Kahrol ve kutlu ol Anton, seni özleyeceğim.

Tam olarak hayal ettiği gibi olmamıştı. Elbette olmazdı. Elindeki kabı bir rüzgâr esintisine doğru çalkalamıştı ama o sırada esinti duruverince küllerin çoğu çatının üzerine düşerek uzun, kahverengi bir kuşak oluşturmuşlardı ve artık ne zaman gelecekse, bundan sonraki ilk yağmurla birlikte oluktan akıp gideceklerdi.

Sonra olduğu yerde biraz oturup, sabahın ılık güneşinin tadını çıkardı ama bedeni o ateş basmalarından bir tanesini daha üzerine atmak için tam da bu ânı seçmişti. Önce parmaklarındaki bir uyuşmanın başladığını hissetti, sonra kalbinin atışı hızlandı, fırını yakarak bacayı açtı, damarları tenini serinletebilmek için şişmeye başladı, yüzüne ve boynuna kıpkırmızı bir çiçeklenme yayıldı... Offf... Gölgeye girebilmek için aşağı inmeye hazırlanıyordu ki vazgeçti. Henüz buradan ayrılmaya hazır değildi. Onun yerine gömleğinin düğmelerini açtı ve sonra da onu çıkarttı.

Amor çatının üzerinde, sutyeniyle oturuyordu. Orta yaşlı Amor, sutyeniyle çatıdaydı. Orada, öyküsünün merkezinde oturmaktaydı, eskiden olduğu kişiler değildi artık, daha sonra olacağı kişiler de değildi henüz. Henüz yaşlı değildi ama artık genç de değildi. Ortada bir yerlerdeydi. Bedeni en iyi zamanını geçmiş, çıtırdayarak yavaş yavaş dağılmaya başlıyordu.

Onun en dolu olduğu zamanı hatırladı, gerçi o zaman bunu bilmiyordu. İlk kez kanadığı gün, Anne'nin gömüldüğü gündü. Belki de şimdi artık kanama durmuştu. Son âdetinin üzerinden üç ay geçmişti, bir daha hiç olmayabilirdi. İçindeki kanallar yavaşça kuruyor, özsuyu tükeniyordu. Yaprakları dökülmeye başlayan bir ağaç gibiydi ve bir gün o da kırılıp gidecekti. Sonra ne olacaktı? Sonrası hiçlik. Boşluğunu başka dallar dolduracaktı. Onun öyküsünün üzerine başka öyküler kendilerini yazacaklar, onun her bir sözcüğünü silip kazıyacaklardı. Bu sözcükleri bile.

Orada ne yapıyorsun?

Desirée'nin sesi çimenlikten yukarıya yükseliyordu. Görümcesini her yerde aramıştı ama burası onu bulmayı bekleyeceği en son yerdi. Üstelik de üstsüz!

Dünyaya bakıyorum işte, diye seslendi Amor aşağıya doğru. Gitmeye hazır mısın?

Beş dakika sonra.

İniyorum. Gömleğini üstüne geçirip düğmeleri ilikledi. Kendini yine normal hissediyordu, belki öncesinden daha bile iyiydi. Kabı orada bıraktı, aşağı kadar taşımasına hiç gerek yoktu artık, sonra da adım adım çatıdan aşağıya inmeye koyuldu, bundan sonra her ne olacaksa ona doğru.

TEŞEKKÜR

Haham Greg Alexander, Marthinus Basson, Alex Boraine, Fourie Botha, Clara Farmer, Mark Gevisser, Alison Lowry, Tony Peake, Father Rohan Smuts, Andre Vorster ve Caroline Wood'a.

VAAT

DAMON GALGUT

Türkçeleştiren:
Hasan Can Utku

Damon Galgut'un 2021 Booker Ödülü'nü alan romanı *Vaat*, çiftlikte yaşayan Güney Afrikalı bir ailenin dağılışını ve yıllarca onlara hizmet etmiş siyahi emekçisine verdikleri ancak tutamadıkları sözü konu alıyor. Dört bölümden oluşan ve aile üyelerinin cenazeleri etrafından şekillenen kitap, Güney Afrika tarihinin otuz yılına tanıklık eden epik bir hikâye.

"*Vaat*, anlatı perspektifinin sürekli değiştiği, biçimsel olarak yenilikçi bir roman. Galgut'un alışılmadık anlatı stili, roman türünün 21. yüzyılda geldiği noktanın bir kanıtı. Uzun yıllar okurlarda yankı uyandıracağına inanıyoruz."

Booker Ödülü jürisi

Deli Dolu
delidolu.com.tr
delidolukitap
Delidolu Yayınları

THG 0570190 UDE

ISBN: 978-625-7314-66-4
9 786257 314664